

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת אחרי-מות -
קדושים

לקראת שבת מלכתא

פנינים לפרשת אחרי וקדושים | גליון מס' 221 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

האם ביקשה ברכה עבור בנה 'משה' (שטרנבוך) מרבי אלחנן וסרמן זצ"ל. רבי אלחנן סירב לכך, שכן סבר שאין לברך על ענייני רוחניות, אך היא אמרה לו: "איך בין א אלמנה, און איך הייס אייך" ... - 'אני אלמנה ואני מורה לכם לברכו'. ואכן, הגאון רבי אלחנן הסכים ובירכו, והפליג מאד בברכתו באריכות...

ראב"ד העדה החרדית הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, בנועם שיה על אורחותיהם של גאוני הדורות

מאת: הרב טוביה פריינד

"וְשִׁמְרֶתֶם אֶת כָּל חֻקֹּתַי" (ויקרא י"ט, ל"ז)

על ה'טלפון' שהיה אז המצאה חדשה שהמציאו בימים ההם, וסיפר הלה לגריי"ז את הפלא הגדול שבטלפון - שאדם מדבר מירושלים ושומעים בחיפה, ולא רק בחיפה אלא אפילו באמריקה ואוסטרליה, והתפעל מאד מהפלא. השיבו הבריסקער-רב זצ"ל: 'אני מתפעל מאד גם מעצם הדבר שאתה מדבר כאן לפני ואני שומע, שאין זה פלא פחות מהפלא של הטלפון, וכל מה שאתה מתפעל מהטלפון יותר, היינו רק משום

פותח הראב"ד הגר"מ שליט"א: יסוד ועיקר חג הפסח הוא חיזוק האמונה. ועל אמונה צריכים לשוחח ולהחדיר בקרבנו תמיד, שהקב"ה בורא ומנהיג את כל הברואה. וכמו שראינו במצרים שהקב"ה פסח על בתי בני ישראל במצרים, והרג דוקא במצרים (שמות י"ב, כ"ז). וכמו כן אף במכת חושך שהקב"ה הבדיל בין ישראל למצרים וכמוש"כ (שמות י', כ"ג) "ולא ראו איש את אחיו וגו' ולכל בני ישראל היה אור במושבבותם", ומבואר בזה שבנס יציאת מצרים הרגשנו איך שהקב"ה מנהיג את כל אחד בפרטות ממש, ומבדיל בין אחד לאחד אם ימות או לא, ואם יהיה לו אור או חושך. הראב"ד מצביע לדברי הרמב"ן בסוף פרשת בא (שמות י"ג, ט"ז) **שכתב:** "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בניסים הנסתרים, שהם יסוד כל התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו ע"ה עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצוות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו עונשו, הכל בגזרת עליון", עכ"ל הרמב"ן. ופעם בא אחד למרן הגריי"ז מבריסק זצ"ל וסיפר לו בהתפעלות

שהטלפון הוא דבר חדש, ואילו מה שאדם מדבר אל חברו מפה לאזון זהו דבר שאתה רגיל לראותו מלידה, ודרך האדם להתפעל רק מחידושים, אבל אליבא דאמת אין חילוק בין הפלא של הטלפון לפלא של עצם הדיבור, שגם עצם הדבר שעין רואה ואזון שומעת ופה מדבר - כולו הוא נס ממש'. וזכה הגאון מבריסק להגיע להכרה ברורה, שאין שום טבע בעולם והכל הוא מגזירת עליון וכמוש"כ הרמב"ן.

אין טבע בעולם

ובזה אפשר להבין מה שאמר רבי חנינא בן דוסא (תענית כ"ה ע"א): 'מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק'. שכל כך ברור אצלו שאין טבע בעולם, אלא הכל מהבורא יתברך, עד שלא ראה חילוק בין שמן המוטבע בעולם שידלוק לחומץ שאינו דולק על פי טבע, כי הכל הוא מהשי"ת, ואצל השי"ת אין חילוק בין חומץ לשמן. ועל דרך זה פירש בספח"ק 'נועם אלימלך' (הוספות ליקוטי שושנה) את הפסוק בפרשת בשלח 'ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים' (שמות י"ד, כ"ט), דהכוונה בזה שבשעה שעברו ישראל בתוך הים, זכו להגיע להכרה ברורה שאף כשהולכים 'ביבשה' שהוא על פי הטבע, זהו גם כן נס גמור, וכמו 'בתוך הים' ממש, ולבורא יתברך אין הבדל בין קריעת ים סוף להנהגה התמידית של הטבע.

ובזה מובן גם מאמר חז"ל (פסחים קי"ח ע"א) 'קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף'. וכבר עמדו רבים מהמפרשים לבאר ענין זה למה פרנסתו של אדם קשה כל כך?

אמנם נראה דאדרבה, חז"ל נקטו דווקא פרנסה שנראה לעין כל כטבע ממש ועולם כמנהגו נוהג, וכל אחד מתפרנס מעולם המסחר, אשר כל הנהגתו הוא בדרך סיבה ומסובב ובדרך טבעי לגמרי. ועל כך אמרו חז"ל שפרנסה שווה לקריעת ים סוף, שכמו שקריעת ים סוף הוא נס גמור וניכר לעין כל שהוא מאיתו יתברך, כן הוא גם פרנסה, שהקב"ה מסובב כל הסיבות וקוצב לכל אדם את פרנסתו, וזה מה שאמרו קשה מזונותיו של אדם, שאצל הקב"ה אין קושי לקרוע את ים סוף יותר מפרנסה ולא פרנסה יותר מקריעת ים סוף, כיון שאין אצלו כלל חילוק בין טבע לנס.

איך מגיעים למדרגה של אמונה ובטחון, לחיות במדרגה שבה יחזו ויבחינו בכל עת כי גם ההרגל והטבע הינם בגדרי 'ניסים'?

'על ידי שהאדם יכיר וידע בבירור, שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה, בוודאי יגיע לביטחון בהשי"ת, כי יסוד ה'בטחון' הוא ה'אמונה' בהשגחה פרטית.

'ובגדר הבטחון כתב ה'חזון איש', שאינו נכון מה שאנשים אומרים 'סי וועט זיין גוט' - 'יהיה טוב' ובוטחים בה' שוודאי יצליחו כפי מה שהם רוצים שיצליחו, שזהו טעות! שהרי הקב"ה מעולם לא הבטיח לאדם שיהיה לו כפי רצונו, וודאי יכול להיות גם לא טוב לפי ראות עיני האדם. אלא ענין הבטחון הוא שידע שמה שהקב"ה עושה, זהו הטוב האמיתי עבורו, וכשיגיע להכרה ברורה זו, ישליך עצמו על ה' בלא דאגה, כי ידע שאף שלא מבין מה טוב עבורו, אבל מה שהיה עמו זה מה שהקב"ה רוצה, וזה מה שטוב עבורו באמת.

'הבריסקער-רב היה אומר עוד, שיש אנשים שאומרים 'יהיה בסדר' ומרגיעים את עצמם, והם חושבים שהם בעלי בטחון שהלא הם רגועים. אולם אין זה בטחון, כי אין הם בוטחים על הקב"ה, אלא הם רגועים משום שהם סבורים שאין כאן צרה כלל. ואדרבה בעל בטחון אינו אלא מי שמשריש בקרבו שמצד המציאות המצב הוא קשה מאד, וזהו עת צרה כעת ויש הרבה ממה לפחד, ואז כאשר ירגיע עצמו על ידי שיבטח בקב"ה, נחשב לבעל בטחון.

"עוד הוסיף הבריסקער-רב לומר, שבעת צרה צריך לפחד מהעבירות שבידו, ולדעת שהעבירות עלולים לפגוע בנו קשות ח"ו. וכמו שמצינו ביעקב אבינו שפחד בעת צרה שמא יגרום החטא, וכדכתיב (בראשית ל"ב, ח') 'ויירא יעקב מאד', ואמרו חז"ל שפחד מן החטא, ומבואר שבעת צרה אין להרגיע עצמו ולדמות שבזה גופא הוא בעל בטחון, אלא אדרבה צריך להכניס בליבו יראת חטא, ולדעת שהקב"ה יכול עכשיו להענישו על חטאיו, ולחשוב ולטכס עצה איך לתקן דרכיו כדי למנוע את הפורענות".

שמעתי מהגה"ק רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל הי"ד, כשהיה אצלנו בלונדון שנשאל: מהו גדר חובת הבטחון, והלא צריך לעשות השתדלות, וכמו שכתוב 'וברכתך בכל אשר תעשה'. והיינו שהקב"ה שולח את ברכתו רק לאחר שהאדם עושה, וא"כ מהו הגדר והשיעור בחובת השתדלות? ומתי יש לעשות השתדלות כדי לקבל את ברכת ה'?

ומתי יש להימנע מהשתדלות ורק לבטוח בה? "וענה הגאון רבי אלחנן זצוק"ל, שאינו יכול לקבוע מהו הגדר של השתדלות מרובה יותר מדי, וכמה מהזמן צריך לקצר בהשתדלות. אבל צריך לדעת יסוד גדול שהוא מיסודי התורה והאמונה - שאין חטיפות כאן בעולם הזה, והיינו שעל ידי השתדלות מרובה יותר מדי, לא יצליח לחטוף הנאות העולם הזה, שאפילו אם באמת יצליח להרוויח יותר על ידי השתדלותו המרובה, אבל כיון שאדם לא יכול לחטוף הנאות ממה שלא נקצב לו, מביאים עליו מהשמים צער אחר אצלו או אצל משפחתו, כדי שבצער הנוסף הזה, ישלם על ההנאה שחטף, ואז לא יהיה בידו הנאות נוספות ממה שלא נקצב לו, שכמה שהקב"ה קבע לו כן יקבל, ולא יצליח להרבות לו הנאות על ידי 'חטיפות'.

"ופעמים רואים שאדם מוותר על הרוחניות שלו כדי להתעשר, ומשקיע את חייו בגשמיות במקום ברוחניות, והוא מצליח להתעשר, ונראה שכביכול הוא הצליח על ידי שעזב את התורה, אבל צריך לדעת, שהאמת היא שלא זו בלבד שלא הרוויח כלום, אלא אדרבה גם הפסיד מזה. שאח"כ עוד עשוי שיבואו עליו צרות, כדי לשלם את ההנאות והעושר שלקח על ידי השתדלות שלא כדין, שעזב וזנח את הרוחניות בשביל הגשמיות. וזה צריך אדם להחדיר את תודעתו: אין חטיפות הנאות בעולם הזה כלל. יש רק חטיפת מצוות. ולעתיד לבוא דווקא יסביר לנו הקדוש ברוך הוא את הנהגתו עם הכלל והפרט בעולם הזה.

והג"ר אלחנן זצ"ל הוסיף עוד ואמר שעיקר השתדלות האדם בעולם הזה, צריך שיהיה על ענין אחד - להרבות כבוד שמים ולהשתדל לעשות לטובת נשמתו הנצחית, ולא להתעסק הרבה בהשתדלות

מרובה על ענייני העולם הזה שהוא כארעי ואין להתעסק בזה יותר מדי".

בהשתדלות מיוחדת פוגם במידת הבטחון

מוסיף הראב"ד ואומר את ששמע מהגרי"ז מבריסק בשם הגר"א מוילנא, אחרים אמרו זאת בשם המגיד מזובנא: "שציירו מה שנקרא 'בעל בטחון' עפ"י משל לאדם שרוכב על חמור, והניח על החמור גם משא כבד, ובשעה שהרגיש שהחמור עומד ליפול מעומס המשא, לקח את המשא והניחו על כתפיו כדי להקל על החמור. והנה אדם זה לא פעל מאומה, שכן אין חילוק לחמור אם המשא נמצא על כתפו או על כתפי האדם הרוכב עליו. וכך גם מרגיש בעל בטחון בשלמות, שאינו פועל מאומה על ידי השתדלות, שהלא גם לפעול השתדלות צריכים אנו סיוע מהבורא יתב"ש, וא"כ מהו החילוק אם יעשה השתדלות או לא, והרי אצל הקב"ה קל וכבד שווין, ולכן בעל בטחון גמור מותר לו להשליך הכל על הקב"ה ואינו עושה השתדלות. "וכמה פעמים ראיתי איך שהבריסקער-רב היה שוקל על כמה ענייני השתדלות אם זהו בגדר השתדלות מיותרת ויש בזה פגם במידת הבטחון. וכמה נפלאים הדברים, שבעוד שבענייני שמים היה דואג תמיד אם לא עשה מספיק פעולות כדי חובתו, הרי שבענייני עצמו תמיד היה מיצר ודואג להפך - שמא פעל יותר מידי ופגע בחובת הבטחון.

"זכיתי לשמש כמה גדולים וצדיקים וצ"ל, ואצל מרן הגאון מבריסק הגרי"ז וצ"ל ראיתי בחוש את מידת האמונה והבטחון שלו שהיה מפליא, בכל פעולת השתדלות שהיה עושה, היה דואג ושוקל אם יש בזה פגם במידת הבטחון - אם זה ובגדר השתדלות מיותרת, וכל זה עשה מתוך פחד הדין. וכדרכו בכל מעשיו שראו עליו איך עומד פחד ואימת הדין לנגדו בכל רגע".

"אספר לכם מעשה אשר בדידי הוי עובדא, בהיותי תלמיד בישיבה של מו"ר הגה"צ רבי משה שניידר וצ"ל בלונדון: המצב הכלכלי באותם הימים שלמדתי בישיבה, היה קשה מנשוא, ופעמים שהגענו למצב שלא היה כלל מה לאכול, פשוטו כמשמעו. לא כפי מצב דורנו שב"ה הבחורים הורגלו בשפע, ואין מושגים של דוחק כזה בעולם הישיבות.

"ערב אחד קרא לי מו"ר ראש הישיבה, וביקש ממני להתדפק על פתחי נדיבים ולבקשם שיעזרו במתת ידם להצלחת הישיבה מחרפת רעב. ואכן עשיתי כפקודתו, כל ערב כיתתי רגלי בין הבתים, אך כמה שהשתדלתי לא עלה הדבר ביד, מאחר שרובא דרובא מאותם בתים שדפקתי על פתחיהם, לא פתחו כלל. ויש שפתחו דלתותיהם ופטרו עצם בטענות שיש להם התחייבויות קודמות וכיו"ב. ומהם שצעקו לעברי שבני הישיבות ילכו לעבוד, ולא נבקש מהם לשאת בעול הישיבה, בעוד שאנחנו יכולים להתפרנס בכוחות עצמנו. ומהם ראיתי שתלו מודעה בפתחי החצרות שהכניסה לכלבים ומקבצי נדבות אסורה! וכך חזרתי בפחי נפש לישיבה, בהרגשה שלא די בזה שלא הצלחתי לאסוף כסף כלל, אלא הישיבה גם הפסידה את הוצאות הנסיעה שלי.

ומהם ראיתי שתלו מודעה בפתחי החצרות שהכניסה לכלבים ומקבצי נדבות אסורה! וכך חזרתי בפחי נפש לישיבה, בהרגשה שלא די בזה שלא הצלחתי לאסוף כסף כלל, אלא הישיבה גם הפסידה את הוצאות הנסיעה שלי

"למחרת התיישבתי ללמוד כהרגלי בהיכל הישיבה, והנה הגיע לאוזני שמועה שמו"ר ראש הישיבה מחפש אותי, חששתי מאוד שמקפיד עלי, שלא פעלתי מאומה, והתכוונתי לומר לו, שסובבתי לאסוף מעות אך לא הצלחתי. אך לפליאתי, ראיתי שבא לנגדי, כשפניו צוהלות משמחה, אומר לי: 'מגיע לך ישר כח, ברוך ה' שהצלחת בהצלחה גדולה'. מיהרתי להשיב לו שכנראה טעות יש כאן, שהרי לא פעלתי מאומה, יודע אני עד כמה שלא הצלחתי.

"אך מו"ר השיב לי בשמחה שעל פי פעולתי אתמול, בא אליו היום בבוקר יהודי ונתן לו עשרים וחמש ליש"ט - סכום נכבד מאד בימים ההם. שאלתיו איך זה קשור למה שעשיתי אתמול? השיב לי מו"ר וצ"ל: 'הרי אנו מאמינים בני מאמינים ויודעים שההשתדלות אינה הסיבה לתוצאה, אלא שגזירה היא מלפניו, שבלא השתדלות מצד האדם אין הקב"ה נותן את מה שנגזר כבר, וא"כ וודאי זה שייך אליך, שמאחר שאתה עשית את ההשתדלות, ממילא הקב"ה עזר לנו, והרבה דרכים למקום, ועל ידי השתדלותך במקום אחד, הושיע אותנו הקב"ה ממקום אחר'. ראש הישיבה רבי משה שניידר חי באמונה ובטחון, ולכן גם ראה את ההשתדלות באופן אחר".

עם הגאון מבראנוביץ בלונדון

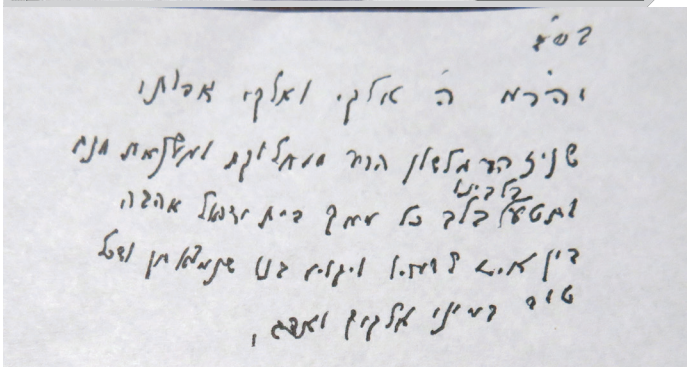
הראב"ד שליט"א הזכיר בנועם שיחו את שזכה לשמוע מהגה"ק רבי אלחנן ווסרמן וצוק"ל הי"ד, בשהותו אצל הוריו. שמענו על הקשר המיוחד על שה'לונדונער-עילוי' בימי ילדותו ל'בראנוביטשער-גאון' כראש ישיבה גדולה בעולם התורה, וכך הוה: הגאון רבי אלחנן ווסרמן, היה נוסע כמעט כל שנה ללונדון לצורך מגבית לטובת ישיבתו -בברנוביץ שבליטא, וכאמור, היה מתארח בבית הורי הראב"ד שליט"א, באשר ידע ששם יוכל לסמוך על כשרות המאכלים ועל התנהלות הבית עפ"י התורה, והיה סועד עמהם בשולחן שבת.

כאשר שכנים רוצים להוסיף תוספת בניה ונראה לשואל שהבניה תכער את הבנין ולכן רוצה להתנגד, ענה לו רבינו בחכמה, וכי יש דין של "זה קלי ואנוהו" על בית? ובהזדמנות אחרת אמר "יש אדם שמשפחתו גדלה וצר לו בביתו ומן הצורך להרחיב את ביתו ולהוסיף עוד חדר, בכדי שיהי' לו מקום נוסף להשכיב את ילדיו, ותמיד נמצא איזה אדם שמתנגד להרחבה, ולמה? מה אכפת לו?

מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל על בין אדם לחברו

הרב זלמן רזניק

"וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (ויקרא י"ט, י"ה)

אחת מהנהגות מרן ראש הישיבה רשכבה"ג רבינו אהרן יהודה לייב שטיינמן זצוק"ל, היתה לעורר לחזק הציבור להרבות שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, והי' משתדל בכל הכוחות למנוע מחלוקת ומריבות, וכשמו כן, נהג ללמוד ממיידותיו של אהרן הכהן עליו השלום, שהיה אוהב שלום ורודף שלום, והיה מוותר מכבודו ומשפיל את עצמו כדי לעשות שלום בין הבריות, וח"ו להיפך לא להוציא שום דיבור רע על א' מישראל.

וכך כתב רבינו במכתב: "ידוע שמחלוקת זה אש גדולה המכלה שני הצדדים בפרט מחלוקת בין בני תורה זה גם חילול השם, וככה צריך לראות שאם יש חילוקי דעות צריך כל א' להתבטל לגמרי, העיקר שלא יהי' ריב.

והי' ישפות שלו' לכל עמו ובזכות זה יזכו לכל הברכות והצלחות וששם שמים יתרבה בעולם. הכול"ח למען שיתרבה כבוד שמים". ובמכתב נוסף שכתב בתאריך י"ב אלול תשס"ח: "לכ' בני ישראל היקרים. אתם מאד אוהבים בעיני הקב"ה, אבל יחד עם זה צער גדול כביכול אם מדברים לא טוב איש על רעהו.

ומאד עושים נחת רוח אם עושים גדרים לא לדבר דברים לא טובים אחד על השני, וזכות של זה כ"כ גדול וכ"כ חביב לפניו ית"ש, תזכו לזה לאהבה מהשי"ת בזה ובבא."

וזו היתה הנהגתו בינו לבין עצמו עד שלא מצאו אחד שיכול לומר שהצליח לפגוע בו, וכשנשאל מנין שאב את הכוחות הללו לסבול כל אחד ואחד, ואמר שהי' רגיל בילדותו בבית שאר בשרו הג"ר שמחה זעליג ריגר זצוק"ל המורא הוראה דבריסק, שהי' רגיל לשנן תדיר את דברי הגמ' בתענית (כ' א') ת"ר לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז, וגם הוא שם לו את זה להנהגה לסבול כאו"א באשר הוא שם.

וכך יעידו העומדים בקבלת קהל, איך שהי' מתייחס לכל אחד, לילד צעיר כמו לאדם מבוגר, את כולם קיבל במאור פנים, וכבר הי' לעולמים שבשעת קבלת הקהל נכנס אחד והחל לצעוק על רבינו על הוראה שנתן, רבינו אף שהי' לו מה לענות בענין עמד ושתק

בדומיה, וכזה סיים המשך בקבלת קהל בכל החמימות כאילו לא אירע כלום.

וכנשאל מנין ניתן לו הכח לסבול את כל זאת, ובפרט כשזה נעשה ברבים, ביקש שיביאו לו את הספר 'שערי קדושה' לרבי חיים ויטאל, והראה מה שכתב בחלק א' שער ו' "ואם עיני שכל לך היה לך לחפש מי שיצערך כי חיים אתה מכניס לך", ולא יסף.

וכך גם הי' כאשר נכנס אליו יהודי שבור ורצוץ עם דמעות בעינים, ותינה בפניו כי בחוצות העיר נזרקו עליו פשקווילים, חייך רבינו ואמר לו: "אתה בחברה טובה, גם עלי זורקים פשקווילים, ולא הזיק לי כלום!", וכך פירט על עוד גדולי ישראל שנזרקו עליהם ואין לו מה להיות שבור מזה.

וכאשר נכנס אליו ת"ח אחד, וביקש ממנו עצה איך להתחזק כדי שלא ימצא את עצמו מעורב במחלוקת אמר לו רבינו שיתפלל בסוף שמו"ע תפילה מיוחדת ביקש הת"ח אם רבינו יכול לכתוב לו נוסח

המשך בעמוד 20

אני זוכר שפעם אחת הלכתי ברחוב בשווייץ, כשאני אוהז בידי תיק ג'ימס בונד. מרחוק הלכה אשה יהודיה עם טיולון ובתוכו שני ילדים. האשה לא ידעה שיש לי שמיעה חדה, כך שיכולתי לשמוע מה היא מדברת, למרות שדיברה מאד בשקט... שמעתי כיצד היא פונה אל בורא העולם בבקשה חרישית...

הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל על אהבת ישראל אמיתית

האחרונה, לאחר שכבר נכרך החבל על צווארו, הגיע סוס בדהרה עצומה, הסוס נפל ארצה, כשקצף סמיך זב מפיו, והנידון למוות קפץ ממנו, ושאל בסערה עצומה: "האם הספקתי להגיע בזמן, או שחלילה איחרתי את המועד? האם יידי הטוב עדיין בין החיים?! אונס גדול עכב אותי בדרכי, עשיתי את כל המאמצים על מנת להגיע בזמן, כדי שחברי הטוב לא ימות חלילה במקומי!"...

שני הידידים התרפקו בדמעות איש על צוואר רעהו, אך מיד פרץ ביניהם ויכוח גועש. החבר שכבר ניצב על הגרדום, טען ואמר: "כבר הוציאו אותי למיתה. כבר גמרתי בדעתי שאני עומד להסתלק מן העולם, לפיכך צריך להרוג אותי, ואילו אתה תיסע לביתך לחיים טובים ולשלום, אל אשתך וילדיך היקרים!".

ברם הנידון למוות טען לעומתו: "אני הוא זה שנשפט למיתה, לא יעלה על הדעת שתמות במקומי! אנא, שחררו את חברי לחיים ולשלום, ואותי תתלו, כפי שנגזר עלי במשפט!".

במקום התחוללה מהומה רבת, ופסק הדין לא הוצא אל הפועל, אלא הושהה עד לברור הדברים. עד מהרה הגיעה הפרשה לפני המלך, אשר ציווה להביא לפניו על אתר את שני החברים. כאשר התייצבו השנים בארמון, ביקש מהם המלך שיספרו לו את האמת לאמיתה, בנוגע למאורע שהתרחש ביניהם.

החברים ספרו למלך את כל האמת: "רעים אנחנו בלב ובנפש, כל

נאמר בפסוק: "ואהבת לרעך כמוך אני ה'" (ויקרא יט, יח) מבאר האדמו"ר מרוז'ין כי כאשר שני יהודים אוהבים זה את זה בכל ליבם, ומוכנים לעשות זה למען זה את הכל בבחינת "ואהבת לרעך כמוך", אומר להם הקב"ה: "אני ה'", אני מעונין להיות שרוי בתוכם, ולהצטרף כביכול לחברתכם.

הקב"ה מצטרף לידידות אמת

מעשה בשני חברים שהיו מסורים זה לזה, ונאמנים איש לרעהו בלב ונפש. פעם העלילו בני בליעל על אחד משניהם עלילת שוא ובעטיה הוא הועמד לדין, ונידון למוות.

חברו הנאמן לא חסך כל מאמץ, עמל וטרחה, ועשה את כל אשר בידו כדי להציל את חברו. אך למגינת לבו, כל מאמציו עלו בתוהו. כשהגיעה שעת האפס, וכבר עמדו להעלות את הנדון אל הגרדום, פנו אליו כנהוג כדי שיקש את בקשתו האחרונה עלי אדמות בטרם יוציאוהו להורג.

האיש ביקש לשוב אל משפחתו, אל אשתו וילדיו, שהיו בארץ אחרת ולהפרד מהם בטרם מותו. אך בקשתו נדחתה על הסף מחשש שינצל את ההזדמנות יברח ויעלם.

אך כאן התערב חברו הטוב ואמר: "מוכן אני לשבת בבית הסוהר כבן ערובה עד שרעי ישוב מעירו. ואם לא ישוב, מוכן אני לעלות אל הגרדום תחתיו!".

רבים ניסו להניא את האיש מלבצע צעד מסוכן שכזה, אך הלה מרוב אהבתו לידידו סרב לשמוע לדבריהם, ונכנס לבית הסוהר, ובלבד שחברו הטוב יוכל לחזות בפעם האחרונה בפניהם של בני משפחתו היקרים והאהובים, ולהפרד מהם קודם מותו.

והנה הגיע היום האחרון, בו היה על הנדון למוות לשוב לגרדום ולרצות את ענשו, אך הלה בושש מלהגיע! כל היועצים והחכמים למיניהם סנטו בחבר שנותר בכלא. "הרי אמרנו לך! הרי הזהרנו אותך!", אך הרע הנאמן טען בלהט: "כפי הנראה יידי נאנס באונס גדול שמנע ממנו מלשוב, שאם לא כן בוודאי היה שב! וגם אם לא יצליח להגיע, הנני מוכן למוות תחתיו!".

כאשר הגיעה השעה היעודה, והנידון למוות לא חזר לרצות את ענשו, העלו את חברו לגרדום, ועמדו להוציאו להורג. אולם בשניה

כשבאה למקום הנישואין, חיפשה את אם הכלה, כדי לברכה בברכת 'מזל טוב', אלא שנעלמה מעין כל, עד שמצאה אותה יושבת ב'מטבח' כשפניה זועפים, מלאה טענות כרימון... משנשאלה 'מדוע פניך רעות היום', לעת שמחת כלולות בתך הכלה המהוללה בכל התשבחות...

פנינים מהגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד

"וְשִׁמְרֶתֶם אֶת כָּל חֻקֹּתַי... וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (ויקרא י"ט, ל"ז)

לדאבוננו היא אינה שומרת עדיין על כיסוי הראש כנשים הצנועות. ענהו ה"חזון איש": במשנה ברורה (סי' ע"ה, סק"ה) מבואר שדי בעצימת עינים, ועל כן תסתכל בסידור, ודי. אבל לבו של הבחור נקפו, ועל כן חזר ושאל "אולי מוטב צידוד כל הגוף, שלא תהיה אמי מולי?!"

ה"חזון איש" הזדעזע ואמר בגערה "אם ההלכה מתירה, רצונך להחמיר על חשבון כבודה של אמן? להתריס, להפנות אליה גב?! ואם היא תקום ותטרח להגיש לשולחן, ותסתובב סביב, אתה תשיר 'אשת חיל' ותסתובב כנגדה כסביבון?! זו 'חומרה' שתצית אש בבית, ואש גדולה ממנה בגיהנם!"

ידידנו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א סיפר עובדא נפלאה ששמע בענין כח תפילת ההורים על בניהם, וכך סיפר:

לאחרונה באה כלה 'בעלת תשובה' בברית האירוסין. בהתקרב מועד הנישואין, ביקשו העסקנים מכמה נשים צדקניות שתבואנה להשתתף בשמחת הנישואין לשמח את הכלה. והנה אחת מאלו, כשבאה למקום הנישואין, חיפשה את אם הכלה, כדי לברכה בברכת 'מזל טוב', אלא שנעלמה מעין כל, עד שמצאה אותה יושבת ב'מטבח' כשפניה זועפים, מלאה טענות כרימון... משנשאלה 'מדוע

לפני שנים ביקר כאן בלייקווד - מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק - עוד בחיים חיותו של אביו מרן הגה"ק בעל "ישועות משה" זי"ע - והמתנתי לשעת הכושר להיכנס אליו באכסנייתו, ואז נכנסתי אליו לנועם שיח, ובתוך דבריו אמר לי רעיון שנתחדש לו.

וכה אמר לי: איתא בחז"ל (מס' ברכות דף ה' ע"א): אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. ולכאורה איך שייך שפשפש ולא מצא, הלא אין עבירה כביטול תורה, ואיך שייך שבעת שמפשפש הוא לא מוצא עוון, ורק אח"כ הוא תולה בביטול תורה.

חשבתי, שבעצם הרי "יסורים" - הם דבר טוב להאדם, וכמו שמבואר בספר "אור החיים" הקדוש (דברים ד', כ"ט ד"ה ובקשתם) שעל ידי היסורים נמתקים עוונותיו של האדם, וזה תועלת גדולה לאדם בעולם העליון שעוונותיו מתכפרים בעולם הזה. אלא שלפעמים יש מצב, שהיסורים הם כל כך גדולים וקשים ר"ל, עד שזה מפריע לו כבר בעבודת ה'! - הוא אינו יכול ללמוד ולא להתפלל.

זהו מה שאמרו חז"ל "אם רואה אדם שיסורין באין עליו" - שהיסורים הם רבים וקשים ואינם מסתלקים הימנו - "יתלה בביטול תורה" - "יתלה" - יתלה עצמו לבקש מהקב"ה - ויאמר - רבונו של עולם - היסורים האלו גורמים לי ל"ביטול תורה" - אינני יכול ללמוד! - אינני יכול להתפלל! - היסורים מפריעים לי בעבודת ה'!

סיים הרבי שליט"א: כל אדם יש לו את "חבילת היסורים" שלו - ואני בתוכם - היסורים המה טובים מאוד, וצריכים ליתן להקב"ה שבח והודאה על כך. אמנם לפעמים אני מרגיש שהיסורים גורמים לי שלא אוכל לכוון כראוי בעת קריאת שמע, אזי הנני מבקש ומתחנן ואומר - "רבונו של עולם - עד כאן..."

מספרים שבחור אחד בא לפני הגה"ק בעל "חזון איש" זי"ע ונפשו בשאלתו, שהיות שהוא זכה לחזור בתשובה שלימה, אך הוריו עדיין לא זכו לכך - אם כי הוא מסתופף בביתם כל היום - אזי הוא שואל, כשהוא מברך או מתפלל, שהדין הוא שאסור לברך כנגד שערותיה של אשה נשואה, איך יוכל לברך או להתפלל כשאמו לידו, שכן

ה"חזון איש" הזדעזע ואמר
בגערה "אם ההלכה מתירה, רצונך
להחמיר על השבון כבודה של
אמך?! להתריס, להפנות אליה
גב?! ואם היא תקום ותטרח
להגיש לשולחן, ותסתובב
סביב, אתה תשיר 'אשת חיל'
ותסתובב כנגדה כסביבון!?"

לתרבות רעה, שפך סבו עליו דמעות שלא הועילו על בנו, אבל
עומדות עתה לנכדו"...

ובספר 'לשכנו תדרשו' חלק ב' מביא שהגה"ק הסטייפלער זצ"ל
היה אומר, שלפעמים רואים שמבית פשוט ביותר, יוצא תלמיד חכם
וצדיק, וזה מחמת שאיזו סבתא שלו שפכה לבה בתפילה ובדמעות
שתזכה לבנים תלמידי חכמים, ואם זה לא עזר לבנים, הרי זה עוזר
לנכדים, ובדור הראשון של הסבתא שלא ראו את הנכדים, חשבו
מתוך ראייה קצרה שתפילותיה הלכו לאיבוד חלילה, ולבסוף מתברר
ששום תפילה אינה חוזרת ריקם...

(מתוך נועם שיח- מכון אפריון לשלמה-וילך תש"פ)

פנייך רעות היום' לעת שמחת כלולות בתך הכלה המהוללה בכל
התשבחות... ענתה "כיצד אוכל לשמוח כשבתני הכלה הפנתה לי
עורף, עזבה את ביתי ואת דרך חיי, ונהפכה לבעלת תשובה גמורה,
ומה גדול צערי כי איננה הראשונה אלא שלישית מבין בנותיי שעשו
את הדרך הלזו ושבנו בתשובה שלימה"...

כשמוע האשה את דבריה תמהה בפניה - כיצד אכן אירע דבר כזה
שממשפחה אחת כבר שבו ג' בתשובה, ולא ידעה אם הכלה מה
לענות, אבל סיפרה כי כל ה'קשר' שבינה ובין החרדים לדבר ה' היה,
שלפני כעשרים שנה השתתפה ב'סמינר' לבעלי תשובה, אבל כל
הדיבורים שנאמרו שם לא נקלטו במוחה ולא השפיעו עליה מאומה.
בתוך הדברים סיפרה שבסוף הסמינר נתנו לכל אחת דף כתוב,
והובטח להם ש'סגולה' גדולה להצלחה ולברכה יש באמירת הנכתב
באותו דף, ומאז היא אומרת אותו בכל יום - אעפ"י שאינה מבינה
מאומה מהנאמר בו. האשה שאלה אותה שמא נמצא הדף ברשותך,
אמרה כן, והוציאתה מחיקה שם נתגלה הסוד - כי על הדף הודפס
'תפילת השל"ה', ואף שאשה זו לא ידעה מאי קאמרה, מ"מ זכתה
ששלוש מצאצאיה שבו בתשובה שלימה וגמורה...

והנה, אם כך היא שכר אמירת "תפילת השל"ה" בלא ידיעה ובלא
כוונה, בלא בכיות ותחנונים, ק"ו לדין שאנו יודעים את הנאמר בה,
אם נתפלל כראוי, בוודאי נפעל דברים נשגבים ורוב נחת דקדושה
מכל יו"ח.

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל היה מספר, שבשעתו ביקש ממנו
מרח"ה חזון איש" זצ"ל לטפל באיזה בעל תשובה שהגיע מקיבוץ
חילוני ללמוד בישיבת פוניבז', ושאל את ה'חזון איש', איך ובמה
זכה הלה לחזור בתשובה, והרי אדם זה אכל נבילות וטרפיות? ענה
לו ה'חזון איש': "דמעות אינן הולכות לאיבוד, בשעה שאביו יצא

חדשו!

שיעורים לפי הסדר בתוכנית 'דף הכולל'
עכשיו בקו השיעורים של 'דרשו'

0772222666 שלוחה 6

תלמיד חכם אחד סיפר לי שהזמין פעם לביתו חשמלאי, לטפל בחוטים שנשרפו ונקרעו. הוא עבד באדיבות ובעדינות מיוחדת, ואחר כך סידר את הכל, והשאיר בית נקי ומצוחצח. כשסיים, אמר לו התלמיד חכם: "שמע, כואב לי עליך!". החשמלאי לא הבין. "מה קרה? עשיתי משהו לא טוב?" "עשית יותר מדי טוב... חבל עליך! אתה מתבזבז..."

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על כוחותיו של כל אחד

"ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ה)

ימי הספירה החלים בימים אלו, הם גם ימי אבלות על פטירת תלמיד רבי עקיבא, כפי שמספרים רבותינו (יבמות סב ע"ב): "שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס, וכולם מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה בזה, והיה העולם שמים". מעניין לראות, כי בפרשת השבוע הנקראת בתקופה זו, אנו קוראים את הפסוק: "ואהבת לרעך כמוך", שעליו דרש רבי עקיבא את דרשתו המפרסמת: "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה" (בראשית רבה כד, ז). הבה נתבונן בקורות חייו של רבי עקיבא, ונעקוב אחר דרך צמיחתו של התנא הקדוש.

תחילתו מר וסופו מתוק

אדם שמוכן למסור את כל כולו בשביל התורה, זוכה שהיא תינתן לו במתנה, כמו שנאמר "וממתנה נחליאל" (במדבר כא, יט). רבי עקיבא זכה להיות המעמיד של כל התורה כולה. הוא העמיד תלמידים שלמדו את התורה לישראל, ומפיהם אנו חיים. הוא היה בן גרים, ורק בגיל ארבעים התחיל ללמוד. אבל התורה הקדושה מונחת בקרן זוית, וכל הרוצה לטול יבוא ויטול (קדושין סו ע"א). אף אחד אינו יכול לומר 'איני יכול'! הכרתי אנשים אנאלפביתים. אפילו לקרוא א"ב לא ידעו! הם באו לישיבה, התחילו מהתחלה ממש - וכיום הם גאונים! הם מסרו את נפשם כדי ללמוד, ומי שמוסר נפש, מקבל מתנה מהקב"ה! בני ישראל יצאו ממצרים "ביד רמה" (שמות יד, ח) - "יד רמה" רמז ליורה דעה סימן רמ"ה, העוסק בהלכות תלמוד תורה, ושם נאמר: "הכל חייבים בתלמוד תורה, בין עני ובין עשיר, בין בעל חולאים ובין בעלי בנים וכיוצא בכך". "ביד רמה", הינו בכח התורה, יצאו ישראל מגלות מצרים - ו"ביד רמה" עתידים הם לצאת מהגלות הנוכחית. החיזוק בתורה הוא הכח והעוצמה שלנו, בו תלויה גאלתנו! (ראה ב"אור החיים" הקדוש שמות כז, כ, וב'משכני' שמות ח"ב עמוד רז). כשאדם יושב ולומד, על אף שקשה לו, יש לו יסורים והוא צריך פרנסה - או אז הוא זוכה!

על התורה הקדושה אמרו חז"ל (דברים רבה ז, ג): "תחילתו מר וסופו מתוק". בתחילה אדם מרגיש: מר לי. אבל ככל שזה מר בתחילה - כך זה מתמתק בסוף. סופו של אדם להרגיש את מתיקות התורה. הדבר בדוק ומנסה! את המסר הזה בקיש הקב"ה להעביר לעם ישראל במרה: הם מרגישים מרירות. רק עכשיו קיבלו את התורה, ועדיין מר להם איתה. הם עדיין לא מרגישים את המתיקות - אבל סופם שירגישו.

"שם נסהו" - הקב"ה מנסה אותם שם

מנסה אין פירושו רק מבחן. אצל דוד המלך כתוב, שכאשר הלבישוהו בבגדי שאול ובקסדה, הוא אמר: "כי לא נסיתי" (שמואל א' יז, לט) - לא התרגלתי לדברים האלו. אני לא מורגל ולא יכול. כשהקב"ה מנסה את ישראל הוא רוצה לתרגל אותם בכל מיני ניסיונות, כדי לעשותם מוכשרים לתפקידם, שימלאו אותו על הצד הטוב ביותר. הניסיון מרגיל את האדם למצב מסוים. כאן הרגיל הקב"ה את ישראל ל"תחילתו מר וסופו מתוק". על אף שכעת הם עדיין אינם יכולים לחוש את מתיקות התורה, והיא מרה להם, סופם להרגיש במתיקות!

זו דרכה של תורה!

התנא באבות (ו, ד) אומר: "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, ובתורה אתה עמל. אם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא" - אשריו כבר בעולם הזה. הוא אינו צריך

אין להתייאש!

הגיע אלי בחור בן עשרים ושלוש, והתלונן: "אני נמצא כאן כבר כמעט שנה, ולא מבין כלום. אין לי שכל, אין לי כשרון. אני לא מסוגל!" הוא התחיל לבכות: "אני רוצה להבין ולזכור, ולא מצליח!!".

"אתה רוצה לזכור?", שאלתי אותו - "מצוין! הרצון הקדוש הזה הוא מה שהקב"ה רוצה ממך! הוא רוצה את המאמץ שלך. הוא רוצה שתחזור שוב ושוב עד שתזכור!".

לא חלפו שלושה חודשים והבחור בא אלי שוב. הפעם יש לו חידוש לומר לי. מרן פסק ככה ב"בית יוסף", וב"שולחן ערוך" לא פסק כך... הוא התחיל להתפלפל...

עצרתי אותו ושאלתי: "מאיפה החידושים האלו?".

"כתבתי אותם".

"אהה... אתה כן זוכר?".

"כן".

הוא שכח רק דבר אחד - שלפני שלושה חדשים הוא רצה ללכת כי טען שאינו זוכר כלום...

אדם שאינו נותן ליאוש להשתלט עליו, זוכה לקבל מתנה מאת ה'!

ולאחיו יאמר חזק

תלמיד חכם אחד סיפר לי שהזמין פעם לביתו חשמלאי, לטפל בחוטים שנשרפו ונקרעו.

הוא עבד באדיבות ובעדינות מיוחדת, ואחר כך סידר את הכל, והשאיר בית נקי ומצוחצח.

כשסיים, אמר לו התלמיד חכם: "שמע, כואב לי עליך!".

החשמלאי לא הבין. "מה קרה? עשיתי משהו לא טוב?".

"עשית יותר מדי טוב... חבל עליך! אתה מתבזבז! חשמלאים יש הרבה, אבל אם תשקיע את השכל שלך בלימוד, עם המידות האציליות שלך, אתה יכול להפוך לתלמיד חכם!".

חלפו שבע שנים. אותו תלמיד חכם השתתף בחתונה. לפתע ניגש אליו אדם לבוש בפראק ובהמבורג, וברך אותו בחביבות ב"שלוש עליכם".

הוא לחץ את ידו וברר בעדינות: "כבודו קרוב של המשפחה?".

"לא. אנחנו ידידים. אבי החתן לומד אצלי בכלל, והזמין אותי לחתונה. כבודו אינו זוכר אותי?".

זה היה החשמלאי ההוא...

"הכל שלך" - אמר החשמלאי - "תפסתי את עצמי וגדלתי. הלכתי ללמוד, עזבתי את כל העבודה מאחורי. אמרתי לעצמי: אם אני יכול להיות תלמיד חכם, אני חייב לעשות זאת. פתחתי כולל, כיום אני רב של קהילה..."

ללמדנו מה כוחו של עידוד.

לפעמים מילה אחת שנזרקת דרך אגב למישהו: 'השכל שלך בהיר מאוד... זה שכל של תלמוד. אם תלמד, אתה יכול לצאת משהו גדול...'

פותחת לפניו את הדרך.

אדם יכול לגדול - אבל הוא זקוק לבניזין... והבניזין הוא קצת פרגון, כמה מלים טובות ומעודדות... "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק" (ישעיהו מא, ו).

(מתוך הספר 'משכני אחרים')

לחכות עד העולם הבא בכדי לחוש את האושר. כשרק יעבר את השלב המר - כבר יוכל להרגיש את שיא האושר!

הכלל הוא, שככל שמור יותר בלמוד - כך תהיה המתקנת גדולה יותר בסופו של התהליך.

מי שנמצא בצער, ולמרות זאת דבק בה' ולומד - עתיד לזכות ל"אשריך וטוב לך", ולהרגיש את האושר האמתי ואת מתיקות התורה.

הקושי מעיד על גדלות!

אנשים חושבים: רבי עקיבא נולד צדיק... פלוני נולד צדיק...

אבל זה לא נכון! נשמת רבי עקיבא היתה נשמה עליונה, כל המלאכים רעדו מפניו, וממי הוא הגיע? מגוי, ומי יודע מה אכל ומה שתה ומה עשה עד שהתגייר...

המיוחד ברבי עקיבא היה, שכאשר גלה את התורה, הבין שעליו לשחוק את עצמו הדק היטב - היטב הדק. הוא הבין שעוד טיפה ועוד טיפה יחוררו בלב האבן שלו חור, ואז יזרמו המים כנהר שוטף.

ומה איתך? מי אמר שלך אין נשמה גבוהה???

כשאדם מקבל על עצמו עול תורה, הוא מגלה פתאום שיש לו יכולות שהוא אפילו לא חלם עליהן.

רבי עקיבא לא פחד מבושות. לא היה אכפת לו ללמוד עם ילדים קטנים, לא היה אכפת לו לשאול שוב ושוב כדי להבין. הוא התבזה פעם אחר פעם, ובלבד שלא יזוז מתורת ה' יתברך.

צריך לדעת שהבושה הגדולה ביותר שישנה, היא כאשר יראה לנו הקב"ה את היכולות שנתן לנו, ואשר לא מיצינו אפילו פרור מתוכן...

אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה! (בראשית רבה צג, י). אלו זעקות שבר נזעק כשיודע לנו דבר זה!...

אנשים טוענים: 'אני לא יכול, קשה לי מאוד, יש לי ניסיונות ותאוות שמפריעים לי. אבי כך, ואמי כך, אחותי, והשכן שלי...'

אך הכל שטויות והבלים. אדם אינו יודע מי הוא באמת!

כשמגיע אלי בחור, ומספר על כל מיני קשיים שיש לו, אני נוהג לומר לו: "כנראה אתה גדול! הקב"ה לא מביא ניסיונות וקשיים לאנשים פשוטים! כנראה שנשמתך גבוהה, ויש בך כח עוצמתי. בידך להחליט אם אתה רוצה להמשיך את החיים כמושחת, או לגדול!"

התגליות שמתגלות לי הן מופלאות! בני אדם שהיו מושחתים ממש, התהפכו ונעשו גדולי ישראל!

כשאותו אחד קיבל על עצמו לדבוק בקב"ה בכל כוחו - אין לתאר כמה גדל! כיום הוא קודש הקודשים! כל הלכלוך שהיה בו נעלם ואיננו!

אנשים אומרים: 'לא נראה לי שזה מתאים לי...!'

אוי! כמה אפשר לאבד מה'לא נראה לי הזה... כמה גדולי ישראל, פוסקי הוראה וגאונים היה עם ישראל מאבד אם היינו שומעים לקול הזה של 'לא נראה לי שאני יכול'...

הצעד הראשון הוא - לא להתייאש מעצמנו.

זה היה כוחו של רבי עקיבא! הוא נזרק מביתו של כלבא שבוע, ישן על תבן, עני מרוד שאין לו כלום - ולבסוף נעשה גדול ישראל, חכם גדול וקדוש עליון. במשך מאה ועשרים שנות חייו האיר את העולם

כלו בתורתו.

"אני לא אוהב יהודים" - הודיע להם המנהל בפגישתם הראשונה - "אבל את הגרמנים אני שונא יותר - הם גזלו ממני את מפעל חייי! אז אנחנו לא הולכים לעבוד כאן כדי לעזור לגרמנים הארורים..."

סיפור מיוחד על קורותיה של משפחת מינצר בפולין

"וְאֶהְבֶּתְ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (ויקרא י"ט, י"ח)

לאחרונה הלך לבית עולמו הישיש רבי אפרים ב"ר ישראל מינצר זכרונו לברכה. מוצאו היה מהעיירה הפסטורלית 'גדוף' הסמוכה לקראקוב, פולין.

משפחת מינצר ניהלה שם מאפייה, אך יהיה נכון יותר לקרוא לעסק 'גמ"ח' - שכן באופן קבוע חולקו לחמים ומאפים לעניים ללא תשלום. ואולי יהיה נכון יותר לכנות את העסק 'הכנסת אורחים' שכן התנור המוסק משך אליו אורחים שונים שביקשו ללון במקום - וגם לזכות בארוחת חנים על הדרך...

עיר הענק 'קראקא', שאכלסה המוני בעלי עסקים יהודים, משכה אליה "משולחים" לא מועטים. רבים מהם התביישו ללון בעיר, והעדיפו להגיע ל'גדוף' בלילות. אמו של ר' אפרים היתה מכינה להם מרק חם, והבנים בצעירותם - וביניהם ר' ישראל - היו מסייעים בחלוקת המזון, עד שהם פנו ללמוד בישיבות.

שלושת אחיו החרו-החזיקו אחריו: כולנו פחחים!"

אזור תעשייה ענק. עוד אחד מרבות(!) תעשיות באירופה שהגרמנים שעבדו, שדדו, גזלו וחמסו לעצמם. ארבעת "הפחחים" הועברו הנה מהגטו, ונמסרו לידי בעל המפעל - גוי פולני.

"אני לא אוהב יהודים" - הודיע להם המנהל בפגישתם הראשונה - "אבל את הגרמנים אני שונא יותר - הם גזלו ממני את מפעל חייי! אז אנחנו לא הולכים לעבוד כאן כדי לעזור לגרמנים הארורים..."

"שניכם" - פקד המנהל על שניים מתוך ארבעת האחים - "תישנו 'בעליית הגג'. נעים שם. התפקיד שלכם לעקוב: בכל פעם שאתם שומעים את מכוניות הפורד של הגרמנים מגיעות, אתם יורדים, מתריעים, וכולם מתחילים "לעבוד" בפחחות..."

הגרמנים הטילו על הפולני הזה, את האחריות לתקינות כל גגות המפעלים באזור. מידי פעם כאשר חשש שביקורת גרמנית תגלה שאין עבודה, ואז יפוננו היהודים מהמקום, היה יוצא בלילות - לא יאמן כי יסופר! - ובעזרת פטיש ענק חולל נזקים קשים לגגות של מפעלים באזור. כמה פעמים התקיימה ביקורת, הוא תמיד ידע על כך קודם, ודאג לסדר "עבודה!"

מידי לילה היה יוצא הפולני, וחוזר עם עשרות כיכרות לחם - בין 35 ל-40! ומוסר אותם למינצרים. אז לא רק שהם לא רעבו ללחם, הם גם הרוויחו כסף מהכיכרות שמכרו. ותאמינו או לא, "המלון" הזה נמשך במשך שנתיים שלמות!

החלום המתוק נמשך עד מלחמת העולם השנייה, שנפתחה עם כיבושה של פולין בידי גרמניה. בדרך כלל, דחקו הגרמנים את יהודי הפריפריה לכיוון הערים הגדולות (על מנת שבהמשך יהיה קל להשמידם). אך ב'קראקוב' פעל נוהל הפוך, גירוש יהודי העיר לפריפריה על מנת שהעיר תהפוך במהירות ל'יודנריין' [-נקיה מיהודים]. וכך החלו משפחות פליטים, על מטלטליהן, לגרור את עצמן לתחומי המאפייה של מינצר למגורי עראי-קבע... והמאפייה? היא המשיכה לעבוד!

חגורת החנק הגרמנית הלכה והתהדקה. משפחת מינצר הבינה שעליה להיפרד מאחזקת המאפייה, בטרם ייטלו אותה מידיהם בכוח. בהחלטה מהירה וחכמה העבירו את המאפייה לשכן גוי שהיה עימם בידידות. כל שהתבקש זה להמשיך לספק להם מאפים חנים. הגוי עמד בהסכם והעניק מזון בשפע לא רק למשפחת מינצר, כי אם גם ליהודי הסביבה.

חלפה תקופה וכל יהודי 'גדוף' הועברו לגטו. יום אחד, באמצע מסדר כלשהו, הכריז גרמני בקולי קולות: "מי כאן פחח?" האח הגדול מבין ארבעת המינצרים הרים את ידו "תמיד הייתי בעסק הזה!" הוא היה בחור-ישיבה שמקסימום ידע משהו על אפייה, אבל הבין שכך גוברים הסיכויים לשרוד... "אתה בטוח?" שאל הגרמני - "בטוח!"

ואז זה קרה - - -

"היום בלילה" הודיע המנהל הפולני בדרמטיות למינצרים "או לכל המאוחר מחר בלילה, הגרמנים מגרשים מכאן את כל היהודים. חברה! המצב שלכם קשה, אבל אני אומר לכם מה לעשות. אל תסמכו על ההבטחות של הגרמנים, תפסו ידיים ורגליים ותימלטו על נפשותיכם!"

אבל איך נמלטים? הרי אזור התעשייה כולו משמש בפועל כמחנה כפייה לעובדים, והוא מוקף חומה. בתזמון מדויק להרהורי הנוגים, הושיט להם המנהל מספרי-ענק ופטישים ממאגר כלי העבודה של בית החרושת...

הם הבינו את המוטל עליהם!

באותו לילה היתה סערה חורפית אדירה- מזג אוויר מצוין לבריחה... המינצרים הודיעו על התכונן ליהודים רבים אשר עבדו במפעלי התעשייה. 85 מהם אזרו אומץ להצטרף ל"מבצע". מצוידים במפה ובהוראות שמסר להם מנהל המפעל, פרצו "הפחחים" פרצה ועשרות היהודים שעטו קדימה. "ישר! לא ימינה לכיוון הגרמנים, ולא שמאלה לכיוון החיילים הרוסים" - כהוראת הפולני.

הנמלטים רצו ורצו ורצו לא פחות מעשר קילומטר במעבה היער, בגשם שוטף וברוחות סערה. רק אז הרשו לעצמם לעצור ולבחון את צעדיהם. הם המשיכו לשהות ביער, מידי פעם שמעו יריות קרובות או רחוקות ותיארו לעצמם שזאת החזית שמיקומה משתנה. בשלב מסוים שרקו היריות בקרבתם, והם נשכבו על הארץ במשך לא פחות משלושה ימים!

לפתע גילו אותם חיילים מונגולים, ששיתפו פעולה עם החזית הרוסית. הם ניגשו להוציא אותם להורג, אך בכור האחים שדיבר

מדהים: במשך כל שנות המלחמה (שבפולין הייתה הארוכה ביותר!) לא ידעו האחים לבית מינצר רעב. תמיד היה להם מזון - ובשפע! הם גם מעולם לא הוצרכו לעבוד באמת

רוסית הסביר להם שהם נמלטים מהגרמנים - אויבם המשותף. המונגולים התרצו והעבירו אותם מאחורי קו החזית הרוסית וכך ניצלו חייהם.

מדהים: במשך כל שנות המלחמה (שבפולין הייתה הארוכה ביותר!) לא ידעו האחים לבית מינצר רעב. תמיד היה להם מזון - ובשפע! הם גם מעולם לא הוצרכו לעבוד באמת ומעולם הם לא הוכו! ההסבר שלהם למתרחש ברור: מה זו אם לא 'מידה כנגד מידה' על כל העזרה שהגישה המשפחה ליהודים באותה מאפיה ב'גדוף'!!!
(מתוך עלון איש לרעהו' - פרשת צו)

חדשו! מבחני דרשו בטלפון

לאור המצב מבחן דרשו הקרוב יתקיים בקו השיעורים של דרשו
ביום שישי י"ד אייר בין השעות 13:00 - 9:00 בצהריים

התקשרו והיבחנו

077-2222-666 שלוחה 8

אציין דבר נפלא ששמעתי מפי מרן הגאון רבי דוב לנדו שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה: בזמן המלחמה הקשה בשנת תש"ח, שרר בירושלים מצב נורא ואיום. הדי המלחמה נשמעו מכל עבר, וחרדה גדולה ליוותה את כולם. מרן הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל, גאב"ד ה'עדה החרדית', התגורר אז סמוך לגבולות האויב ממש, והיה נתון בסכנת חיים

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֲתֶם הָאָדָם וְחַי בְּהֶם אֲנִי ה'" (ויקרא י"ח, ד'-ה')

"מדוע אתה אוכל? כי ברצוני לברך!"

זכורני משנות ילדותי, כי היתה חברה ידועה של משקאות ששיווקה משקה חדש לחנויות, משקה בצבע כחול. כמדומה שעד אז לא היה קיים בשוק משקה בצבע כזה. בשולחן שבת העיר אחד הילדים בביתנו כי יתכן והמשקה החדש לא יצליח להימכר כל כך, מאחר והצבע שלו אינו מושך את העין. לכאורה שיח ילדותי שגרתי טהור. אך דוקא העיסוק בנושא כה זוטר ולא מהותי, העיב על רוחו של אבי מורי שליט"א שהסב בראש השולחן. עד היום אינני יכול לשכוח את תגובתו הנוקבת: "ממתי מדברים אצלנו על אוכל? מדוע צריך שצבע השתיה ימשוך את העין?! ודאי, כשצריכים לאכול אוכלים! כשצריכים לשתות שותים! אבל גם ודאי שלא צריך לעשות 'נושא' מאוכל ושתיה!..."

ברבות הימים לאחר התבוננות עמדתי על כוונת אבי שליט"א בתגובתו:

בודאי אין מטרת האדם לדכא את נטיותיו הטבעיות, למנוע מעצמו כל עיסוק גשמי. אין אפשרות טכנית לעשות זאת, וגם זה כרוך בסיכון גדול הן רוחני והן גשמי. העבודה היא איפוא להקפיד שגם חיי החומר והגשם יהיו לתכלית החיים הרוחניים. במילים אחרות, שהגשמיות תהיה עבורנו דרך ואפיק המוביל לרוחניות, לא כמטרה בפני עצמה, ולא כשתי בחינות הסותרות זו לזו. לשם כך האדם נוצר! זוהי תכליתו ועבודתו!

לכן יצירת 'נושא' מצבע משקה כזה או אחר, ומהלך מחשבה ילדותי כי השתיה אמורה למשוך את העין מלבד עצם הרוויה, נוגדים למעשה את תכלית ומהות החיים, ולכן הם צרמו לאוזניו של אבי שליט"א. הוא ביקש לחנך אותנו כי אסור לתת במה מכובדת מדאי לגשמיות, היא אמורה להיות רק 'היכי תמצוי' לרוחניות.

דודי הגאון רבי אליעזר קוגל שליט"א, ראש ישיבת 'שבות עמי', דיבר פעם אודות חותנו הגאון הצדיק רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, בעל ה'מעיל שמואל', והגדירו כך:

"רבי שמואל אהרן לא ידע מהי הנאה מיוחדת של עולם הזה. גם

כאשר עסק בעניינים הכרחיים לצורך קיומו בעולם הזה כאכילה, שתיה ושינה, היה זה מתוך כוונה אחת ויחידה! שעל ידם יהיה שכלו ישר ושלם להגות בתורה כאוות נפשו. במשך כל השנים שזכיתי להכירו לא ראיתי אותו מעולם מבקש דבר לצורך עצמו והנאתו, שום דבר, תמיד רק ביקש וחיפש כל העת דברים שיביאו לו תועלת בעבודת השם".

רבי אליעזר הדגים זאת במעשה שהיה:

"בדרך כלל כשאדם אוכל ואחר כך מברך ברכת המזון, כששואלים אותו: 'מדוע תברך?', הוא ישיב: 'מה הפירוש? הרי אכלתי ומן הדין שאכיר טובה על כך'. אם נעמיק בדבריו נסיק כי העיקר אצלו האוכל, ואילו ברכת המזון רק אמצעי שהתחייב בה על ידי אכילתו, אבל האכילה עיקר. אולם אצל חותני רבי שמואל אהרן זצ"ל היה הדבר להיפך, האוכל היה טפל לברכה כפשוטו, הוא היה מתיישב לאכול בשביל שיוכל לברך. זכורני פעם ביום ראש חודש סמוך לשקיעה אמר לי: 'צריך לתפוס עוד סעודה כדי לומר יעלה ויבוא'. כל הגשמיות היתה אצלו רק אמצעי לזכות ברוחניות".

ברוח הדברים שמעתי מפי גאב"ד ה'עדה החרדית', הגאון רבי יצחק טוביה וייס שליט"א, בשם הגאון רבי מנחם מנדל מנדלסון זצ"ל, רבה של קוממיות, כי בעת שהגיע בעל ה'מנחת יצחק', הגאון רבי יצחק יעקב וייס זצ"ל, לבקר במושב קוממיות בשנת השמיטה, הסתובב עימו בשדות היישוב, והציג בפניו את הבעיות השונות שהתעוררו

בעיקר בענייני השמיטה.

בסיום הביקור אמר ה'מנחת יצחק' להרב מנדלסון בחיך: "כעת קיבלתי הבנה חדשה במושג המוזכר בחז"ל: 'ארבע אמות של הלכה', כאן בקוממיות נוכחתי כיצד בכל ארבע אמות ישנה שאלה הלכתית חדשה!".

הרגש נפלא הוסיף על כך רבי יצחק טוביה: "ה'מנחת יצחק' בשיחת החולין שלו ביטא את תמצית עבודת האדם בעולמו. כך בדיוק אמור להיות מושתת ביתו של כל יהודי - בחינת ארבע אמות של הלכה! כל פינה וזווית בביתו אמורים לעוק חיות בעבודת השם. להיות מסובבות ברוחניות. להוות סיבה של התעלות בתורה, בעבודת השם וביראת שמים".

דברים בסגנון זה, התבטא גם הרבי הגאון הקדוש בעל ה'שפע חיים' מצאנז - קלוזנבורג זצ"ל, כשעלה לארץ הקודש ונכנס לבקר בבית מרן הגרי"ז הלוי מבריסק זצ"ל. במהלך הביקור אמר הרבי כי הנהחז"ל אומרים במסכת כתובות (קיא, א): "כל המהלך ארבע אמות בארץ ישראל מובטח לו כי הוא בן עולם הבא". סיבת הדבר ניתן לפרש על דרך הדרוש, כי בארץ ישראל יכולים לפעול בכל ארבע אמות... כל פיסת אדמה טרושה ומגושמת שייך לקיים בה מצוות; פאה, שכחה ולקט. כל הליכה גשמית יכולה להיחפך לרוחנית כשמכוונים לקיים בה מצוה של ארבע אמות חדשות בארץ ישראל...".

"הזדמנות גדולה לשמש כלי שרת לכבוד שמים"

הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל, בעל ה'פחד יצחק', היה מספר כי בעודו מתגורר בחוץ לארץ הגיע לבקר פעם בארץ ישראל, ונכנס לבקר חולה בבית החולים 'שערי צדק' בירושלים. היה זה עדיין בתקופתו של מייסד ומנהל בית החולים האגדי, הנודע בצדקתו ותום דרכיו, ד"ר רבי משה וולך זצ"ל, שהתמסר בכל יישותו כדי לסייע לחולים. רבי יצחק ראה את ד"ר וולך ניגש אל אחד החולים קודם שנכנס לחדר ניתוחים, ושאלו לשמו ולשם אמו, כיון שרוצה להתפלל עליו קודם הניתוח.

רבי יצחק התפעל מאוד מהנהגתו המיוחדת, תופעה כלל לא שגרתית אצל רופאים, וסיפר הדבר לאחד מגדולי ירושלים זצ"ל, אותו אדם גדול הגיב כך: "כמה צריך לקנאות ביהודי כזה, יש לו הזדמנות כל כך גדולה לשמש כלי שרת לכבוד שמים והוא מנצל אותה!".

הרי ישנם מספיק רופאים מומחים, טובים ומוצלחים, בעלי שם ומוניטין, המצילים נשמות רבות ממות לחיים ממש, אך אינם חשים כי חכמת הרפואה ניתנה בידם כדי להשתמש בה ליעוד ותכלית רוחנית, לקדש עימה את שמו יתברך בעולם.

ואילו הוא, ד"ר וולך, מלבד החלק הטכני הרפואי שחש מחובתו כל ימיו לסייע לחולים מעבר לכוחותיו, בצדקתו הרבה גם ניצל את התפקיד שאינה השם לידו בכזו שלימות, ובכל פעולה גשמית שבאה לידו רומם אותה לרוחניות. סיפורו של רבי יצחק הוטנר ממחיש זאת.

אודות אשיותו הפלאית של ד"ר וולך הצדיק, אציין דבר נפלא

באחת הפעמים בעת שישבו התלמידים כרוכים אחר רבם ומאזינים לדבריו ברוב קשב, עבר ד"ר וולך סמוך לחדרם, וצרורי המפתחות הגדולים, שהכילו את כל מפתחות בית החולים היו תלויים במכנסיו, נשמעו היטב בתוך החדר. רבי יוסף צבי קרא לעברו ואמר לו בחיך: "רבי משה! עם המפתחות הללו יפתחו בפניך שערי גן עדן...".

ששמעתי מפי מרן הגאון רבי דוב לנדו שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה:

בזמן המלחמה הקשה בשנת תש"ח, שרר בירושלים מצב נורא ואיום. פגזים רבים נפלו בחוצות עיר וגבו הרוגים רבים. קולות ירי והדי המלחמה נשמעו מכל עבר, וחרדה גדולה ליוותה את כולם. מרן הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל, גאב"ד ה'עדה החרדית', התגורר אז סמוך לגבולות האויב ממש, והיה נתון בסכנת חיים. ד"ר וולך הזמינו להגיע לבית החולים שבראשותו, ולהשתכן בו עד יעבור זעם. הוא פינה עבורו, עבור רעייתו הרבנית ע"ה, ובנו הגאון רבי ישראל משה זצ"ל, שני חדרים בבנין, ודאג לכל מחסורם במסירות רבה.

תלמידיו של רבי יוסף צבי היו באים בשבתות לשהות סמוך לרבם הגדול בבית החולים. שם ערך עבורם 'טיש' מיוחד, שרו והתחזקו יחד בדברי תורה ומוסר, ושמעו מפי קודשו טללי תחיה ואמונה.

באחת הפעמים בעת שישבו התלמידים כרוכים אחר רבם ומאזינים לדבריו ברוב קשב, עבר ד"ר וולך סמוך לחדרם, וצרורי המפתחות הגדולים, שהכילו את כל מפתחות בית החולים היו תלויים במכנסיו, נשמעו היטב בתוך החדר.

רבי יוסף צבי קרא לעברו ואמר לו בחיך: "רבי משה! עם המפתחות הללו יפתחו בפניך שערי גן עדן...".

"כבוד הרב הראשי!", השיב ד"ר וולך בשפה הגרמנית: "תנו לי מפתח אחד של תורה משלכם, ואתן לכם בחפץ לב את כל המפתחות שבידי...".

דמותו של ד"ר וולך, מהווה ללא ספק, דוגמא חיה לאדם ששימש בחייו כלי שרת לכבוד שמים כפשוטו!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

סיפר לי ר' חיים רוזנברג, את המעשה הבא: בעת הפיגוע הנורא במסעדת 'סברו' בירושלים, התרחש נס לשתי בנות שבאו גם הן לאכול במסעדה, אך הזבנית שעמדה בפתח, יעצה להן שלא להכנס עתה, אלא לשוב בעוד שעה

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על חסד, וחסדי הקב"ה עלינו

"וּאֲבָדְלָ אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים" (ויקרא כ', כ"ו)

ביקרתי פעם אצל תלמיד חכם שחלה במחלה נדירה. ואושפז בבית חולים בתנאי בידוד. תלמיד חכם זה היה מרביץ תורה גדול ומידי יום ביומו אמר שיעור בכולל שלו לפני עשרות אברכים, ועכשיו הוא שוכב כאן כאבן דומם. על מה יש לו, לכאורה להודות?

והנה, כאשר הגעתי לבקר, היה זה אחד מימי השיא של יסוריו הוא התפתל בכאבים איזומים, שלא יבואו על אף אחד מעם ישראל.

כשראני, רמז לי שאתקרב, העלה חיוך על פניו הכואבות, ואמר:

'על מה בעצם, יש לי לבוא בטענות; הרי ה' נתן לי הכל... הוא נתן לי אשה טובה וילדים טובים היושבים ולומדים תורה'; הוא נתן לי עשרות שנות חיים שבהן היה באפשרותי לישוב וללמוד בשלום ובמנוחה; הוא זיכני להרביץ תורה; וכך הלך התלמיד חכם ומנה את

כל חסדי ה' איתו, ואז המשיך ואמר:

'אז מה כבר קורה אם אני סובל פה ושם יסורים?! - - - על זה מותר לי לבוא בטענות?! - - -

החולה הזה, הרגיש שהוא מושפע בחסדי הבורא על כל צעד ושעל, למרות כל מה שעובר עליו. ואני, עמדותי מן הצד והאזנותי לדברים היוצאים מפיו, והנשאבים מלבו הזך, המלא באמונת-תום, וחשבת לי עצמי:

הרי הקב"ה בוודאי אומר על יהודי שכזה: ראו באי עולם איזה בני אהובים יש לי בעולמי, שלמרות כל היסורים שאני מביא עליהם, הם לא שוכחים להודות לי על מה שעשיתי למענם! "חזו בני חביבי, דמשתחין מצרה דילהון ועסקין בשמחתא דילי".

ואנחנו?!

כמה טוב לו לאדם שירגיל את עצמו לחיות בצורה כזו, שירא את חסדי ה' אתו בכל רגע ורגע, ויעצום את עיניו מהדברים 'הלא-טובים', לכאורה!

כי לבד מהעובדה שכל מה שעושה עמו הקב"ה, הכל לטובה עוד זאת - כשאדם מתרגל לראות הכל 'בעין טובה', ומתוך שיר ושבח לקב"ה - גם בשמים יתנהגו עמו אחרת, ויסיפו לו חופניים של כל טוב והצלחה.

נתבונן ונראה באיזה שפע אנחנו מצויים, ונפתח גם אנו את פינו בש י הלל והודיה לאלוקים!

דודתי ע"ה ספרה לי מעשה נורא שהיה בעיירתם גובורובה, בתקופת השואה. בצהרי יום שישי הקיפו הנאצים ימ"ש את העיירה מכל עבריה, הכניסו את כל התושבים, גברים נשים וטף, אל בית הכנסת שהיה עשוי מעץ, והבטיחו להעלות עוד מעט קט את כל המבנה באש.

אי אפשר לתאר את הדרמה הנוראה שהתחוללה שם באותן שעות. יללותיהם של הילדים והנשים הרקיעו שחקים. הפעוטות שהיו גם עיפיים ורעבים בכו ללא הפוגה. הרשעים הקיפו את המבנה מכל צדדיו והכריזו שכל יהודי שימצא מחוץ לארבעת הכתלים של בית הכנסת, יהרג במקום.

בין המונוי היהודים שנכלאו בבית הכנסת היה גם ר' יואל האופה, שהיה ירא שמים ביותר. ר' יואל זה, שהיה האופה של העיירה, הצליח בבקרו של יום שישי לאפות כמה חלות לשבת, אבל הן נשארו כמובן בתוך המאפיה. עתה, ברגעים הנוראים הללו, עלה במחשבתו לנסות לצאת החוצה, לקחת את החלות מתוך המאפיה ולחזור לבית הכנסת, כדי ליזכות את אחיו האומללים במצות לחם משנה.

האופה לא האריך במחשבותיו ולא התלבט יותר מדי. הוא ניתר ממקומו וקפץ החוצה. הכל ידעו שבריחתו עלולה לעלות לו בחייו, אך הוא ביקש, דוקא ברעיו האחרונים, ליזכות את כל קהל הקודש במצוה.

והנה, כעבור כמה דקות נכנס ר' יואל לבית הכנסת, על שכמו שק עם חלות טריות, והוא מכריז בשמחה "יהודים טלו ידיכם קודש, ובואו בצעו על לחם משנה, כי שבת היום לאדוננו". והיהודים

האומללים כמו שכחו לפתע איפה ובאיזה מצב הם נמצאים; שמחת המצוה העלתה אותם טפחים מעל האדמה. הכל נטלו ידיהם וטעמו מהחלות.

ואז התרחש הנס. קצין שהגיע מאי שם, הודיע לחיילים הגרמנים שעל הגדוד שלהם הוטלה זה עתה משימה חדשה בשדה הקרב, ועליהם לעזוב את המקום מיד. הנאצים הארורים, ששמרו על בית הכנסת בקשו ממנו שיאפשר להם לבצע את זממם ולהצית את היהודים, אבל הוא הורה להם לבוא אתו בזה הרגע... וכך ניצלו כל היהודים.

נס ההצלחה הפתאומי, שהתרחש ממש באותו רגע בו קיימו הכל את המצוה, הביא את קהל יהודי העירה להאמין באמונה שלמה שהיתה זו מסירות הנפש של ר' יואל האופה שהצילה את הכלל.

מעשה שהיה ביהודי שנכנס לביתי וסיפר על כאבים עזים שתקפוהו ברגליו. כשהלך להבדק אצל רופא, שלחו הלה לבצע צילום מקיף של הרגל. כשהתשקיף היה בידו קבע הדוקטור שהכאבים מתעוררים כתוצאה מבריחת סידן בעצמות הרגליים. היהודי סיפר שלפני שהתחיל את הטיפול הרפואי הממושך שרשם לו הרופא, החליט ליטול את ספר "חרדים" לידי, ולראות מה נאמר שם אודות החיובים המוטלים על רגליו של היהודי, ואלו מצוות ניתן לבצע בעזרתן. על ידי כך יוכל להיווכח במה חטא ופשע ואולי ירצה ה' את תשובתו וירפא לו.

בין יתר המצוות שמציין ה"חרדים" ברגלים, נאמר שעליהן לרוץ לבקר חולים, לנחם אבלים ולשמח חתן וכלה. בתוך כך נזכר מידוענו שזמן קצר לפני שתקפוהו הכאבים ברגליו, שמע על חבר טוב המאושפז בבית חולים, ומחמת עומס הטרדות שהיו לו לא הלך לבקרו. תוך כדי דיבור נזכר גם שזלזל בניחום אבלים של קרובי משפחה וגם בשמחת חתן וכלה.

החליט האיש לאזור כח, ולמרות כאביו העצומים שהלכו ותכפו, התאמץ לקיים שלוש המצוות הללו ברגליו, ואף סיפר את סיפורו וביקש שישלחו לו על שלא ניצל את הרגליים לקיום המצוות הללו. וראה זה פלא, בתוך זמן קצר מאוד הוטב המצב, הכאבים פחתו מיום ליום, עד שלא נזקק כלל לטיפול הרפואי, וקם והיה כאחד האדם. ללמדנו, שעוד לפני שמתחילים בטיפולים רפואיים יש לבצע טיפול יסודי ב"מדה כנגד מדה" ולנסות לאבחן את המידה שחטאנו בה, כדי ללמוד ממנה על המידה שנענשנו בה.

סיפר לי ר' חיים רוזנברג, בוגר ישיבת חברון את המעשה הבא בעת הפיגוע הנורא במסעדת 'סברו' בירושלים, התרחש נס לשתי בנות שבאו גם הן לאכול במסעדה, אך הזבנית שעמדה בפתח, יעצה להן שלא להכנס עתה, אלא לשוב בעוד שעה. היא הסבירה את עצתה

בכך שהמסעדה עמוסה מאוד, ואם הן תכנסנה עכשיו לא תוכלנה לשבת בנח.

שתי הבנות, שהגיעו מארצות הברית לביקור בארץ ישראל, שמעו לעצה, והמשיכו בדרכן, במחשבה לשוב למסעדה מאוחר יותר.

אחרי שעה קלה התרחש הפיגוע, ובעקבותיו הקטל הנורא. שתי הבנות ניצלו מן הפגיעה הקטלנית, ואילו העובדת ההיא נפגעה קשות, והוכרחה לעבור כמה ניתוחים.

למרות שעובדת המסעדה הסבירה את דבריה ב'סיבה טבעית', בכך שהמקום עמוס, ראו בה הבנות שליחה מן השמים להצלתן הפלאית. הן באו לבקרה בבית החולים ואמרו לה שהן חוזרות עתה לאמריקה, ואם היא תזדקק להן פעם בארצות הברית, לסיוע רפואי, או כל סיוע אחר, שתתקשר אליהן, והן עצמן תבואנה לסייע לה.

ואכן, לאחר כמה שבועות יעצו הרופאים לפצועה, שאם ברצונה להרפא לגמרי מפציעותיה, כדאי לה לנסוע למנתחים פלסטיים באמריקה, שיעשו את המלאכה על הצד היותר טוב.

היא שמעה לעצת הרופאים, ולפני שיצאה לארה"ב הודיעה לשתי הבנות שהיא מגיעה לטיפול.

הבנות קיימו את הבטחתן ובאו בעצמן לשדה התעופה על מנת לקבל את פניה, ולעמוד לימינה בכל עת שהותה בארצות הברית.

והנה כבר למדנו מכאן על גודל שכרה של העובדת, שלמרות שלא עשתה מאומה, רק יעצה לשתיים שלא להיכנס למסעדה, אבל המציאות היתה שבכך היא הצילה אותן, ולכן זכתה היא עצמה לאחר מכן לטיפול מסור ונאות על ידי הניצולות.

אבל זה עוד לא הכל

כשאמרה המצילה שהיא נזקקת לניתוחים פלסטיים מקצועיים, עמדו שתי אפשרויות בפני הבנות, או לקחת אותה לבית חולים הסמוך מקום מגוריהן, או להתאמץ יותר ולנסוע עד לאתר המרכזים הרפואיים בבולטימור, שם אפשר להשיג רופאים מקצועיים יותר. השתיים הסכימו ביניהן לותר על יום עבודה, ולקחת את החולה לבולטימור. היה זה במרחק רב ממקום מגוריהן וממקום עבודתן בניו יורק.

ולמרות הקושי שבדבר, לא חסו הבנות על שום דבר, ולקחו את האשה לבולטימור.

ומה קרה אז?

שתי הבנות הללו עבדו באחד המשרדים היוקרתיים ב... 'מגדלי התאומים', ובאותו יום שויתרו על עבודתן ונסעו עם החולה לבולטימור, התרחש הפיגוע הנורא בניו יורק, ו'מגדלי התאומים' קרסו תחתיהם. המשרד בו עבדו השתיים, נהרס כמובן עד היסוד ולא נותרה ממנו אבן על אבן.

רק לחשוב מה היה קורה אילו לא היו מותרות על יום העבודה ונשארות בניו יורק - - -

המסירות לגמול חסד עם הזולת - היא שהצילתן מצרה נוראה זו.

(מתוך הגדה של פסח - חישוקי חמד)

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלך: dirshu@dirshu.co.il

בכניסה לבית המשפט המחוזי בנצרת עמדה התובעת, לנוכח בואי הקשיחה את עמדתה וקראה לעברי: "הרב גרוסמן, אם באת לתת עדות אופי בתיק פלוני, חבל על הזמן שלך"

הרה"ג רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א על 'ואהבת לרעך כמוך'

עדות אופי

בכניסה לבית המשפט המחוזי בנצרת עמדה התובעת, לנוכח בואי הקשיחה את עמדתה וקראה לעברי: "הרב גרוסמן, אם באת לתת עדות אופי בתיק פלוני, חבל על הזמן שלך".

היא היתה פרקליטה מוערכת מאוד, ושימשה כתובעת מטעם הפרקליטות. היא ידעה את חומרת התיק והבינה כי לכאורה, ירשיע בית המשפט את הנאשם. "הפעם זה לא יעזור לך", הוסיפה בשחצנות.

לבי הלם בחוזקה: אולי באמת חבל על הזמן שלי? עודי משחזר את הנסיעה עד לכאן, ורגליי נשרכות ככבלי קסם אל עבר האולם. טובה ליהודי צריכה שתהיה בשלמות, עם כל רמ"ח האיברים ושס"ה הגידים.

וכך, חדור רצון עז, נכנסתי אל אולם בית המשפט. אני אעשה את שלי, והק-ל המשפט יעשה את חלקו.

כשיצאתי מהבית בבוקרו של יום, היו פני מועדות לירושלים, עיר הקודש. זכרתי היטב את עדות האופי שהתבקשתי למסור על יהודי יקר שטפלו עליו עלילת דברים; אך הלו"ז הקשיח שיהיה עמי אילץ אותי לנסוע ירושלימה, שם נערך כנס של בהשתתפות כל רבני הארץ. הכינוס המפואר נערך בירושלים, והשתתף בו גם ראש הממשלה דאז. התבקשתי לנאום ולהביא את דבר הרבנים.

לא חשבתי שאני יכול או שמוותר לי לוותר על המפגש הזה, שכן בעצם קיום הכינוס יש קידוש השם גדול, ובוודאי לא ניתן לפתע פתאום להודיע על ביטול בואי. מיניתי את שני מקורביי, סגן ראש העיר דאז, ר' נחום אסולין, ומנכ"ל המוסדות דאז, ר' חיים ביטון, שייסעו לנצרת למסור את עדות האופי במקומי, ונסעתי בלב רגוע ובוטח לירושלים. בעיצומה של דרך, עוד אני מכין את הנאום המבוסס כולו על הכתוב ואהבת לרעך כמוך אני ה', החילותי להתעמק בדברים. חז"ל אמרו על פסוק אחר בפרשה, כי "אני ה'" רומז שהקב"ה "נאמן לשלם שכר".

בוודאי יש דברים בגו. נכון שמתאים יותר לדרוש רמז זה על הפסוק (ויקרא יט, טז) לא תעמוד על דם רעך אני ה': אדם שרואה את חברו טובע בנהר והוא רץ להצילו - ה' יתברך, היודע הכל, נאמן לשלם שכרו על כך, אך אולי ניתן להוסיף ולומר במצות ואהבת לרעך כמוך, שאף כאן נאמרה הבטחה זו של "אני ה'" - נאמן לשלם שכר".

וכל כך למה? אמרתי לעצמי, במצות "ואהבת" יש לפעמים דברים עלומים ונסתרים, מכוסים ובלתי נראים - כמו אדם שמוותר מעצמו, מדמו מחלבו, עבור הזולת. וכי מי יודע את זה? מי יודע את זה? מי יודע לכמת ולשער את גודל הטרחה וההשקעה בזולת, כשהן נעלמות מעיני כל בשר?

על כך באה הבטחת התורה. אומנם בני אנוש לא ישכילו לדעת כמה ויתר אדם מעצמו עבור רעהו והזולת - אך אני, ה', נאמן לשלם שכר ויודע כל מעשיהם ופעולותיהם של בני האדם.

עוד אני כותב לעצמי את ראשי הפרקים, ולבי נחרד בקרבי: והיכן אני? רק להטיף לזולת על ואהבת לרעך כמוך - ואני עצמי איני נוהג כן. לפתע נחו עיניי על המילה כמוך. אם תתנהג כן, תוכל להטיף לאחרים, אמרתי לעצמי. ואהבת לרעך - כמוך: קודם כל אתה. קשוט עצמך תחילה.

ואז אמרתי לנהג: "אחורה פנה, סע לנצרת". "מה קרה?" שאל.

"במקום נאום לכינוס הרבנים הכנתי עדות אופי לפלוני", אמרתי לנהג בחיוך, והרכב סבב וחזר לצפון.

בצעדים לא קלים התיישבתי על כיסא באולם בית המשפט. דבריה של התובעת הלמו ברקותי. ושמא אכן לא הייתי צריך לוותר על כינוס הרבנים הנכבד בעיר הקודש. "הפעם זה לא יעזור לך", הדהדו באוזני המילים של התובעת. "בית המשפט", נשמע הכרוז, וחבר השופטים עלה בזה אחר זה לדוכן.

מדוע פני הסבא מקלם שזהרו תמיד מזיו קדושת השבת, חשכו באחת השבתות?

רחמנא אידכר לן קנאותיה ורחמנותיה של רבי יוסף חיים!

הרב ישראל ליוש

"לא תשנא את אחיך בלבבך..." (ויקרא י"ט, י"ז)

האסורה בתכלית, וכלולה בעוון 'לא תשנא את אחיך..'. אף כאשר מדובר באדם שמצוה לשנאתו.

פניו של הסבא מקלם זצ"ל תמיד זהרו בשבת קודש מהוד קדושתה, כך סיפר הגאון רבי שלמה וולבה זצ"ל משמו של המשגיח הגאון רבי ירוחם ליבוביץ ממיר זצ"ל, שבת אחת, נבהלו תלמידיו לראות כי שרוי הוא בצער וזהר השבת חשכו מפניו והנה הם כבימות החול. לאחר הבדלה, נאנח הסבא ואמר: 'אחד המשכילים (שהתפרסם בשנאתו לתורה ולומדיה) מת!, מי יוכל להתבונן ולהכיל צער הנשמה בבואה לעולם האמת ובעמדה בדיון!'

בדומה לכך היתה תגובתו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שעל אף קנאותו הבלתי מתפשרת למשכילים ושנאתו הגדולה למה שהם מיצגים, ריחם עליהם, כפי שמספר רבי משה בלוי זצ"ל בספרו 'על חומותיך ירושלים': "פעם בעת הביקור היומי אצלו נתגלגלה שיחה על אחד המשכילים ואחד הנוכחים הוסיף את המילים 'ימח שמו'. אז אמר לי רבי יוסף חיים: 'אין אני נוהג להתבטא כך, הקב"ה הוא בעל הרחמים, אין לנו מושג מגודל רחמיו, ברור שיכול הוא לרחם גם על רשעים כאלו. האמן לי שעיני לא תהיה צרה אם יודע לי שגם אותו משכיל ירוחם מאת הקב"ה ואפילו אם יבוא לחיי העוה"ב. כשהם בעולם הזה אנו מחויבים להתנגד להם כפי שתבעה התורה, כי בעולם הזה הם מזיקים ומקלקלים, מה שאין כן כאשר הם כבר עברו לעולם העליון..."

"כלום חושב אתה שאין בו כל צד זכות?! הקב"ה איני מקפח שכר כל בריה, ואפילו שכר שיחה נאה... אין עבירה מכבה מצוה, וזכות אינה בטלה אפילו באלפי חובות..."

הספור הבא יספר שוב את רגישותו הגדולה של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל לטובת זולתו, אף כאשר מדובר היה בגדול מתנגדיו, שבימים רגילים הפעיל עליו ועל דעותיו את קנאותו הגדולה.

הנה עה"פ 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך', דרשו חז"ל: בשני יצריך, יצר טוב ויצר הרע. אם כן גם 'לבבך' הנאמר בלשון רבים בפסוק 'לא תשנא את אחיך בלבבך' דורש ביאור, על אלו שני לבבות דברה התורה?

נוסיף ונדרוש ביאור לדברי התוס' (פסחים ק"ג ב) שהקשה על דברי הגמרא שהפסוק 'כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו' מדובר במי שמצוה לשנאתו, כי ראה שעבר עבירה. אם כן, מדוע צריך לכוף את יצרו ולטעון לשונא לפני שפורק לאוהב, הרי מה שייך כפיית היצר אם יש מצוה לשנאתו?

ותירצו התוס': "וי"ל כיון שהוא שונאו, גם חבירו שונא אותו, דכתיב: 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם', ובאין מתוך כך לידי שנאה גמורה, ושייך כפיית יצר".

ודבריו אינם מובנים, כי הרי מדובר באדם שמצוה לשנא אותו, אם כן, מהו שיעור השנאה המותרת, ומהי השנאה הגמורה האסורה?

לביאור הענין נקדים את דברי המאירי (יומא ע"א) וזה לשונו: "לעולם לא תהא שנאת אדם מונעתו מלהיטיב לחבירו בכל מה שאפשר לו להטיב, והוא שנאמר: 'לא תשנא את אחיך בלבבך'. וילמד אדם מדת קונו, ודרך צחות אמרו בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם. אדם מקניט את חבירו, יורד עמו עד לחייו. מדת הקב"ה, קלל את הנחש, עולה לגג, מזונותיו עמו. יורד לרקייע, מזונותיו עמו. קלל את העבד, אוכל מה שרבו אוכל ושותה מה שרבו שותה..."

ודבר פשוט הוא שדברי המאירי עוסקים באדם שמותר לשנא אותו עפ"י התורה, כי הוא לא יורה הוראה למי שעובר על דברי תורה, ומכל מקום הוא מדגיש את החובה לדאוג לצרכיו, כמדתו של הקב"ה שדאג גם לצרכי מי שקילל אותם בעבור מעשיהם.

והענין הוא, כי המצוה לשנא את מי שעבר עבירה, הוא כדי להוקיע מהלב מעשים מעין אלו, שלא יתקור מהם בעבודת ה' וביראת שמו. ולכן אסור לשנא את האדם אישית אלא את מעשיו, כדי שליבו לא יחמוד לעשותם. אם כן, זהו כפיית היצר האמורה במצוות פריקה וטעינה, ראשית עליו לטעון לשונא, כדי שישנא את המעשים בלבד ולא את האדם, וממילא חבירו לא ישנא אותו ולא יבוא לידי שנאה גמורה.

מעתה נבין מהן שתי הלבבות באזהרת 'לא תשנא את אחיך', גם כאן נדרוש שאלו הם היצר טוב והיצר הרע, כי אף מי שמותר לשנאתו, צריך לשנאתו רק עם היצר הטוב, היינו רק את מעשיו הרעים, וחלילה לא להיגרר לשנאה עם היצר הרע, שהיא שנאה לאדם עצמו

'דער לונדזנער-עילוי'

בני ירושלים של מעלה שזכו לשהות במחיצת ה'בריסקער-רב',
הטשיבינער-רב וה'חזון איש', הכירו מימי ילדותם את הראב"ד
בתור דער 'לונדזנער-עילוי'. אחד מהם היה מורי זקני, הגה"צ רבי
נטע פריינד זצ"ל, שהיה ידידו הקרוב של יבדל"ח הראב"ד רבי משה
שליט"א שהגיע מלונדון לארה"ק, וכך סיפר לי בשעתו:

רבים מגדולי ישראל שהגיעו לאנגליה, קבעו אכסניה בביתם של
הורי הראב"ד שליט"א, הרב רבי אשר שטרנבוך זצ"ל היה ממשפחה
מיוחסת ירא ושלם. הגאונים שפקדו את ביתם היו: רבי אלחנן
וסרמן; רבי הירש גליקסון; רבי אהרן קוטלר ורבי אליהו דסלר. ואם
הראב"ד הייתה מבקשת תדיר לבניה להסתכל על גדולי הדור שהיו
נמצאים בביתם, ואומרת להם 'חזו חזו בני איך נראה גדול אמיתי',
התבוננו איך הם מנצלים כל רגע ללימוד התורה.

הגר"מ שליט"א היה מנצל את הימצאותם של ענקי התורה והרוח
האלו בסביבתו, והגאונים הללו חיבבו אותו עד למאוד בשל גאונותו
המופלאה והייחודית, וכך נעשה מקורב לגדולי ישראל כבר מגיל
צעיר מאוד. במשקפיים של תורה ובמבט של הלכה, היה מתבונן
ועוקב אחר כל תנועותיהם והליכותיהם, ודולה מהבאר הגדולה
להשקות ממנה תורה ויראה, לדורות הבאים. גדולי ישראל
השתעשעו עם העלם רבי משה, וכינוהו בתואר 'עילוי'.

שמו התפרסם באנגליה בילדותו, כאשר בתחרות חיבורים לילדים
בכל רחבי אנגליה, נקבע מקומו באחד המקומות הראשונים מתוך
מיליוני ילדים! היה הדבר לגאווה גדולה למנהלי ומורי בית הספר,
וכששמעו על תוכניתו לעזוב את בית הספר כדי ללכת ללמוד
בישיבה קדושה, נתמלאו בזעם רב וניסו לפעול להניאו מכך.
במסגרת פעולותיהם פנו לקרן מלגות הממשלתי של בריטניה,
התומכת בתלמידים מוכשרים שעתידם לפניהם, והשיגו מהם
מימון עבור משה הצעיר ללימודים בחינם באוניברסיטה עם מילגה
חודשית קבועה, אולם הגר"מ שליט"א בשלו 'נפשי חשקה בתורה'
- ולא אבה לשמוע על צד כזה, וזאת כמובן אף במושגים של הימים
ההם כאשר לא היה הדבר מובן מאליו, במיוחד בחו"ל, ללכת ללמוד
בישיבה קדושה, וכ"ש לא במסירות נפש. וכשבאו הדברים לאוזני
ראב"ד לונדון, הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, אמר: "מובטחני
בו שיהיה מורה הוראה בישראל ועוד לגדולות הוא נוצר".

ובכך לא תם הסיפור: ניסיונות הנהלת בית הספר להביא אליהם את
רבי משה לא תמו, ופנו למשטרה בדרישה להעמיד למשפט את
האם הצדקנית, על שאינה שולחת את בנה לבית הספר, והמשטרה
פתחה מיד בחיפושים אחר רבי משה. המשטרה פקדה את ביתם
כמה פעמים לבוא לקחת את רבי משה לבית הספר המקומי - על פי
'חוק חינוך חובה', אך הגר"מ שליט"א נשמט מידם בכל פעם.

המשטרה לא אחרה להזמין את האם הצדקנית למשפט, בהאשמה
חמורה שעוברת על החוק, והשופט פסק להטיל עליה קנס גדול של
5 פונט! באם תמשיך לא לשלוח את בנה לביה"ס, אך האם שילמה

"בשעה שהיה רבי אלחנן מגיע לביתנו, היה אבא סוגר את חנותו
ומתמסר לעזרת הגאון רבי אלחנן - ללוותו בדרכיו ולהיות לו לעזר
במקום ניכר, ובפרט שרבי אלחנן לא הכיר את שפת המדינה -
אנגלית, והיה נצרך לסיוע בכל אשר הלך, ובזמנים שאבא זצ"ל לא
היה יכול ללכת ללוותו, הייתי מתלווה אליו להנחותו ברחובות העיר
לונדון".

לאחר פטירת אבי המשפחה רבי אשר זצ"ל, לא היה יכול רבי אלחנן
להמשיך להתאכסן אצל האלמנה, אך מ"מ המשיך לבוא לביקורים
מידי פעם והיה מנצל את ההזדמנות בבואו לביתם לקרב את התומים
ולדבר דברי נחומים ואמונה על ליבם, והיה בוחנם על תלמודם. ואז
היה הגר"מ שליט"א ממלא מקום אביו בתפקיד להנחות את רבי
אלחנן ברחובות העיר, והיה מלווה אותו לבית הכנסת מידי יום,
ואז היה שומע את דרשותיו בבתי הכנסת. רבי אלחנן שעמד על
טיבו, התבטא עליו בזה"ל: 'הוא דבר שיש בו ממש', וכאשר היה כבן
שש או כבן שבע, נבחן אצל רבי אלחנן על על סוגיא דשכיר ותושב
בקידושין, ור' אלחנן הוסיף לו גם ביאור בדברי הגמ'.

האם ביקשה ברכה עבור בנה 'משה' מרבי אלחנן זצ"ל, אולם הגאון
רבי אלחנן סירב לכך, שכן סבר שאין לברך על ענייני רוחניות
(מאחר שלא מועיל ברכה לרוחניות, ועוד שהדבר עלול לגרום
לילד להבין שהוא לא צריך לעמול - מאחר שהוא יכול לסמוך על
הברכה), אך היא בתקיפותה אמרה לו: 'איך בין א אלמנה, און איך
הייס אייך'... - 'אני אלמנה ואני מורה לכם לברכו'. ואכן, הגאון רבי
אלחנן הסכים ובירכו, והפליג מאד בברכתו באריכות וכאשר נשאל
הראב"ד שליט"א מה בירכו? לא אבה לומר, אלא רק זאת: 'כשהוא
ברך, אז הוא כבר ברך'...

**מספר הראב"ד שליט"א על ימי עלומיו שליזוה במקום אביו את
הגר"א וסרמן זצ"ל:** "ביום מן הימים הוצרך הגאון רבי אלחנן הי"ד
לנסוע באוטובוס, וליויתי אותו בדרכו. בלונדון כבר באותם ימים
היו מושבי האוטובוס מרופדים, והגאון רבי אלחנן ביראתו הטהורה
חשש שמא הריפוד עשוי משעטנז, וישנן דעות בפוסקים שאסור
לשבת על מושב העשוי משעטנז, ולכן עמד בזמן הנסיעה, וזאת
על אף שלפי חוק המדינה בלונדון באותם הימים, היה אסור לעמוד
באוטובוס בשעה שהיה כיסא פנוי לשבת.

"נהג האוטובוס שהבחין ברבי אלחנן עומד בנסיעה בשעה שלידו
היה כיסא ריק, צעק על רבי אלחנן שהוא עובר על החוק, באשר אינו
יושב על הכיסא הפנוי. רבי אלחנן שלא ידע כיצד לבאר לנהג הערל
את חשש האיסור, ביקש הימנו, להשיב לנהג קצרות באנגלית:
'זה לא כשר'. אולם הנהג ענה בזעם: 'לא ביקשתי ממך לאכול
את זה, בקשתי ממך לשבת על זה'. והורה לרבי אלחנן לרדת מיד
מהאוטובוס, ואכן רבי אלחנן ירד מיד מהאוטובוס, ועשה את דרכו
רגלית כדי להינצל מאיסור שעטנז - מעשה זה עם היראת שמים
העילאית של רבי אלחנן, נחקק בליבי מימי עלומי, והדבר שימש לי
כאבן דרך ביראת שמים לימים הבאים".

אחוז. ואכן הגוי לקח משקאות חריפים שהינם חמץ וכיצא באלו, ונטלם עמו בהתחייבות שישלם לאחר הפסח את שווי בניכוי שני אחוז.

"בסוף נתברר שהגוי הזה, נשוי רח"ל למתבוללת, ולמרות זאת היא עצמה רצתה עוד להחזיק במנהג 'מכירת חמץ', וביקשה למכור לבעלה את החמץ, אך הוא טען לה שהמכירה איננה אלא 'העמדת פנים', והיהודים אינם מתכוונים באמת למכור, אולם האשה טענה מנגד, כי היהודים מוכרים את חמצם בלב שלם, והם עושים הכל כדי שלא להיכשל חלילה באיסור 'בל יראה ובל ימצא'. הבעל, שלא השלים עם דעת אשתו, החליט להעמיד את בני העיר בניסיון לראות מי הצודק בוויכוח הזה, והלך לבקש את החמץ מבני הקהילה. "לאחר שנוכח במסירות הנפש של בני הקהילה, וכיצד הם נחושים לקיים מצוות התורה כהלכתה, הוא יצא מכליו מרוב התפעלות, ובא אלי עוד באותו היום - ביו"ט ראשון של פסח, וביקש להתגייר כדי להיות חלק מעם נפלא כזה. השבתי לו, דבר ראשון שיידע שקשה להיות יהודי, והוספתי עוד וביקשתי, שעכ"פ בפסח יואיל נא בטובו להישאר גוי, מפני שאם יתגייר מיד, החמץ של כולם ייאסר, וגם הוא בעצמו יעבור ב'בל יראה'..."

(קטעים מלוקטים מהמודיע ערב פסח תש"פ)

את הקנס בשמחה, ובלבד שבנה משה ילמד תורה בטהרה בשיבה קדושה, ואז נכנס ללמוד בשיבת 'תורת אמת' שעמדה בראשותו של הגאון הצדיק רבי משה שניידר זצ"ל, חתנו-חורגו ותלמידו חביבו של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, שהיה שלהבת אש קודש של אמונה לווהטת, וקנאות לכבודו יתברך ומסירות לכל דבר של כבוד שמים.

בשנת תשמ"א נקרא הגאון הנודע רבי משה שטרנבוך שליט"א לכהן פאר ברבנות במדינת יוהנסבורג שבדרום אפריקה - בקהל עדת ישורון, שם היה משך ט"ו שנים - עד שנת תשנ"ו, ומסר שם שיעורים שונים במקצועות התורה בהלכה ובאגדה. השיעורים השונים שמסר על סדר פרשיות התורה, כתב בספרו 'טעם ודעת על התורה'.

מספר הראב"ד שליט"א על סיפור שהיה לו בימי כהונתו ביוהנסבורג: "שנה אחת לאחר שמכרתי את החמץ של בני העיר כדת וכדין, הופיע הגוי ביו"ט ראשון של פסח בבוקר על דלת ביתי, וביקש לקבל לידי את החמץ שנמכר לו בערב החג. השבתי לו, שיכול לקחת את חמצו, אך כפי שסוכם בשטר המכירה עליו לשלם את הכסף על כך בניכוי שני אחוז. הנכרי שמע והלך לדרכו. מיד לאחר מכן, הנכרי דפק בהרבה בתים וביקש את החמץ שנמכר לו בערב הפסח וקיבל מכולם את אותה התשובה - שהוא רשאי לגשת לארון שבו מוצרי החמץ ולקחת כאוות נפשו, אבל כמובן בתמורה לתשלום בניכוי שני

המשך מעמוד 5 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצוק"ל

שאמו תבחין בדבר, תשאל ותברר, וכך יודע לה שפלוגי הוא שנתן לבנה כריך עם ריבה.

ומה הענין שתדע?

התשובה היא, כי עצם העובדה שהיא מגלה שיש מי שאוהב את הילד שלה ודואג לו, מרבה את רוח האהבה והאחוה, השלום והרעות בין בני ישראל! האוירה הופכת להיות נוחה יותר, נעימה יותר, אוהבת יותר ומפרגנת יותר.

אני זוכר שפעם הלכתי ברחוב בשוויץ, כשאני אוהז בידי תיק ג'ימס בונד. מרחוק הלכה אשה יהודיה צעירה עם טילון ובתוכו שני ילדים. האשה לא ידעה שיש לי שמיעה חדה, כך שיכולתי לשמוע מה היא מדברת, למרות שדברה מאד בשקט... שמעתי כיצד היא פונה אל בורא העולם בבקשה חרישית: "רבנו של עולם! אנא תן ליהודי הזה הצלחה, שיקבלו אותו בכל מקום בסבר פנים יפות, ויתנו לו צדקה ביד רחבה!"...

למרות שלא עסקתי באותה עת בהתרמה לצדקה, מאד התרגשתי מעצם דאגתה של אשה יהודיה לאחיה היהודים על אף שאינה מכירה אותם.

זוהי אהבת ישראל אמיתית! לאהוב כל יהודי מוכר או לא מוכר! לאהוב כל אחד! וממילא יתקיים בנו מאמר הכתוב "אני ה'" והקב"ה יתאווה לשכון בתוכנו.

(מתוך הספר 'אריה שאג')

אחד מאיתנו ביכר לתת את חייו כדי להציל את חיי חברו, אף כי לאמיתו של דבר שנינו חפים מפשע!"

הדברים נגעו עד עומק לבו של המלך, קרא בהתלהבות: "מוכן אני לחוס על חיי שניכם אך בתנאי אחד, הביאוני נא בברית ידידותכם, עז רצוני להיות שלישי בחבורתכם!"...

זהו שאמר הכתוב: "ואהבת לרעך כמוך" - אם תאהב את רעך, כפי שאתה אוהב את עצמך, אזי "אני ה'" - הקב"ה כביכול מצטרף לחברותא קדישא שלכם...

כאיש אחד בלב אחד

בכל מסעות בני ישראל במדבר היו מריבות ומחלוקות, רק על המסע האחרון שלפני מתן תורה נאמר: "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט, ב). מבאר רש"י: "כאיש אחד בלב אחד". אמר הקב"ה: אם ישראל שרויים באהבה ובאחוה, מפרגנים זה לזה ואין ביניהם קנאה ותחרות, הרי שהגיע זמן מתן תורה!

חז"ל (שבת י ע"ב) אומרים: "הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו. מאי עביד ליה? אמר אביי, שייף ליה משחא ומלי ליה כוחלא". מפרש רש"י: "ישפשפנו בשמן או יתן כחול בין עיניו, דבר הנראה, שתשאלנו אמו מי עשה כן, ויאמר לה התינוק פלוני עשה, וגם פת נתן ליה".

במציאות של ימינו ניתן לומר, שכאשר אדם מכין ומורח לתינוק כריך עם ריבה, עליו למרוח מעט ריבה גם על שפתי התינוק, כדי

תפילה והסכים, וכתב:

"יהר"מ ה' אלקי ואלקי אבותי שניזהר מלשון הרע ממחלוקת ומשנאת חנם, ותטע בליבנו ובלב כל עמך בית ישראל אהבה בין איש לרעהו, ויקוים בנו שנמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם".

ומפליא הסיפור שסיפרו בני הבית שאירע בשנה האחרונה בו נחלש רבינו מאד, והיה קשה עליו הדיבור מאד, והיו הרופאים המסורים מגיעים כמעט מידי יום ביומו כדי לבדוק את מצב בריאותו של רבינו. יום אחד נכנס א' מהרופאים לבדוק את רבינו ואחר שבדקו, ישב ודיבר והיה נשמע איזה דבר גנות על איזה אדם, לפתע מעיף הרופא מבט על רבינו, ואמר אני רואה שמושהו מציק לו, שאלו בני הבית האם מציק לו משהו וזעק רבינו "לשון הרע! לשון הרע!".

וכן היה מעורר רבות שגם המורים לא יבזו תלמידים ולא יעשה להם דברים הגורמים לבושה, וכן הורים לילדיהם, כמו שמובא בספר חינוך מצוה של"ח (עי' קובץ אגרות מכתב מתאריך כ"ו סיון תשס"ט מש"כ שם באריכות).

רגישות יתר גילו על פניו כאשר היה מדובר בהרחבת דיוור, כאשר שכנים רוצים להוסיף תוספת בניה ונראה לשואל שהבניה תכער

את הבנין ולכן רוצה להתנגד, ענה לו רבינו בחכמה: "וכי יש דין של 'זה קלי ואנוהו' על בית? ובהזדמנות אחרת כשהגיע למסור שיחה בבית מדרש 'חניכי הישיבות' מעלות דפנה בירושלים, הביע צערו ברבים על ענין זה ואמר "יש אדם שמשפחתו גדלה וצר לו בביתו, ומן הצורך להרחיב את ביתו ולהוסיף עוד חדר, בכדי שיהי' לו מקום נוסף להשכיב את ילדיו, ותמיד נמצא איזה אדם שמתנגד להרחבה, ולמה? מה אכפת לו? הלא הוא נמצא במערב, והשני נמצא בצפון או במזרח, ואינו רואה אותו כלל, ואין לו שום סיבה להתנגד, אבל בכ"ז הוא אינו מסכים, ומה איכפת לו אם יהי' לשכן שלו עוד ד' אמות להשכיב את הילדים?"

"אני לא יודע מדוע, הרי כולם יהודים טובים, ולכן צריך בזה חיזוק מאד, ושמעתי מדיין באחד מהבי"ד שרוב המקרים של אנשים שמגיעים לדין תורה בעניינים אלו התובע אינו צודק, ורק מה שהחל מריבה ביניהם ובסופו של דבר מגיעים לדין תורה, למה הוא באמת מתנגד? ולמה אינו יכול לתת את הטובה הזו?". וסיים את דבריו שהיסוד צריך להיות לראות שיהיה לשני רק טוב ובזכות זה כ"א יזכה שלא יהי' לו שום רע.

המשך מעמוד 16 | הרה"ג רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א

"בבקשה", אמר השופט והוסיף; אתה לא צריך לגשת לדוכן, אתה יכול לעמוד במקומך".

פני התובעת קפאו. היא ידעה שהפסידה את המערכה. פעם אחר פעם היא ניסתה לסתור את. דבריי, אך השופט אמר לה בקול נחרץ: "הפעם זה לא יעזור לך" - מילים כה מוכרות, שאך לפני כמה דקות נאמרו על ידי התובעת עצמה אלי.

הקב"ה, הנאמן לשלם שכר, שילם במזומן על מצות ואהבת לרעך כמוך, שעליה טרחתי ויגעתי

(מתוך הספר 'אור השבת')

ראש ההרכב היה נשיא בית המשפט המחוזי בנצרת, השופט עבד אל-רחמן זועבי, לימים שופט בבית המשפט העליון.

אולי אכן זה תיק גדול וכבד, ואל לי להיכנס לכאן? התגנבה בלבי מחשבה; אך מיד הדפתי את ההרהורים ואמרתי לעצמי; ואהבת לרעך כמוך - אני ה'. את חלקי אני עשיתי; ריבוננו של עולם, עשה נא את חלקך.

השופט מרים את עיניו מהתיק ומבחיץ בי. "הרב גרוסמן, למה באת לכאן?"

אמרתי שבאתי לתת עדות אופי.

המשך מעמוד 17 | הרב ישראל ליוש

חותם, ודאי טעמו ונימוקו עמו", והסביר: "כל עבירה, עונשה מפורש בתורה, על עבירות שעונשם ל"ט מלקות, אם יוסיף המכה מכה אחת, יעבור על לאו דאורייתא של 'לא יוסיף להכותו', הוי אומר כי גם אם עבר על עבירה מפורשת בתורה, אין זה אומר שהותרה הרצועה, עונשו מוגבל וקבוע ואסור להוסיף עליו..."

"הוא הדין בנידון דיין, לו ידענו שהשלטונות הטורקים דנים את הנאשם עפ"י חוקים מסודרים, ניחא, אולם עונש החבישה בבית האסורים הטורקי הרי כולל עינויים גדולים, ולית דין ולית דיין, עונש זה הוא בלתי מוגבל, אם כן צדק רבי יוסף חיים בסירובו לחתום על מכתב שהיה גורם לעונש חמור שכזה..."

בזמן שלטון הטורקים בארץ ישראל, כתב אחד מגדולי המשכילים מאמר שבקעו ממנו צלילי מרידה בשלטון, הוא נאשם בעוון הסתה למרד ונכלא מאחורי סורג ובריח, והיה צפוי לגזר דין מוות או לגלות ארוכה.

קבוצת קנאים ראתה במתרחש הזדמנות להיפטר מאותו משכיל שנלחם בעוז באנשי היישוב הישן. לשם כך הם כתבו מכתב לשלטונות עליו חתמו כמה מרבני ירושלים ובו עידוד לגרשו לטורקיה, גם אל רבי יוסף חיים, שהיה מגדולי הלוחמים נגד אותו משכיל, הוגש המכתב כדי שיחתום עליו, אך הוא סירב.

בהבינם את כובד משקלו של המכתב כאשר חתימתו של רבי יוסף חיים מתנוססת בראשו, פנו הקנאים אל מרן הרב מבריסק ז"ע ובקשו ממנו שישפיע על תלמידו רבי יוסף חיים לחתום על המכתב, אך למרבה פליאתם, לאחר הרהור אמר: "אם רבי יוסף חיים אינו

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו לו: israel.layosh@gmail.com

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

שידורים חוזרים
ממעמדי סיום הש"ס
ומאירועי דרשו
שלוחה 5

מבחני דרשו
עדכונים על מועדי המבחנים
בעקבות המצב
שלוחה 4

הר"ר **אברהם פוקס הי"ן**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3/1

הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס הי"ן**
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

**סיכום
שבועי
ב'דף יומי
בהלכה'**

- ◆ בכור שנולד בניתוח קיסרי - האם חייב לצום בערב פסח?
- ◆ האם מותר לאכול חרוסת בערב פסח?
- ◆ האם נשים חייבות ב'הסבה' בליל הסדר?

בשמן ובביצים, וכדומה, ואפו ממנו עוגה - אסור לאוכלה בערב פסח.

- יש שנהגו שלא לאכול מרור, חרוסת, ואף את הפירות שמהם מכינים חרוסת, בערב פסח, כדי שיאכלום בליל הסדר לתאבון, וכתבו הפוסקים שאין מקום למנהגים אלו.

מהלכות ליל הסדר

- את השולחן ל'ליל הסדר' יש לערוך מבעוד יום, בזמן שיאפשר את התחלת ה'סדר' בלילה מיד לאחר תפילת ערבית. ובלילה, אין להאריך בתפילה, ולא ללמוד תורה, אלא להתחיל מיד לאחר התפילה בעריכת הסדר.
- חכמינו ז"ל תיקנו לאכול ולשתות בליל הסדר ב'הסבה', כלומר בהטייה לשמאל, מפני שהיא 'דרך חירות'. וצריך להטות את הגוף לשמאל, בצורה שבין ישיבה לשכיבה; ולהישען על כריות, וכדומה. ומעיקר הדין, נשים פטורות מהסבה, משום שאין דרכן להסב; אך בזמננו, לדעת השולחן ערוך, הנשים חייבות בהסבה; ולדעת הרמ"א, אף בזמננו אין הנשים נוהגות להסב.
- כשמייעדים בהמה מסוימת לשחיטה לצורך אכילת בשרה בחג הפסח, ניתן לומר: "זה לחג", או: "זה ליום טוב" אבל לומר: "זה לפסח", משום שבכך נראה כאילו מקדיש את הבהמה לקרבן פסח. ואף על בשר של בהמה שכבר נשחטה, אסור לומר כך. ובדיעבד - הם מותרים באכילה, משום שידוע שכוונתו לייעדם לאכילה בחג הפסח. ולדעת השולחן ערוך, האיסור אמור רק לגבי בהמה, או בשר בהמה, אך לא לגבי עופות, דגים, וכל מאכל אחר שמייעדים לחג הפסח. ויש המחמירים גם בנוגע למאכלים אחרים. ורצוי להחמיר כדעה זו.

- ההלכות השונות בקשר להימנעות מאכילה בערב פסח
- מנהג ישראל מימות עולם, אשר נרמז כבר בתלמוד הירושלמי, שהבכורים צמים בערב פסח, וצום זה נקרא 'תענית בכורות'. ובשולחן ערוך הביא דעת הראשונים שאף בכורה נקבה צריכה לצום, והרמ"א הביא דעת ראשונים הסוברים שאינה צריכה לצום. ובכור שנולד בניתוח קיסרי - נחלקו הפוסקים אם מחויב בתענית זו. ובכור קטן שאינו יכול לצום - אביו צם בעבורו עד שיגדל. ולמעשה, מנהג רוב ישראל מקדמת דנא, שהבכורים אינם צמים בפועל בערב הפסח, אלא משתתפים בסעודת מצוה, כגון ברית מילה, פדיון הבן, או סיום לימוד מסכת, ובכך נפטרים מחובת התענית.
 - בערב פסח, מתחילת 'שעה עשירית' ואילך, אסור לאכול כל מאפה או תבשיל העשוי מאחד מחמשת מיני דגן, משום שהוא משיביע וגורם להפחתת התאבון בלילה. ואכילת פירות וירקות, בשר, דגים, וביצים, וכל מאכל שאינו מחמשת מיני דגן, מותרת בערב פסח במשך כל שעות היום, אך יש להימנע מאכילה מרובה שתגרום להפחתת התאבון בלילה. ושתייית יין - בכמות מועטה, אסור, משום שהיא 'משיביעה', וגורמת להפחתת התאבון בלילה; ובכמות מרובה, מותר, כיון שהיא מגבירה את התאבון; והדבר תלוי בטבעו של השותה עצמו - האם כמות השתייה תגרום להגברת התאבון, או להפחתתו.
 - חכמינו ז"ל אסרו לאכול מצה ב"ד בניסן, ערב הפסח. ויש אומרים שהאיסור הוא כבר מליל י"ד בניסן. ויש שנהגו איסור בדבר מראש חודש ניסן.
 - מצה שנאפתה כהלכתה, וטחונה, ולשו את 'קמח המצה'

גליח 411
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

חצי כיכר הלחם שחצה את הנחש
בין תלמידיו הרבים של חנינא היו שני בחורים עניים ביותר, מחמת עניותם לא יכלו השניים לשבת וללמוד במנוחה כמו חבריהם, כי היה עליהם להרוויח את לחמם בעבודה קשה, למרות זאת שמחו בחלקם, וכל שעת פנאי ניצלו כדי להיכנס לבית המדרש ללמוד תורה. יום אחד יצאו הבחורים ליער ללקט ענפים יבשים למכרם אחר כך לאנשים להסקת תנוריהם. באותו יום היה להם רק כיכר לחם אחד, אותו חשבו לחלק ביניהם בתום עבודתם המתישה.

בדרכם ליער פגשו באיש שניגש אליהם והתחנן: אנא, עשו עמי חסד, רחמו עלי ותנו לי מעט אוכל לאכול, כבר שלושה ימים שלא בא אוכל לפי, ואין לי עוד כח להמשיך בדרכי, הוציאו שני הבחורים את ככר הלחם מתרמילם וחילקו אותו לשני חצאים, חצי נתנו לזקן ואת החצי השני השאירו לעצמם. אכל הזקן לשובעו והתאושש, בעיניים מביעות תודה הסתכל בשני התלמידים, התפלל עליהם ואמר: ה' יחיה ויקיים את נפשותיכם היום, כשם שהחייטם וקיימתם את נפשי היום.

נפרדו הבחורים ממנו לשלום והמשיכו בדרכם. כל היום עמלו, קיצצו וליקטו עצים יבשים וקשרו אותם לחבילות, חבילה לזה וחבילה לזה, כאשר רעבו, הסתפקו בחצי הכיכר שנשאר להם. בערב כשסיימו את עבודתם, העמיסו את העצים על שכמם וחזרו לביתם. מה מאד הייתה תדהמתם, כאשר פרקו את משאם מעליהם מצאו שם נחש ארסי מתו! חציו של הנחש היה בחבילתו של זה וחציו השני בחבילתו של חברו. זכות חציית כיכר הלחם שנתנו שאיש הזקן, הביאה להצלחתם מן הנחש על ידי חצייתו לשניים.

(עפ"י ירושלמי שבת פרק ו')

פרשת השבוע

שבדעתו להחזיר לו את הגניבה. ואף אסור לגנוב מן הגנב. וכן יש איסור של גניבת דעת. ועוד ועוד. וכך בכל מצוה ומצוה שבתורה. ועתה, סיים הרמב"ם את דבריו, אם תשכיל להתבונן באופן זה על כל מצוה ומצוה, תיווכח לדעת כי אין לך חטא שלא פגמת בו. אך דע לך, שהחטא הגדול שבכולם שחשבת שלא חטאת.

והתקדשתם והייתם קדושים (י"א - מ"ד)

הרה"ק בעל "בית אברהם" מסלונים זיע"א, אמר עה"פ "והתקדשתם והייתם קדושים" שענינו ע"ד מאמר העולם: איך הופכים להיות שיכור? שותים כוס אחת. ועוד כוס עד שנהפכים להיות שיכורים. כך הענין כאן. "והתקדשתם והייתם קדושים" איך יכול בשר ודם להיות קדוש? אלא נשמר פעם אחת ומקדש עצמו במותר לו. ואח"כ עוד פעם ועוד פעם, עד שנהיה קדוש.

והתודה עליו את כל עוונות בני ישראל (ט' - כ"א)

מסופר על מעשה שהיה בימי הרמב"ם הקדוש זיע"א, שאחד הגדולים נמנע מלומר הוידוי ביום הכיפורים כנהוג בקהילות ישראל מדורי דורות. כאשר שאלוהו על מה ולמה? השיב להם, יודע אני שלא חטאתי באותם חטאים הכלולים בוידוי, ואיך אעשה שקר בנפשי ואהיה דובר שקרים לפני הקדוש ברוך הוא? אשר חותמו אמת. כששמע על כך הרמב"ם, קראו אליו ואמר לו, דוד המלך אמר (תהלים קיט צו) "לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצוותך מאד". נמצינו למדים שלכל מצוה ומצוה יש עיקרים, שורשים, ענפים וענפי ענפים. והם מתפשטים עד אין קץ ותכלית. הנה למשל, איסור לא תגנובו כולל איסור גניבה ממש, אך הוא כולל גם איסורים נוספים מענפי העבירה, כגון על מנת למיקס, דהיינו לצער, אף

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 7:59 ת"א: 8:02 ר"ת: 8:35

פרשת אחרי - קדושים

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:44 ת"א: 6:59

מוכר לה. הפתעה גדלה שבעתיים, בעת שהזקן התקרב אליה ונכנס אתה בשיחה לבבית תוך התעניינות במצבה ובמצב בנותיה. נאנחה האישה האלמנה קשות ושטחה לפניו את מר גורלה ואת נפילתה מאיגרא רמה לשפל המדרגה, עד שאין לה האמצעים ההכרחיים להשיא את בנותיה הבוגרות. "מהו הסכום המשוער הדרוש לך להוצאות נישואיהן של בנותיך?" שאל הזקן.

"לשם מה חשוב לכבודו לדעת, למאי נפקא מינה?" השיבה האישה בתימהון "אינני שואל זאת מתוך סקרנות וחטטנות" השיב הזקן, אני רוצה לעזור לך, כששמעה האשה את הדברים, נענתה ונקבה בסכום המשוער.

שלף הזקן גיליון נייר ורשם הוראה לבנק המקומי לשלם לאישה מוב"ז, את הסכום שנקבה. אולם בטרם שם את חתימתו, הביע את משאלתו שהיות ומדובר בסכום רציני וגדול מאוד, רצוי שתהא חתימתו בנוכחות עדים שיראו במו עיניהם כשהוא חותם אישית על ההמחאה, ויאשרו זאת בחתימת ידם.

נרגשת ומופתעת ממה שהתרחש, חזרה לכיוון הישיבה של ה"כתב סופר", עלתה לאולם הישיבה ובקשה משני בחורים להילוות אליה. משראה אותם הזקן, הציע להם שיתבוננו איך שהוא שם את חתימתו על הוראת התשלום, וליתר בטחון ביקש מהם פיסת נייר ורשם עליה את חתימתו למוכרת ולדוגמא. במסרו את ההמחאה על הסכום הנכבד לידי האישה, הורה לה שתלך לפדות את ההמחאה למחרת בבוקר.

כל העניין נראה לאישה ההמומה תמוה ומוזר. מה ראה הזקן הזר הבלתי מוכר להסביר לה כל כך פנים, ולהראות רוחב לב כזה, עד כדי כיסוי כל הוצאות הנישואין של שתי בנותיה. אף על פי כן, הזדרזה האלמנה למחרת לסור אל הבנק ולנסות בלב דופק את מזלה.

כשבחן פקיד הבנק את ההמחאה, תקע בה מבט תוהה, מסתכל פעם ופעמיים וכולו נבוך ומשתאה. תוך הבעת סימני המבוכה ביקש מהאישה להמתין, והוא נכנס עם ההמחאה למנהל הבנק שהיה גם בעליו. וכאן התרחש משהו דרמטי ביותר.

כשראה מנהל הבנק את ההמחאה, צנח מכיסאו והתעלף... בבנק קמה מהומה, הפקידים ששמעו על המתרחש, הכניסו מיד את האישה לחדר צדדי והפקידו עליה שומר לבל תתחמק, תוך חשד שיש כאן ענין עם מעשה מרמה. אחרי ששבה רוחו של מנהל הבנק, ביקש לראות את האישה. בהכנסה שאל אותה בהילווח, אימתי וכיצד קיבלה את ההמחאה?

כוחו של אמירת קדיש

הרב הגאון המקובל רבי אהרון סלוצקי זיע"א, שמע סיפור מופלא מפי רבה של ירושלים הגה"ק רבי יוסף חיים זונענפעלד זיע"א ענין אמירת הקדיש שקרה בפרעשבורג, בעת שלמד בישיבתו של הגה"ק ה"כתב סופר" זיע"א בפרעשבורג, ומעשה שהיה כך היה:

אישה עשירה, מכובדת ובעלת עסק מבוסס, הייתה נוהגת במשך שנים רבות להביא מדי פעם בפעם תרומה הגונה לישיבה, בתנאי שיגידו בישיבה קדיש תמידי לעילוי אותן נשמות גלמודות שאין מי שיגיד קדיש אחריהן, והישיבה העמידה בחור מיוחד שאמר קדיש לטובת נשמות אלו.

לימים הסתלק לעולמו בעלה של אותה אישה, ומכיוון שהוא ניהל את העסק ביחד אתה, פגעה פטירתו בעסק, שנצטמק והלך עד שנסגר כליל. מצבה הכלכלי של האישה הלך והחמיר, וברבות הימים נפל עליה עול נוסף, כאשר הגיעו שתי בנותיה לפרקן, וכסף מנלך? נשאה האישה את סבלה בדומיה, קיבלה עליה את הדין באומץ והשלימה עם גורלה. אולם, על דבר אחד לא יכלה לוותר ולבה היה מר עליה ביותר והכאיב לה מאוד, וזהו, ענין שמירת הקדיש שעלול להתבטל, לאחר שבליט ברירה הפסיקה את ההקצבה לישיבה למטרה זו.

במר נפשה עלתה להנהלת הישיבה ושטחה את בקשתה שהישיבה תיאות להמשיך גם הלאה את שמירת הקדיש לעילוי נשמות גלמודות, עד שירחיב ה' את גבולה ותחזור לתמוך בישיבה כמקודם. נתרגשו מאוד ראשי הישיבה מתום לבה וצדקת נפשה של אלמנה זו, והבטיחו לה למלאות את מבוקשה ולשמור את אמירת הקדיש כמו שהיה עד כה. הבטחה זו מלאה את נפשה אושר אין קץ, וכשברק של אושר מנצנץ מעיניה הנוגות, נפרדה מראשי הישיבה ופנתה ללכת לדרכה. מעתה שוב לא העיק עליה כל כך מצבה היא, ואפילו מצב שתי בנותיה שהגיעו כבר מזמן לפרקן. כי מרגע שעניין הקדיש לנשמות גלמודות הובטח לה, כמעט שלא חסר לה כלום בעולמו של הקב"ה. ובעניין שתי בנותיה, שמה מבטחה בה, אבי יתומים ודיין אלמנות. והוא הרחום וחנן יראה בוודאי בעניין של בנותיה, ויזמין להן את זיווגן וכל צרכיהן.

בצאתה לרחוב בא למולה יהודי ישיש בעל הדרת פנים נדירה, כשזקן צח כשלג יורד לו על פי מידותיו, וברכה לשלום. הופתעה האישה מהסברת הפנים הלבבית של הזקן הבלתי

מישל ונמשל

והקרבתם מנחה חדשה לה'

משל לסוחר יעיל שהיה ממחר לחשב וממחר לעשות. את סחורתו קנה ברחבי הערים והעיירות, כשהוא מפתח שיטה של רכישת סחורות זולות במקום אחד ומוכרם למקומות בהם הדרישה להם מאמירה את המחיר. כך קיבץ הסוחר את מעותיו ועלה בידו לפרנס את ביתו ואת ילדיו בהרחבה. יום אחד כשכיתת את רגליו בערים ועיירות פגש בו אחד החלמאים, והוא נדהם לראות עד כמה הוא מתאמץ. עקב אחר פעולותיו ולא יכול היה לכלוא את תדהמתו. "למה אתה כל כך מתייגע?" הסוחר אפילו לא הבין את קושייתו. "וכי איך אפשר אחרת?? התפלא. "ראה! קודם כל רוכש אתה סחורה, ומוציא ממונך עליה. ואחר כך עד שאתה מצליח להתפטר מן הסטוק – שוב צריך אתה לעמול רבות. מי יודע אם אינך מפסיד בכל המהלך הזה!!" קבע ברוב סמכותיות. הסוחר גיחך. הוא היה בטוח שהחלמאי חמד לו לצון. "הכל מחושב!" ענה לו. הוא הוציא את פנקס החשבונות עב הכרס, והראה לחלמאי בנינותו: "ראה, כאן רושם אני את כל סעיף הוצאותי. אשר כולל את כל החשבונות של מה שהולתי מכספי. כולל הוצאות, נסיעות ואש"ל. וכאן, המשיך והחווה בידו על הטור הבא – רושם אני ומסכם את כל הרווחים המסתכמים ועולים מן המכירות. בשורה התחתונה הבהיר – אני מותח קו ומסכם את כל המספרים ומוודא שאכן יש לי רווח הגיוני. "השורה האחרונה היא הקובעת!!" התפעל החלמאי מן התחכום. "אכן! השיבו הסוחר. כפי שעונים על דברים הברורים מאליהם. "אם כך עצה נפלאה בשבילך. וכידיד הקרוב אלי אתן לך אותה חינם: קח את המחברת וכתוב בה את השורה התחתונה. רשום שם רווחים כאוות נפשך וחסל סדר טלטולים ומאמצים ועבודה מיוזעת כדי להביא טרף לביתך.

על פי משל זה אפשר לבאר את ימי ספירת העומר, אם נבטל את כל היגיעות הנדרשות, ואת כל המאמצים אשר בונים את נפש היהודי ונסתפק רק באמירת ספירת העומר – נדמים הדברים כפי עצתו של החלמאי. לומר רק את השורה האחרונה – ובוה לדמיין כי הבאנו סחורה וסיפקנו אותה כדבעי ואפילו עשינו רווחים. בימים מיוחדים אלו עלינו להתעלות בעבודה. לנצל את היגיעה ואת הרווחים העולים ממנה כך שהם ירכיבו את הסיכום המופלא ואת השורה המיוחלת. וספרתם לכם – דהיינו שתפנימו את הספירה פנימה אצלכם עד כי נגיע למצב של "והקרבתם מנחה חדשה לה". המנחה – צריכה להיות חדשה. לא באותה מדרגה שבה נתייצבנו קודם נעמוד בה עכשיו חלילה. אלא צריך להביא סחורה חדשה, עמל חדש, הישגים נוספים. התקרבות מיוחדת אשר זכינו לה ביגיעת הימים הללו.

(בשם הרה"ק מפינסק קרליץ זיע"א)

"רק אתמול קיבלתי אותה מיהודי נכבד בעל הדרת פנים, וישנם אפילו שני בחורי ישיבה היכולים לשמש כעדים שראו איך שכותב ההוראה חתם על ההמחאה", ענתה האישה כמתנצלת. "האם תוכלי לזהות את האיש אם אראה לך אותו בתמונה?" שאל המנהל.

"בוודאי אזהה אותו, ואין לי כל ספק שגם שני הבחורים יוכלו לזהות אותו", ענתה. הורה המנהל להביא לפניו את תמונת דיוקנו של אביו המנוח, וכשהוצגה התמונה בפני האישה, הצביעה בלא היסוס עליו כעל האיש שנתן לה את ההמחאה. ציווה המנהל לפרוע את ההמחאה ושחרר את האישה.

אחרי שהאישה עזבה, סיפר המנהל לנוכחים את פשר הפרשה המוזרה שהתחוללה לנגד עיניהם. האיש שמסר את ההמחאה לאשה, אינו אלא אביו ז"ל שהלך לעולמו לפני עשר שנים. בלילה שלפני זה הופיע אביו בחלום ואמר לו בזו הלשון: "דע לך שמאז שסרת מן הדרך הישרה והתחתנת עם נכרית והפסקת לשמור את הקדיש, לא מצאה נשמתו מנוחה, עד שבאה אשה אלמונית וצוותה להגיד קדיש לעילוי נשמת הנשמות שאין אומרים קדיש אחריהם, וזכותי עמדה לי שהקדיש הזה שאמרתי בשיבה לפי פקודת האישה, גרם עילוי ונחת רוח לנשמתו."

"אישה זו תופיע מחר בבוקר בבנק שלך, עם המחאה שמסרתי לה לכיסוי הוצאות נישואי שתי בנותיה". כשקמתי בבוקר נפעם מהחלום, ספרתי לאשתי שלעגה לכל העניין. אולם משהופיעה האישה עם ההמחאה נתאמת לי שאכן החלום אמת היה.

וסיים רבי יוסף חיים זוננפעלד ואמר: "יודע אתה מי היו שני הבחורים? – אני הקטן וחברי ר' יהודה גרינוואלד". האישה נהיה לבעל תשובה, אשתו התגיירה כדן, וזכו להקים בית נאמן בישראל.

צ'ין אדם לחברו

זהירות בענין טירחא דציבורא

בסוף ימיו בעת שהותו בעונות הקיץ בתל אביב היה רגיל הגה"צ רבי נתן צבי פינקל זיע"א לשאת שיחות מוסר בבית מלוגו בלילי שבתות בין השמשות לפני אנשי תורה ותלמידיו לשעבר. פעם נמשכה השיחה יותר מן הרגיל עד שהגיע זמן תפילת מעריב, והנה פתחה אשתו הרבנית שהיתה ספוגה מרוחו של רנ"צ ובקאה בטירחותיו מקצת הדלת ולחשה: יש להם נשים. רנ"צ הפסיק מיד את שיחתו תוך שיא התלהבותה וציווה להתפלל מעריב. אחד הנוכחים העיז ואמר: הנשים שלנו אינן מקפידות, והשיב לו רנ"צ: ראשית כל אינני מאמין לכם, ואין לכם רשות לוותר על חשבונן, שנית הרי אשתו בוודאי רעבה ואין לי רשות לעכבה, ולא הועילו כל ההפצרות של הנוכחים שהשתוקקו לשמוע את סוף הרעיון והוא האיץ להתפלל במהירות. ומיד אחר התפילה מיהר לברך לבל אחד בברכת שבת שלום ושלחם לביתם.

כדי לא לצער

מסופר על הגה"צ רבי זונדל מסלאנט זיע"א: פעם נולד לו בן זכר ועם כניסת השבת נפטר הילד ל"ע, וצוה לאשתו להסתיר את הדבר עד אחר השבת. ובליל ש"ק ויום השבת, באו אליו רבים לברכו בברכת מזל טוב כנהוג והוא קבל את פניהם בסבר פנים יפות ויאכלו

וישתו. ורק במוצאי השבת שלח להודיע הדבר לחברה קדישא.

לסבול את חבירו ולראות רק

את מעלותיו

מסופר על הרה"ק רבי איתמר מנאדבורנא זיע"א, שהיה אומר תדיר: אף כי אמת נכון הדבר שיש בכל אדם חסרונות ואין לך אדם ללא חסרון ומגרעת, אך האדם צריך להביט על חברו כמו על עצמו, כשם שהוא יכול לסבול את עצמו על אף כל החסרונות והמגרעות שיש בו, שהרי גם הוא ככל האדם אינו האדם השלם, אלא שהוא מעלים עין מן החסרונות של עצמו ורואה רק את המעלות כך הוא מחויב לסבול את חבירו ולראות רק את מעלותיו. וזה שאומר הכתוב "ואהבת לרעך" והעצה לזה היא "כמוך" שתסתכל עליו כמו על עצמך.

ושימח את אשתו

הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל משגיח ישיבת קמניץ, הבחין פעם באברך תוך שנה ראשונה לנישואיו, העומד ומשוחח לאחר סדר הישיבה. העיר ואמר לו: כאשר אינך לומד, מתבטל ומשוחח ולא הולך הביתה, עובר הנך על מצות "ושימח את אשתו". סיימת ללמוד, רויך לביתך וקיים את המצוה כדבעי.

תלולא דצדקיא

יום שבת ח' אייר

הרה"ק רבי ירחמיאל משידלאבצא ב"ר יעקב יצחק מפרשיסחא (תקצ"ט)

יום ראשון ט' אייר

רבי אביגדור קרא ב"ר יצחק (בעל הקנה-קצ"ט)

יום שני י' אייר

הרה"ק רבי מאיר מרגליט ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט - מאיר נתיבים - תק"ג)
הרה"ק רבי משה מזוהעל ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב (תקצ"א)

הרה"ק רבי דוד מטאלנא ב"ר מרדכי

מטשענובל (תרמ"ב)

הרה"ק רבי הלל מקאלמייא ב"ר ברוך בענדט (תרנ"א)

הרה"ק רבי יוסף תאומים ב"ר מאיר (פרי מגדים - תקנ"ב)

יום שלישי י"א אייר

הרה"ק רבי יצחק מראדוויל ב"ר יחיאל מיכל

מזלאטשוב (תקפ"ה)

הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ב"ר מנחם מענדל (תקפ"ז)

הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין ב"ר שמואל זנוויל

(תר"ה)

יום רביעי י"ב אייר

הרה"ק רבי משה זרח איידליץ ב"ר מאיר

(אור לישרים - תקט"ז)

הרה"ק רבי ישעי' מיאנוב (תלמיד הבעש"ט -

צוואת הריב"ש - תקנ"ד)

יום שישי י"ד אייר

הרה"ק רבי יהודה לייב מזאלקילקוב ב"ר משה

(ליקוטי מהרי"ל - תקפ"ו)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אדוך" רמזים וספי תורים על המעשים.

קביעות מקום בתפילה (א')

א) יקבע מקום לתפילתו, שלא ישנוה אם לא לצורך. (שו"ע אורח סימן צ', סעיף י"ט).
ב) לא רק שיקבע לו בית הכנסת להתפלל, אלא גם בבית הכנסת שקבוע לו להתפלל שם, צריך שיהיה לו מקום קבוע שמתפלל שם. (שם).
ג) גם כשמתפלל בביתו, יקבע לו מקום, שלא יבלבלוה בני הבית. (שלחן ערוך הרב שם, סעיף י"ח).
ד) תוך ארבע אמות חשוב מקום אחד, שאי אפשר לצמצם. (שם), טעות היא בידם, ולא תחשב למצוה כלל. (שער הכוונות, ענין בית הכנסת).

לע"נ

הרה"ק רבי הלל מקאלמייא ב"ר ברוך בענדט
זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל
נלבע י' אייר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור י"ג בית הכנסת לכוונת "ציון חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת אַחֲרֵי-קְדוּשָׁים - אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל

"וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" (ויקרא יט, יח)

פעם עלול הרגש הנפלא של אהבת ישראל לשקוע במעמקי הלב.

דווקא לכן, נתנו לנו חז"ל 'עצת זהב'. הם חשפו את הדרך שתאפשר לנו לרומם את הרגש של האהבה הטבוע בנו לכדי מעשה של ממש:

"מָה שֶׁשָּׂנֵא עֲלֶיךָ - אַל תַּעֲשֶׂה לְחֶבְרְךָ!". כלל אחד, שש מילים בלבד, שמשנה את כל החשיבה.

אם רצונו של יהודי לדעת האם מעשיו עולים בקנה אחד עם רגש 'אהבת ישראל' הטבוע בו, עליו לערוך מבחן פשוט- שים את עצמך במקום של היהודי השני, תראה את עצמך באותו מצב, תחוש את מה שחברך מרגיש.

אם אתה היית נתקע על אם הדרך או אם חלילה היית נתקע בבית הרפואה, או נקלע לקושי כספי, אם אתה חש שאתה הופך ללעג וקלס בקרב חבריך, אם הגעת לבית הכנסת ואין לך מקום ישיבה, אם אתה מחפש בדחיפות עצה לנוכח קושי העובר עליך- מה היית רוצה שאחרים יעשו עבורך, מה היית מבקש לראות שמישהו פועל למענך?

את התשובה שנתת לשאלה האמורה- קום ועשה. עכשיו- ללא עיכובים וללא המתנה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

אחד הערכים המרכזיים בחייו של יהודי, ערך שכולנו מחויבים אליו, מצווה אהובה במיוחד שכולנו מחוברים אליה ודבוקים בה בכל נימי נפשנו- המצווה לאהוב כל יהודי, מצוות אהבת ישראל הנפלאה.

מדובר במצווה מרגשת במיוחד, שממנה נובעות רבבות פעולות ואף יותר, שאנו עושים בימי חיינו.

אהבת ישראל היא הרגש, המנוע והחיות של כל פעילות החסד הנפלאה שאנו רואים סביבנו, היא זו שמפעילה את האכפתיות והדאגה הכנה, ההתמסרות והמאמץ של כל יהודי למען הזולת, לעשות לו טוב, להקל עליו, להיטיב עימו.

אהבת ישראל פירושה הוא שאנו אוהבים כל יהודי, כמו שהוא. זר כמוכר, בן משפחה כמוכר, מי שנראה כמונו וגם מי שלא נראה כמונו.

עצם העובדה שהוא יהודי, חלק ממשפחת עם ישראל, הופכת אותו לבן משפחה יקר ואהוב כל כך, שנפעל למענו ונעשה את הכל כדי להיטיב עימו, בכל זמן, בכל תנאי ובכל מצב.

המראות המרגשים של נשיאה בעול עם הזולת: חלוקת סלי מזון לנזקקים, עזרה למי שנתקע על אם הדרך, סיוע לחולים ולבני משפחותיהם בבתי הרפואה, הפעלת קשרים כדי לסייע לפרנסת הזולת- כל אלו הם מעשים גדולים לקיום של מצוות אהבת ישראל.

בגלל עומס מירוץ החיים הבלתי פוסק, לא

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בת רוחמה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן מזימה שאלו בן סילביה רחל בת רחל ברכה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן ארייס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לילה			יום
כניסת לילה	צאת לילה	ביטול חס	
18:44	19:57	20:48	יום-ט
19:02	19:55	20:45	ת"א
19:05	19:57	20:48	מיטבה
19:03	19:55	20:45	ב"ש

שואל ומשיב בהלכה - פת גויים - חלק ג'

מה דין פת שנאפתה על ידי עוזרת בית גויה, וכן מה דין פת בעל הבית ופת מאפיית גוי?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

עוזרת בית גויה, שעובדת כשכירה בבית ישראל כפי המצוי כיום, הפת שאפתה אסורה כדין מאפה גויים. **מקורות:** מרן ב'בית יוסף' (יו"ד סימן קיג) אסר אף בשפחות ועבדים הקנויים לנו למעשה ידיהם, שמצויים אנו על שבייתם. וכן פסק בשו"ע (שם ס"ד) בשם יש אומרים בתרא. ואף שהרמ"א (שם) מיקל שאין איסור בישולי עכו"ם בשפחות, כתבו האחרונים, דהיינו דווקא בשפחות הקנויות לנו דליכא קירבה כלל, אולם בזמנינו שאינם אלא שכירים ואין אנו מצויים על שבייתם, אסור. וכתב הפרי חדש' (שם אות ט) דבזה אף ליש אומרים הראשון שהביא השו"ע אסור. ומ"ש הש"ך (סק"ז) להקל בשפחות השכורות לנו, ראה בספר 'ההלכה במשפחה' להגר"מ שטרנבוך (עמוד ר"ג הערה מ"ז) שהיינו דווקא שכורות לשנה, מה שאין כן כשמדובר בשפחות השכורות של ימינו, שיכולות לחזור בהן ולהתפטר מעבודתן, אסור לכל הדעות. וכ"כ בשו"ת 'ויברך דוד-הארפענס' ח"א (יו"ד סימן צד), וכ"כ בספר 'דיני מאכלי נוכרים' (פ"ד סק"ד), ובספר 'שושנת העמקים-בוחבוט' ח"ד (עמוד שסג).

פת שאפה 'בעל הבית' גוי לבני ביתו שלא על מנת למוכרו, אסורה באכילה, אפילו אם אין מצויה שם פת ישראל כלל. מכיוון שעיקר הגזירה של פת גויים נאמרה על פת, שיש בה חשש, שאם יאכל אותה לאחר מכן יבוא לסעוד אצלו, ויש קירוב דעת. אולם, יש להתיר בשעת הצורך. **מקורות:** שו"ע (שם ס"ב) כתב בסתם, שאין מי שמורה בה להקל. אולם שם (ס"ח) הביא י"א להתיר. ובספר 'שולחן גבוה' (שם ס"ק יז) וכן הפרי חדש' (שם ס"ק יח) כתבו, שהעיקר בדעת השו"ע לאסור. וכ"כ הביא הגאון ה'בן איש חי' (חוקת אות ד). אולם בשעת הדחק יש להתיר כדעת היש-אומרים שהובא בשו"ע כנז"ל. וכן העלה הראש"ל בשו"ת 'ביע אומר' ח"א (חיו"ד סימן ה אות טז) ובשל סופרים הלך אחר המיקל. וע"ע 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד צ). ובשעת הצורך, כתב הפרי תואר' (שם סק"י), היינו - כאשר התענה ג' ימים או לכבוד שבת.

אך כאשר יהודי השתתף באפיה. כגון, שזרק קיסם לתנור, שאפה בו גוי לבני ביתו, או שהדליק את האש, הפת מותרת. **מקורות:** מרן בבית יוסף (שם) כהרמב"ם והרשב"א שסמכו להקל ולא כדעת הטור שהחמיר.

פת שאופים הגויים במאפיה על מנת למכור לאחרים, לדעת מרן השו"ע אין לקנות מהם אלא אם אין פת ישראל מצויה באותו מקום. ובאופן שפת ישראל מצויה במרחק של עד ארבעה מיל [72 דקות] לפניו בהמשך דרכו, עליו להמתין מלקנות פת גויים. **הערה:** וכאשר נוסע ברכב, צריך להמתין שיעור נסיעה של כשעה וחומש (משך 72 דקות). וכמ"ש לעניין נטילת ידיים בכף החיים' (או"ח סימן קסג סק"ד), ובביאור הלכה (שם ד"ה ברחוק). **ואם אינו הולך לדרכו באותו היום אלא חונה במקומו, או שהמקום בו ניתן לקנות מאפה ישראל נמצא בכיוון ההפוך לכיוון נסיעתו, עד מרחק מיל (18 דקות) צריך לחזור. מקורות:** בשו"ע (שם ס"ט) כתב עד ד' מילין. וביארו האחרונים דוקא כשהולך לדרכו. אך כשחונה או צריך לחזור לאחריו שיעורו עד מיל. וכ"כ ה'חכמת אדם' (כלל סה אות ד) ולמד כן מתפילה שחוזר מיל לאחריו. הובא ב'פתי תשובה' (שם אות ו)

אך לדעת הרמ"א, מותר לאוכלו, אף כשפת ישראל מצויה. **מקורות:** הרמ"א (שם ס"ב). וביאר החת"ם סופר (ע"ז לה ע"ב ד"ה אך) שדעת הרמ"א כהרא"ש, שאנחנו מהמקומות שלא התפשטה גזירת הפת. ולכן מותר - אפילו כשפת ישראל מצויה. אולם פת בעל הבית התפשט איסורו בכל מקום. ועיין בש"ך (שם סק"ח) שהסתפק בזה לדעת הרמ"א. ועיין שו"ת 'יחווה דעת' ח"ה (סימן נג) שכתב המנהג כדעת הרמ"א להקל, אף כשפת ישראל מצויה. אולם בעשרת ימי תשובה כתב השו"ע (או"ח סימן תרג), אף מי שאינו נזהר מפת של גויים, צריך להיזהר. ונסמך בזה על מ"ש בספר 'זבחי צדק' (שם אות יד), שנהגו לקנות מהגויים גם כשפת ישראל מצויה "בכל זמן". עכ"ד.

ישועה למען הזולת

המקובל הצדיק הרב ישראל אביחצירא זצוק"ל (ה'בבא סאלי' זיע"א), נהג ללכת למקווה בכל יום שישי בליווי אחד ממקורביו, שהסיעו ברכבו. לאחר מכן הצדיק היה מבקש מהנהג לסייר בשרשרת המושבים, המקיפה את העיר נתיבות, כדי להגן על תושבי האזור. ביום שישי אחד, כאשר נהגו של הרב ביקש להיכנס לאחד המושבים, הורה לו הצדיק להמשיך בנסיעה. הנהג ביקש להיכנס למושב השני, אך גם עליו הורה הצדיק לפסוח. כאשר הצדיק ונהגו הגיעו למושב השלישי, ביקש הצדיק להיכנס לתוך המושב.

כאשר חלפו השניים ליד אחד הבתים, פנה הצדיק למלווה ואמר: "אתה רואה את הבית הזה? הקש בדלת ואמור לדיירים כי ה'בבא סאלי' בא לבקר אותם!". המלווה עשה, כפי שהורה לו הצדיק. בפתח ניצבה אישה, שנדהמה לשמע הבשורה המרעישה כי הצדיק הנודע בא לבקר בביתה.

"בבקשה, בבקשה, היכנסו, במה אוכל לכבד את כבוד הרב?", שאלה. "רק כוס תה", נשמעה התשובה. ה'בבא סאלי' ישב בבית מספר דקות ולאחר מכן קם ואמר: "אני יודע כי עד עתה לא זכיתם להיפקד בצאצאים, אולם כעת, לאחר שקיימת מצוות הכנסת אורחים, תזכו בקרוב לילד. כאשר התינוק יולד, תזמינו אותי להיות סנדק בברית ותקראו אותו על שמי!".

לאחר מכן יצא הצדיק מהבית, ואמר לנהגו: "חיפשתי, היכן ניתן לעשות חסד ביום שישי, נכנסתי דווקא לבית זה, כי הרגשתי, שיש בו אנשים הזקוקים לישועה". ואכן לא חלפה תקופה ארוכה, והאישה זכתה להיפקד בזרע של קיימא בזכות המצווה שקיימה. (משכני אחר-י' - שמות, הרה"ג ר' אלבז שליט"א)

מינויים לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com	הקדשת העלון ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926	לשאלות בהלכה נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)
--	---	--

אם ראשונים כמלאכים – כ"ק אדמו"ר הרב יהודה צבי ברנדווין זי"ע מסטרעטין

האדמו"ר הצדיק הרב יהודה צבי ברנדווין זצ"ל- נולד בשנת ה'תק"ם (1780) בזוואלוב בעקבות ברכה של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג. ייחוסו של רבינו הוא שישה עשר דורות, דור אחר דור בעלי רוח הקודש ושלושה עשר דורות, דור אחר דור נוטרי הברית. משאת חייו היתה לעבוד את בוראו בהצנע לכת, והסתיר את גדלותו מעיני כל. כאשר אנשי סטרעטין ביקשו ממנו לשמש כמורה הוראה, הוא סירב והסכים לקבל את תפקיד השו"ב (השחיטה היתה לצורך תיקון נשמות ומפורסם היה שהעופות היו רצים אחריו, ופעם ברח עוף מעיר ראהטין והגיע לסטרעטין ונעצר ליד רבינו, כדי לקבל את תיקונו. הבהמות היו רובצות ופושטות את צווארן בעת השחיטה).

החל לשמש כרב, לאחר שה'חזקה מלובלין' פסק כי עליו לעזוב את מלאכת השו"ב כדי לעזור ולתקן את נשמות בני ישראל. ערך גלות כדי להרגיש את עניין השכינה הנמצאת בגלות בבחינת 'עימו אנוכי בצרה' כביכול. בשנת ה'תקפ"ז (1826- כארבעה חודשים לאחר פטירת ר' שלמה, בנו של ר' אורי מסטרליסק) ההנהגה עברה לידי וואו התיישב בעיירה סטרעטין שבגליציה. עבודת ה' שלו הצטיינה בהתלהבות אדירה. האדמו"ר הרה"ק רבי ישראל פרידמן מרוזין אמר על רבינו, **שיכול לעשות מעשי בעל שם! בעל רוח-הקודש. היה בקי ברפואה. תיקן נשמות רבות. רבים פנו אליו ונושעו.** קהל חסידיו שהשכימו לפתחו מנה אלפים רבים ביחוד בערי גליציה המזרחית ועירוניה. **העלה ארוכה לאנשים הנמצאים על ערש דוי והם הבריאו.** במשך שמונה עשרה שנה הנהיג. נפטר ב-י"א אייר ה'תר"ד (1844). חי כ-64 שנים. ציונו בסטרעטין. בנו, ר' אברהם מילא את מקומו.

אביו: ר' שמואל זנוויל (אבד"ק זוואלוב. למד אצל ר' דב בער- המגיד ממזריץ' ור' אורי קלוגהויפט מסטרליסק). **אשתו:** בת ר' אלעזר מראזלע (נצר למשפחת כהנא שיחוסם למעלה בקודש עד עלי הכהן). **מרביתו:** ר' אורי קלוגהויפט מסטרליסק (רבו המובהק), ר' אהרון לייב מפרימישלאן. **ילדיו:** ר' אברהם (ממלא מקומו בסטרעטין), ר' שמואל זינוויל, ר' אליעזר מאזיפולי ור' חיים (נפטר בצעירותו). מרת רייזיל (נישאה לר' חיים קרייטנר).

מספריו: ישראלית יהודה ידגל מחנה יהודה- הספרים יצאו לאור ע"י נכדו ר' אליעזר ברנדווין בלמברג לפני מלחמת העולם הראשונה יקונטרס רפואות וסגולות- הודפס ע"י צאצאיו.

בעיר קאליש היתה אכסניה, שהיה מתאכסן בה כל פעם שהיה מגיע לעיר. פעם אחת כאשר לקאליש לשם ורצה ללכת לאכסניה, היו שם אנשים ואמרו לו שלא ילך, כיוון שבתו של בעל האכסניה גוססת. השיב הרה"ק, שאינו רוצה לשנות אושפיזא שלו והלך לאותו חדר שבו היה מתאכסן. היה זה בליל שישי ותיכף הלכו בעל האכסניה ואשתו לרבינו ובכו במר נפשם וביקשו שיתפלל עבור בתם, שתהיה לה רפואה שלימה, והבטיח להם רבינו שהשי"ת בוודאי ישלח לה רפואה שלימה.

בליל שבת קודש, כאשר הלך לקידוש נעשה רעש גדול בקול בכיות ושאל: "מה קול הרעש הזה?" אמרו לו, שבתו של הבעל הבית גוססת והיא ממש בעת יציאת נשמה. הלך הרה"ק ועשה קידוש ואמר למשמש שלו שילך לחולנית וישפוך לתוך פיה את יין הקידוש. כאשר נכנס המשמש גילה, שפיה סגור לגמרי, והיה מוכרח לפתוח את פיה ע"י כף ושפך לתוך פיה את יין הקידוש ותיכף פתחה את עיניה ואת פיה והרה"ק נתן לה סגולה מסוימת, ותוך שלושה ימים היתה כבריה חדשה, וראו בחוש את תחיית המתים.

באחת הפעמים הגיע אל רבינו איש עשיר שחלה. הלה פנה לרופאים מהשורה הראשונה, אולם הם התייאשו ממצבו ולא יכלו לעזור לו. רבינו שמע את דברי החולה והבטיח לו שבדרך בעז"ה תימצא לו רפואתו. כאשר נסע לביתו בדרך, תפס ציפור אחת ואכל אותה ולאחר מכן הרגיש כבריה חדשה. לאחר מכן הגיע לבדיקה רפואית אצל הדוקטור הגדול הרופא רפאפורט וסיפר לו כל מה שעבר עימו. אז הרופא הראה לו בספר הרפואות שלו את הציפור ושאל אותו: "האם צדת את הציפור הזו?", ולאחר שהשיב העשיר בחיוב, אמר הרופא כי ציפור זו אינה שכיחה במדינות אלו, אלא רק במקומות רחוקים. אך הצדיק פעל בתפילתו שבאה הציפור לכאן.

פעם כאשר נסעו חסידיו סטרליסק לעשות את השבת במחיצת רבם, ר' אורי, טעו בדרכם ולא יכלו להגיע למחוז חפצם בעוד מועד ולכן החליטו לנסוע לסטרעטין - מקום מושב התלמיד החביב של רבם, בליל שב"ק השמיע רבינו בפניהם את דברי תורתו. בצאת השבת המשיכו בדרכם לסטרליסק. עוד לפני שהגיעו לחצר הרבי, התעניינו לדעת אלו דברים אמר הרבי לפני הקהל, אך נדהמו מאוד לשמוע, כי הם אותם הדברים שנאמרו בסטרעטין. הלכו בני החבורה לספר לרבם את הפלא, והוא לא ראה בכך שום צד חידוש ואמר "**בעת שקיבלתי במתיבתא דרקינא את זאת התורה, עמד לצידי תלמידי ר' יהודה צבי.**" והיה זה אות בקרב החסידים שהוא, ר' יהודה צבי, נמנה כמנהיג לדור. בהזדמנות אחרת שמעו, שאמר עליו הרבי: "ר' יהודה צבי שלי גונב ממני את לובן עיני".

מצב בריאותו של רבינו הכביד עליו, יסורים נוראים תכפוהו, כשלוש שנים לפני עלותו למרום סבל ממיחושים בכל גופו עד שהרופאים השתוממו כיצד יכול בשר ודם לסבול סבל רב כל כך. אחד ממקורביו שאל את רבינו לפרש הדבר, והצדיק השיב: "דע לך בימי נעורי כשבא לפני חולה, יכולתי להתפלל אל ה' ולמסור נפשי עבורו, לא כן כעת כאשר זקנתי ותש כוחי, אין ביכולתי לערוך תפילה במסירות נפש כזו, מה אני עושה? אני מקבל על עצמי את כל יסוריו, ולכן נעשה אני חולה אנוש".

בשנת ה'תרכ"ה כאשר התבקש לבית עולמו הרה"ק ר' אליעזר מאזיפאלע זצ"ל (בנו של רבינו) ביקשו לקבור את הבהן בסמיכות ליד אביו. כאשר כרו את קברו נפל קרש אחד מקבר רבינו. התכריכים היו לבנים, כמו ששמו אותו ביום קבורתו ופניו נראו, כאילו שכב וישן, וזאת על אף שחלפו למעלה מעשרים שנים! (דגל מחנה יהודה)

התודה והברכה למכון 'בית סטרעטין' - מורשת רבה"ק מסטרעטין זי"ע שע"י אגודת בוני סטרעטין - אוקראינה על עזרתם הרבה. לתגובות 02-567-70-80

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מעשה חסד ושְׂכָרוֹ

המחשבה, שאילץ להישאר לילה במקום כזה הלחיצה אותי מאוד, כבר ידעתי, שלא אצליח להירדם בחדר זה, וחיפשתי לעצמי תעסוקה.

גיליתי, כי בחדר יש חוברת הדרכה להגשת 'עזרה ראשונה', ומכיוון שלא היה לי משהו טוב ומועיל יותר לעשות, החלטתי לעבור על החוברת שלפני.

בין הנושאים הנידונים בחוברת, מוקדשת יריעה נרחבת לנושא התקפי לב, דרכים למניעה, דרכי טיפול, עזרה ראשונה, ולצד זאת - רשימת תסמינים המעידים כי התקף לב מתקרב.

כשקראתי את התסמינים האלו, עלתה במוחי מחשבה נועזת: אם ממילא עלי לבלות את הלילה מחוץ לביתי, אין ספק, שבית הרפואה עדיף על בית המעצר...

שיננתי את רשימת התסמינים, וכשהייתי בטוח, שאני זוכר אותם היטב, התחלתי בהצגה: התפתלתי מ'כאבים' תוך כדי שאני מחזיק חזק בחזה, ועשיתי את כל התסמינים שקראתי בחוברת.

עד מהרה התחילה מהומה, ובבת אחת החלה פעולת הצלה, כאשר השומרים מזעיקים אמבולנס דחוף, חשבתי לעצמי- תוכניתי הצליחה לפחות 'אבלה' את הלילה על מיטה נוחה בבית הרפואה כשלצידי צוות רפואי רחום, ולא על דרגש בבית המעצר, כשסביבי פושעים מסוכנים...

העלו אותי לאמבולנס, מלווה בארבעה שוטרים חסונים ששמרו עלי כל העת. הובהלתי מיד למחלקה הקרדיולוגית, שם החלו מיד בסדרת בדיקות מקיפה. ואז, הרופאים גילו...
אכן כן, אחד העורקים הראשיים היה סתום ב-99 אחוז!

אומנם לא הרגשתי כלום, הכול היה הצגה, אבל הרופאים אמרו שהמצב היה ממש רגע לפני, והגעתי ברגע הנכון. **רופא מומחה הוזעק בשעות לפנות בוקר, וביצע צנתור לבבי מורכב באופן דחוף ביותר, והציל בכך את חיי.** התוכנית החמקנית מלילה בבית המעצר, הצילה את חיי!

מה שראית כאן לפני כמה דקות היה שוטרים שבאו לכאן לספר לי שהאמת התבררה להם, שאני חף מפשע, ובסך הכל הייתי נהג תמים וטוב לב שרצה לעשות חסד עם יהודי שביקש 'טרמפ', ומצא את עצמו מתגלגל לחדר המעצר על לא עוול בכפיו.

בתחילת הלילה הרהרתי כיצד יתכן שעשיתי טובה, ובגללה התגלגלה עלי רעה שכזו- להיעצר על לא עוול בכפי. ומה מסתבר? שההיפך הגמור הוא הנכון: **הטובה שעשיתי היא שהצילה את חיי! הכניסה לבית המעצר היא שהובילה לצנתור בזמן הנכון! המעצר שנגרם ממעשה החסד חסך ממני התקף לב נוראי שמי יודע מה היו תוצאותיו!**

להלן סיפור, המעובד מתוך 'ווי העמודים' אותו סיפר הרה"ג רבי גואל אלקרין, ויש בו כדי ללמדנו, כי מעשיית חסד- לא מפסידים לעולם:

סיפר לי מגיד שיעור נכבד שליט"א: באחד הימים ביקרתי במחלקת קרדיולוגיה (לב) בבית הרפואה 'רמב"ם' בחיפה. תוך כדי הביקור במחלקה שמתי לב לתכונה מעניינת סביב אחד החדרים במחלקה.

עמדו שם כמה שוטרים, והחתימו את אחד המטופלים, תוך כדי שהם התנצלו בפניו על אי הנעימות, כשמנגד - הלה הודה להם בהתרגשות, וכולו היה מלא הודאה לה' יתברך שמו ויתעלה... המחזה הזה עורר את סקרנותי, ולאחר תום המהומה הקטנה סביבו ניגשתי אליו, וכשהוא ראה את מבטי הסקרן סיפר לי דברים כהווייתן.

היה זה אתמול בשעות הערב, נסעתי על ציר תנועה ראשי בחיפה, הבחנתי מרחוק ביד מתנופפת, ואדם שנראה כנתון במצוקה ביקש כי אעצור לו.

האטתי את רכבי ועצרתי, הלה הסביר, כי הוא ממחר מאוד ועליו להגיע למקום אחר בדחיפות, והוא ביקש לעלות לרכב ולהצטרף לנסיעה אם אפשר.

כבנו של אברהם אבינו אני שמח תמיד לעשות חסד עם רכבי, ובפרט ששמעתי בדרשה, שבזמננו את עיקר הכנסת אורחים אפשר לקיים על ידי נתינת טרמפ, וזה סגולה להינצל מתאונות דרכים. הסכמתי בשמחה, למרות שהלה לא היה נראה כאחד, ששומר על קלה כחמורה, ואולי אף פחות מזה.

נסעתי כברת דרך, ולפתע קול יללות סירנות ונורות כחולות מהבהבות עטפו את הרכב מכל עבר, כשארבע ניידות משטרה נצמדו לרכבי סגרו עליו וחסמו את המשך דרכי. מהניידות קפצו שוטרים חמורי סבר ושולפי נשק, והורו לי לעצור מיד, ולצאת מהרכב בידיים מונפות אל על. עשיתי כמצוותם, ועל אתר הסתערו עלי כמה שוטרים, אזקו אותי באזיקים, והובילו אותי לתא המעצר.

כשנכנסתי לחדר המעצר, נודע לי כי האיש שהעליתי לרכב דקות ספורות קודם לכן הוא שודד מסוכן, שאיים בנשק על עוברי אורח, ולבסוף נמלט רגלית, והוא עצר אותי כדי לברוח מהמשטרה. השוטרים היו בטוחים שאנחנו מתואמים, ואני המברוח שלו, ואני חבר באותה כנופיה.

לא הועילו כל תחנוני שאני חף מפשע. השוטרים אמרו שכל הפושעים מכחישים כל קשר לפשע. שהייתי בחדר המעצר לראשונה בחיי. מחשבות לא נעימות חלפו במוחי, כיצד מעשה חסד אצילי הוביל אותי ללילה כה עצוב. הייתי בטוח, שלמחרת האמת תצא לאור, ואשתחרר. ובכל זאת

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
הרב נחמן בן ויקטוריה בצרי זצ"ל
הרב שבתאי בן אסתר יאטון זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
נעמי בת כותון ע"ה
מרים בת בלה ע"ה
דב בן יצחק ז"ל
סוליקה בת עישה ע"ה
סלים בן פרוחה ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
לטיף בן פרוחה ז"ל
דניאל רפאל בן חגית ז"ל
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
שרה בת נרקיס ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
רחל רפאל בת השמת ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה
אביבה לוי ע"ה
כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל
הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
משה בן רוזה ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה
דוד בר חסיבה ז"ל
חוה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק יצחק בן רחל ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
דוד יצחק בן פרוחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה

גליון
באר
הקדשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אחרי - קדושים

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת אחרי - קדושים

- א לא תשנא, ולא תקום - כי ממילא כל הנעשה עמך מן השמים הוא.....
- ב גורל לה' - 'גורל' החיים רק מיד ה'.....
- ג קול קורא - ההסתרה כקריאה של חיבה מן השמים.....
- ז ואהבת לרעך כמוך - תיקון המידות מבית ומחוץ.....
- י שובו אלי - ע"י התחזקות בשמירת הקדושה וגדריה.....
- יג וספרתם לכם - שגב מעלת ימי הספירה.....
- טו נוסעים אנחנו - ההכנה לקבלת התורה ע"י התורה.....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת אחרי - קדושים

תצא הרעות והטוב לטובתו של אדם, ואין אדם יכול להרע לחברו או להיטיב, או לנגוע במה שמוכן לחברו אפילו כמלא נימא בלי גזרת ש-ד-י, והרבה שלוחים למקום לעשות הטוב בעיניו להנאתו של אדם בעולם הזה או בעולם הבא, כזאת וכזאת החי יתן אל לבו ויאמין בזה באמונה שלמה, ויתחזק במחשבות טהורות תמיד להעביר שנאה ולעזר את האהבה, ולפום צערא אנרא, עב"ל.

בין"ב כבר מצינו ב'ספר החינוך' על האמור שם בעניין (פסוק יח) 'לא תקום' ולא תמור את בני עמך', ומבאר, כי אין כל מקום ל'נקימה או נמירה' למי שמאמין באמונה שלימה ותמימה שאי אפשר לאדם לעשות מאומה מעצמו - בלא שיכריזו על כך משמים,

לא תשנא, ולא תקום - כי ממילא כל הנעשה עמך מן השמים הוא

בפרשתן (קדושים י"ז), 'לא תשנא את אחיך בלבבך', פרק נכבד ב'הלכות אמונה' למד מכאן בעל ה'פלא יועץ' (ערך שנאה), וכלשונו הטהור, לא הוצרך לצוות שלא לשנא את מי שמטיב עמו ואין לו עליו שום תרעומת, דמהיכא תיתי שישנא אותו, ובודאי שאוהב אותו, לא הוצרך הכתוב אלא למי שהוא אויבו ומבקש רעתו, על זה ציזתה תורה שלא לשנא אותו ולאהוב אותו כגופו, ונהי שדבר קשה הוא לשלם טובה תחת רעה וכו', אבל כיון שציונו כן יוצרנו שמע מינה שהוא דבר שיכול להתקיים, שלא נתנה תורה למלאכי השרת ואין הקב"ה בא בטרונאי עם בריותיו (ע"ז ג), אלא שצריך טרחה גדולה והתמדה רבה לחשב מחשבות שמפי עלין

א. שמעתי מ'מגיד מישרים' נפלא שליט"א לרמז בלשון הכתוב שבפרשתן (י"ז יח) 'ואהבת לרעך' - מדוע נקטו לשון 'רע' (ולא איזה לשון טוב כ'ואהבת לידיך', או 'לחברך'), כי כשהידיד מיטיב אין בזה כל 'רבותא' וחיודוש לאהוב אותו, מתי 'ואהבת' כשהוא 'רעך' - הוא איש ה'רע', הממרר את חייך ואת שלוות נפשך מבואו ועד צאתו, וכל כך למה, כי אני ה' - כמו שעיקר מעלת האמונה והדביקות בבורא ב"ה היא דייקא בזמני ההסתר כשאנו רואה את הנהגת הטוב עמו, שהרי בעת הארת פנים וגילוי אהבה אין כ"כ רבותא להאמין בו, אבל בעת ההסתר אז יאמין שמאתו לא תצא הרעות, והכל לטובה, כיו"ב תביט נמי על חברך כשהוא 'רעך' - רע שלך, רע בשבילך.

עוד בה ייאמר, ואהבת לאותו המריע לך, כי אני ה' - שהרי גם כשחברך מריע לך, אין זה מכוחו וממעשיו, אלא כי אני ה' גזרתי עליך שתבוא עליך 'רעה' זו, וממילא עדיין עליך לאהוב אותו כבראשונה.

ב. הנה מצינו בחז"ל שלא רק המשיב לזולתו כגמולו ומחזיר לו רעה תחת רעה נחשב ל'נוקם', אלא אף הנמנע להיטיב למי שמנע עצמו מלהיטיב לו הוא בגדר 'נוקם', וכמו שאמרו (יומא כג.) 'איזוהי נקימה, אמר לו (ראובן לשמעון) השאילני מגלך, אמר לו (שמעון) לאו. למחר אמר לו (שמעון לראובן) השאילני קרדומך, אמר ליה (ראובן) איני משאילך כדרך שלא השאלתני, זו היא נקימה'. ומבאר הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (ח"ח על התורה), כי רצו להורות לו, מה לך מתלונן על חברך, הרי מן השמים לא רצו שהוא ישאיל לך, משל למי שנכנס לבית המדרש ומבקש, מי כאן ראובן, מי כאן ראובן, ולא נמצא שם ראובן... וכי יעלה על דעתו לזעוק ולגעור באחד מהם, מדוע אינך ראובן...

אין לו אלא לחזר אחר 'ראובן' שלו במקום אחר. כיו"ב, מדוע יקצוף על חברו שלא אבה להשאילו מכליו, הרי סימן הוא כי מן השמים לא אבו שפלוני יהנה אותך מכליו. ומסיים שם, וז"ל. אשרי אנוש יצייר זה תמיד במחשבתו בכל מאורעותיו בחייו הפרטיים ובמסחרו, ולבו יהיה בריא ושלם - לא תעלה קנאתו על אחרים, לא ינקום ולא יטור.

ג. עצה מצינו בדברי ה'כלי יקר' (בד"ה אבל) לשכך כעס וחמה ולהשקיט רוחו ומיצר ותאוות הנקמה, וז"ל. 'למה הדבר דומה, לתינוק המשחק ועושה מעשה נערות באיזו בנין או כל דבר אחר, ובא איזה אדם וקלקל כל מעשיו אשר בנה ואשר נטע הילד. והילד צועק לפני אביו צעקה גדולה ומרה על זה, ואילו היה אביו משגיח בו ועושה רצונו היה הורג לזה האדם. אמנם אביו אינו משגיח בקולו כלל, כי אף אם הקטן כפי מיעוט שכלו חושב שזה הגדיל לעשות לו רעה גדולה, מכל מקום האב רואה בשכלו שאין הדבר כן, ושכל מעשה הבן היו הבלים, מעשה תעותעים, ואינן כדאים שבעבורם יהיה לזה כאויב ומתנקם, כי כפי האמת לא עשה לו זה כלום. כך הוא הענין בין אבינו שבשמים לברואיו אשר לפי מיעוט השגתם הם חושבים כי כל עניני העוה"ז יש בהם צד מעלה ושלמות, והנוגע בכבודם או בגופם או בממונם נראה להם כי הגדיל לעשות עמהם רעה...!'

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

רעה כפי שה' רוצה ממנו, וכמו שאמר (שם יב) 'בזאת (- שאשיב להם טובה תחת רעה) ידעתי כי חפצת בי'. והוא דבר ה' (בפרשתן) לא תקום ולא תטור את בני עמך.

גורל לה' - 'גורל' החיים רק מיד ה'

בפרשתן' (אחרי טו ח), 'ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל'.

ומצינו בפירוש רבינו סעדיה גאון ביאור נפלא בטעמא דמילתא שציווה הקב"ה להטיל גורל איזה שעיר יהא נבחר לה' ומי הוא שעתיד להישלח המדברה, כי רצה הקב"ה ללמד כלל גדול ביסוד האמונה לכל תהלוכות החיים, כי הכל בידי שמים, וגם בהמה ההולכת לאברון - לעזאזל אין זה אלא כי כך גור עליה הקב"ה בהשגחתו העליונה על כל פרט ופרט בברואי עולם, ועל כן 'בחירת' השעיר לעזאזל הוא על ידי 'גורל' שאין בו עירוב בן אנוש בתוצאותיו אלא ניכר בעליל שהוא גורל שמים ובגזירת עליון, וללמד על 'הכלל' כולו יצא".

וכמו שאמרו חז"ל (חולין ז): 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שמכריזין עליו מלמעלה' (חולין ז), אמור מעתה שהרעה שגמל עמו רעהו לא ממנו היא באה כי אין זה האיש אלא כשליח שנשלח מן השמים, מדוע תנקום במי שלא הרע לך מאומה. וז"ל ה'חינוך' (מצוה רמא), 'משרשי המצוה, שידע האדם ויתן אל לבו כי כל אשר יקרהו מטוב עד רע, הוא סיבה שתבוא עליו מאת השם ברוך הוא. ומיד האדם מיד איש אחיו לא יהיה דבר בלתי רצון השם ברוך הוא. על כן כשיצעררהו או יכאיבו אדם, ידע בנפשו כי עוונותיו גרמו, והשם יתברך גור עליו בכך, ולא ישית מחשבותיו לנקום ממנו כי לא הוא סיבת רעתו, כי העוון הוא המסבב, וכמו שאמר דוד עליו השלום (שמואל ב' טו יא) הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה' קללה, עב"ל.

וכך איתא בפירוש ר' סעדיה גאון על תהלים (מא י) 'גם איש שלומי אשר בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי עקב... ואשלמה להם' - ישלם להם טובה תחת

ד. וכך איתא מהרה"ק מקאמארנא זי"ע (נתיב מצוותיך, נתיב האמונה שביל א אות ד) וז"ל. מי שמאמין שאין שום תנועה במקרה, הוא (אמונה זאת) מרפא לנפש מכל תחלואיו - כולל כל מידות טובות, לאהוב את חברו אף שעושה לו רעות ומבזה אותו, כי אין שום מקרה בעולם אף דיבור קטן. ובדין שמים נעשה זה שלוחו של מקום לבזות אותו ולחרף אותו... צא ובדוק נפשך, ותמצא שבלתי גזירות עליון אי אפשר ששום נברא יצער אותו אפילו צער קטן, ולכן יקבל באהבה ובחיבה ובשמחה, ויתרפא 'נפשך' יותר ממאה אלף אלפים תעניות וסיגופים, עכ"ל.

ה. אדרבה המאמין ישיב טובה תחת רעה, שהרי עפ"י אמונתו לא הרע לו זה האיש מאומה, מדוע לא ייטיב לו כמו שהוא מייטיב לכל איש מישראל... מעשה נורא מסופר על הרה"ק מטאהש זי"ע, אשר היה דואג לשלוח בכל ראש חודש סכום כסף ל'איש פלוני', והקפיד על כך ביותר, וגם כאשר נזדמן לו לשהות במרחקים היה שולח משם את ה'מעטפה' (envelope)... פעם אחת גילה את 'הסוד' להנהגתו, כי משכבר הימים הלך לטבול בנהר, ובאותה שעה שהה שם אותו 'מקבל' המעות, והלה שהיה רשע מרושע ורע מעללים הניח קורת עץ על ראשו לבל יוכל לצאת מהמים הזידונים, וכמעט שלא נשאר שם... ולבסוף הניחו לצאת מן המים. וסיים הרה"ק, הנה על מעשהו הרע - שרצה להטביעני בתוך הנהר אין לי 'טענה' כלפיו, שהרי לא היה אלא שליח ההשגחה העליונה, ולא עשה כן מעצמו אלא כי כך היה רצון השי"ת, אמנם על כך שלבסוף הציל את חיי, הנני מחויב בהכרת הטוב כל ימי ושנותיי, ו'בדין' שאשלח לו מעות תדיר מצד הכרת הטוב... ואם כי נראה ש'מעשה' זה אינו שייך לבן אנוש, אך זאת נזכור כי אין מדובר בקדוש עליון שהיה בעלמא הדין לפני כמה מאות שנים... אלא בצדיק שחי עמנו עד לפני כמה שנים... כי אכן הוא 'חי' כפשוטו את דברי 'החינוך' הנ"ל, כי ה' אמר לו קלל...

ו. כתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע וז"ל, אאמו"ר זצוקללה"ה (הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע) כשהיה קורא בשבת זו פר' יוה"כ היה לו געגועין גדולים על יוה"כ כמעט עד כלות הנפש, והיה אומר משל, כשרוקחין מרקחת קודם הנישואין בשביל הנישואין טועמין מן המרקחת גם בשעה ההיא, וכך בשבת זו צריך להתעורר בקדושת יום הכיפורים, עכ"ל. ז. לפני למעלה מיובל שנים, אירע שכמה מטוסים (פליגערס) נפלו באותה תקופה, באותו זמן היה אברך שהוצרך ליסע לחו"ל, וחשש ופחד מאד מנסיעה כזו, ויפן אל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע לגלות לו תעלומות לבו, אמר לו החזון איש, וכי חושב אתה שה'מטוס' הוא הנופל, הלא האדם הוא הנופל...

מעשה שהיה בזמנו של רבי ירוחם ממיר זי"ע שהרבה כפריים נסעו יחדיו לעבר העיירה מיר, ובעלותם על הגשר שעל פני מימיה של מיר, קרס הגשר, וכל הכפריים מצאו את מותם. כשבא הדבר לאזני רבי ירוחם נענה ואמר,

קול קורא - ההסתרה כקריאה של חיבה מן השמים
 בפרשתן (אחרי טו א-ב), 'וידבר ה' אל משה אחרי
 מות שני בני אהרן וגו', ויאמר ה' אל
 משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבוא בכל עת אל
 הקודש וגו', ונתבאר ברש"י הטעם שהוזכר כאן מיתת
 שני בני אהרן, שבא לזרו אותו ביותר לשמור על
 האיסור להיכנס לקדש הקדשים, על בן הזכיר לו
 מיתת בנו, שלא יארע לו כדרך מה שאירע להם.
 ולמדנו, כי בשהקב"ה נוהג ב'מידת הדין' אין בוונתו
 כביכול להרחיק ולהעניש אותנו, אלא אדרבה הרי הוא
 כאב הפונה אל בנו יחידו ומבקש להרבות ולהגדיל
 הקרבה שביניהם, כיו"ב היא התכלית כעת - שהקב"ה
 מעורר את הבריות לשוב, להתקרב אליו ולשמור
 חוקיו ומצוותיו.

הנה, מלך בשר ודם צריך לשמור על הפושעים שנתפסו למלכות, על כן יחבשם בבית האסורים עד הזמן המיועד לקיום גז"ד, ואז יוציאים להורג. לא כך היא דרכו של הקב"ה, הריהו נותן לכל פושע להמשיך את שגרת חייו. ובבוא הזמן המיועד מזמן את כל המחויבים מיתה לפונדק אחד, מעל לגשר אחד, ושם הוא נוטל את חייהם. ופשיטא ואין צריך לומר כי טיפשות גדולה היא לומר, מפני שעלה זה על גבי הגשר נפל ומת וכל כיוצא בזה. אלא הנכון לומר - מפני שהוצרך זה למות העלהו הקב"ה על גבי הגשר.

ח. בפרשתן (קדושים יט ג), 'איש אמו ואביו תיראו', ובגמרא (קידושין לא:), 'איזהו מורא - לא עומד במקומו ולא יושב במקומו', דרוש דרש הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"א ד"ה איש אמו) להמליץ על אלו המסובבים בעולם הזה בהרגשה כי הם הם 'מנהיגי העולם', (באומרם מוטב היה אם היה קורה כך וכך, ואם היה מתרחש כהנה וכהנה הרי היה דבר פלוני הרבה יותר טוב, וכדו' רבות), וכנגד זה אמרה תורה (דברים ו יג) 'את ה' אלוקיך תירא', שכדרך שאמרו חז"ל ב'מורא' האב - לא יושב במקומו, כך כביכול נאמר על 'מורא' הקב"ה - אל יושב במקומו, כי ה'מנהל' של העולם הוא הקב"ה, וחוצפה היא לישוב במקום זה - ולחשוב על עצמו שהוא מנהיגו של עולם.

ובכלל זה הוא גם לגבי הדאגה והבהלה, אשר אין מקומם אלא למי ש'מנהל' את העניינים... וזה הדואג והמבוהל או המרבה בהשתדלות יתר על המידה מראה שנדמה לו כאילו הוא 'המנהל', ובידו 'להזיז' את העניינים... ובכך ביארו צדיקים ענין טומאת 'שמונה שָרְצִים', שזוהי טומאתן - שָרְצִים הם בכל העת בלא מנוחה... על כן יאמרו המושלים, מעשה בתלמידי תשב"ר שנסעו באוטובוס (באס) להר הזיתים לפקוד ציוני הצדיקים ה'קדושים אשר בארץ המה', וכידוע, הכביש (road) שם נחצב על מורד ההר והוא עשוי כמדרון בשיפוע חזק (ומפחיד) מאוד. לאחר שסיימו להתפלל שבו הילדים לעלות על האוטובוס - כל אחד תפס מקומו וישב לו בהנאה, לפתע החל אחד מהם לזעוק ולהתריע, אויה, אויה, האוטובוס נוסע לבד, הוא מחליק במורד ההר... הצילו... הצילו... עוד רגע והננו נופלים לעמקי תהום רבה... או נתקלים בכותל אשר לנגדנו... עד שאחד שישב ב'מזרח' האוטובוס אמר בקול 'אני ראיתי את הנהג כשהוא עולה מהדלת שבצד שמאל, והנה ראו איך יושב הוא במקומו, והוא המנהיג ומוליך את האוטובוס, ועל כסאו לא ישב זר'... ותקם הסערה לדממה, נרגעו כל המבוהלים וחזרה השלווה לשכון בלבותם, כי עד עתה חשבו שהאוטובוס נוסע מעצמו, ומי יודע מה יהיו תוצאותיו... אבל עתה יודעים הם כי יש כאן 'מנהיג' ושוב אין סיבה לפחד.

על אחת כמה וכמה שאם נדע ונאמין שיש מנהיג לבירה, ונאמר על כל המאורעות המתרגשות ובאות כי הם מאבינו רוענו 'המנהג עולמו' ששוב אין מקום לדאגה ולבהלה כי אנו נמצאים 'בידים טובות'...

ט. וכבר אומרים בשם הרה"ק בעל התניא זי"ע לבאר במה שאמר דוד המלך (תהילים לב ט) 'אל תהיו כסוס כפרד אין הבין', כי מדרך הסוס שבשעה שמכים אותו הרי הוא ממשיך בהליכתו מבלי לסובב ראשו להתבונן מי הוא המכה אותו, ועל כך זעק דוד, אל תהיו כסוס כפרד אין הבין - אל תמשיכו בדרככם כמימים ימימה מבלי לעצור ולהתבונן מה רצונו של הקב"ה שהוא המכה אתכם.

ומן העניין להביא מה שביאר המלבי"ם בפסוק זה ובפסוק הקודם לו 'אשכילך ואורך בדרך זו תלך, וז"ל, אשכילך, עפ"ז אמר, הלא א"כ טוב שלא ימתינו מלשוב בתשובה עד שיכם ה' בשבט מוסר, כסוס וחמור שאינו מבין ללכת בדרך עד שמכים אותו במקל, הלא טוב שבעת אשכילך ואורך בדרך זו תלך, לא אצטרך ליסרך ביסורים רק איעצה עליך עיני שיהיה די בקריצת עין שתבין ע"י ללכת בדרך הישר, עכ"ל.

י. משל למה הדבר דומה, לאחד שדופק על דלת חברו, והנה כל זמן שיש אור ב'קוקער' (-העניינת הקבועה בדלת) סימן הוא שאין אחד מאנשי הבית העומד על יד הדלת מבפנים לראות מהנעשה בחוץ, אך אם החשיך הקוקער הרי

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

ידוע מה שכתב הרמב"ם (ריש הל' תענית) בזה"ל, ודבר ויזעקו עליה"א ויריעו ידעו הכל"ג שבגלל מעשיהם הרעים זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה הורע להן"ג וכו', ודבר זה הוא שיגרום להם להסיר

זה מורה בעליל כי אחד התקרב אל הדלת ומביט בו, כך גם בעת חושך ואפלה, הרי עצם ה'חושך' מראה באצבע על גודל קרבת ה' לעמו דייקא בשעה קשה זו, כי בכל צרתם לו צר ועמו אנכי בצרה, אך לאיך עלינו לדעת כי הקב"ה מביט לארץ עתה, והוא צופה במעשינו, וקורא אלינו שובו אלי ואשובה אליכם.

אמנם חלילה לנו מלחשוב שאבינו אב הרחמן רוצה 'לנקום' בנו להענישנו... אלא הקב"ה בגודל אהבתו אלינו רוצה 'לדבר' עמנו... וחפץ שנתקרב אליו, על כן 'מעורר' אותנו מתרדמת הזמן כדי שנשוב אליו. והדבר דומה לאב שהגיע לביתו באישון ליל, וברצונו להיכנס אל ביתו ראה שבני הבית נעלו את הדלת, ואי אפשר לו להיכנס כי כל בני הבית כבר עלו על יצועם, הקיש האב על הדלת פעמים רבות ובקול גדול, ו... לריק היו כל מאמציו - הם ממשיכים בשנתם העריבה, בלית ברירה הכניס האב לתוך הבית מוט ברזל ארוך והחל לדפוק בו על ראש בניו - לעוררם שיפתחו לו את שערי הבית ויוכל להיכנס להיות עמם. נבהל הבן והחל לבכות עד שכולם התעוררו ובכו אף הם, ולא הבינו מדוע עומד מאן דהוא מחוץ לבית ומכה אותם במקל מברזל, אך לו חכמו יבינו וישכילו, כי אין המכה אדם רע אלא אביהם אוהבם, אשר כל רצונו שיפתחו לו השערים, ויוכל להיכנס לבית להיות עמם בצוותא חדא... וזהו שנאמר (שה"ש ה' ד) 'דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עליו' שהקב"ה רוצה להתקרב אלינו, אך לפעמים אין בידו אלא להשליך ידו מן החור רח"ל עד שנתעורר אליו.

עוד מעשה ש(לא) היה, בבחור שלדאבון לב ירד מצבו הרוחני מטה מטה, עם הזמן התחבר לחבורת ריקים ופוחזים, ומפעם לפעם היה בא אל בית אביו עם חבר מרעיו והללו היו משתכרים שם וכדי בזיון וקצף, ויהי באחת הפעמים, גברה השכרות על בני החבורה, והללו החלו לשבר ולנתץ את כלי הבית עד שהגיע סכום הנזק לשיעור של עשרות אלפי דולר. הבן שעדיין פעם בלבו רגש לבית אביו נתמלא בושא וכלימה וברח מהבית כל עוד נפשו באפו, ומאז עבר לדור בבית אחד החברים. מאיך, האב, שלא רצה לנתק את הקשר עם בנו החל תר ומחפש אחריו, אבל, מאומה לא הועיל לו, הבן ניתק עמו כל קשר ומגע, גם בטלפון לא אבה לענות לאביו.

אינה ה' לפניו, והאב שמע על איש פלוני שהוא 'יחיד מומחה' בקירוב הנופלים בעם (נושרים), משנפגש עמו האב, סיפר המומחה, שאותו הבן, מתחיל להראות סימני תשובה, וכבר התחיל קצת להתחזק ולהתיישר, כשמעו 'בשורות טובות' אלו ניסה שוב האב ליצור איזה קשר עם הבן ע"י הטלפון, אבל הבן לא ענה לו, בצר לו ניסה האב שוב, והלך לנקוש על דלתי הבית שבנו שוכן שם, והנה רואה שמתוך הבית מציצים עליו ב'קוקער', אך הדלת אינה נפתחת, בלב שבור ורצוף חזר האב לאותו 'מומחה' ובכה מאין הפוגות, מה עוד יש לאל ידי עשות כדי שבני יאבה לדבר עמי, וכי מה בקשתי ממנו - רק דבר אחד, שיאות לדבר עמי. המומחה שכאבו ובכיו של האב נגעו לעמקי לבבו החליט לדבר על כך עם הבן, ואכן, הלה מיהר לפגוש את הבן, ושאלו, הרי אני רואה שהחילות להיטיב את דרכיך, מדוע הנך כה מתנכר לאביך מוליךך, ענהו הבחור, הרי אני חייב לו עשרות אלפי דולר, ואין לי מאיפה לשלם, מה יש לי לענות לו ולדבר אתו כשהנני יודע מראש שאין לי כלל מה שהוא צריך ומבקש ממני. אמר לו ה'מומחה', טיפש - כלום צריך האב את הדולרים שלך, הרי הוא רוצה לראות פניך ולשמוע קולך, ודבר זה חשוב לו פי מאה מהדולרים שלך.

והנמשל ברור, עד כמה אבינו שבשמים משתוקק 'לראותנו'... וכלשון הכתוב (ירמיה לא יט) 'הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים וכו' על כן המו מעי לו'...

זאת ועוד, כי פעמים הרבה, מחשב האדם בעצמו, הרי חטאתי רבות, והקב"ה תובע ממני כמה וכמה 'תשלומים', כיצד אשא פניו, כיצד הנני רוצה שתפילתי תתקבל, שתורתתי תהא נחשבת לפניו, הרי אין בכלל תועלת בכל התורה והמצוות שאקיים, אבל האמת, כי טעות גדולה בידי, וכי הקב"ה מבקש מאתנו תשלומים, הרי פי מאה מזה הוא מבקש פשוט שנפנה אליו ראש ושנראה לו פנינו בתפילה ובתורה.

יא. חיזוק עצום בכוחה של תפילה בשעה שאדם 'מן המיצר', ואף דעתו מעורבבת, מצינו להרה"ק ה'דברי ישראל' (בשלח ד"ה א"י ויצעקו), שהנה ידוע מה דאיתא במדרש (שמו"ר כא כו) על הזמן בו היו ישראל חונים על ים סוף, וכך איתא שם 'היה הקב"ה מבקש לשמוע את קולם פעם אחרת ולא היו רוצין, מה עשה גירה לפרעה לרדוף אחריהם, שנאמר (שמות יד י) 'ופרעה הקריב', מיד ויצעקו בני ישראל אל ה', באותה שעה אמר הקב"ה לכך הייתי

מבקש לשמוע קולכם, שנאמר (שה"ש ב יד) 'יונתי בַּחֲגֵי הסלע השמיעני', השמיעני קול אינו אומר אלא 'השמיעני את קולך', אותו הקול שכבר שמעתי במצרים, לכך כתיב את קולך, עכ"ד המדרש. וצריך לבאר מהו המיוחד באותו הקול שכבר שמעתי במצרים שהיה הקב"ה מבקש לשמעו בשנית, וביותר תמוה מה שאמרו במדרש ולא היו רוצין – מדוע באמת לא רצו בני ישראל.

ומבאר ה'דברי ישראל' על פי מה שאמר הרה"ק מקאזמיר זי"ע, וז"ל, אבל מי שאינו בדעת השלם, עיקר התפילה כתינוק קטן שאינו יכול לדבר עדיין שום דיבור לבד אשר קורא אבא אבא, ומזה לבד נתעורר רחמנות גדול מאביו לבנו כאשר עיננו רואות, וכמו כן עיקר התפילה וכו' העיקר שיהיה בבחינת תינוק שאינו יכול לדבר כלל רק לקרות קול פשוט אבא אבא, ובזה בודאי נתעורר רחמנותו הגדולה, עכ"ל. ועל פי זה מבאר, כי כידוע (פע"ח שער חג המצות פ"א) בגלות מצרים היה 'גלות הדעת' ולא היו יכולים להתפלל אלא לזעוק טאטע טאטע... (אבא, אבא...) ועלתה זעקתם השמימה, ובצאת ישראל ממצרים היתה גם גאולת הדעת, וממילא 'היו מתפללים בכוונות ומוחין כמובן, אבל הקב"ה היה מבקש לשמוע עוד הפעם את קול התפלה ששמע במצרים מקירות ליבם אבא אבא, ולא היו רוצין רק להתפלל בכוונות ובמוחין', על כן הביא עליהם את פרעה, והיו נבוכים בארץ סגר עליהם המדבר, ולא יכלו להתפלל מתוך 'מוחין' אלא לזעוק טאטע, טאטע... או אז אמר הקב"ה לכך הייתי מבקש לשמוע קולכם, אותו הקול ששמעתי במצרים... ומעתה אם נדמה לו לאדם, כי במצב הזה, שמתפלל הוא ברחובה של עיר או בביתו, שאין תפילתו חשובה במרומים מאחר שאין דעתו מיושבת עליו, ואינו יכול להתפלל 'במוחין'... הרי ידע כי אדרבה, הקב"ה מצפה שנזעק אליו כמו תינוק הקורא לאביו מקירוב ליבו...

הרה"ק רבי נתן נחום מקרימלוב זי"ע הי"ד (בן ה'חסד לאברהם' מראדומסק זי"ע) ביאר בלשון הכתוב (שמות ב כג) 'ותעל שוועתם אל האלוקים מן העבודה', כי 'ותעל' הוא מלשון מעלה וחשיבות, והכי קאמר ששוועת בני ישראל – אנחתם וזעקתם, הייתה חשובה אצל הקב"ה 'מן העבודה' – יותר מעבודת השי"ת. כי אין לנו שמץ השגה במעלת א' יידישע קרעכץ (אנחה יהודית) הבוקעת כל רקיעים, ועד כמה יקרה היא בעיני ה'.

יב. איתא בגמ' (שבת קי). 'אחד מבני חבורה שמת תדאג כל החבורה כולה', וכבר עמדו על דיוק הלשון תדאג כל החבורה כולה, שלכאורה הרי זה כפל לשון. וביאור הדברים שהנה כתב הלבוש (או"ח תקפ"ב ס"ח) שאין לומר בנוסח התפילה בראש השנה 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך' כי אין זה אלא כפל הלשון, רק יאמרו 'מלוך על העולם כולו', אמנם ה"ט"ז (שם סק"ח) מיישב, לפי מה דקיי"ל בכל התורה ש'רובו ככולו', מעתה, אם נאמר רק 'מלוך על העולם כולו בכבודך' היה אפשר לפרש שהכוונה היא על רוב העולם בלבד שאף זה נכלל ב'כולו', לכן אנו מאריכים בלשונונו לומר שימלוך הקב"ה על כל העולם כולו, ולא רק על רובו. על דרך זה יתפרש גם לשון הגמ' 'תדאג כל החבורה כולה', שאין די ברוב החבורה, אלא ידאגו כולם.

ועומק הדברים הוא, שאילו היו מעוררים שהצרה הזאת באה עלינו מחמת חסרון ביראת שמים אזי היו אומרים אלו שיש להם יראת שמים, שאין לנו שייכות לדבר, ואין אנו צריכים לדאוג ולהתעורר, כמו כן אם יאמרו שהצרה באה עקב חסרון בבין אדם לחברו הרי כל בעלי מידות טובות היו משתמטים שאין הקב"ה 'מדבר' אליהם, על כן אמרו תדאג כל החבורה כולה – הקב"ה מדבר לכל אחד ואחד באשר הוא, וכולם צריכים להתחזק, ולב יודע מרת נפשו אלו דברים עליו לתקן בעצמו.

וכדברים הללו מבארים בשם הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע בדברי הגמ' (שבת קה): 'כל המוריד דמעות על אדם כשר הקב"ה סופרן ומניחן בבית גנזיו', מדוע נקטו לשון דמעות, ולא אמרו 'כל הבוכה' וכיו"ב. אלא כי דמעות הוא מלשון 'דימוע' ועירוב, וכוונת דברי הגמ' שבשעה שמסתלק אדם כשר על כל אחד לערב עצמו בתוככי הצרה, להרגיש שהוא חלק מהכלל, ולהכיר שהצרה באה עליו ומחמתו, אז ישוב אף ה' ויתנהג עם בניו במידת החסד והרחמים. יג. מעשה שהיה לפני כארבעים שנה, בשני בחורים שיצאו לטייל בשדות ויערות בדרומה של ארץ ישראל, תוך כדי הטיול אבדו את דרכם, וכבר פנה יום ולא ידעו אנה יפנו בחשיכה המוחלטת שהשתררה עליהם, עודם תוהים אינה ה' לידם ומצאו שהם עומדים בסמיכות לפסי רכבת, והחליטו להלך רק בסמיכות אל הפסים וכך קיוו להגיע בעזרה שי"ת למקום מבטחים בדרכה של הרכבת...

עודם מהלכים ותגבר עייפותם עד מאד, מה עשו, נחו שניהם על הארץ, זה נתיישב על שק עפר שמצא על הארץ וזה נתיישב על הפסים עצמם, לא ארכו הרגעים והשניים נרדמו ושקעו בשינה עמוקה... אך, אוי, שוד ושבר, כי באותו זמן נסעה על פסים הללו – במרחק רב, רכבת ארוכה טעונה משא של חומרי בניה כבדים, לאחר זמן

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

הצרה מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא נקִרית (מלשון מקרה) הרי זו דרך אכזריות וכו' טו, עכ"ל. יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו, וצרה זו נקִרה הא למדת שזהו רצונו יתב"ש, שלא נמשך בשגרת

משהתקרבה קצת אל מקום ישיבת הבחורים הבחין מנהיגה מרחוק כי יושב לו בחור על הפסים וחולם חלומות נעימים באמצע שנתו, מיד החל מצפצף בכל כוחו, טו... טו... טו... בידעו, שגם אם יעצור ויעמיד רכבת גדולה וכבדה כמותה מנסיעתה במהירות גדולה כל כך לא יצליח להעמידה... וההמשך ברור שהישן הלז ימצא את עצמו בגן עדן העליון... וכן הווה, כי הבחור לא שמע את קול הצפצוף - הגם שהצפצוף בקע ועלה בקול רעש גדול עד שהעיר את כל יושבי העיר הסמוכה משינתם, אך שנתו של זה גברה על הכל ולדאבון לב אירע הגרוע מכל... עתה הבה ונתבונן, מה רצה המצפצף מאותו בחור, וכי הוצרך לזה שהבחור יקום ויברח משם כל עוד נשמתו באפו למרחקים אדירים, לא ולא... וכי מרחק פרסה אחת רצו להרחיקו, לא ולא... לא הוצרכנו אלא להרחיקו ס"מ אחד ותו לא ידי, אבל משלא אז ס"מ זה אירע לו הגרוע מכל. כיו"ב אפשר להמשיל לקול השופר הבוקע ועולה, וכי הוא בא לומר לנו לעשות שינויים אדירים - למעלה מכוחנו, לא ולא... אבל זאת הוא הוא מכריז, עורו ישנים משינתכם, זוזו כל אחד ואחד ממקומו לכה"פ תזוזה אחת (איין רוק)...

זאת ועוד, יתכן שאותו הבחור התעורר מקול הצפצוף אבל שב לשנתו באמרו, אוי, אין בכוחי לקום עכשיו, עוד רגע ואקום משנתי, ראה נא מה אירע לו ב'רגע' זה, אף אנו, בל ימצא מי שמתעורר שישוב לשנתו, אלא אין ועתה אלא לשון תשובה, זוז ממקומך 1 ס"מ, אבל בזה הרגע...

יד. והנה לא מצינו לשון נורא כזו 'דרך אכזריות' בכל ספר 'משנה תורה' להרמב"ם, ובפשוטו הטעם שכאן יצא מגדרו וכתב לשון כזו, משום שאם יאמרו שזה ממנהג העולם ודרך מקרה הרי עי"ז יבואו עוד צרות רח"ל, וכמו שכתב הרמב"ם בהמשך דבריו, עיי"ש. אך אפשר לבאר עוד, כי האומר שהקב"ה זעזע את העולם ולקח נפשות רבות לחינם, אין זו אלא מחשבה אכזרית, כי היאך ניתן להעלות על לב מחשבה כזו, אשר הקב"ה שהוא 'אב הרחמים' יגרום צער נורא כזה, בנים מבכים מרה את אבותיהם, וההורים מבכים את בניהם כי איננו, כמה 'חורבנות הבית' אירעו לאחרונה, - 'סתם' בלא סיבה... אין זה אלא מפני שהקב"ה תוקע עתה בשופר גדול לעורר אותנו, ועלינו 'לשמוע קול שופר'...

טו. באמצען של שנות ה'מלחמה' (בשנת תש"ה) דרש הגאון גאב"ד פוניבז' זצ"ל כי מצינו ב'ברית בין הבתרים' (בראשית טו יב-יג) 'ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, ויאמר לאברם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה'. והרואה יתמה כיצד ייתכן לראות מראות כאלו - גזירת כל הגלויות על בני ישראל 'דם ואש ותמרות עשן' ולהמשיך לישון שינה עמוקה ומתוקה [וכדאיתא בתרגום ירושלמי שישן שינה עמוקה]... אלא, בע"כ תאמר, כי כל זה חלק מהגזירה, שבתוך כל החושך והערפל ימשיכו לישון כלא היה... ולא ירעישו עולם ומלואו בתפילה ותחנונים לקרוע את רוע הגזירה.

איתא במשנה העוסקת בסדר עבודת ליל יוהכ"פ ויומו (יומא א 1-2), כשביקש (הכה"ג) להתנמנם, פרחי כהונה מכין באצבע צרדה, ומבואר שם שמתחילה קורין לפניו באיוב ובדברי הימים (ובפשוטו הטעם מפני שהם מושכים את הלב ועי"ז ימנע מלהירדם), ופירש בספר 'פני אפרים' שרמז יש בדבר, שאומרים לו אישי כהן גדול, כיצד אפשר לישן ולהתנמנם ב'זמן בוער' כזה, וכי בדקת ב'דברי הימים' - קורות כל השנה שעברה, הידעת כמה אנשים נכנסו בשנה זו לסבול יסורים כשל איוב... לדידן ייאמר, כיצד ניתן לישן ולהירדם בזמנים קשים אלו, הביטו וראו ב'דברי הימים' כמה משפחות נכנסו ל'ספרא דאיוב'...

הנה מצינו בהתגלות הראשונה שהיתה לו למשה רבינו שראה 'סנה בוער באש והסנה איננו אוכל, ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה' (שמות ג ב-ג), והקשה הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (עיי' שפ"א פרשת שמות תרל"ח), מה היתה תמיהתו הגדולה של משה 'מדוע לא יבער הסנה', והרי ודאי ידע ש'אש' זו אינה אלא 'אש רוחנית', ואש זו אינה שורפת ומבערת דברים גשמיים, וכדאיתא בגמ' (חגיגה כז.) 'מזבח הזהב שאין עליו אלא כעובי דינר זהב כמה שנים אין האור שולטת בו', והיינו טעמא כי האש שעל המזבח היתה אש מן השמים, ומטעם זה גם 'לא כיבו גשמים אש של עצי המערכה' (אבות ה ה). ומבאר, כי אכן לא התקשה משה מדוע לא 'שורף' הסנה עד שיתכלה מן העולם, אלא כיצד יתכן שיש התגלות אלוקית על הסנה והסנה נשאר סנה... מדוע לא 'יבער' בשלהבת אש קודש אל הקב"ה...

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

ז

חיינו מתוך מחשבה כי לא אירע מאומה, אדרבה, עלינו להבין ולהתבונן כי הקב"ה רוצה שנפסיק מלעקם דרכינו, אלא עלינו ליישר אותם ולשוב אליו, ואז יקבלנו ב'שתי ידיים' פתוחות ונס יגון ואנחה.

ואהבת לרעך כמוך - תיקון המידות מבית ומחוץ
בפרשתן (קדושים, י"ח), ואהבת לרעך כמוך^{טז} אני ה'י'.
וכבר אמר התנא רבי עקיבא שפסוק זה הוא כלל גדול בתורה^{י"ח} (ירושלמי נדרים ט ה).

לדין ייאמר, בתקופה זו, כאשר הקב"ה מתגלה בסערת אש, אל נא נישאר 'סנה', עץ יבש בעלמא, בלא להתעורר אל הקב"ה 'בלבת אש'...

איתא במדרש (איכ"ר א ט) שאחד מאתונא הגיע לירושלים, מצא תינוק אחד, נתן לו פרוטות ואמר לו הבא לי ביצים וחריצי גבינות, כאשר חזר התינוק אמר לו הנכרי הראה לי איזו גבינה היא מעז לבנה ואיזו מעז שחורה, השיב לו הילד, הראה לי אתה איזו ביצה היא מתרנגולת לבנה ואיזו מתרנגולת שחורה [ובגמ' (בכורות ח): ב'אגדתא דסבי דבי אתוני' הוא להיפך], וביארו בזה, שטען אותו גוי מאתונא (שהיו אפיקורסים גדולים) כנגד מה שאנו אומרים שיש בקרבנו כח האבות הקדושים, אברהם יצחק ויעקב, וזהו שאמר לו שיראה לו מוצא הגבינות, שבא להוכיח שכשם שאין ניכר איזו גבינה היא מעז לבנה ואיזו מעז שחורה, אלא כולם שווים, כך גם היהודים שווים לנכרים ואין בהם את כח האבות הקדושים, השיב לו הילד ב'ביצים', שאכן עתה לא נראה ההבדל ביניהם, אך אם ישיבו עליהן תרנגולות ו'יחממו' אותן הרי מביצת תרנגולת לבנה יצא אפרוח לבן ומהשחורה יצא אפרוח שחור, נמצא שכבר עתה 'טמון' בביצה את הכח של אותה תרנגולת שהטילה אותה, ועל דרך זה, אם 'יחממו' את היהודי יראו היטב את הכח שבו, וממילא, כבר עכשיו גנוז וטמון בו כוח האבות הקדושים, ואין לו אלא להוסיף בחום והתלהבות דקדושה, ובזה תתגלה פנימיות נפשו הקדושה מן הכח אל הפועל...

טז. וזה לשון ה'מסילת ישרים' (פ"א), ואהבת לרעך כמוך, כמוך בלי שום הפרש, כמוך בלי חילוקים, בלי תחבולות ומזימות, כמוך ממש.

יז. ויש לדעת, כי אף שנצטוונו מפי הגבורה 'ואהבת לרעך כמוך' - שתהא אהבתינו לכל יחיד ויחיד מבני ישראל כאהבת איש את עצמו. מ"מ ביותר יש לו ליזהר בכך בביתו פנימה בהנהגת 'מידות' טובות לעקרת הבית (ובני הבית), וכמו שכתב המהר"ל (ריש מס' נדה) בשם הגה"ק רבי חיים וויטאל ז"ע שעיקר חיוב ההנהגה במידות טובות הוא בביתו של אדם.

וכך אמר הרה"ק רבי יצחק מווארקא ז"ע, שאין לומר שתכלית הנישואין הוא ליישובו של עולם, שהרי הרבה דרכים למקום היאך לעשות כן, ובעל כרחך שהעיקר הוא למען יתקן את מידותיו כדבעי.

א' מגדולי תלמידי הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (הגאון רבי יהודה עדס שליט"א ר"י קול יעקב) סיפר שלאחר נישואיו הגיע אל מורו ורבו בכדי לקבל הדרכתו והוראותיו להנהגת ארחות הבית. ושאלו באיזה שעה צריך אברך לשוב בערב לביתו. נענה הגרש"ז זצ"ל ואמר, השאלה אינה מתי חוזרים הביתה, אלא איך חוזרים הביתה...

הרה"ק רבי משה אונגאר ז"ע שלח פעם מכתב לחותנו הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז ז"ע ובו מפרט הוא כמה וכמה מעלות על בחור פלוני שהציעו לו ליקח לחתן לבתו, שלח לו ה'דברי חיים' תשובתו, 'את העיקר לא כתבת לי האם הוא 'מענטש' (אנושי) ככתוב בתורה (דברים כב טז) את בתי נתתי לאיש'...

סיפר הגאון ר' משה מרדכי שולזינגער זצ"ל, שפעם שלח אותו ה'סטייפלער' זצ"ל לברר על בחור שהוצע עבור נכדתו, אחר הבירורים העלה בידו כי הלה משופרא דשופרא, מתמיד עצום ויגע בתורה י"ח שעות במעת לעת, ובא אל הסטייפלער והחל למנות את שבחו, אך הסטייפלער עשה עצמו כמי שאינו שומע, רק שאל, ומה עם מידות טובות. ענהו רמ"מ, הרי כולם גומרים עליו את ההלל שהוא חריף ובקי ומתמיד ללא הרף. שוב שאלו הסטייפלער, ומה שמעת עליו בענין המידות, ומשחזר על שאלתו שוב ושוב, אמר לו רמ"מ, ילמדנו רבינו, מה יש לחשוש בבחור שאין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד, השיבו הסטייפלער, לא כדברך, כי עד היום היה הבחור בחברת ה'סטנדר' ותו לא, ומי יודע אם בבואו להתעסק עם אנשים ידע איך להתנהג, ואדרבה, דייקא בגלל מעלותיו אלו עלינו לברר ענין זה, שאם לא כן יהיה שם 'שמח תשמח' בוקר וערב.

ביודעי ומכירי קאמינא, בבחור חשוב ומצוין משייבה טובה וחשובה שגמרו עליו את ההלל בדברי שבח וקילוסין, והנה לא חלף זמן רב מעת חתונתו ודרכיהם נפרדו ל"ע, ותורף פרשה זאת בקצרה הוא, שהלה לא התרגל להכניע את עצמו לדעתם של אחרים, וכ"כ גדלה אנוכיותו עד שאפילו לא הסכים להדליק את האור או לכבותו עבור אחרים, כי הם תוצאותיו של מי שלא התרגל לשלוט על מידותיו...

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

וכבר פירשו צדיקי בית בעלזא הטעם שנשנית מסכת אבות בתוך סדר 'נזיקין', שמידות מעוותות הם המזיק הגדול ביותר.

'מעשה' באברך שהלך ברחוב, ומרחוק הבחין בבריה מבריותיו של הקב"ה 'נופל תחת משאו' כשבידיו ועל גבו נישאים חבילי חבילין של מאכל ומשתה וכלי בית, וכבר הכין את עצמו לקיים מצות פריקה, וטעינה על גבו - עכ"פ חלק מהמשאוי, אך מכיוון שנתקרב הבחין שה'נושא' הוא אחד מבני ביתו, מיד ביקש ממנו 'טובה' והעמיס עליו גם את תיק הטלית-תפילין שלו... כמי שאומר, שמצוות ואהבת לרעך כמוך נאמרה רק בחברים וידידים ולא אצל הקרובים אליו. ובאמת, כמה רעה וחולה היא הנהגה זאת, להיות אכזרי כעורב על בני ביתו, לרחק את הקרובים ולקרב את הרחוקים. וכזאת מצינו באחשוורוש אשר נראה כ'בעל חסד' הגדול ביותר, בעשותו את הסעודה וציווה על משרתיו 'לעשות כרצון איש ואיש', אולם אם כלפי כל העולם היה 'וותרן' ונוח במידותיו, אך כאשר ושתי המרתה את פיו ולא עשתה רצונו - ויקצוף המלך מאוד וחמתו בערה בו עד שגזר דינה להריגה...

הגה"צ רבי גד'ל אייזנער זצ"ל היה אומר לחתנים בדרך צחות, הנה רבו האברכים המתאוים להתעלות כמלאכים, ראשונה, נעשים 'אויס מענטש' (מפסיקים להתנהג כאיש בין אנשים), ולא זו היא הדרך הנכונה אשר ישכון בה אור...

מעשה שהביאו לידיעתו של המהרי"ל דיסקין זצוק"ל על אברך שהפסיק כלל לדבר עם נוות ביתו, וטענתו בצדו - שכך אמרו במשנה (אבות א ה) 'אל תרבה שיחה עם האשה, באשתו אמרו קל וחומר באשת חברו'. שלח המהרי"ל לקרוא לו, כשהגיע האברך לפניו, עשה המהרי"ל את עצמו כמי שאינו רואהו ולא התייחס אליו כלל, ואף לא שאלו לשלום, ישב לסעוד סעודתו, בירך ברכת המזון, לאחמ"כ ישב ועסק בתורה במשך כמה שעות, כשבכל אותה העת עומד האברך לפניו ומחריש, ואינו מבין מדוע קרא לו הרב ומה רצונו מאתו. אחר זמן רב, נענה המהרי"ל ואמר לו כך מרגשת זוגתך יומם ולילה... שהיא כ'אוויר' בבית, שאין משימים לב אליו כלל, הנני מאד מקווה שהבנת כוונתי...

שמעתי ממרא דעובדא, פעם זכיתי לסעוד סעודת השבת אצל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, והיה זה בשבת קודש פרשת לך לך שנת תשכ"ד, בהיותי שם שאל אותי הרבי, ינגערמאן (- אברך), האם יש לך 'שלום בית', אמרתי לו, היא טוענת שאיני מדבר עמה מספיק, אמר לי, כתיב בפרשה (לך לך, טז ה) 'ותאמר שרי לאברהם חמסי עליך', וברש"י 'דבריק אתה חומס ממני'. הרי לך שאם היא מתלוננת שאינך מדבר עמה מספיק יש בידה טענה צודקת...

עוד עלינו להביא מה שכתב הרה"ק 'החווה מלובלין' זי"ע (זאת זכרון עמו' ח' בדפ"ר, ד"ה בפ' צו) לבאר בלשון הכתוב (במדבר כח ג) 'כבשים בני שנה שנים ליום עולה תמיד', כבשים מלשון כובש כעסו - שיהיו מעבירים על מידותיהם, ומכיוון שהמעביר על מידותיו מעבירין ממנו כל פשעיו' (ר"ה יז), על כן בני שנה שייחשב נקי מחטא כבן שנה [כמו שאמרו על שאול המלך - 'בן שנה' במלכו (שמואל א' יג א) - שלא טעם טעם חטא (יומא כב.)], שנים ליום - שב' פעמים ביום בבואו לביתו שחרית וערבית, יקבל ע"ע שלא להקפיד כלל, כי בביהכ"ס אינו שכיח שיכעס - כי נוח הוא לחבריו וידידיו יותר מאשר לב"ב, וכן בשוק לא יקפיד, כ"א בביתו שכיח, ויהיה בזה תמימים כי כך יזכה שלא יבוא לידי גאוה שהיא מום, ועי"ז יהיה עולה תמיד - שתמיד יעלה מעלה מעלה ולא יהיה יורד - כי בכעס מסתלקת הנשמה חלילה.

והנה דברי ה'חווה' נאמרו בעת שהזמנים כתיקונם, ונמצאים כל היום בבית הכנסת ובבית המדרש ורק 'שנים ליום' בא אל ביתו שחרית וערבית, על כן היה די שיקבל על עצמו רק פעמיים ביום שלא לכעוס... אמנם בזמן הזה שנמצאים רוב הזמן (או כולו...) בבית, אזי צריך שיקבל על עצמו אלף פעמים ביום שלא לכעוס... ובפרט שהמציאות מוכיחה שבעת שהדעת אינה מיושבת מחמת שנשתבשו סדרי עולם, ויש מהומה גדולה בבית מ'קול מצהלות ילדים' שבנקל ניתן לבוא לידי כעס ומריבה... ומצות עשה זו של ואהבת לרעך כמוך היא ממש מצות עשה שהזמן גרמא...

בדרך מליצה יתפרש מה שאמרו חז"ל (נגעים פ"ב מ"ב) 'אין רואים נגעים ביום המעונן', ונרמז בזה, כש'פלוגי' במצב של 'מעונן' (עת צר ומצוק) אל תביט כלל על חסרונותיו... כי אין דנים את האדם במצב כזה... ועל דרך זה ייאמר עוד, כשאתה במצב מעונן אל תביט על איש בעולם לדון אותו, כי מי יודע באלו דינים תשפוט אותם...

יח. כבר אמרו, כי אם 'ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה', נמצא שמי שאינו הולך בדרך זו, יצא מן הכלל... סיפר הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל, שנזדמן פעם לאנטווערפן בהיכלו של הרה"ק רבי איציק'ל זי"ע, ושם ראה את חתנו הרה"ק רבי יענקל'ע זי"ע אשר כידוע היה מתנהג בפשטות גדולה עד מאד, והיה מתהלך בביהמ"ד קודם התפילה בגשתו אל האורחים, ושאל במה אוכל לעזור בכוס קאווע או בסידור חפציק, והיה ר' דניאל עומד מן הצד ותמה מדוע ינהג כן - קודם התפילה, והמתין שר' יענקל'ע יגש אליו, בהגיע רבי יענקל'ע אליו, ויהי אך החל לשאלו אודות הקאווע והחפצים, ניסה ר' דניאל לרמז לו ש... ש... כאומר - אסור לשוח קודם התפילה, אמר לו ר' יענקל'ע 'ונגערמאן (אברך), וכי נראה בעיניך שמה שהביאו הפוסקים משם האריז"ל לומר קודם התפילה 'הריני

כתב הגה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (שער הקדושה ח"א (תנדב"א רבה א א) דרך ארץ קדמה לתורה. אשר
 פ"ב) שעל כן לא נכתב עניין המידות הטובות על כן יזהר אדם במידותיו עד למאד^{כ"א}, ובפרט
 והרעות בתורה הקדושה, כי המידות הם ההכנה בימים הללו, ימי הספירה שעיקר עבודתם בתיקון
 לתורה^{כ"ב}, שיוכל האדם לקיים המצוות. וכך אמרו המידות.

מקבל עלי מצוות עשה ואהבת לרעך כמוך' אינו אלא לחש בעלמא... יש לקיים זאת בפועל ממש'. והעיד רבי דניאל
 לאחר שנים, שדברים אלו השפיעו עליו ושינו לו את כל מבטו על חייו (כי אף שוודאי יש להיזהר משיחת חולין קודם התפילה,
 אך ראשונה לכל יחשיב את רעהו לדאוג לכל מחסורו).

לעומת זאת מילתא דשכיחא, באדם המגיע לבית הכנסת לתפילת שחרית, וה'שטיבל' מלא עד אפס מקום המתפללים,
 גם השולחנות תפוסים בתיקי 'טלית ותפילין' בב' או ג' קומות זה ע"ג זה, והנה בא מיודעינו ואינו יודע כדת מה לעשות
 היכן יניח את ה'טלית ותפילין' שלו, ואז תוך כדי 'אמירת' הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך הינו משלח מעל
 פניו ג' ד' תיקי טלית ותפילין מימינו וד' וה' כיו"ב משמאלו, דוחף את ראובן מלפניו ואת שמעון מאחוריו - וכל זה
 תוך כדי הכרזה שהוא מקבל על עצמו ואהבת לרעך כמוך, אין לך אדם שמעשיו סותרין את מאמר פיו כאדם זה.
 יט. הגה"צ רבי אליהו לאפייאן זצוק"ל היה אומר. כי הקובע עם ה'בנאי' שיבנה עבורו בית מהודר, הרי הוא מפרט
 לו כל פרט ופרט של הבניין, כמה גדול יהיה כל חדר מחדרי הבית ואיככה יבנה. אך לגבי בניית ה'יסודות' לא
 יקבע עמו מאומה, כי מובן מאליי שעל הבונה להניח יסודות כנדרש, כי ללא יסודות אין כאן 'בניין' כלל... כיו"ב
 לענין המידות, התורה ציוותה לנו הרבה מצוות בעשה ולא תעשה, אך לא נתפרש בה ענין המידות, כי המידות
 המה היסודות שעליהם הושתתה כל התורה. ומבלעדי ה'יסודות' לא יוכל האדם להעמיד את 'בניין' התורה כראוי...
 בעיירתו של הרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע היה 'למדן' שהיה עליו וגדול בתורה עד מאד, אך בבין אדם לחברו לא
 היה נזהר, קראו הרה"ק הר"ז, ופתח דבריו במעשה שהיה בגביר אחד שקנה לעצמו מעיל חדש יקר בדמים מרובים,
 והיה המעיל משובח ומפואר עד מאד עד שכל רואיו לא הפסיקו להלל ולשבח את המעיל שלא שזפתו עין. באותו
 מקום התגורר עני אחד המחזר על הפתחים, שבראותו את כל הכבוד הרב שנחל העשיר עבור המעיל היקר, קם
 ועשה מעשה - מכר את ביתו הקט ואת כל אשר אין לו, ורכש בעד המעות מעיל יקר כעין זה של הגביר...
 משהגיע העני מלובש ב'מעיל', וכל כולו אומר עטרת חשיבות אל בית המדרש, מילאו כל יושבי ביהמ"ד את
 פיהם צחוק ולא הפסיקו מללעוג עליו, תמה אותו העני ואמר להם, הלא ביום האתמול משהגיע העשיר עם מעיל
 כעין זה היו הכל משבחים ומפארים אותו ואת בגדו, אם כן מה יום מיומיים, מדוע עלי הנכם מלעיגים בקול רעש
 גדול. הסבירו לו חבריו בטוב טעם כי אותו עשיר שהדור בכל לבושי ובמראהו, לו נאה ולו יאה להתהדר במעיל
 זה, אך אתה שכל בגדיך קרועים ומרוטים הם, ונעליך קרועות לרווחה, וכל מראיך אומר עניות, הרי הנך נראה מליצני
 הדור בעטותך על כל אלה את המעיל ההדור.

הוסיף הר"ז ואמר לאותו למדן, כיוצא בו לדידך, איתא במשנה (ריש מס' פאה) 'ותלמוד תורה כנגד כולם', ופירושו,
 שהלומד ועוסק בתורה צריך שיהיו בו את כל המעלות הטובות האמורות מתחילת המשנה, כיבוד אב ואם וגמילות
 חסדים וכל ההנהגות טובות שבין אדם לחברו ורק אז נאה ויאה היא ה'תלמוד תורה', אך גדלות בתורה ללא שאר
 מידות טובות הרי הוא כאותו עני הלובש את המעיל היקר על בגדיו העלובים...

כ. פעם זעק הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע בעת 'רעוא דרעוין' באש להבה, כשהוא זורק את עצמו על
 הכסא וראשו מאחור, בכל צרתם לו צר... הנה יכול יהודי להיות תלמיד חכם ובר אוריין, יהודי מכובד. אך באם
 הוא פוגע אף בשערה קלה מראשו של יהודי הרי הוא מאבד את כל חשיבותו ואינו שווה מאומה. כי אכן עיקר
 גדול מאד הוא הנהגה ראויה בין אדם לחברו, והבאת שלום בין בני ישראל.

בדומה לכך ביאר אותו צדיק וקדוש זי"ע את דברי חז"ל שאמרו (ברכות ה.) אם רואה אדם ייסורים באים עליו
 יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. ולכאורה צ"ב מדוע לא יתלה מיד בתחילה ב'ביטול תורה'
 - כי היא חיינו ואורך ימינו, ומדוע רק אחר שפשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. וביאר בקדשו, כי כל עוד שיש
 לאדם פגם בענייניו בין אדם לחברו עליו לתלות בזה ולא בביטול התורה, שהרי דרך ארץ קדמה לתורה, ונמצא שכל
 עוד שלא תיקן מידותיו, מה לו לדון בענין ביטול תורה, כשאת 'ההקדמה' לתורה עדיין לא קיים.

כא. פעם כשהגיע הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל למקום ש'רבים מצויין בו' ומיד נתקבצו מסביבו קהל אנשים, כשכל
 אחד ניגש אליו לקבל מאתו ברכת הקודש, אחד מהנאספים שראה כי הציבור גדול וראה אותם כמעכבים אותו

ובבלל מצווה זו לאהוב כל איש מישראל, להשיב לו טובה תחת רעה וק"ו טובה תחת טובה, לחשוב מחשבות בכל עת כיצד יש בידי להיטיב הרגשותי, ובמה אוכל להשיב רוחו בכל מילי דמיטב^כ, כדכתב ב'ספר חסידים' (קפז) וז"ל. יש אדם שאינו חי אלא בשביל אחרים שנהנים ממנו, עכ"ל^{כד}.

שובו אלי - ע"י התחזקות בשמירת הקדושה וגדריה בפרשתן (קדושים יט ב), 'דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' כה, ואיתא במדרש (ויק"ר כד ו) 'כל מקום שאתה מוצא בו גדר ערוה אתה מוצא בו גדר קדושה', וכלומר, שבכל שירבה האדם בגדרים וסייגים^כ להתרחק מן

מלגשת לקבל הברכה, דחף ימין ושמאל ומצא עצמו עומד בפני הרב, הגרשז"א שראה את דחיפותיו בירכו 'אברכך שתהיה מענטש'... (שתתנהג כ'אדם' ולא כחיית השדה), וכדי שלא יתבייש כל כך שאלו מיד 'מדוע אינך עונה לי - וכן למר...'. כב. הגאון רבי יחזקאל אברהמסקי זצ"ל ראה פעם בעודו מהלך ברחובה של עיר - ילדה קטנה עומדת בצדי הדרכים וממררת בבכי נורא, ניגש ר"א ושאלה, מה קול הבכי אשר מגיע לאזני, נענתה הקטנה ואמרה כי ביישתה חברתה באמרה שהבגד שהיא לובשת איננו יפה... לבש ר"א את 'בתי עיניו' (משקפיים) ועשה עצמו כמביט בה, ונענה ואמר לה, מהרי נא אל אמך ואמרי לה בשמי שבגדך זה יפה הוא עד מאד, מיד 'נס יגון ואנחה' מעל פני הנערה, ותרץ ותגד לאמה את דברי הרב, והכל בא אל מקומו בשלום... אחר הדברים האלה אמר ר"א למקורביו זכיתי להיות 'מתדבק במידותיו של הקב"ה' מה הקב"ה מוחה דמעה מעל כל פנים (ישעי' כה ח), אף אתה הוי מוחה דמעה מעל כל פני ישראל...

כג. פעם ביקר הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע את החולה שלטענת הרופאים כבר הגיע עד שערי מוות... כיון שנכנס פרץ החולה בבכי מר, על כך שהוא עומד לעלות לעלמא דאתי, לתת דין וחשבון מפעלו אבל לרש אין כל, אמר לו הרה"ק אם דבר זה הוא הטורד את מנוחתך - תנוח דעתך כי אתן לך מחצית מחלקי בעוה"ב ומהשכר המגיע לי על כל פעלי בתורה ומצוה מעודי ועד היום הזה, ואכן נתן לו את חצי חלקו 'בקבלת קניין'... לאחר כמה שעות החזיר את נשמתו ליוצרה, שאלו תלמידיו, הלוא ידע הרבי כי בקרוב ממש יסתלק הלה מן העולם, וכי היה שווה לתת לו חצי עוה"ב בעד חיי שעה... אמר להם כדאי לתת את כל העולם הבא, העיקר למנוע איין קרעכץ (אנחה אחת) של יהודי.

כד. ואילו זה שאינו מעיין בצרכי חברו, והוא שקוע בעצמו ובצרכיו - יומם ולילה לא ישובתו, הרי הוא נדמה למי שמכסה את עיניו בידיו, שלא די שידי יסתירו ממנו לראות את כל המתחולל סביבו, אלא אף את ידיו עצמו לא יראה. וכך נמי, המביט יתר על המידה בעצמו, לא די שאינו רואה לעזור ולעמוד לאחיסמך לכל אלו המהלכים סביבו, אלא הוא אף מזיק את עצמו...

כה. כתב ב'חידושי מהר"ם צבי' (מרבי משה צבי וינגרטן אב"ד שעדליץ, שהיה מגדולי הדור לפני כמאה וחמישים שנה) משל נפלא אשר דרש בשנת פטירתו (בשבת תשובה תרי"ט) לבאר דברי הכתוב (קדושים יט ב) קדושים תהיו כי קדוש אני ה', וצ"ב, מה ענין זה לזה, ומה נתינת טעם יש בדבר, כיצד יתדמו בני ישראל להקב"ה, כי הוא קדוש אחרי שאין בו כל חומר, ואילו אנו חומר גס יש בנו המושך אותנו מטה מטה, והרי זה על דרך שתאמר גיבורים תהיו כי גיבור אני ה', והרי אין הנידון דומה לראיה - הקב"ה גיבור ואנו איננו גיבורים, מעתה אף גבי קדושה יקשה כיו"ב... אלא ביאורו, בדרך משל לבעל חנות גדולה, גודל החנות כגודל כל הרחוב, מלאה סחורה מזן אל זן, אה, פלאי פלאות... ויהי היום, ובעל הבית הוכרח לעזוב את ארצו ואת מולדתו למשך חודש ימים תמימים, ג' ימים וג' לילות לא הצליח בעה"ב לעצום עין בשינה לגודל דאגתו אודות עניני החנות ועסקיה, עד שהחליט בעצמו להאציל מכוחו על הגדול שבפועליו, עליו יטיל את אחריות כל ה'עסק', וכן עשה, מיד בבוקרו של יום ערב 'מסע הקודש' קרא לו בעה"ב, הפקיד בידו את 'המפתח' של בית העסק, והורה לו על שמירת העסק וכל הכרוך סביבו, גם הוסיף להזהירו באלפי אזהרות וציוויים לכל יהין לזלזל בתפקידו הרם והנישא כי אחריות גדולה בידו. משם נסע בעה"ב ומשפחתו ויחנו במחוז חפצם, שם עשה מה שעשה ופעל מה שפעל, עד שבעזה"ש"ת הגיע עתו וזמנו לחזור לעירו... ויהי בבואו העירה, מרחוק כבר 'הריח' כי משהו איננו כהוגן, בראותו כי החשיכה שולטת בסביבות החנות, לבו החל לדפוק בקצב מהיר בכפליים, וישא רגליו וירץ לתוככי החנות ולעניו נגלו 'בוקה ומבולקה', אין מוכרים ואין קונים, כל הסחורה נגנבה, אויה, שוד ושבר, כל השקעותיו עלו בתוהו. ב'נשימה אחת' עלה לביתו של ה'שומר', העירו משנתו ופתח פיו בגערה ושאגה אדירה, מה עשית... מדוע לא מלאת אחר פקודתי, ולא שמרת את כל בית העסק, על מה ולמה מסרתי בידך המפתחות... אמר לו, אדוני הבוס, תנוח דעתך, ותשקוט

העבירה² כך יזכה לתוספת קדושה, ועי"ז נזכה להשראת השכינה בתוכנו, וכמו שנאמר (דברים כג טו) 'ולא יראה

סערת רוחך... מה ההפסד, מפתח אחד... נו... כמה שווי המפתח, סך חמשה שקלים, קח חמשה שקלים והנח לי לישן שינת הליל... ולא הבין סכל זה, שב'מפתח' זה תלויה ועומדת כל מצבו ומעמדו, פרנסתו ועשירותו של בעליו.

כיו"ב ייאמר לבאר בקרא, 'קדושים תהיו', ובל תחשבו כי 'מצווה' יש בזה ככל המצוות דוגמת חמשת השקלים, אלא המפתח של כל בית העסק נמצא כאן, וזהו כי קדוש אני, ב'קדושה' זו תלויה כל האידישקייט (היהדות), על כן יש לכם להיזהר בה ביותר (אף שבאמת אין ערך אפילו למצוה קלה שבקלות, מ"מ האדם עלול לדוש בעקיביו מצוות קלות ולהחשיבם בטעות כדבר קל ערך, אבל עליו לדעת שהקדושה היא היא המפתח של התורה ומצוות).

כיוצא בדבר, היה אומר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, הנה, אומרים בנוסח הקידוש 'אשר קדשנו במצוותיו ורצה בנו', ולכאורה נראה שמן הראוי היה לנו לומר להיפך 'אשר רצה בנו' – וקדשנו במצוותיו, שהרי תחילה בחר ורצה בנו ולאחמ"כ נתן לנו את התורה ומצוות, אלא, כי אכן, בלא קדשנו אי אפשר שיהא ורצה בנו, רק אחר שיתקדש האדם [כפי יכולתו] יתרצה וירצה בו ה'.

כו. הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע מבאר בפסוק בפרשתן (קדושים יט כח) 'ושרט לנפש לא תתנו בבשרכם', דהכוונה כמה דכתיב 'בשביל בשרכם', ומרמז על עסקי האדם לצורך פרנסתו. ובא להזהיר את האדם 'ושרט לנפש לא תתנו' - אל תעשו שריטות, חריצין ונעיצין ב'נפש', בעד עסקי הפרנסה, ולזמן הזה, ייאמר על כל ה'כלים' הנצרכים כביכול ל'צרכי פרנסה', הזהרו והשמרו על נפשותיכם, שלא לשרוט הנפש והנשמה עבור הפרנסה.

ונכלל עוד בדבריו, כי מילתא דשכיחא היא שאין היצר 'מבקש', מסית ומדיח אלא שריטה בעלמא, דבר הנראה כחסר ערך, לוותר על 'גדר' קל בלבד, ועל כך הזהיר הכתוב 'ושרט לנפש לא תתנו' – אל תתנו לו אפילו שריטה קטנה, מדרס כף רגל... ויתבאר ביותר עפ"י המסופר שבערב ימי המלחמה דרשו השלטונות בדייטשלאנד (גרמניה) מממשלת פולין שישבו לידם את העיר 'דאנציג' שהיתה בעבר שייכת לדייטשלאנד, ובאם לאו יפתחו במלחמה עליהם, נענה אז ראש ממשלת פולין ואמר, אם אכן היו רוצים את 'דאנציג' אכן הייתי מחזירה להם למען תשקוט הארץ ולא תפרוץ המלחמה, אך מאחר שהנני יודע שהם 'מדברים' על דאנציג אך כוונתם להגיע עד ווארשא הבירה, ואם ניכנע ונשיב את דאנציג יחזרו וידרשו עוד ועוד, עד שיגיעו אל עיר הבירה ווארשא, על כן אין מנוס אלא לעמוד כנגדם ולהילחם בם. ולמדו מכאן בעלי המוסר, כי היצר הרע 'מדבר על דאנציג ורצה את ווארשא', כלומר שאינו מבקש אלא פתח קטן, לעבור על גדר וסייג קל, אך מכאן תיפתח לו הדרך להפיל את האדם לגמרי, וצריך להיות 'חכם הרואה את הנולד' לעמוד על המשמר בכל הכח שלא לתת 'פתח' ליצר שיוכל להיכנס בו שעי"ז יוכל להפילו לגמרי, ואם יתאמץ עתה 'מעט' ימנע מעצמו מלחמה קשה הרבה יותר בהמשך.

כז. כי הגדרים והסייגים 'סחור סחור', הם השומרים על ה'עיקר' ונקודת היהדות, התורה והמצווה, וכך מסופר בענין השאלה הידועה אודות 'קו התאריך' – באיזה יום יחול השבת ושאר המועדים במדינת יפאן, והנה רבים מהגולים לשם, היו מחמירים לשמור שבת (לבד משבת) גם כשיטת החזו"א אך ורק לגבי עניינים דאורייתא, והעידו כי אחר שלא היה עליהם עול של דינים דרבנן - נכשלו כולם בכל שבוע אף בדינים האסורים דאורייתא.

שמעתי בשם חכם אחד ששאל פעם את אחד ממכריו, מדוע שינה מארחות אבותיו (בעניני גדרי חסידות במלבוש וכיו"ב), ענה ה'מכר' כי במהותו הנו רחוק מלהיות 'ירא שמים', ומידת ה'אמת' שבו איננה נותנת לו לחיות תוך כדי 'סתירה' בין תוכו (פנימיותו) לברו (חיצוניותו), אמר לו החכם, בשלמא, אם היו אומרים בגמרא ברו כתוכו – כלומר שיש לדמות את החיצוניות לפנימיות, היה איזה צדק בדבריך, שהרי ב'תוכו' חסרה לך היראה ולכן אף 'ברו' היא החיצוניות אין לה להראות 'מעלה' יותר מה'תוכו', אבל מכיוון שאמרו תוכו כברו נמצינו למדים, שאדרבה, זוהי הדרך ישכון בה אור, תחילה יעמיד האדם את 'ברו' בצורה הראויה (כמנהג אבותיך), ולאחמ"כ יתייגע להתאים את ה'תוכו' שגם יהיה באופן הראוי.

אחד ה'מתחכמים' אמר להרה"ק רבי יהוד'לע מדז'יקוב זי"ע שאינו מוצא טעם לילך בשב"ק כמנהג אבותיו שהיו לובשים 'ווייסע זאקן' (כדרך רבים מהחסידים), השיב לאותו כסיל כאיוולתו, אף אני איני מוצא טעם בדבר, אבל זאת ידעתי כי ההולך עם 'ווייסע זאקן' נזהר מאד שלא להכנס לתוך הבוץ ולדרוך בו (שלא יתלכלכו הגרביים)... ולא באנו ללמד הלכות לבושים, רק ללמד על חשיבות שמירת הגדרים כל אחד לפי ערכו, שהם שומרים על האדם ומונעים ממנו מליפול ל'בוץ' – כל אחד בעניינו.

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

היא. וכן הוא ברש"י (יט ב) 'דבר אל כל עדת בני ישראל - מלמד שנאמרה פרשה זו בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויים בה'. וידוע משם הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע, מדוע אמרו ש'רוב' גופי תורה תלויין בה, והרי בפרשת 'כי תצא' יש יותר מצוות וגופי תורה, אלא, דאין הכוונה תלויין בה - בכל הפרשה, אלא על פסוק 'קדושים תהיו' - כי רוב גופי תורה תלויין ב'התקדשות' ז"ל.

בך ערות דבר ושב מאחריך^{כח}, ומכלל לאו אתה שומע הן, שאם נעמוד בחומה בצורה על שמירת הקדושה^{כט} אזי נזכה שהקב"ה ישכון בתוכנו, וזוהי השמירה מעולה מכל צרה נגע ומחלה, ומקרא מלא דיבר הכתוב (משלי י כו) 'יראת ה' תוסיף ימים'.

איתא ב'זוהר' הקדוש (קדושים פא.) 'תאני רבי אבא, פרשתא דא (פרשת קדושים תהיו) כללא דאורייתא

כח. באחד מהאסיפות הגדולות שהשתתף בה הגה"ק ה'חפץ חיים' ועוד הרבה אדמורי"ם ורבנים (בווינא אלול תרפ"ג) הכינו עזרה גדולה כ'עליה' וקומה שניה עבור הנשים... והנה כשנכנסו לשם משמשי הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע אמרו שרובם לא ייכנס לאולם עד שיתקינו למעלה יריעות וילון לכיסוי כראוי, ונתעורר ויכוח גדול בין הנאספים, כי היו רבים שענו כנגדם שעזרת הנשים גבוהה מספיק ואי"צ גם מחיצה... לבסוף נמנו וגמרו לשאול את ה'חפץ חיים' וככל היוצא מפיו כן יעשו. לאחר ששמע את דברי שני הצדדים אמר ה'חפץ חיים', אכן, מצד הדין, מותר לשבת כאן מבלי מחיצה, אמנם כיון שבאים כאלה המבקשים להחמיר בזה חייבים אנו להיענות להם, ולהתקין את היריעות. באמרו, התדעו, מהו האסון הגדול ביותר שיכול להיות לכלל ישראל ח"ו - שהקב"ה יעזוב אותנו רח"ל, שהרי כל זמן שהוא יתברך אתנו אזי 'גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי' (תהילים כג ד), אבל אם חלילה יעזבנו הבורא, הרי 'הסתרת פניך הייתי נבהל' (שם ל ח)... המשיך ה'חפץ חיים' ואמר, מה גורם שהקב"ה יעזוב את כלל ישראל - כדכתיב 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך', אם כך, כל הידור שאפשר לעשות ב'ולא יראה' הכל כדאי, כדי שלא יהיה 'ושב מאחריך', שהרי אנו זקוקים לעזר השם יתברך, על כן עלינו להחמיר. מעשה זה סיפר כעד ראיה פעמים הרבה הגאון רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל נשיא ישיבת מיר.

הוסיף בנו הג"ר שרגא משה זצ"ל, הח"ח חידש בדבריו חידוש גדול, שלא תאמר, שהקב"ה או נמצא אתנו או שלא נמצא אתנו, אלא יש בזה מדרגות רבות, כפי ההוספה וההידור ב'ולא יראה' כך תוספת השראת השכינה... וה'שמירה' הבאה עמה... אם ח"ו ממעט קצת ב'הידור' זה הרי הוא ח"ו ממעט בהשראת השכינה - עוד קצת 'ושב מאחריך' רח"ל.

כה כתב ג"כ הגאון רבי אלחנן וואסערמאן זצוק"ל (קובץ מאמרים ואגרות, גלות וגאולה עקבתא דמשיחא) החפץ חיים זצ"ל היה אומר, הקב"ה נקרא שומר עמו ישראל, כלום שומר שכר הוא, לא - הרי איננו משלמים לו בעד שמירתו. וע"כ שמירתו כשומר חנם, והנה, שומר חנם ברצותו בידו לסרב ולהפסיק את השמירה, אימתי הוא מסרב ח"ו - כתוב בתורה 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך'... ומידה טובה מרובה כשנוסיף קדושה יוסיף לשמור אותנו בשמירה מעולה יותר.

כט. וכך אמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (בפרשת ד"ה קדושים) כי 'פרשת קדושים' מתחלת בקדושים תהיו משם ממשיכה התורה לדבר בכל מיני פגמים וענייני עריות, ולסוף הפרשה נאמר שוב והייתם לי קדושים (כ כו). והיינו, כי מתחילה אומרים לאדם שמור עצמך בקדושה, אך אם נכשל ונפל ממדרגתו, לא יאמר נואש, אלא מכאן ואילך והייתם לי קדושים - שוב וקדש עצמך מעתה. כי נפשו של כל יהודי קשורה לאביו שבשמים, אף אם עבר את העבירות החמורות ביותר.

עוד איתא ב'בית אברהם' (שמיני ד"ה והתקדשתם) וז"ל. והתקדשתם והייתם קדושים, חז"ל אמרו (יומא לט.) אדם מקדש את עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה. התורה הבטיחה לכל אחד ואחד והתקדשתם - אם ירצה להתקדש, אז והייתם קדושים - יהיה קדוש ויעבור בכל הנסיונות.

ל. הנה ידועים דברות קדשו של הרה"ק מקאצק זי"ע (אמת ואמונה) שפרשת קדושים מתחלת ב'קדושים תהיו' ומסתיימת ב'דמיהם בם' ואמר הרה"ק 'בלוט זאל זיך גיסען אבער קדושים תהיו' (אף אם יצטרכו לקיים בנפשם 'דמיהם בם' בהקזת דם למען שמירת הקדושה, עדיין יעמדו היטב על משמרתם וישארו 'קדושים תהיו'). ולכאורה צריך ביאור דהיה לו להפך סדר הכתובים, תחילה לכתוב 'דמיהם בם' ואח"כ 'קדושים תהיו', שהרי כך בא לומר לנו - ע"י שפיכת דמם (במסירות הנפש והגוף) יתקדשו להיות 'קדושים תהיו'. אלא ביאורו, כי כאן מצינו כוחה של קבלה בהחלטה חזקה ועצומה תחילה

תאוותך הרעה פעם אחת תמשך אחריה כמה פעמים, ואם תזכה להיות גיבור בארץ לכבוש יצרך ולעצום עיניך מראות ברע פעם אחת יקל בעיניך לעשות בן כמה פעמים. כי התאוה תמשוך הבשר (את האדם) כמשוך היין אל שותיו, כי הסוכאים לא תשבע נפשם לעולם בין אלא יתאוו אליו תאוה גדולה. ולפי הרגילם נפשם בו תחזק עליהם תאוותם, ולו ישתו שם כוס מים יפוג יקוד איש תאוות היין ויערב להם. כן הדבר הזה, כל איש בהרגילו בתאוות ובהתמידו בהן יחזק עליו יצרו הרע יום יום, ובהמנעו מהם ישמח בחלקן תמיד כל היום, ויראה כי האלוקים עשה את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים ללא תועלת של כלום'.

וספרתם לכם - שגב מעלת ימי הספירה

עומדים אנו בימי ספירת העומר^{לב}, אשר גדול כוחם לטהר את האדם מכל סיג ופגם^{לג}, וכמו שכתב

והנה איתא במדרש (ויק"ר כד ט) יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני קדושתו למעלה מקדושתכם^{לא}, ונתחבטו המפרשים בביאור ההווה אמינא - 'יכול כמוני', כיצד יעלה על הדעת ש'בשר ודם' יש בידו להדמות ולהתקדש כקדושתו יתב"ש, ונאמרו בזה ביאורים רבים ושונים, אך מכל מקום אין מקרא יוצא מידי פשוטו. ולמדנו מכאן, עד כמה ביד האדם להתרומם ולהתקדש, כי אין גבול למדרגות הקדושה, ואפילו משה רבינו ע"ה ג"כ נצטווה במצוות קדושים תהיו, ולכל אחד ואחד באשר הוא נאמר - 'קדושים תהיו' התקדש והתרומם עוד מהמקום אשר אתה עומד עליו.

אכן, מה יעשה האדם וחי - לבוא לידי הקדושה, ע"י שירגיל את עצמו מעט מעט, וכך מצינו בספר החינוך (מצוה שפ"ז), וז"ל. ודע בני ותהא מרגלא בפומך מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד ה) עבירה גוררת עבירה ומצוה גוררת מצוה, שאם תשית דעתך למלאות

יכריז האדם ויצבי מטרה 'קדושים תהיו' - יעבור עלי מה, הריני מקבל על עצמי להתקדש בקדושה של מעלה (כל חד וחד לפום דרגא דיליה נחשב כמתקדש - בעלייתו אפילו רק מדרגה אחת מהמקום שהוא עומד עד עתה), ואף אם אצטרך לשפוך מדמי על זאת אעשה כן... והיינו כי תחילה יש להציב מטרה, ואח"כ להכשיר את הדרך לבוא אליה.

וכך רמזו גם כן בהא דאיתא בגמרא בכמה מקומות שרב יוסף היה סגי נהור וכן רב ששת. וכתב הר"ן (בפ"א דקידושין בשם תשובות הגאונים) שלא נולדו כך, אלא שהם היו מתלמידי רב, וכשנפטר רב' נתכנסו התלמידים ודברו על עשרה מהמעלות שהיה לרב, ונטלו התלמידים כל אחד מהנהגותיו בקודש. רב יוסף ורב ששת לקחו על עצמם שלא להסתכל לעולם מחוץ לארבע אמות, אך אחר זמן ראו שאינם עומדים בקבלה' זאת, על כן עשו פעולה להזיק לעיניים עד שנסתמאו עיניהם. ויש מי שישאל - אם זוהי דרך התורה ו'קבלת' התורה הרי אני רחוק מכל זה כרחוק מזרח ממערב. אלא, אכן, כך היא דרכה של 'קבלה טובה' - שיש לקיימה כחוק ולא יעבור, עד הסוף... כן יקום וכן יהיה. ואף אם יצטרכו בדרך לסמאות העיניים לא יהווה הדבר מכשול ומפריע לקיום הקבלה.

ואם כי וודאי רחוקים אנו ממדרגות הללו, ולא באנו לומר שעלינו לסמאות עיניים ח"ו. אך לכל הפחות זאת נדרש מעמנו שלא 'לפתוח' עיניים במקומות הטעונים שמירה... ומכאן נלמדלפי השגתנו לפי מדרגתנו ומצבנו איך לעמוד על הקבלות שאנו מקבלים על עצמנו...

לא. כך ביאר הרה"ק מרוז'ין זי"ע (עירין קדישין השלם בפרשתן) את דברי המדרש (דלעיל) שבאו חז"ל להורות לנו את הדרך על ידה נוכל להתקדש, וכך אמרו יכול כמוני (בניחותא) כלומר, כיצד היא הדרך להיות קדוש כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני, שילמד אדם את עצמו לומר בכל עת כי קדוש אני, עלי להתאים הנהגתי למדרגת הקדושה, עד שלבסוף אכן יזכה להיות קדוש.

לב. איתא באבודרהם (תפילות הפסח) הטעם שסופרים 'ספירת העומר' בימים אלו דייקא, כי בימים אלו - ימות הקציר, עת החמה בגבורתה מחממת את כל העולם מתעורר באדם רתיחת הדם ללהטו אחר התאוות ובקשות הנאות עולם הזה, ולכן ניתנו הימים לתקן עצמנו כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו, ומהאי טעמא תקנו לקרוא פרקי אבות בשבתות אלו ללמד את האדם דעת מה חובתו בעולמו, להכניע נפשו שלא תחפש אחר דברים המזיקים לנפשו. על פי זה יש לפרש שכשם שנותנים לתינוק מיד לאחר היוולדו תרופה לחסן את גופו שלא יחלה, כך נתן לנו הקב"ה ברחמי את ימי ספירת העומר מיד בתחילת ימי הקיץ לחזק את הנפש שלא תמשך לחטא ועוון.

לג. הנה מצינו שנקרא ה'עומר' בשם 'עומר התנופה', וכדכתיב (כג טו) 'וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה', רבים מקשים, הרי ענין התנופה הוא 'סעיף קטן' בכל הקרבת העומר, מדוע נקראת שמה

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

האור החיים הק' (כג טו) לבאר לשון המקרא 'וספרתם לכם', וז"ל, ובדרך רמוז, רמוז באומרו 'וספרתם', על דרך אומרו 'ז"ל כי נשמות עם בני ישראל הם בבחי' הלוחות, ובאמצעות תחלואי הנפש וטומאת התיעוב יתלכלכו ויחשיך אורם, ואמרו רבותינו ז"ל (תנחומא כי תשא כו) כי הלוחות של סנפרינון היו, לזה אמר וספרתם לכם, פירוש באמצעות מנין זה ל"י אתם מאירים כסנפרינון את עצמיכם. עכ"ל לה.

על שם אותה תנופה, מה גם, שהביכורים והשלמים אף הם טעונים תנופה, ולא מצינו שנקרא שמם 'שלמי תנופה', ומבאר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שבא לרמוז בזה שעל האדם לנער עצמו - זיך געבן א גוטן שאקל, כדי להתנער כליל מהגשמיות לרומם עצמו משקיעתו בתוככי הטבע. דוגמת תנופת הלוויים שנועדה לנערם מן העולם ולהעלותם להיות קודש קדשים. תנופה והתנערות זו היא הקדמה לעבודת ימי הספירה בהם צריך להכניע עצמו ולמסור כל רצונותיו להקב"ה, אך כדי להגיע לדרגה זו צריך קודם האדם תנופה וטלטלה.

וכידוע שפעם פגש הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע יהודי של"ע כבר היה כ"כ מנותק מהיהדות עד ששום דיבורים לא הועילו לו רח"ל, מה עשה, תפסו בדש בגדו וטלטלו טלטלה עזה, מתוך זעקה - עד מתי תסתובב כך עלי אדמות, מיד נזדעזע הלה וזעק זעקה גדולה ומרה שרוצה לשוב בתשובה. והיינו שלפעמים האדם כ"כ התנתק משרשו עד שצריך הוא טלטלה ותנופה גדולה כדי לחזור לשרשו ולשנות מהותו, ומשום כן נקראת מצות העומר על שם התנופה שזה עניינה של מצוה זו שיטלטל האדם את עצמו וישנה מהותו (נת"ש ח"ב עמ' שיז).

לד. מעשה בשני ידידים מנוער, אחד חכם ואחד טיפש, שנים אלו למדו יחדיו כל ימי נעוריהם, משבגרו נפרדו דרכיהם, החכם יצא לעולם הגדול ועשה חיל ב'עסקיו' והטיפש לא עשה מאומה ונשאר על מעמדו. פעם נפגשו השניים, ביקש הטיפש מהחכם, ידידי מנוער, גלה נא לי סודך הכמוס עמך - במה העשרת כל כך, אמר לו החכם הנה מפעם לפעם הנני נודד למרחקים שם הנני קונה 'סחורה' ומביאה הנה, ובכסף שאקבל כאן תמורת ה'סחורה' מתפרנס הנני בכבוד גדול. תמה הטיפש על מעשיו, וכי ל'חכם' אתה נחשב, וכי איזו רווח יש בזה - לקנות 'סחורה' במרחק תמורת מעות טבין ותקילין ולהביאה הנה למוכרה בעד מעות, הרי בסוף נשארת עם מה שהיה לך מעיקרא 'מעות' ללא סחורה, החל החכם להסביר לו שקנה הרבה סחורה בזול ומוכר הכל קימעא קימעא ביוקר, וממילא נשארים בידו יותר מעות ממה שהיו בידו בתחילת הדרך וזהו שכרו. ועדיין לא נרגע הלה ברוחו, בהוסיפו להקשות, הרי יש לסוחר הוצאות הדרך, ועליו לישון במלון בעת שהותו ביריד וכיו"ב, נמצא שהכסף שהוא מרוויח כלה על הוצאות אחרות, ושוב חזרה הקושיא למקומה - מה רווח יש בכל טלטולי הדרכים, והיאך העשיר חכם זה, בליט ברירה הוציא העשיר החכם את פנקסו שבו נכתבו כל הוצאותיו והכנסותיו, והראה לו בפרוטרוט, הנה כך וכך הוצאות היו לי, כך וכך הכנסות היו לי, ונמצא בשורה התחתונה רווח בסכום כך וכך... ויהי כאשר שמע מיודענו הטיפש את דבריו, הוסיף להקשות, אם כנים דברך, שהעיקר הוא מה שנכתב בשורה התחתונה, מדוע עליך להיטלטל בדרכים, ליסע למרחק מרחקים מביתך, קח נא את ה'פנקס' - כתוב בשורה התחתונה ככל אשר עולה ברצונך ל'הרוויח' והכל בא על מקומו בשלום, והנה אך למותר להסביר גודל טפשותו של אותו חסר דעה, שהרי מה יועיל אם ירשום בפנקסיו שרווחיו גבוהים יותר ממה שהם באמת, כי עצם הנייר אינו כי אם חספא בעלמא, וכל תכלית עבודתו היא שלפי האמת יהיו לו הכנסות והוצאות וכו' ובוזה יתרבה ממונו באמת.

כיו"ב ממש הוא לענין הספירה, עלינו לזכור כל היום היכן הננו נמצאים - בימי ההכנה לקראת קבלת התורה, לעסוק בתורה ובתיקון המידות כל אחד באשר הוא, ואז יבוא בכל לילה לסכם בשורה התחתונה, הנה היום כך וכך לעומר, כבר התקרבותי עוד קצת לקראת 'הר סיני', אבל לא סגי לספור ספירת העומר בתפילת ערבית ברחימו ודחילו בקולות וברקים, ואילו במשך כל היום להסיח דעתו לגמרי מכל עבודת האדם בימים אלו. כי אין הנהגה זאת דומה אלא לאותו טיפש שבסכלותו טועה וחושב שאפשר לשנות התוצאות ע"י שמשנה את המספרים בשורה התחתונה - כשיספור בסוף היום 'היום כך וכך'... ואף שאין לזלזל ח"ו בקיום המצווה כראוי, מיהו העיקר חסר מן הספר.

לה. מנהג רבים לומר אחר ספירת העומר תפילת 'רבונו של עולם אתה ציוותנו על ידי משה עבדך לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו וכו', אכן באמירה לחוד 'לא יצא...' אלא העיקר הוא הצעקה והזעקה אל הקב"ה שאכן נזכה להיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה, וכמו שכתב האור החיים הק' על הפסוק (דברים כו ז) 'ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו' - כאן רמז שצריך האדם להתפלל אל ה' בכל יום שיצילהו מיצר הרע.

אברנו מקדש ה', ארון, אורים ותומים, מזבח מכפר, כהנים, מלכות ב"ד, סנהדרין, מעתיקי שמועה, כהנה רבות, ואין לנו שיוור רק תורה זאת, אשר באמת היא כלולה מכל הנ"ל, והפרטים אברנו בעו"ה, אבל כלליות נשאר לנו, וראוי לנו להשגיח בו ולסלסלו ולרוממו כאיש שמתו לו בנים בני מעלה ורוממות, ולא נשאר לו בלתי בן יחיד, הלא באהבתו ישנה תמיד, מחיקו לא יזוז ומחדר

נוסעים אנחנו - ההכנה לקבלת התורה ע"י התורה עיקר הכל עלינו לזכור כי אנו עומדים כעת אחר יציאת מצרים' בדרכנו' להר סיני לקבל את התורה. ועל כל איש מישראל להוסיף ולהתחזק מתוך חיות ושמחה בימים הללו' בעסק לימוד התורה י"ח. כתב רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל ב'יערות דבש' (חלק א' ה"ד) 'חזקו ואמצו לבבכם בתורת ה' וראו כי אברנו בעו"ה חזון וצופה,

כ"ק אדמו"ר הרה"ק מלעלוב זי"ע היה נוהג לספור ספירת העומר בביתו, כשהוא עומד על יד הכותל וזועק בקולות וברקים ומטיח ראשו בקיר, עד שהיתה אמי מורתי ע"ה חוששת לשלומי ולשלום הכותל... פשיטא שאין זה הנהגה לרבים, ולא באנו לומר לדפוק את הראש בכותל... אך העיקר הוא לדפוק בלב...

צא למד, כי בנוסח בני עדות המזרח נוהגים לומר ב'לשם יחוד' קודם הספירה את הפסוק (יחזקאל טז ו) 'ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי' (הוא הפסוק המדבר על יציאת מצרים), וללמד בא על תפקיד ימי הספירה שצריך 'להקיז מדמו' למען שמו ית' באהבה, ולהקריב מעצמו ומרצונותיו, ורק על ידי 'בדמיך - חיי'...

ובהאי עניינא, הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע היה מרבה לספר שפעם נכנסו קבוצת בחורים ממצויני הישיבה אל הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, ואמר להם, קינדערלאך, הרי אמרתם את ההגדה, והתחיל לחזור לפניהם מלה במלה את הפסוק (יחזקאל טז ז) 'ותרבי ותגדלי ותבואי בעדי עדיים שדים נכוננו ושערך צמח ואת ערום ועריה', ולא הוסיף שום פירוש, אבל כוונתו הייתה ברורה וזועקת, 'ותרבי ותגדלי', הנכם גדלים וגדלים, ואחרי הכל מוצאים עצמם במציאות של 'ואת ערום ועריה', וכך שהה בשתיקה משך זמן ארוך ומדי פעם נאנח מאד, הבחורים עמדו שם וארכבותם דא לדא נקשן. ולאחר שעה ארוכה פתח שוב ואמר את המשך הפסוק, 'ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי', והיתה כוונתו שרק ע"י שנאבק ביצרו ו'מתבוססת בדמיך', זה מביא לחיות דקדושה כי 'בדמיך חיי'.

לו. כשדיברו פעם בימי הספירה עם הרה"ק רמ"ש מבאיאן זי"ע אודות איזה 'נסיעה' שעליו לערוך עם החסידים, נענה ואמר הנה כולנו נמצאים בזו העת ב'נסיעה' אחת - כי נוסעים אנחנו, כולנו יחדיו להר סיני לקראת מעמד קבלת התורה העומד להתרחש בו' סיון בזאת השנה...

לז. וכבר איתא בגמ' (ברכות ה.) 'כל העוסק בתורה יסורין בדילין הימנו', שעל ידי לימוד התורה ייפטר מכל מיני דחק וצער. ובדרך זה פירש הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע דברי חז"ל (ברכות ו:) 'אגרא דכלה דוחקא', וברש"י, 'שבת שלפני הרגל, שהכל נאספין לשמוע הלכות הרגל'. וביאר הרי"ם אגרא דכלה - השכר על לימוד התורה שלמדו באסיפת העם, דוחקא - שיתבטל מהם כל הדוחקים והיסורים.

לעומת זאת אמר הגאון רבי חיים מוואלוז'ין זצ"ל, לבאר בלשון הפסוק (בראשית מט טו) 'וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה, ויט שכמו לסבול', שלכאורה אם ראה שהמנוחה טובה היא, מדוע ויט שכמו לסבול, אדרבא היה לו לנוח ולהתענג מן המנוחה כי טוב, אלא, שאם האדם רואה את המנוחה כי טוב ומשום הכי פורק מעליו עול מלכות שמים ח"ו, אזי ויט שכמו לסבול - עול דרך ארץ, דהא בהא תליא, שאם יתייסר מעול התורה יסורו מעליו ויתבטלו כל שאר חבילין דמעיקין, אבל אם חלילה יבחר במנוחה אזי ימצאו לו כל מיני דאגות ויסורים, כי האדם לעמל יולד, ואם הוא עמל בתורה שוב אינו צריך לעמול בדברים אחרים.

ומפורש אמרו חז"ל (בר"ר צב א) 'אין לך אדם בלא יסורים, אשריו לאדם שיסורים באים עליו מן התורה', והיינו, ש'אדם לעמל יולד', אך אשרי האיש 'שיסוריו בתורה', יסורים וקשיים הללו מצילים אותו מיסורים וצרות אחרות. לח. נוראות מצינו על מעלת כוחה של תורה בביאורו של ה'מדרש שמואל' על הא דאיתא במשנה (אבות א טו) 'שמאי אומר עשה תורתך קבע', וז"ל, משום דרבי שמעון אמר (אבות ב יג) אל תעש תפילתך קבע, שהכוונה לא תחשוב שתפילתך היא ראויה להתקבל וקבועה היא לבוא עליך כל מה ששאלת, ועל כן אמר שמאי כי אף שבתפלה ראוי שלא יחשוב כן, בעסק התורה יוכל לחשב שבשכרה ימלא כל משאלותיו ושהיא קבע לבוא עליו כל מה שישאל, כי תלמוד תורה כנגד כולם. עכ"ל.

באר הפרשה - פרשת אחרי - קדושים

משכבו לא ימוט, כן יש לנו לעשות בתורת ה', כי זהו הוא יפתח לבנו בתורתו, ויקבל תפילתנו לרחמים
 היתר הפליטה מאשר השאירו לנו אויבים. וכבר אמרו ולרצון, יחוס הקב"ה על שארית פליטת עמו
 חז"ל שהמאור שבתורה מחזיר כל אחד למוטב לט. ויחדש ימינו כקדם בישועה שלימה בב"א.

לט. סיפר לי יהודי תמים במעשיו, שפעם נכנס אל הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, ואמר לו, דהנה ידוע
 שצדיקים יכולים לראות כל מעשי האדם ופעולותיו על ידי הבטה במצחו, ובזאת ביקש ממנו שיעיין נא הרבי
 במצחו ויגלה לו עוונותיו כדי שידע מה עליו לתקן ועל אלו דברים עליו לחזור בתשובה, הסתכל עליו הרבי ולאחר
 הרהור קל אמר 'הרי למדת היום 'בלאט גמרא' [-דף גמרא], ולכן אינני רואה כלום...!', אולם הלה המשיך לבקש,
 שיעביר הרבי את ה'מסכה' של לימוד התורה מעל פניו ויגלה לו מה עליו לתקן, נענה הרבי והשיב 'אם הקב"ה
 חפץ שמעשיך יהיו מוסתרים ומכוסים, איך יש בידי להוריד ולבטל הכיסוי'. ועכ"פ עלינו ללמוד מסיפור זה, שיהודי
 העוסק והוגה בתורה הקדושה נהפך לבריה חדשה ממש, וכל העבר נעלם ובטל כאין וכאפס, ועליו רק לקבל קבלה
 טובה להיטיב מעשיו מכאן ואילך, והמאור שבה יחזירנו למוטב.

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: אהבת ישראל

בס"ד | גיליון מס' 278

פרשת אחרי קדושים

מדוע עמד הרבי וצחצח את בור המקווה באישון ליל?

ואהבת לרעך כמוך... (י"ט, י"ח)

לאהוב, לרצות להיטיב לזולתנו, לחשוש לשלום כל יהודי, לפעול להקל ולהיטיב עם כל חבר או ידיד.

התקופה שאנו בעיצומה - מזמנת לנו אינספור הזדמנויות כאלה, בפעולות פשוטות ויומיומיות. וכשנשמור על הנחיות מתוך התפיסה הזו, כשנקפיד על ההוראות מתוך התובנה הזו - נרגיש מאושרים בכל מעשה ופעולה, לא רק שהדבר לא יעיק עלינו, אלא אדרבה - ישמח אותנו, ירומם את נפשנו!

ובנוסף, ואולי זה העיקר: לא פחות מלקרובים ולרחוקים, הרי מצות 'אהבת ישראל' מיועדת בראש ובראשונה לקרובים ממש, לבני הבית, למשפחה הגרעינית הקרובה. אין זמן מתאים מתקופה זו להתחזק בכך, לחזק את האהבה והאחוה בתוך הבית פנימה, עם בני המשפחה הקרובה, עם הילדים הזקוקים לנו בימים אלה יותר מתמיד.

הלא ממילא אנו נמצאים בבית רוב היום, ממילא איננו יכולים לצאת, ממילא אנו איתם רוב שעות היממה - הבה נמנף את התקופה ליצירת הווי משפחתי נעים, להטמעת עזרה הדדית, עידוד אמירת מילים טובות ויצירת אוירה חייכנית בבית.

זה הזמן, עכשיו העת. הבה נצל את הימים הללו להעמיק את 'אהבת ישראל' בתוך ליבנו, לחשוב שכל פעולה שאנו עושים נובעת מ'אהבת ישראל', ולפעול להרבות אהבה ואחוה בין בני המשפחה, מכרים וידידים. ואם כך נעשה - נגלה ש'אהבת ישראל' היא תרופת פלא שמייצרת אוירה טובה, שמעוררת רחמי שמים, שמביאה בכנפיה ישועות לרוב, אולם בעיקר - נצא מהתקופה הקשה הזו מחוסנים וחזקים מאי פעם, גודשי ויטמין 'אהבת ישראל' לכל החיים!

סחבה ודלי בידי הרבי...

שעת ערב מוקדמת בעיירה ניערדהז שבהונגריה. בחדר הסמוך לבית המדרש המקומי התכנסו ראשי הקהל, לדיון בסוגיית שמש בית הכנסת, אשר לאחרונה מתרשל במלאכתו. בידוע כי השמש מתקשה בפרנסתו, התקשו להחליט לפטרו מתפקידו, אולם לנוכח העובדה שתקופה כה ארוכה שביית הכנסת לא הוואר כראוי, לא נוקה במועד, לא חומם בחורף ולא טופח בקיץ, המקווה אינו מוסק, ועוד ועוד - גמרו אומר והודיעוהו על פיטוריו.

לא חלפו אלא כמה שעות, וראשי הקהל נקראו לביתו של הדיין בעיירה, הלא הוא מי שלאחר מלחמת העולם השנייה נודע ברבים כאדמו"ר מטאהש ז"ע. אז שימש הרבי כדיין בעיירה, והשמש זימן את ראשי הקהל אליו לדיון תורה, תובע להשיבו למשרתו כמימים ימימה, כשהוא מבטיח להשתפר ומתחנן על פרנסתו.

ראשי הקהל נענו ואמרו, כי ניתנו לו כבר אינספור הזדמנויות להשתפר, ובכל זאת הוא מוסיף להתרשל.

השגרה המוזרה-משונה משהו שאנו בעיצומה הולכת ונמשכת, התקופה המבולבלת והנבוכה הולכת ומתארכת, ימי החשש וההסתגרות הולכים ומתרבים, ועדיין - איש לא באמת יודע מה השלב הבא ומה יילד יום. בתי הכנסיות ובתי המדרשות מוסיפים להיות נעולים, גם מקומות העבודה לא חזרו לתפקוד מלא, מוסדות החינוך עודם מושבתים, וכל יהודי יושב בביתו, מהורה, מתמודד, מחשב את מסלול הימים הבאים, עד יעבור זעם, בהתאם להנחיות המשתנות כל העת.

ככל שהתקופה הזו מתארכת, ככל שהימים הללו הופכים לשגרה שנכפתה עלינו, כל אדם מנסה להבין מה מדברת התקופה אליו, במה ניתן לזכות דווקא בתקופה הזו, איך לא רק מתמודדים איתה - אלא גם ואולי בעיקר מנצלים אותה לטובה, כך שנוכל לצאת ממנה בתובנות חדשות, בנכסים רוחניים יקרי ערך, בכוחות טובים יותר להמשך החיים.

כי אכן כן, מדובר בתקופה מאתגרת, מורכבת, אולי קשה אפילו. אפשר לקונן על המצב ולהרגיש לא נעים בו, ואפשר - - -

אפשר להרכיב משקפיים אחרים, ולראות שהבורא יתברך זימן לנו בזאת הזדמנות פז, לזכות עשרות פעמים ביום במצוה היקרה והאהובה המופיעה בפרשת השבוע - מצות 'אהבת לרעך כמוך'. אפשר לחדד בתוך הלב שכל ההנחיות שאנו שומרים עליהן - בסופו של דבר נועדו להגן על הזולת, ואזי אנו ששים ושמהים לנצל את הזדמנות להתחזק ולהתעלות במצות אהבת ישראל!

הרי ממילא נצא מהבית חבושי מסיכות, הבה נכוון שאנו עושים זאת מתוך אהבת ישראל, אחריות לשלומנו ובריאותו של יהודי אחר. ממילא אנו נאלצים להתקשר למכרים וידידים שאיננו יכולים להיפגש עימם, הבה נכוון שאנו עושים זאת כדי להקל עליהם את התקופה, להפיג מעליהם את הבדידות.

גם כשאנו נכנסים לחנות ושומרים מרחק, גם בשעה שאנו נעמדים לתפילה בחצר במקום בבית הכנסת, גם כשאנו שומרים על הילדים בבית למרות הקושי בכך, כל הפרטים הקטנים הללו הלא נובעים מתוך אחריות לגורל הזולת. הבה נכוון בעת שאנו עושים אותם שאנו עושים זאת מתוך אהבת ישראל ודאגה לבריאותו של הזולת, ונזכה להאיר את התקופה שאנו בעיצומה באורה הזך והבהיר של מצות אהבת ישראל, נרגיש כי אנו בתקופת הזדמנות לקחת עוד ועוד מהאוצר הקסום הזה!

'אהבת לרעך כמוך' - 3 מילים יסודיות, שעליהם נשענים חסד, מידות טובות, רצון לסייע, דאגה לזולת, ועוד ועוד. 'אהבת לרעך' - קורא לנו אבא שבשמים, מזמין אותנו לראות את התמונה במלואה. הן אב אחד לכולנו, וכולנו אחים בנים לאותו אבא. כמה מוטל עלינו

סיסמא או משימה?

סיפר הגה"צ רבי דניאל פריש זצוק"ל, שהזדמן פעם לבית מדרשו של הרה"ק רבי איציק'ל מפשעווארסק זי"ע באנטווערפן, והנה הוא רואה מחזה לא שגרת: קודם תפילת שחרית, מגיע חתנו של הרבי - הלא הוא הרה"ק רבי יענק'לה זי"ע שלימים מילא את מקומו, וסובב הולך בין מתפללי בית הכנסת, לשואלם אם רוצים לשתות משהו, אם מצאו מקום להניח את מעילם כיאות, אם הם זקוקים לעזרה, וכן הלאה...

התפלא רבי דניאל: הלא רבי יענק'לה זה נודע כנוהג בגינוני קדושה מופלגים, ומצופה ממנו כי ינהג במנהג חסידים נעלים, וימנע מלשוחח קודם התפילה, וכיצד זה אפוא מסתובב הוא בבית הכנסת ומשוחח? המתין רבי דניאל לתורו, וכשרבי יענק'לה הגיע אליו, ושאלו בחיוך אם הוא זקוק למשהו, נענה לו באמירת 'שש... שש...'. כשהוא מורה על פיו, כמסמן שאין ראוי לדבר לפני שמדברים עם מלך מלכי המלכים...

השיב לו רבי יענק'לה: 'וכי מה אתה חושב, שהאמירה 'הריני מקבל על עצמי מצות ואהבת לרעך כמוך' היא לחש בעלמא, מין סיסמא כזו נטולת משמעות מעשית? חלילה! מצוה זו נוהגת בכל עת, וביתר שאת עכשיו, קודם התפילה. הריני לא רק מקבל עצמי, אני מקיים מצות אהבת ישראל כמו דיין!'

לימים, סיפר רבי דניאל כי הדברים הותרו בו רושם כה עז, עד ששינו את מבטו על מצוה נעלה זו, ועל כל חייו. כי כאן הבין, עד כמה אהבת ישראל נוגעת בכל מצב ובכל זמן, והיא ערך נעלה שבכוחו לגבור על ערכים נעלים רבים אחרים!

הבה ניקח לתשומת ליבנו את המסר העולה מסיפור נפלא זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א. יש לנו הרבה ערכים, ערך 'אהבת ישראל' אינו נופל מאף אחד מאלה. הבה נוודא בכל עת כי אנו מקפידים על אהבת ישראל בכל לב ונפש, פועלים למען הזולת מכל הלב ובמסירות נעלה!

מבחן התוצאה מוכיח כי בית הכנסת והמקווה מונחים ואינם מטופלים כראוי, הניקיון, החימום, התאורה - העסק לא עובד. 'בלית ברירה, מי שלא עובד - לא נשאר בעבודתו!' - הסבירו ראשי הקהל את עמדתם.

הדיין ביקש שהות להרהר, ואחר ביקש רשות מהנתבעים לשוחח עם השמש ביחידות, כשלאחר השיחה שב אל ראשי הקהל והציע: 'ראו נא, שוחחתי עם השמש, והבנתי ממנו שהפעם - הוא מבין שזה רציני, והמשך הרשלנות יעלה לו בפרנסתו. לפיכך, מבקש אני מכם כי תתנו לו ארכה של עוד חודש ימים על תנאי: אם יוכיח את עצמו - יוכל להאריך ימים על ממלכתו, ואם לאו - הריהו מפוטר אוטומטית, כבר מהיום!'

ראשי הקהילה נענו, והמתינו לראות כיצד יפול דבר. למרבה השמחה, בימים הבאים, הופתעו בני העיר מהמהפך שהתחולל בבית הכנסת ובמקווה. המקום הפך למצוחצח, נקי ונוצץ. הקירות מורקו, הכיורים הוברקו, נברשות השמן הענקיות נוערו מכל פיורו אבק, בית ה' הפך לנעים ומפואר. גם המקווה הפך למוסק ומחומם כראוי, פשוט תענוג!

עברו שבועיים, וראשי הקהל עלו למעונו של הדיין להודות לו. הרב שמח לשמוע, ביקש לוודא כי אכן השמש ימשיך במשרתו כמובטח, וכמובן שראשי הקהילה אישרו זאת מיד.

חלפו כמה חודשים, ואחד מראשי הקהל שב לעיירה בשעה מאוחרת בלילה. מרכבתו עוברת על יד בית הכנסת, והנה הוא מבחין כי בית הכנסת מואר. 'אני רואה שהשמש חזר להתרשם!...' - הרהר באנחה, 'הנה, רק עברה תקופה לא ארוכה, והוא כבר החל לשכוח לכבות את מנורות השמן בלילות!'

הלה חס על השמן הבעור לחינם, עצר את מרכבתו ונכנס בשערי בית הכנסת, על מנת לכבות את המנורות הדולקות. כפי שצפה, בית הכנסת היה ריק מאדם, אולם ניכר כי לפני שעה קלה הסתיימה מלאכת נקייתו. כששמע קולות עולים מן המקווה, החליט לרדת ולבדוק מי הוא זה ואיזה הוא אשר נמצא במקווה בשעה כה מאוחרת...

האיש נעמד על עומדו, פניו החווירו ולבו החסיר פעימה. בתוככי בור המקווה, על סולם קטן, עמד דיין העיירה - הלא הוא האדמו"ר מטאהש ז"ע, כששרוליו מופשלים, דלי מים בידו האחת, סחבה בידו השנייה, והוא משפשף במרץ רב את קירות בור המקווה, מצחצח אותם כדבעי...

דקה ארוכה עמד האיש המום, מתקשה לעכל את המראה. הנה כי כן, בחודשים האחרונים - מאז הבין הרב כי קיים איום על פת לחמו של השמש האומלל, החליט להיכנס בנעליו, שלא לומר במגפיו, ונטל על שכמו את מלאכת הניקיון. הכל, כדי שהשמש יסיף ויקבל את פרנסתו בכבוד, כשהרב הוא העומד וממרק את בניין בית הכנסת והמקווה מדי לילה!

את הסיפור המפעים סיפר הרה"ח ר' שלום מיכל ארגעל שליט"א, אשר זכה לשמש כידי ימינו של האדמו"ר מטאהש ז"ע, ומתוך המקווה המואר באישון ליל ניבטת לנו דמות אבהית שכל כולה אהבת ישראל זכה, כדי ללמדנו:

אהבת ישראל אמיתית, היא כזו שאין לה גבולות של מקום וזמן, כבוד ומעמד. מי שאוהב כל יהודי כמו את עצמו ממש - אינו מרגיש כל פחיתות כבוד לסייע לזולת או להאיר פנים למסכן, לומר מילה טובה או להתמסר לצורך של חבר. אהבת ישראל אמיתית היא לאהוב כל יהודי באמת, להיות נכון להתמסר אליו, לפעול למענו, להקל מעליו, לגרום לו לחייך.

עתה, בתקופה זו, נוכל לסגל לעצמנו את החשיבה הזו. עתה הזמן לחדד שבעת שאנו שומרים על הנחיות וההרחקות - אנו בעצם שומרים על יהודים אחרים, ובכך נפנים את ליבנו את הערך הנשגב של אהבת ישראל והאחריות לגורלו של כל יהודי. עתה העת גם למנף את אהבת ישראל בתוך הבית פנימה, להאיר פנים, לחייך, ליצור אווירה טובה ונעימה.

ואם נשכיל לנצל את התקופה הזו כדי לחזק בליבנו את המידה הנעלה הזו - הרי שהתקופה הזו תסתיים בקרוב מתוך בשורות טובות ישועות ונחמות, ונצא ממנה עשירים ומאושרים בהון רוחני יקר ערך, שילווה אותנו להמשך החיים!

באיזו מסעדה לא משלמים?

את הסיפור הבא סיפר בעל המעשה, הרה"ח ר' משה טייטשער זצ"ל - מחסידיו של הרה"ק בעל האהבת ישראל מו"צ ז"ע, ושמענוהו מפי הרה"ג רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א, ומעשה שהיה כך היה:

ר' משה זה, היה סוחר עצים גדול, שמסחרו בכריתת עצים ביערות סביב חוסט, והסעתם בנהר בין ערי הונגריה, שם נמכרו לכל מבקש עצים. באחת השנים, בערב תשעה באב, העמיס ר' משה סחורה רבה על רפסודת ענק, מתוך מחשבה כי הרפסודה תועמס היום, ותצא לדרכה ביום שאחרי התענית. דא עקא שהרפסודה ככל הנראה לא היתה קשורה יפה, ומיד כשהסתיימה מלאכת ההעמסה - החלה הרפסודה מפליגה בנהר, באין איש עליה...

בהיתר של רב עקב דבר האבד, בבוקרו של יום צום תשעה באב הפליג ר' משה בסירה קטנה, על מנת לחפש את הרפסודה הסוורת ש'ברחה' לו עם הסחורה. כעבור כמה שעות גילה את הרפסודה תקועה אי שם, על סלעים בשולי הנהר. ר' משה סיים את אמירת הקינות, ומיד החל מושך את הרפסודה בכוחות מאומצים, כדי להשיבה למסלול הנהר.

כמה שעות של עבודה מיוזעת ומייגעת בעיצומו של הצום, והנה שבה הרפסודה והתייצבה כבתחילה, כשהפעם - ר' משה יושב עליה היטב, אוזח במשוטיה ומשיט אותה בבטחה. החמה החלה לשקוע, ור' משה - שהיה מותש ועייף מיום של צום שבעיצימו עבד בפרך - חיפש מזח קרוב, לקשור בו את הרפסודה היטב ולרדת לחפש משהו לאכול. עד שמצא מקום כזה כבר היתה שעת ערב, החמה שקעה זה מזמן, הוא ממחר לעצור את הרפסודה ולקושרה היטב, ויורד ממנה.

ר' משה יורד ובודק באיזו עיירה נעצר, ועובר אורח מגלה את אוזנו כי הגיע לעיירה קערעסטיר. ר' משה ממשיך ושואל היכן יש כאן מקום לסעוד, ועוברים ושבים מפנים אותו אל אחד הבתים, שנראה בית פשוט למדי אך רחב ידיים. הוא נכנס פנימה ומגלה אולם מלא עד אפס מקום, בו יושבים אנשים רבים וסועדים בהנאה לאחר הצום הארוך.

הוא מחפש לעצמו כסא לשבת, אולם מגלה כי כל המקומות תפוסים, האולם פשוט מלא ואין מקום לסיבה. לבסוף, הוא מגלה כי בקדמת האולם יש כסא אחד פנוי, והוא רץ ומתיישב עליו, נח קמעא מהדרך ותר בעיניו אחר מלצר המסעדה, שיבוא להגיש לו את הארוחה הדשינה - כפי שכולם אוכלים.

לא חולפות כמה דקות, ומיד מגיח המלצר מן המטבח, פונה לר' משה ושואלו מה ירצה לאכול. ר' משה היה סוחר עשיר ומשופע בממון, והוא החליט כי בתום יום כזה - יפנק את עצמו קמעא במעדנים מיוחדים. לפיכך, הוא מבקש מהמלצר כיסי בצק ממולאים בירקות מטוגנים בחמאה, אחד המעדנים היקרים והאהובים עליו בדרך כלל...

המלצר נענה מיד, רץ ונעלם בתוככי המטבח, ושב משם עם מגש עמוס כל טוב. לחם טרי וריחני, סלטים ללפת בהם את הפת, וכמובן - צלחת גדולה ומלאה בכסי בצק מטוגנים בחמאה, כפי שר' משה הזמין. הוא מגיש את כל האוכל לפני ר' משה שהחל מיד לאכול, ומרוב רעב לא שת לבו כי כל הנוכחים באולם יושבים וצוחקים...

הוא מסיים לאכול את הארוחה הנאה והמפוארת, מברך ברכת המזון בכוונה, וניגש לשלם. הוא מבקש מהמלצר את פירוט התשלום, והמלצר מפטיר לעברו: 'ברכת ברכת המזון? הודית להשם? - זהו, שילמת!'

ר' משה מתבלבל, מביט לאחוריו נבוך ותוהה, ועתה הבחין כי כל הנוכחים פשוט יושבים וצוחקים. הוא מתקשה להבין מה מקום לשחוק יש כאן, וצועד לשולי האולם - כדי לשאול יהודי מקומי מה קורה פה. מהי שיטת התשלום המוזרה הזו, מדוע כולם יושבים ולועגים לו, ובכלל - כל העסק נראה לו מוזר מאין כמוהו...

כשמתחננות התמונה לר' משה - הוא מחוויר כסיד ורגליו רעדו בפיק ברכיים. מסתבר, כי המסעדה בה הוא יושב - היא סלון ביתו של הרה"ק רבי ישעיה'ל מקרעסטיר ז"ע, הצדיק אשר שמו נפוץ בכל הארץ. לא זו אף זו - המלצר החייכן שהציע לו אוכל בחדווה והגישו לפניו בהכנעה - הוא הוא הצדיק בעצמו, ואם לא די בכך - הרי שהכסא הריק עליו יושב - הוא כסאו של הצדיק בעצמו, אשר כל האורחים ידעו כי הוא מקומו של הרבי ולא העזו להתיישב בו, ולכן היה פנוי!

ר' משה נחרד. הוא חשב כי נכנס למסעדה, הזמין בחופשיות מהמלצר, מתוך כוונה לשלם - כמקובל. עתה הבין כי ביזה את הצדיק, ישב על כסאו, הפנה אליו דרישה למזון, והצדיק פשוט הגיש לו את האוכל כמלצר. פניו החווירו והסמיקו חליפות, והוא רץ אל המטבח, נופל לרגליו של הצדיק ומבקש מחילה...

ור' ישעיה'ל, באותו חיוך נלבב בו הציע את האוכל, משיב לו בפשטות: 'למה ידבר כבודו כדברים האלה? ניכר עליך שאתה עייף, בוודאי התאמצת היום עד מאוד, ולכן אתה נופל מרגליך. הבה אקח אותך לחדר הסמוך, בו יש מיטה מוצעת ונוחה, תנוח כמה שעות מטלטולי הדרך, ואז כבר תרגיש בנוח...'

סיפור זה סיפר בעל המעשה בעצמו - והיה הדברים לטובת נשמתו של הרה"ק רבי ישעיה'ל ב"ר משה ז"ע שבשבוע החולף חל יומא דהילולא שלו - יש בו מסר מדהים ומפעים: מסירות ליהודי אחר, היא להרגיש אותו, להבין את העובר עליו. רבי ישעיה'ל, מעבר להיות דמות מופת של אהבת ישראל בוערת, הרי מתוך תהלוכותיו של היהודי שלפניו הבחין שהוא מותש ועייף, ושש להציע לו ארוחה דשנה ומיטה חמה.

הבה נראה לנגד עינינו את דמות של רבי ישעיה'ל, את מסירותו ללא גבול. הבה נרגיש בצרתו של יהודי אחר, הבה נתמסר אליו ככל יכולתנו, הבה נפעל להקל מעליו בכל דרך אפשרית. זוהי אהבת ישראל זכה וטהורה, בעזרתה נזכה להיושע מכל צרה וצוקה, ואם נפנימה אל הלב עכשיו - נזכה שהיא תישאר בוערת בליבנו, ותלווה אותנו לואורך ימים!

אגעדאנק

על פרשת השבוע

פרשת אחרי קדושים תש"פ

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

אחרי מות שני בני אהרן. (טז, טז)

במדרש הובאו כמה טעמים למה מתו, חד אמר שלא היו נשואים אשה דכתיב ובנים לא הי' להם וח"א מפני שנכנסו שתויי יין למקדש דסמיק ל"י לפ' יין ושכר אל תשת, וח"א שהורו הלכה בפני משה רבן, י"ל דכל דברי חז"ל אחד הם, דידוע שאין אדם יכול לשער בשכלו ובדעתו עד היכן מגיע כבוד ומורא אביו ורבו וק"ו כבוד השכינה, אך אם נשוי אשה והוליד בנים יוכל לשער לפי מה שהוא מבקש הכרת פנים וכבוד מאשתו ולהיות כל איש שורר בביתו ובפרט מבניו שינהגו מאוד בכבודו, והיאך הוא לו צער ועגמת נפש אם בניו אינם ממבדים אותו כראוי או חלילה מבזין אותו, מזה ילמוד היאך ינהוג גם הוא בכבוד הוריו ומוריו, והנה אלו הי' נלדב ואביוהו נשים והולידו בנים אזי הי' משערים בשכלם עד היכן מגיע כבוד רבו וק"ו כבוד השכינה ולא הי' מזולזלים לכנוס שתוי יין בקלות ראש למקדש ולזולל בכבוד משה רבם להורות הלכה בפניו, אבל יען לא נישאו ולא הי' להם בנים לא יוכלו לשער עד היכן הדבר מגיע ובאו לכל זה וכל דברי חז"ל אחד ואלו ואלו דברי אלקים חיים המה.

(תורת משה לחת"ס)

ושלח ביד איש עתי המדברה (טז, כא)

אל הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, הגיע פעם עיתונאי ממערכת עיתון אמריקאי - רב תפוצתי, לצורך ראיון, העיתונאי רצה לסקר את היהדות האורתודוקסית והעלה בפני רבי מאיר "עיונות" שונים ומשונים המשוכיכם ליהדות האורתודוקסית, ורצה לשמוע את תגובת הרב לדברים. נענה לפתע רבי מאיר ושאל: "היכן מצינו בתורה לראשונה 'עיתונאי'?" הנוכחים לא הבינו לאן חותר הרב בשאלתו ומה תשובה יש בה לצורך העניין, נענה רבי מאיר ואמר המקור הוא בפרשת אחרי בפסוק "ושלח ביד 'עיתני', 'עיתני' הכוונה עיתונאי, ולמה נצרך לשלוח את השעיר לעזאזל דווקא עם עיתונאי? הקשה רבי מאיר והשיב: היות שחז"ל אמרו שיש להתוודות את כל העוונות על ראש השעיר המשתלח, ועוון שלא התוודו עליו - אין השעיר מכפר, א"כ מי הוא איפה זה שיזכור כל עוון ועוון וכל חטא הכי קטן שלא להחסירו בשביל שהשעיר יכפר, - לא היתה ברירה אלא לקחת "עיתונאי" שחזקה עליו שלא יפספס שום חטא...

"זכרון מאיר" - מתורגם מאידיש)

קדושים תהיו כי קדוש אני וגו' (יט, ב)

נזכיר מילתא דבדיחותא מספר עטרת יהושע הרה"ק מדז'קוב 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקים, ופירש"י 'פרשה זו נאמרה בהקהל', והמשך הפסוק הוא 'איש אמו ואביו תיראו' ובהמשך 'אל תפנו אל האלילים'. ונדע שיש הרבה מצוות בפרשת קדושים, ויש להבין מפני מה נסמכו דווקא אלו המצוות זה לזה, קדושים תהיו, יראת אב ואם, ואל תפנו אל האלילים.

ופי' רבי יהושע'לע שיש שני מיני צדיקים, יש צדיק שהוא צדיק בעצמו, מתייער לפני ה' כל ימי חייו. ויש צדיקים שקדושתו אינו מצד עצמו, אלא מפני שמתאספים ובאים אליו חסידים ואנשי מעשה, ממילא הוא נהיה קדוש, כיון שנתמנה על הציבור ממילא אינו עושה מלאכה בפרהסיא, ואינו יכול ללכת למקומות לא טובים, וכן צריך להכין דברי תורה לשולחנה הטהור, ולבא לתפילה ולהתפלל בכח ובקול וכו' וכו', אדהכי והכי נהיה קדוש באמת.

הצדיק הראשון הוא בחינת שבת והשני הוא בחינת יו"ט, כי הראשון הוא קדוש בעצמו כמו שבת שקדושתה קבוע, משא"כ השני הוא כמו יום טוב שמברכים 'מקדש ישראל והזמנים', שבני ישראל קדשו אותו להיות רבי קדוש. כמו שיש זמן שמתקדש ע"י ישראל, כך יש נפש שנתקדש ע"י ישראל.

הקשה רבי יהושע'לע אם כך הם הדברים, מה לנו לבחור צדיק מיוחד, נקח כל איש מהשוק ונתחיל להסתופף בצילו וכו' וכו' עד שיתקדש ויתעלה מדרגה לדרגה, ויהיה לנו צדיק אמת, מה לנו ליסוע דווקא לאדם ששמו האגער, אלתר, רוקח הורוביץ, פרלוב, טייטלבוים, הלברשטאם וכו' שיש להם יחוס של כמה דורות בעלי רוח הקודש, הרי בכל אופן האיש מתקדש ע"י שמתאספים אצלו?

ותירץ רבי יהושע'לע שאם נגדיל איש פשוט שלא היה לו זכות אבות, הרי כשיתעלה במעלות עליונות, יהפוך לבעל גאווה, וכשיתגאה אין לנו שום תועלת מקדושתו ופרישותו ועבודתו, נמצא שכשנוסעים אל הצדיק שהוא

בחינת יום טוב, מוכרח לנסוע דווקא ליחסן, כמ"ש בעטרת יהושע (פ' שמות עה"פ ויאנחו בני' מן העבודה) כי היחסן אינו יכול להתגאות, שהוא זוכר את עבודתו בקודש של הסבא זכרונו לברכה, כל ייחסן שהוא בעל גאה מקומו בבית חולים לבריאות הנפש, כי כשהוא בר דעת ועושה חשבון מי אני כלפי עובדת זקני, ותמיד הוא בשפלות הנפש.

נמצא שאם נוסעים לצדיק שהוא עצמו כאברהם אבינו, לא איכפת לו אם אביו היה תרח, אך אם נוסעים לצדיק שאנו מרוממים אותו, מוכרח שיהיה יחסן גדול, שאם לאו, יכשל בגאווה והוא נוק לנו ולו.

וזה שאמר הפסוק 'קדושים תהיו' ופירש"י 'פרשה זו בהקהל נאמרה' לרמוז על הקדושים שנאמרו בהקהל, ע"י שבאים אליו הקהל הם מוכרחים להתקדש, וממילא 'אל תפנו אל האלילים' אל אנשים פשוטים שאין להם ייחוס מאביהם, בחי' אלילים לשון לא וכלום, אל תלך לאחד שהוא בעצמו אינו כלום וגם אבה"ק לא היו לו, תלך רק לאיש כזה ש'אמו ואביו תיראו', שהוא מתיירא מאבותיו הק' ומתבושש מפניהם, איליו תלכו ותסעו.

כך אמר היחסן הגדול רבי יהושע'לע דז"קובער בן רבי אליעזר דז"קובער בנו של הרה"ק מראפשיץ בנו של רבי מענדל'ע ליסקער חתנו של רבי יצחק לאנדי'ער. דורי דורות של בעלי רוח הקודש, והוא יושב ואומר שהיחוס מביא את האדם לידי ענווה, שהרי הוא אמר זה הפירוש...

רבי יצחק לנדי'ער הנ"ל היה שם משפחתו הורוביץ, ממשפחת הלויים המיוחסת. חתנו הרה"ק רבי מענדל'ע לינסקער היה שמו במקורו רובין ולא הורוביץ, אלא שבנו הרה"ק מראפשיץ קרא שם משפחתו הורוביץ על שם זקינו רבי יצחק, ושאל אותו אחד מבניו מדוע שינית את שמך מרובין להורוביץ, ענה הרה"ק מראפשיץ החכם בחכמה אלוקית, רובין הוא אבן חן, אבן האודם מאבני החושן, אני לא רוצה שתחשבו שאדם שנולד הוא כבר אבן חן, אני רוצה שתבינו שצריכים להתייער הרבה בעבודת השם, האראוועט'ס - בחי' הורוביץ. ואכן זכה שבניו נתייערו מאוד, אע"פ שכולם נולדו רובינ'ס עכ"ז התייערו. כמו שפרשו צדיקים 'אל תפנו אל האבות', לא לסמוך על מה שיש להם אבות קדושים, אלא להתייער כל אחד לבדו.

רבי יצחק היה מיוחס לדורות הראשונים, ונקרא 'איש הורביץ' על שהגיע מעיירה ששמה הורוביץ, והעיד הבעש"ט הק' על כמה משפחות שהם מיוחסות דורי דורות כשרים וטהורים, ואחד מהם הוא משפחת הורוביץ.

(הגרמ"י רייזמן ד' קדושים תשע"ו)

ואהבת לרעך כמוך אני ד' (יט, יח)

יש לדקדק איך ישקל במאזנים להשוות לגמרי אהבת הריע לאהבת עצמו לא פחות ולא יותר. ועוד שאמרו חז"ל (ברכות סא, ב) יש בני אדם שממונם חביב עליהם מגופם, ובאלו היה ראוי להזהיר שתהיה אהבת רעו כאהבת ממונו.

ונראה, כי כתבו המחברים, שהפילוסוף "אפלטון" אמר שגדר האהבה הוא דוקא בהיות הנאהב הפוך מהאוהב, כמו לדוגמא, שהאדמה שהיא יבשה בטבעה היא משתוקקת למים ומטר המרטיבה, וכן המוכר משתוקק אל הקונה שהוא הפכי לו המשלים ענינו וחפצו, אבל הדומים אחד לשני ישנאו זה את זה כמו שמצינו (בראשית רבה לב, ב) "כל אומן שונא בני אומנתו".

אבל הפילוסוף "אריסטו" לעג לו וטען ההיפך, כי דוקא הדמיון יוליד האהבה, כמו שרואים שבעלי דת אחת אוהבים זה את זה בעבור הדמיון שביניהם ושונאים לזולתם וכדומה לזה הרבה, ומה שהביא אפלטון ראייה מאהבת הפכיים טעה ושהגה בביאור ענין אהבה, כמו שיאמר אדם שאוהב הוא מאכל פלוני, הרי, אילו היה אוהבם באמת לא היה אוכלם ומפסידם, אלא וודאי אוהב את עצמו, לא שאוהב את האוכל, כמו"כ בדוגמאות הנ"ל, האדמה אוהבת את עצמה והגשם מספק לה את רצונה, ולא שאוהבת את הגשם. כן הדבר אצל המוכר, שאין לו שום אהבה ללוקח אישית, רק מחמת שהלוקח משלים את רצון המוכר לכן מצפה ללוקח.

בזה יתבאר הפסוק כך: התורה באה לומר, שבזה שמוכר אוהב את הלוקח, אין בזה גדולה כנ"ל, אבל שמוכר אחד יאהב את המוכר השני, בזה יש גדולה, ועל זה אומרת התורה, ואהבת לרעך - לאיזה ריע? - כמוך, שהוא באותו מצב

כמוך, שתאהב גם את המוכר השני ולוקח אחד את הלוקח השני, שבזה תהיה אהבה אמיתית, לא מחמת שמספק ומשלים את אהבת עצמך.

(ערבי נחל)

ואהבת לרעך כמוך, אר"ע זה כלל גדול בתורה.

יש לפרש שר"ע לטעמי דדרש ר"פ 'איזהו נשך' וחי אחיך עמך - חיך קודמין לחיי חבריך, וא"כ כיון שחיך קודמין איך אפשר לקיים ואהבת לרעך כמוך? מיהו הא דחיך קודמין היינו בעניני עוה"ז, אבל בחיי הנצחיי דהיינו בלימוד התורה חייב ללמד לאחרים אפי' הוא מבטל עצמו מלימודו מ"מ חייב ללמד עם אחרים. וע"כ אמר ר"ע "זה כלל גדול בתורה" דבענין לימוד התורה הוא כלל גדול לאהוב חבירו כמוך (מ"מ לא אמר רק כמוך כי ע"ז שמלמד לאחרים גם הוא עושה מצוה ומזכה עצמו ושניהם שווים).

(תורת משה לחת"ס)

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני ד' אלקיכם: אל תפנו אל האילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם וגו'. (טו, טז-ג)

בביאור הסמיכויות בפסוקים אלו ישנם כמה ביאורים במפרשים, בנוסף לדרשת חז"ל הידוע:

"בתם סופר" כתב, אני ה' מרמז על "נאמן לשלם שכר", על מצוות כיבוד אב ואם כתבה התורה אריכות ימים וגם על שמירת שבת יש שכר של "יחלה בלי מצרים", והגמ' בסוף חולין מספרת על אותו אחד שהלך להביא גוזלות במצוות אביו ונפל מן הסולם ומת, והגמ' אומרת שיתכן שלא הועילו לו זכות המצוות שעסק בהן מן היתה לו מחשבת עבודה זרה. בזה מתבאר הפסוק: איש אמו ואביו תראו ואת שבתותי תשמרו אני ה' - דהיינו נאמן לקבל שכר, אבל מזהירה התורה שאת השכר תקבל רק בתנאי ש"אל תפנו אל האילים" שכן אם יש מחשבת ע"ז לא תועיל זכות המצווה.

בעוד דרך מבארים המפרשים, וכעין זה איתא בחת"ס, על פי דברי הרמב"ן שהסיבה שלכן חייבים בכיבוד או"א הוא מחמת שהם שותפים ביצירתו יחד עם הקב"ה והשווה כבודם לכבודו. אלא שיש להבין, הרי הגמ' אומרת במסכת שבת ש"נמנו וגמרו שנח לו לאדם שלא נברא משנברא" אם כן למה מחוייב האדם לכבד את הוריו על שהביאוהו לעולם? אלא, שהטעם שלכן נח לו שלא נברא הוא מחמת שקרוב להפסד יותר מאשר לשכר, וחז"ל אמרו שמי שמשמר את השבת אפי' עבד ע"ז כדור אנוש מוחלים לו על עוונותיו, יוצא שעי" שמיירת שבת קרוב יותר לשכר, ובוה מתבאר הסמיכות: איש אמו ואביו תיראו, ואם תשאל שהרי נח לו שלא נברא? ע"ז ממשיך ואומר "את שבתותי תשמרו".

ביאור שלישי מצאנו במפרשים: שהתורה מזהירה, "את שבתותי תשמרו וגו'" שהן אמנם שהשומר שבת מוחלים לו אף על עוון ע"ז, בכל זאת "אל תפנו אל האילים שלא להסתמך על מחילה זו..."

בצדק תשפוט עמיתך (יט, טו)

מסופר על רבי זלמליה מולוז'ין, שפעם אחת בהיותו במקוה הבחין כי חולצתו נעלמה. לבש את חליפתו ללא החולצה ושב לביתו.

שאלה אשתו: "היכן החולצה?" ענה: "כנראה עני אחד החליף אותה בטעות..." - "ולמה לא לקחת את החולצה שלו?" - "כי הוא שכח להשאיר את שלו..."

(ומתוק האור)

מאוצרות המגידים

בצדק תשפוט עמיתך (יט, טו)

באר רש"י: "בצדק תשפוט עמיתך - כמשמעו, דבר אחר: היו דן את חברך לכף זכות".

בילקוט "לקח טוב" כתב בשם רבו המשגיח של כפר חסידים - רבי דב יפה זצ"ל רעיון נאה:

אפ אדם אינו דן לכף זכות, בוודאי אינו אוהב את עמיתו. והוא ממשיך ונותן דוגמא. לאדם נאבד חפץ, חפץ החביב לו. ראשית כל הוא מחפש בכל המקומות שעולה בדעתו שאפשר שימצא שם. כאשר החפץ לא נמצא, אינו אומר נואש, הולך לחפש במקומות שהדעת רחוקה שהחפץ שם. אך חושב - אולי בכל זאת. אחר כך חוזר שנית למקומות הראשונים בהם חיפש, אולי לא חיפש היטב, שמא לא ראה, שמא ושמא ימצא בסוף את היקר לו.

מה אתה הולך שוב? כבר חיפשת ולא מצאת!?

מדוע באמת הוא מחפש כל כך, וכי הוא כפייתי, וכי יש לו נערווען? לא. הוא פשוט מייקר את הדבר שנאבד ממנו.

כמו כן, אם אכן היית אוהב את רעל כמוך, היית מחפש בחורים ובסדקים [שבמוחק] זכות עליו, והיית מצליח להעלות ברעיוןך זכויות, ואפילו אם באופן שטחי זה לא גלאט, היית מחפש בנרות את צד הזכות שבענין, ואם אינך מחפש - זה משום שאינך אוהב את עמיתך!

יש המוציאים לאור ספרים של חיזוק ליראת שמים ומצוות, מדוע לא מוציאים לאור ספרי מעשיות אודות לימוד זכות? כל כך הרבה מעשיות יש על כך שאנשים זכו ללמד זכות ואחר כך גילו שאכן כך באמת.

אספר לכם מעשה שהיה לפני כמה שנים. בלדרמן היו באותו בוקר שני מניינים בהנץ החמה, אחד בבית המדרש, ושני בחדר הסמוך, ב"בית שני" [פלפוני היה 'חיוב' ועשו למענו מניין נוסף].

ב"בית שני" היה מנין מצומצם. סיימו שמונה עשרה של לחש, ובקשו להתחיל חזרת הש"ץ, אין מנין, כי אחד נעלם.

הסתכלו בחוץ, וראו כי אחד המתפללים יצא החוצה - לחצר בית הכנסת לדרמן.

אמרו לו: "היכנס, אתה עשירי".

- "לא".

- "מדוע אינך נכנס?"

- "אני צריך אוויר".

- "בפנים יש וינטלטור..."

- "לא, לא, אני צריך את האויר של החוץ".

- "מחכים לך..."

- "אני לא נכנס".

מה לעשות, הביאו משהו אחר תחתיו.

תבינו, האדם הזה היה בריא לחלוטין. בריא אולם. ג'לוב, גיבור ממש. ופתאום אין לו אוויר... "הסתכלתי עליו בתמיהה" אמר אחד המתפללים, אבל מה אפשר לעשות, לא היתה ברירה וקראו ליהודי אחר במקומו.

אחרי התפילה הוא ביקש שיקראו לאשתו, כי אינו חש בטוב, אין לו אוויר ויש לו לחצים.

בקיצער, מה היה סוף המעשה?

בצהריים הוא כבר לא היה בין החיים. הובל לבית החולים עם התקף לב קשה. היעלה על הדעת? אדם הנראה בריא אומר שאין לו אוויר - ומתברר שלקה בליבו?!

כן! אם הוא אומר שאין לו אוויר - חייבים לדונו לכף זכות! כאלו יש עובדות לעשרות ולמאות.

נספר לכם מעשה שבדידי הווה עובדה. לפני כמה שנים, ה' ירחם, לקיתי בעיני. בעין אחת הייתי לגמרי עיוור ובעין השניה ראיתי בקושי דמיוות. לא יכלתי להכריע האם לפני עמוד או אדם. הקב"ה עזר, עשו ניתוח קטרקט, ו"ברוך פוקח עורים", הודו לה'.

בתקופה שלפני הניתוח, חזרתי פעם מבית המדרש בשבת קודש, ומולי הלך יהודי יקר ונכבד. אמר לי 'גוט שבת', לא שמעתי טוב באזני [בשבת הנני הולך ללא מכשיר שמיעה] ולא הבחנתי בכלל שאומרים לי 'גוט שבת'. לא הגבתי והמשכתי ללכת באפילה, כי אינני רואה כלום.

באנו הביתה. אומרים לי בני הבית: "מה עשית? הלא חבר שלך פלוני אלמוני, הגיע לבני ברק והיה גם בתפילה בבית המדרש, והוא אמר לנו שאמר לך 'גוט שבת' ולא ענית לו, מה יהיה הסוף, אבא, אתה לא רואה, ואנשים כועסים עליך!"

כמובן, במוצאי שבת התקשרתי ואמרתי לו: כך וכך הוה מעשה. שאלתי אותו: "מה חשבת כאשר לא ענית לך?"

"חשבת, שאתה לא שומע טוב, זה אני יודע, אבל כאב לי, שאם אני בא והולך ממש מולך, מדוע אינך משיב לי 'גוט שבת'? מה קרה לך? ראונו ידידי? אבל אחר כך חשבת: כנראה אתה שקוע באיזה ענין ולא הבחנת, וודאי איזו סוגיא קשה בראשך".

סיפרתי את הבעיה שלי, שאני פשוט לא רואה.

המקרה כאב לי, כי נכון שהוא דן אותי לכף זכות, אבל מה עם רבים אחרים, ומסתמא דבר יום ביומו שנפגעים ממני, והם אינם מעיירים לי, מה יהיה הסוף? החלטתי: מי שלא יהיה - אפסיר לעברו 'שבת שלום' וגוט שבת'. מה כבר יכול להיות, העיקר שאדם לא יפגע בגיני, כך עשיתי.

בליל שבת אחד מגיעים האורחים מבית המדרש אחרי מעריב, והנה ליד הבית שלנו עומדים אנשים בקבוצה, מסתמא של חסידי נדבורנא, שבית מדרשם לידי, אני מכיר הרבה מהם. חלפתי לידם, וללא ראות אמרתי בקול וידידות א גרויסע גוט שבת.

אחרי זה שאלתי, סתם מחמת מדת הסקרנות: מי היו היהודים שאמרתי להם 'גוט שבת'? "או קבוצת נשים" - אמר לי פלוני. געוואלד. נהיה לי חושך בעיניי. מה יאמרו הללו? אתם יודעים, זה קרלנשטיין מהבניין הסמוך, או שהשתגע או שהתפקר, אחד משניהם... מה הוא הולך ברחוב ואומר לכולם 'גוט שבת', עד כדי כך...?

וכי יעלו על הדעת שהוא לא רואה, הוא עיוור, מדוע לומר שהוא עיוור? כנראה השתגע.

נזכיר דוגמא נוספת שרבי שלום שבדרון זצ"ל היה מספר, מעשה שהיה, א מוראדיגע מעשה.

בירושלים של הימים ההם, ימי מלחמת העולם הראשונה, אנשים מתו מרעב. באותם ימים התרחש סיפור שכל ירושלים רעשה סביבו.

ליהודי פלוני היה בביתו מטבע זהב - 'נפוליאון'. בכזה סכום יכלו לעשות הרבה מאוד בימים ההם.

הוא הניח את המטבע מעל הארון בבית, וידע תמיד, שברוך ה' יש לו מטבע לעת צרה, שמחה וששון.

הילד הקטן ראה מידי פעם שאבא מטפס על הארון. ענין אותו לדעת מה יש שם למעלה. פעם, כאשר אבא לא היה בבית, הוא טיפס וראה שם מטבע. מטבע! אפשר הרי לקנות בו א שטיקל מזונות, חתיכת עוגה להחיות את הנפש.

טיפס ולקח את מטבע הזהב, ורץ לקיוסק לקנות. בדרך פגש אותו יהודי וראה שיש לו בידו מטבע זהב.

"יינגלע, לאן אתה הולך?" - התעניין היהודי.

"אני הולך לקיוסק לקנות עוגה", סיפר הילד.

אמר היהודי לעצמו - כאן בירושלים משתולל הרעב, והנה ילד מסתובב ברחוב עם מטבע זהב?! החליף עם הילד את המטבע, נתן לו מטבע פשוט של נחושת, ואת מטבע הזהב שלשל לכיסו.

הילד נכנס לקיוסק וקנה עוגה במטבע. יום יומיים אחר כך טיפס אביו לראות את האוצר - והנה האוצר איננו! עשה סקנדל גדול, מי גנב. הילד אמר: "אני לקחתי".

"מה עשית עם הכסף?"

"קניתי עוגה".

רץ לקיוסק והתחנן לפני המוכר: "תרחם עלי, תחזיר את המטבע שהילד נתן לך".

אמר לו: "אני לא יודע על מה אתה מדבר".

"מה זאת אומרת אתה לא יודע? הרי הילד אומר שהוא נתן לך את המטבע!"

"באמת הילד היה אצלי, נתן מטבע וקנה עוגה, אבל זו היתה מטבע של נחושת".

האבא מתחיל לצעוק: "רמית את הילד, תרחם עלי תחזיר את הגניבה", הוהמוכר בשלו: הוא נתן לי מטבע נחושת.

"איך יכול להיות, הרי על הארון היה מטבע זהב", טען האבא.

"אני לא יודע מה היה על הארון, הילד נתן לי מטבע נחושת!"

הלכו לרב.

הרב שמע את הסיפור, והכריע: "המוכר מחויב להישבע שלא לקח את מטבע הזהב, ויפטר".

המוכר, שהיה ערלעכער איד, אמר: "רבה, אנני נשבע אפילו שבועת אמת. ואם משום כך אצטרך לשלם - אשלם, אבל מאיפה יהיה לי מטבע זהב?"

בכל מקרה נהיה רעש גדול, הכל דברו כי בעל הקיוסק גנב, אין בכך ספיקות, הרי הילד מודה שלקח מטבע. כיצד יש לו בכלל חוצפה לומר שהוא הביא לו מטבע נחושת!

הקונים נמנעו מלדרוך בחנותו. היו לו בזיונות, וכמובן שהיה עליו להשיג כסף לשלם על המטבע, מכר את הבית.

המלחמה הסתיימה, חלפו הימים, נהיתה רווחה. היהודי שנטל את המטבע מהילד הרגיש כי עליו לחזור בתשובה. הלך לאבא וסיפר את הסיפור: "ראיתי שהילד שלך מסתובב בשנות רעב עם מטבע זהב, החלפתי אותו. כעת אני מחזיר לך, לקיים "והשיב את הגזילה"..."

האב נבהל: "אתה מחזיר לי, יפה מאוד, אבל ההוא הפסיד את פרנסתו, ונקרא ברחוב 'גנב'".

אמר אז אחד מגדולי הדור: הבה נחשוב ונראה געוואלדיגער מוסר השכל - כאשר שלשתם באים לעולם האמת, ודינם אותם: אבי הבן, המוכר שחשדו בו, והגנב האמיתי, מה דינם?

המוכר - מיד לגן עדן, איזו שאלה - כולו בזיונות. "אשרי מי שחושדים בו ואין בו". ולא עוד אלא שלא רצה להישבע אפילו שבועת אמת. כאלו בזיונות - כפרת עוונות.

האבא - מה כבר אפשר להאשים אותו? הבן מספר לו שלקח את המטבע וקנה עוגה, מה פתאום יעלה על דעתו שהמטבע הוחלפה בדרך?!

הגנב האמיתי - הוא ומשפחתו היו רעבים מאוד, והוא חשב לעצמו שיקח עתא ואחר כך יחזיר. הוא כמעט מת מרעב ופה מסתובב ילד עם מטבע זהב. עוגה אפשר לקנות גם במטבע פשוטה. יענישו אותו, אבל לא בעונש חמור מאוד.

את מי כן ידונו? אתם יודעים את מי? את כל אלו שריכלו... אותם ידונו בחומרה רבה! מה אתם מתעריבים? יש כאן מבוי סתום, ויש מצוה לדון לכף זכות, הייתם חוסכים את כל הצער לכל הצדדים!

וכי תשאלו: מה הם היו צריכים לחשוב - שהוא לא גנב? ושכולם בסדר, רק שמישהו שלישי התערב?! - כן, "בצדק תשפוט עמינתך" "הוי דן את כל האדם לכף זכות".

המשפילי לראות

נו, רבותי, כך יש מעשיות למאות ואולי לאלפים, שאחרי כן מגלים את הכף זכות.

מי שדן את חבריו לזכות - אמרו חז"ל - משמים ידונו אותם לזכות. ה' יעזרנו ויושיענו וידון אותנו לכף זכות.

(יחי ראובן)

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (י"ט, י"ח)

מסמיכות הדברים והדגשת התורה של "ואהבת לרעך כמוך", לצד "אני ה'" למדנו כמה וכמה דברים.

ראשית למדנו, שגם בשעה שמתעסקים ב"ואהבת לרעך כמוך", צריך לזכור ש"אני ה'!" וישו דברים שה"אני ה'" אוסר לאהוב ומצווה להתרחק.

יש דברים ההיפך. שהאדם חושב שאת איש פלוני צריך לשנוא, והתורה מצווה לקרבו. כך נמצא, שאת כל ה"ואהבת לרעך" צריך לשקול בפלס ולמדוד במשקל התורה, כמו בכל איסור והיתר.

דבר נוסף למדנו, שכאשר חוצץ האדם בינו לבין חברו החוצץ גם בינו לבין ה"אני ה'", ויסוד זה שמעתי מגיסי ר' דוד אויערבאך זצ"ל בשם החזו"א שאמר, כי החלוקה של מצוות התורה לשניים, אחד בני"א למקום, והשני בני"א לחברו, איננה חלוקה אמיתית כלל.

כי אין זה אלא סימן להבדיל בין סוגי המצוות, כל אחד מהלכותיו שלו (כעין הציבי לך ציונים) אבל האמת היא שגם בני"א לחברו בכלל בני"א למקום, ומי שחוצץ בינו לבין חברו חוצץ ממילא בינו לבין הקב"ה!

[ובאר בזה את המשנה שדורש ראב"ע את הפסוק "מכל חטאתכם לפני ה' תטהרו" (יומא פ"ח, מ"ט) שעבירות בני"א לחברו אין יוה"כ מכפר, והרי הפסוק כולל את הכל ב"לפני ה'", והנה לנו שהכל מעבב ב"לפני ה'!]

ודבר שלישי למדנו, שהדרך להגיע לואהבת לרעך כמוך, עוברת דרך המעלות בהשגת "אני ה'", וכלל שאדם גדול יותר ברוחניות, קרי, ב"אני ה'", כך ממילא גודל יותר בואהבת לרעך כמוך!

וגם יסוד זה למדנו מן החזו"א, - לא מאימרותיו, אלא מפועליו - היינו מתוך מעשה נורא ששמענו על החזו"א. את המעשה העמוק והנורא, שהוא בבחינת ספר חזו"א על סדר בני"א לחברו, שמעתי מהגרי"י קמיניצקי זצ"ל, ששמע בעצמו את כל המעשה מפי בעל העובדא הגאון ר' משה זצ"ל בעל "נזר הקודש" על סדר קדשים. וכה סיפר ר' משה:

חסד נעורין

בהיותי רב ומרא דאתרא של העיר קייידאן, קבע החזו"א שם את מקום מגוריו, כאברך צעיר לאחר חתונתו בהיותו אוכל על שולחן חותנו, הוא עדיין לא התפרסם כבעל החזו"א, אבל אני הכרתי את גדולתו, הן בתורה והן במידות, וכל זה מהמעשה הבא:

ככלל, מקדים בעל נזר הקודש ומתאר, איך שהאברך הרב אברהם ישעיהו קרליץ, התנהג באותה תקופה כאיש שתקן מתבודד ואינו משוחח עם אנשים, עד ששיווה לעצמו תדמית של איש מוזר ומופנם, ובפרט אצל הבעלי בתים של האיזור שהיה נקרא איש משונה ממש.

כך שמרחוק היה קשה לתהות על קנקנו, שכן התרחק מכל קשר או שיג ושיח עם הבריות.

אולם כבר בראשית התקופה, כאשר נכנס אלי הביתה, ורצה ליצור קשר עמי בלימוד כרב העיירה, נכנסנו לשיחה ארוכה בדברי תורה, וככל שהתארכה השיחה הבנתי עוד ועוד שמי שצריך לדבר עם רעהו בלימוד, זה אני איתו ולא הוא אתי.

והבנתי שלפני ניצב גדול וענק בתורה, ובתוך הדברים הצעתי לו את כתבי בלימוד, ולאחר דיון מעמיק על הדברים, הבנתי כי מוטב לגונזם... ועד מהרה כך עשיתי!

לא די בכל זה שהאיר את עיני בכמה וכמה סוגיות, עוד הציע לי בענוותנותו ללמוד בחברותא, אך בתנאי מפורש שלא אספר זאת לאיש.

נעצור רגע בסיפור, ונתבונן איך שיש לפנינו סיפור בתוך סיפור, כיצד היו נראים רבני הקהילות מפעם, שבמקום להיפגע, או לכה"פ להתווכח כרב העיירה על מעמדו ועל גודלו בלימוד, הנה לא לקח לו יותר מכמה שעות בשביל לכופף את כל נכבדותו, כרב הבא בימים, ולקפול תחת אברך צעיר בשנות העשרים לחייו! והרי"ז עצמו מתוק ונפלא ממש!

נשוב ונמשיך בסיפורו של בעל נזר הקודש:

כאמור, הרב קרליץ הציע לי ללמוד בחברותא, ואני על אתר הסכמתי, ומאז אט אט הפכתי אני רב העיירה, לתלמידו של האברך אברהם ישעיהו קרליץ!!

והנה כל העם ראו כן תמהו - ממשיך לגולל ר' משה את הסיפור - ולא הבינו מה לו לרב העיירה עם ההלוך ילך הלזה... כי ראו אותו נכנס ויוצא מביתי, אך על דבר הלימוד בינינו לא ידעו דבר כאשר התנה עמי מראש, כמדובר.

והפך הדבר לפלא ולחידה, מה כבר יכול הרב לעשות עם האיש הזה? אולי יש להם עסקים משותפים, או שמא מקרב הרב ומטפל באיש הבודד הזה...

והנה באחד הפעמים כאשר נכנס אלי ללמוד אמר לי כך: יענקל דער בלעכער (יענקל הפוחח) חולה ואינו חש בטוב, ואני מבקש ללכת ביחד לביקור חולם אצלו בבית!

לתדהמתי הרבה, מהיכן יודע השתקן הזה על שלומו של אדם נידח בעיירה, נוספה תדהמה בכפל כפליים, שכאשר ניסיתי להניא אותו, שאין זה מקובל מפני כבוד הרבנות ללכת לבתי האנשים רק לבית הכלה קודם החופה. ולעוד דבר אחד (הוא סיפר מה, רק המספר שסיפר לי שכח פרט זה) הפריך ודחה את דברי כאשר הצביע על נחיצות הביקור וגודל חשיבותו ואמר כך: - [נשמע היטב עמוק עמוק!]

יראה כבוד הרב, אשתו של הבלעכער, אין לה דרך ארץ ממנו, שהרי בעלה אינו אלא הבלעכער של העיירה, בעל מלאכה פשוט מאוד, מתוך כך נוצר מצב שהשלוש בית שם החל להיות רופף, וככל שהזמן חולף, שלום הבית רק הולך ומסתבך יותר ויותר.

על כן, בהזדמנות זו כאשר נהיה חולה (ומי יודע אם אין זה בגין שברון לבו ג"כ) אם כעת נלך שנינו לבקרו, יהיה מזה כמובן רעש שהרב חרג ממנהג הרבנות ובא לבקר - ויהיה לאשתו כבוד גדול שבא הרב לכבוד בעלה, ואז יהיה לה דרך ארץ ממנו וה"שלוש בית" שם יושב על כנו!!

ואני, סיים - בעל נזר הקודש את סיפורו, מול התדהמה על עמקותו באהבת הבריות וכי יכולתי לסרב? כשם שכופפתי קומתי לפניו בלימוד, כך כמובן מאיליו שנשברה קומתי ונמסה תחתיו בבנ"א לחברו - והלכנו לבקר כדרישתו.

וכשם שראה נכוחה בכל סוגיא, כך גם כאן ראייתו הוכחה... למחרת הביקור, רעשה וגעשה כל העיר ויהיה הדבר לפלא, וכמובן שאשתו לא גמרה לשוחח ולפטפט על הביקור היוצא דופן.

ומני אז השתנה שם כל ה"שלוש בית" והיה ניתן להבחין איך שהשלוש בית הושב על כנו! סיים בעל נזר הקודש את סיפורו הנורא והנפלא.

ואנחנו למדים מכך, ומתבוננים מכך, שכזו הבחנה והתעניינות בשלוש הזולת אין ולא נמצא אצל אף אדם פשוט! ולמה? כי קודם כל צריך להיות חזו"א, בבבא קמא, וביבמות, ואח"כ ממילא ככל שאדם גדול בתורה כך גדול ממולו ונהיה - חזו"א - במידות!

ורק אצל גדולי ישראל בתורה, יכולים לשמוע גדולה שכזו במידות ג"כ, וכל אלו שמדברים גבוהה גבוהה על אהבת הבריות ומטיפים מוסר לגדולי התורה, אינם אלא אוהבים את עצמם לאהוב את סביבתם.

כמו שאמרו בעלי המוסר על האומרים 'אני אוהב דגים', שהיינו, אוהב את עצמי לאכול את הדגים... כך בלי תורה, לא משיג האדם ואפי' לא יודע מהו אהבת הבריות!

הוא אשר אמרנו שאת ה"ואהבת לרעך כמוך, לא קונים בשוק... מחיוכים ופרישות שלום לכל צד, לא נעשים יהודי טוב בשום דבר וגם לא באהבת הזולת, ורק דרך ה"אני ה" עולים ל"ואהבת לרעך כמוך", ככל שגדלים בזה כך גדלים בזה. וככל שמתרחקים מ"אני ה" כך ממילא מתרחקים מאהבת הבריות, ומתקרבים רק לאהבת עצמו ולשנאת הבריות!...

(לב שלום)

❁❁❁

ואהבת לרעך כמוך אני ה' (יט, יח)

המצוה לאהוב את חבריך קשורה לכך ש- אני ה'! כפי שעולה מן הסיפור הבא: לרבנו בחיי היה ויכוח עם מלך ספרד. מלך ספרד טען: אתם היהודים מדברים תמיד על הגזע היהודי ומשתבחים בכך שאתם שונים מכל העמים, אבל באמת אין הבדל מהותי בין יהודי לגוי. שניהם בני אדם. כל השוני מקורו רק בתורה שאתם מלמדים. באופי של האדם, בתורשה ובנטיית - כמוני כמוך.

אולם רבנו בחיי השיב לו שהוא טועה. היהודי שונה לגמרי באופיו ובאישיותו מן הגוי, ואין ביניהם שום דמיון.

מלך ספרד עמד על דעתו והבטיח שביום מן הימים הוא יוכיח לרבנו בחיי את צדקת דבריו.

מה עשה? - הלך ללא ידיעת רבנו בחיי למקום שבו היו נשים יולדות, ולקח בכח תינוק יהודי מיד לאחר לידתו. היולדת האומללה ניסתה להתנגד, אולם איש לא שמע לה. המלך שילם לה פיצויים והודיע לה שאין לה שום ברירה אחרת. לאחר מכן הלך לקצה אחר של ממלכתו ולקח משם תינוק גוי בן יומו. לשתי האמהות הוא הודיע שהבנים יגדלו בבית המלך עד הגיעם לגיל עשרים, ובגיל עשרים יורשו לשוב להוריהם. במשך כל התקופה אין להורים שום רשות לראות את הילדים, לטפל בהם או להתקרב אליהם.

הילדים גדלו בבית המלך כתאומים. שניהם אכלו יחד, למדו יחד, למדו לדבר ביחד, ולא היה ניכר ביניהם שום הבדל. איש לא ידע מי מהם הוא יהודי ומיהו הגוי מלבד המלך עצמו, שהיכן ברצינות את ההוכחה שהבטיח לרבנו בחיי.

בהגיע הבחורים לגיל שמונה עשרה קרא המלך לרבנו בחיי ואמר לו: "האם אתה זוכר את הויכוח שהיה בינו לפני שמונה עשרה שנה בענין יהודי וגוי? כעת הגיע יום פקודה. מחר אערוך אסיפה של כל שרי ויועצי, וכל המדענים

(עפ"י דורש לציון)

"לא תקום ולא תיטור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אני ה' (יט, יח).

למה? מה השאלה! "רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל", לזכך מידותיהם, "לפיכך הרבה להם תורה ומצוות" (מכות כג ע"ב). אף בכך ביקש להחליש כח הכעס והרוגז, כמו שכתב הרמב"ם (ח' פ"ק פ"ד) ולא זו בלבד שאסר עלינו להזכיר לרענו העוול שעשה לנו (כפירוש רש"י), "אלא ימחה הדר מליבו ולא יטרנו. שכל זמן שהוא נוטר את הדבר וזוכרהו שמא יבוא לנקום. לפיכך הקפידה התורה על הנטייה עד שימחה הענין מליבו ולא יזכרנו כלל" (רמב"ם הלכות דעות פ"ז ה"ח)! וכן העתיק ה"מגן אברהם" (סימן קנו, והובאו דבריו ב"משנה ברורה" שם ובספר המצוות הקצר) שחובה עלינו למחות הענין מלבנו!

כך, כשיהודי מרע לחברו הגוף כולו מזדעזע, וכמו ששינוי (ויקרא רבה ד, ו): "שה פזורה ישראל" (ירמיהו נ, יז) מה שה הזה לוקה בראשו או באחד מאיבריו וכל איבריו מרגישים כך ישראל, אחד חוטא וכולם נענשים. והוסיפו (מכילתא בחודש ב): ואם נהרג אחד מהם כולם מרגישים ומצטערים. אבל אומות העולם אינם כן, אלא אם נהרג אחד מהם כולם שמחים במפלתו.

ודברי הירושלמי מדויקים כל כך בפסוק: "לא תיקום ולא תטור, את בני עמך" שהרי עם אחד אתם, כגוף אחד, "ואהבת לרעך כמוך, אני ה'", ורצונכם לעשות לי נחת רוח. וכשאדם מישראל מצטער שכינה מה אומרת כביכול, קלני [נוטריקון: קל איני. כלומר כובד איברים וכאב] מראשי קלני מזרועי" (סנהדרין פ"ו מ"ה). וכעין שאמרה רבקה אם יעקב ועשו "למה אשכל גם שניכם יום אחד" (בראשית כז, מה).

כזו צריכה להיות ההרגשה. אמת, נעשתה לי עוולה, וחברי ציערני וציער את השכינה. את הורינו, כביכול: "אביו זה הקדוש ברוך הוא, ואמו זו כנסת ישראל" (ברכות לה ע"ב). ואם אנקום ואטור, אכאיב בכפליים. נסיח דעת, שלא לצערם!

באספקלריה זו, נתבונן בסיפור הידוע -

הגאון רבי שמשון ורטהיימר מוינה, מקורב למלכות היה. יום אחד אמר לו המלך: "נלאיתי שאת את הסתת הכמרים על שאתם מתגאים ואומרים: "אתה בחרתנו מכל העמים". במה נעלים אתם מאתנו. יודע אני כך שחכם מופלג אתה, סכור את פיהם!"

"כדברך, אדוני המלך. קבע להם מועד מחר, בעשר בבוקר. כאן, בארמון".

למחרת התייצבו כל הכמרים המסיתים, להוטים לדעת מה תהיה ההוכחה הניצחת. רבי שמשון ביקש שכולם יבואו עמו לטרקלין האוכל. שולחן ארוך ערוך היה לסעודה. פנה רבי שמשון לשלישו של המלך, וביקש שיביא מהרחוב שלושים נכרים מהעוברים ושבים. הובאו, ונצטוו לתפוס את מקומם. חמישה עשר מכל עבר של השלחן. והכמרים רואים ותמהים.

להוראת רבי שמשון הופיעו המלצרים, ובידם כלים מוזרים שיצרו לפי הוראת רבי שמשון: מזלגות ארוכים כשתי אמות. בראשם, מקום הלפיתה. בסופם, קלשון השנים. ובאמצע מריחת זפת. הניחו מזלג ליד כל סועד.

אמר רבי שמשון: "חמש דקות לרשותכם. אין לאכול אלא במזלגות, ואין להחזיק אלא בראשם. לתאבון!"

תמיהו האנשים, תמיהו הכמרים, ותמה גם המלך. נטלו הסועדים את המזלגות בראשם, תחבו בהם מן המאכלים, וניטו להגיעם לפיהם. אך ארוכים היו, וככל שהתפתלו, הורידו ידיהם והגביהו צוארם ועיקמו פיותיהם, לא הצליחו. נראו כה מגוחכים, ונואשו. זמנם עבר, ויצאו מדוכדכים.

מיד באו המלצרים, והביאו מנות כשרות למהדרין. השליש נשלח להביא שלושים איש מרחוב היהודים. הגיעו נפעמים וברכו את ברכת המלך: "שנתן מכבודו לבשר ודם". הוצבו זה לעומת זה, ורבי שמשון חזר על ההוראות. מיד אחז כל אחד מהם בראש מזלגו, נעצו במנתו והאכילו בו את היהודי העומד מולו -

"רואים אתם" אמר רבי שמשון, "מי כעמך ישראל, גוי אחד בארץ!" סיפור יפה, ולא מובן. וכי בכך הוכיח יהודיות עם ישראל, אתמהה!

הוא היה מובן, אילו היו כולם מקבלים מזלגות רגילים, והגויים היו מתנפלים ובולסים, והיהודים היו גוחנים ומאכילים איש את רעהו, ניחא

אבל הלא כולנו יודעים, שאילו היו המזלגות רגילים היה כל אחד משיבוע רעבונו. וכאן, שהיו ארוכים ונבצר מהם לאכול בהם, היו הגויים נבוכים ולא מצאו עצה, והיהודים מצאו תחבולה. האכילו איש את שכנגדו. מה זה מוכיח? שהם מתוחכמים יותר, מאלתרים פתרון. אכן, "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה" (דברים ד, ו). אבל מה לזה ול"אתה בחרתנו"?

והתשובה, נפלאה -

כשיש מזלגות קטנים, רגילים, עסוק כל יהודי בעצמו, חש ברעבונו ואוכל להשקטו. כשיש מזלגות ארוכים והוא חסר אונים, נושא הוא עיניים ורואה את חברו מולו, עומד גם הוא נבוך. ואז מתעוררת בו ההכרה ששניהם יהודים, אב אחד לכולנו, ושנינו באותה צרה, ואז פועלים הם בשיתוף פעולה, כשתי ידיים של גוף אחד, ומאכילים איש את רעהו אהדדי, "כאיש אחד בלב אחד". ואכן, חבל שהכרה זו מתעוררת רק בחוסר אונים, רק כשיש מזלגות ארוכים. האכל אותי ואאכילך.

הכרה זו חייבת להתעורר גם כשיש סכינים ארוכות: דקרת אותי, ולא אדקור אותך!

(והגדת)

ואהבת לרעך כמוך

מספרת הגמרא {מסכת שבת קכ"ז, ב}:

אדם אחד היה גר בגליל, הוא חיפש עבודה ומצא עבודה בדרום, אצל חקלאי, שהיתה לו חווה בדרום. הוא קבע איתו מחיר - 6000 ₪ בחודש נטו.

אמר - אני יעבוד אצלך כמה חודשים ואז אני אלך הביתה.

אותו בן - אדם התחיל לעבוד, הגיע חודש ראשון, בעל הבית בא לשלם לו משכורת, ואמר לו העובד - אין לי איפה לשים את זה. מה אני ישים את זה בצריף?! תעשה טובה, תשמור לי את זה - תשים את זה באיזה תוכנית חיסכון - 'הכוח לחוסך', 'הכוח ליישיר' ובתום תקופת החיסכון, אני ייקח הכסף.

עבד שנה, יש לו כבר בחשבון יתרת זכות 72,000 ₪. הוא לא מוציא גרוש, הוא אוכל על חשבון בעל הבית, ישן על חשבון בעל הבית...

עובד עוד שנה, יש לו כבר בחשבון 144,000 ₪.

עובד עוד שנה, יש לו כבר בחשבון 216,000 ₪, ב"ה.

אחרי שלוש שנים, הוא פונה לבעל הבית שלו, ואומר לו - אדוני היקר, אני רוצה לחזור הביתה. שלוש שנים לא ראיתי את אשתי והילדים, אני רוצה לחזור הביתה. תוציא לי בבקשה את הכסף, ואלך עם זה הביתה.

אומר לו בעל הבית - אני מצטער מאוד, אבל יתרתך בחשבון, היא 0. אין כסף בחשבון.

מה זאת אומרת אין כסף בחשבון??!

אין כסף.

טוב. הוא לא שואל שאלות איפה הכסף.

אין כסף, אז אין. ב"ה יש חליפי כסף, אני עובד כאן כבר שלוש שנים, יש לך כאן ב"ה 10,000 ראשי בקר, תן לי בבקשה עשרה ראשי בקר, אני אמכור אותם כל ראש ב-10,000 ₪, לפני יום כיפור, ואחרי זה אני יבוא וייקח עוד עשרה פרות, אבל כרגע, שיהיה לי קצת כסף לחגים.

אבל אין לי פרות...

טוב, אין לך פרות, לפחות תן לי קרקע. יש לך 5000 דונם שאתה מגדל בו תבואה, תן לי שתי דונם, אני אמכור כל דונם ב-25,000\$, שיהיה לי קצת כסף.

אין לי קרקע...

אתה יודע מה, אם אין לך קרקע, תן פירות לפחות. ב"ה היום קטפו 2 טון אפרסק, תן לי 200 ק"ג, אני אמכור את זה ב-10 שקל קילו.

אין לי אפרסקים...

אתה יודע מה, אין לך אפרסקים, תן לי לפחות את הכרים והכסתות שישנתי עליהם, אני אמכור את זה בחוץ באלף שקל, יהיה לי עם מה לחזור לגליל.

אין לי כרים וכסתות...

הלך לביתו בפחי נפש.

רבותי, הבן-אדם הזה היה עובד, לא מוציא שום מילה.

תדמיינו לעצמכם, כל אחד מעצמו, מה הוא היה עושה אחרי שלוש שנות עבודה, הוא בא לבעל הבית ומבקש הכסף, ואומר לו בעל הבית - אדוני, אין כסף! מה הוא היה עושה... אני לא רוצה לבקש ממכם תשובות, כי אני לא רוצה לסחוט ממכם תשובות שליליות

"הייתי חונק אותו" (מישהו מהקהל)

זה מה שאומרים בראש השנה - 'ומי בחניקה'...

זהו זה, הוא חרץ את דינו, אין לו שום צ'אנס לצאת משם.

תארו לעצמכם, בן - אדם כזה חוזר הביתה, אחרי שלוש שנים, הילדים יודעים שהוא עומד להגיע, כי הוא שלח מכתב הביתה, שהוא יגיע לסוכות בע"ה.

הילדים שמים לו שלטים 'ברוך הבא אבא'.

איך שהוא מגיע, כולם קופצים עליו, מתחילים למשש לו את הכיסים, וחזץ מקיסמי שיניים אין לו שום דבר אבא מה הבאת???

לא הבאתי, אבל זה יבוא עוד כמה ימים, זה תקוע בדרך, יהיה בסדר.

אומרת הגמרא - לאחר הרגל, בעל הבית הלך לבנק, הוציא הכסף 216,000 ₪, שם את זה בשקית, ולקח משווי ג' חמורים אחד של מאכל ואחד של משתה

ואחד של מיני מגדים והלך לו לביתו. דופק בדלת, ניכנס פנימה...

שלום עליכם.

ברוך הבא.

יושבים, ואוכלים ושותים... "דבר ראשון, קח מה שמגיע לך, יש לך כאן 216,000 ₪ וחזץ מזה, הבאתי לך שלושה משאות - אחד של מאכל, אחד של משתה, אחד של מיני מגדים, זה מה שנקרא 'מענקים'..."

יושבים בחוץ, שואל אותו בעל הבית שלו - תגיד, כשביקשת את הכסף ואמרתי לך 'אין לי', מה עבר לך בראש?

אמרתי שמא פרקמטיא בזול נזדמנה לך ולקחת בהן - חשבתי אולי בא אליך מישהו, ואמר לך - תשמע, יש עכשיו למכירה מטעם המכס, מוכרים 1000 מצלמות שהבריחו אותם, במקום 2000 ₪ מצלמה, 1000 ₪. אז קנית בכסף הזה.

תגיד לי, בשעה שביקשת ממני בהמות, ואמרתי לך 'אין לי', במה חשדתני?

אמרתי שמא מושכרת ביד אחרים - אולי השכרת את הבהמות...

בשעה שביקשת קרקע, ואמרתי לך 'אין לי קרקע', במה חשדתני?

אמרתי שמא מושכרת ביד אחרים ביקשת פירות, ואמרתי לך 'אין לי', במה חשדתני?

אמרתי שמא אינן מעושרות - אמרתי אולי זה לא מעושר, ואתה לא רוצה להוציא מתחת היד שלך, דבר שאינו מעושר.

ובשעה שביקשת כרים וכסתות, ואמרתי לך 'אין לי', במה חשדתני?

אמרתי שמא הקדיש כל נכסיו לשמים - אמרתי, אם אתה לא נותן כרים וכסתות, יכל להיות רק דבר אחד - יכל להיות שבראש השנה צעקת ואמרתי 'ותשובה וצדקה וצעקה מעבירים את רוע הגזירה' - ריבוננו של עולם, אם צדקה מעבירה את רוע הגזירה, כל הכסף שלי לקופת העיר!

אז היות ונתת את כל הכסף שלך, לקופת העיר, לכן אין לך כאן, כרים וכסתות. אומר לו בעל הבית שלו - העבודה כך היה הדרתי כל נכסי בשביל הורקנוס

בני שלא עסק בתורה וכשבאתי אצל חברי בדרום התירו לי כל נדרי, ואתה כשם שדנתני לזכות המקום ידין אותך לזכות.

מי אלה היו האנשים?

הגמרא לא מספרת, אבל בשאלות, כתוב מיהו היה:

האדם שגר בגליל וירד לדרום, הוא ר' עקיבא, והאדם שגר בדרום והעסיק אותו, היה ר' אליעזר בן הורקנוס. כך כתוב בשאלות.

אומרים חז"ל - זה ר' עקיבא בתור עם הארץ!!! עבר את הניסיון, של אהבת הבריות, לראות את הכל בטוב, זה ר' עקיבא!

רבותי, רחל לוקחת את ר' עקיבא... מתחתנת איתו, זה כבר נישואין שניים.

ר' עקיבא מתחתן עם רחל... הוא לא יודע א - ב... כלבא שבנע זורק את רחל מהבית... איפה הם הולכים לגור?

לא בחריש ולא בקציר... בתוך דיר של בהמות! וישנים על קש...

מספרת הגמרא, שיום אחד דופק בן - אדם בדלת - 'ערב טוב, אולי יש לכם קש לתת לי?'

"למה אתה צריך קש"?

"נולד לי בן במזל טוב, ואין לי איפה להשכיב אותו" הולך ר' עקיבא, ונותן לו את הקש...

עד כאן דברי הגמרא.

רבותי, כל אחד שקורא את הגמרא הזאת, שואל את עצמו – איזה בן-אדם, הולך לדפוק בדלת של דיר?

אתה מגיע לדיר, אתה בכלל לא דופק ... מי גר שם בכלל!?

ר' עקיבא לא שואל אותך בכלל "איך ידעת שגרים פה".

כותב התוספות במקום – אותו האיש היה אליהו הנביא.

רבותי, אליהו הנביא בא, ודופק בדלת ... מבקש מר' עקיבא את מה?

את טיפת הקש האחרונה שיש לו בבית!

אליהו הנביא, הוא המלאך שגואל, הוא המלאך שנותן! הוא לא המלאך שלוקח!

הוא נותן חיים, והוא נותן ישועה ... הוא אף פעם לא לוקח שום דבר!

יש לו טיפת קש ... גם את זה אתה לוקח לו???

שמעתי מרבתי תשובה נפלאה – אליהו הנביא לא בא לקחת.

אליהו הנביא בא לתת - הוא בא לתת לר' עקיבא להיות, אבי התורה שבעל-פה!

אם תיתן לי את טיפת הקש האחרון שלך, אני אתן לך להיות ר' עקיבא!

זה ר' עקיבא ... ר' עקיבא היה סמל, לפני שהוא נבחן ... זה היה במבחן שלו, לאהבת הבריות.

רבותי, בחר בו הקב"ה, להיות אבי התורה שבעל-פה ... הוא כבר אמר למשה רבינו אדם אחד יש שעתיד להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות.

אומר ר' עקיבא במדרש {קהלת רבה פרשה יא, אות ו} - אמר להם, הראשונים לא מתו אלא מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה, אתם לא תהיו כן, מיד עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה.

זוהי מידתו של ר' עקיבא, לתת את כל מה שיש לך לזולת!

אומרים רבותינו – תלמידי ר' עקיבא, נפטרו במשך שלושים ושתים יום, השאלה מאיפה מתחילים לחשב... למה שלושים ושתים יום?

אומר המהר"ל – כי כבוד בגימטריה 23.

הם לא נהגו כבוד זה בזה, לכן במשך שלושים ושתים ימים, הם מתו.

אומרים תלמידי ר' ישראל סלנטר – העבודה שלנו בימים האלה, שבין פסח לעצרת, זו ההכנה לקראת קבלת התורה איך מתכווננים לקראת קבלת התורה???

לקבלת התורה מתכווננים, ע"י קניין של מ"ח קנייני תורה, שמביאה המשנה באבות. היום ה - ל"ב, זה אהבת הבריות

ביום הל"ט, עושים חזרה על כל הקניינים שהתורה נקנית בהם, לקראת קבלת התורה.

רבתי, עכשיו נוכל להבין את ההתעניינות של ר' יהודה ב"ר אילעאי, במעשה של ר' יהודה בן נחמיה:

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין כ, א} - מאי דכתיב {משלי לא-ל} שקר החן והבל היופי ... שקר החן זה דורו של משה ויהושע והבל היופי זה דורו של חזקיה יראת ה' היא תהלהל זה דורו של ר' יהודה ברבי אילעאי אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה.

שואל ר' חיים שמולביץ' – אם זו שמיכה של עשר מטר, אז יכולים עכשיו להתכסות עשרה... אז מה החידוש?

ואומר – לא, זו היתה שמיכה של אדם אחד, ורק אחד היה יכל להתכסות. אז איך יכלו להתכסות ששה?

אומר ר' חיים שמולביץ' – ינק'ל הגיע לחדר ואמר "אני לא צריך שמיכה, אני ברוך ה', יש לי מה שיחמם אותי מבפנים ...

מוישה מגיע אח"כ, הוא כזה רזה, שתהיה לו השמיכה" מוישה הרזה מגיע ... "אני לא צריך שמיכה... שיצחק יתכסה..." כל אחד דאג, שהשני יהיה מכוסה!

זה דורו של ר' יהודה ברבי אילעאי – אהבת הבריות!

ר' יהודה ברבי אילעאי הלך להתעניין – תגיד, מה קורה עם אותו אחד, שחיך על ר' טרפון?

למה הוא הלך להתעניין???

כי בדורו של ר' יהודה ברבי אילעאי, היו מתכסים ששה בטלית אחת!

אמרו לו - נפטר והלך לו ... מתי???

בין פסח לעצרת ... אלו הימים של קניין תורה, שכל אחד צריך לעבוד על קניין תורה!

רבתי, שלא תחשבו שזה קל ... להסתכל על השני בעין טובה, זה לא קל.

אדם בטבעו, אוהב לראות הכל שחור ... אבל חז"ל מלמדים

אותנו – והיו דן את כל האדם לכף זכות.

אמר הפני מנחם מגור – למה חז"ל אומרים לנו לכף זכות? למה הכל עם כפיות?

ומתוך – אל תחשוב שהכוונה היא לכלי אוכל, אלא הכוונה היא לכף נעליים.

מה קורה לנעל, שלא נכנסת לרגל?!

לוקחים כף נעליים, ודוחפים בכוח...

אמר הפני מנחם – לדון את השני לכף זכות, לא תמיד הולך ... צריכים לפעמים לדחוף בכוח!

לראות בן אדם על מרזב בשתים בלילה, עם לום ומברג וכובע גרב, וגם עם אקדח שלוף ... מה זה???

הוא בטח עושה שילוח הקן!

לדון לכף זכות, אתה צריך להיות עם הרבה 'כפי נעליים'!

אני לא אומר שאדם על המרזב, במצב הזה, צריך לדון לכף זכות. אני רק מביא דוגמא קיצונית...

אלא מה, לדון לכף זכות, אתה צריך כוחות מיוחדים! מי עושה את זה???

לר' עקיבא יש עיניים כאלה! עוד בתור עם הארץ! הכל הוא למד לכף זכות!

רבתי, אתם יודעים מה הגדולה של ר' עקיבא? שימו לב...

מה אתם הייתם עושים, אם בן אדם היה מגיע אליכם הביתה, לאחר שלוש שנים, ולא שילם לכם משכורת?

אומרת הגמרא – הם אכלו, ושתו ורק אחרי זה הוא שאל אותך "תגיד, ומה היה?"

בן אדם כזה, שופק לך בדלת ... אתה מסתכל בעיניו של הדלת ואומר "זה הוא?!"

ר' עקיבא פותח את הדלת ... אוכלים ושותים ומדברים בחיך ובשמחה, ורק אחרי זה הוא שואל אותך "תגיד, מה חשבת?" ר' עקיבא לא שומר טינה ... העין שלו היא עין טובה! הכל הוא רואה בטוב! המהות שלו היא טובה!

אומרים חז"ל – לב טוב, זו המידה של מ"ח קנייני תורה.

הקניינים האלה, של מידות טובות, הם ההכנה של בין פסח לעצרת!

אם ככה, למדנו מכאן יסוד נפלא ביותר שמלמדים אותנו רבותינו – לפני שהקב"ה נותן תורה, הוא בודק את האדם בבדיקות, שהקב"ה מחליט לבדוק.

אחד הוא בודק אותך, ב'נושא בעול עם חברו' ... את השני הוא בודק ב'האומר דבר בשם אומרו' ... השלישי בענין של 'אהבת הבריות' ... את ר' עקיבא ב'לדון לכף זכות' ...

כותב ר' אהרון קוטלר בשני מקומות בספרו – דע לך, שתלמידי ר' עקיבא, היו אמורים להיות אלה, שיעבירו את התורה, מר' עקיבא לדורות הבאים.

עשרים וארבע אלף תנאים, שנסתלקו מן העולם, היו אמורים להיות נותני התורה לדור הבא.

לקח אותם הקב"ה, למה?

משום שלא נהגו כבוד זה בזה... אומר ר' עקיבא – מפני שהיתה עיניהם צרה בתורה זה לזה.

תלמידים שחסר בהם את הקניינים של תורה, אומר ר' אהרון קוטלר – אומר הקב"ה – הם לא יכולים להיות נותני התורה לדור הבא.

ר' עקיבא קיבל תורה מפי הקב"ה, והיה צריך להעביר את זה לתלמידים הבאים, אבל אמר הקב"ה – התלמידים האלה לא יכולים להיות נותני התורה לדור הבא...

אם ככה, העמיד חמישה תלמידים, שמהם יצאה כל התורה - סתם מתני"ר 'מאיר סתם תוספתא ר' נחמיה סתם ספרא רבי יהודה סתם ספרי ר"ש וכולוהו אליבא דר' עקיבא!

אם ככה, נוכל להבין טוב מאוד – מה קשורה פרשת קדושים,

ל – דבר אל כל עדת ישראל!

מספרת הגמרא {מסכת שבת לא, א} - מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי א"ל גיירני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת דחפו באמת הבנין שבידו בא לפני הלל גייריה אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה – בשפת התורה, בפרשת השבוע – ואהבת לרעך כמוך,

אמר ר' עקיבא, זה כלל גדול בתורה!

רוב גופי תורה נמצאים כאן, אמר הלל הזקן לאותו גוי ... אתה רוצה להתגייר?!

דע לך, ואהבת לרעך כמוך!

זו המידה המרכזית, שבאותו רגע שיש לך את המידה הזאת, אתה יכל לקיים את כל התורה כולה!

אם ככה, למדנו כאן את הענין של עין טובה ... אמר ר' עקיבא לתלמידיו – אתם, אל תנהגו כמו התלמידים הקודמים ... הם, עיניהם היתה צרה זו לזו בתורה, אתם תבחרו בעין הטובה.

אלו, כבוד הרב, מרגיש אני את עצמי כמו אחת מחברותיה, ולא החשובה שבהן..."

ובכן לאמיתו של דבר את המעשה הנ"ל לא שמעתי מרב העוסק בהשכנת "שלום בית" אלא ראיתי במו עיני בבית הכנסת - "חדר היחוד" שלנו עם הקב"ה:

יהודי מגיע לבית הכנסת - חדר היחוד, להתייחד עם בורא עולם. במשך כל היום אדם נמצא בחוץ, עסוק בעיסוקים שונים, ולמשך זמן לא ארוך הוא מתייחד עם הבורא, בבית הכנסת. ובכן, יהודי מגיע לבית הכנסת כשמכשיר הטלפון הנייד שלו פתוח, באמצע חזרת הש"ץ המכשיר מצלצל, ו-לא יאמן כי יסופר, הוא עונה: "אמן... אה-הה...".

עכשיו הזמן לדבר עם חבר? הרי דברת איתו קודם חצי שעה, אתמול שעתים, בדיוק בחדר יחוד הנך מוכרח לדבר איתו? ומיודעינו אפילו לא מבין מה הבעיה...

סיפר הרב יהודה יוספי שליט"א שראה פעם מישהו משוחח בפלאפון באמצע חזרת הש"ץ.

ניגש אליו ושאל: "תסלח לי, זה היה ראש הממשלה?"

- "לא".

"שר הבטחון?"

- גם לא.

- אז מי זה היה

- לא חשוב...

אמר לו הרב: "זה לא חשוב, אבל הקב"ה עוד פחות חשוב?! וכי אינך מתבייש כך לשוחח עם אדם אחר בהיותך בחדר יחוד עם בורא העולם?!"

ומילתא דבדיחותא חדה להמחשת הענין: אם רבי לוי יצחק מברדיטשוב, סגורם של ישראל, היה נכנס לבית כנסת והיה רואה שבאמצע התפילה נשמעים צלצולי פלאפונים ויהודים עונים ומשוחחים להנאתם, מה היה אומר על כך? איזה לימוד זכות היה מוצא על ישראל?

הוא ודאי היה אומר: "רבונו של עולם! אפילו בתוך משרד של תחנת מוניות עשו בית כנסת!..."

חומר עוון הדיבור בשעת התפילה מבואר בדברי ה"משנה ברורה" (סימן נו, סק"א) שכתב בזו הלשון:

"וכל שכן שצריך להזהר מאד ומאד שלא להשיח באמצע קדיש או קדושה, וכדאיאתא במסכת דרך ארץ דרבי חמא אשכחיה לאליהו בכמה אלפי גמלים טעונים אף וחמה לשלם לאלו [-המדברים בשעת התפילה], וכל המדבר באלו המקומות עליו הכתוב אומר: "לא אותי קראת יעקב".

"וכתוב ב'ספר חסידים': מעשה בחסיד אחד שראה לחסיד אחר במותו, ופניו מוריקות. אמר לו: למה פניך מוריקות? אמר לו: מפני שהייתי מדבר בשעה שהש"ץ היה אומר 'ויכולו' וברכת 'מגן אבות' ובי'תגדל'".

"ובספר 'מטה משה' (סימן תיא) הביא בשם מדרש, שחכם אחד נתראה לתלמידו בחלום, וראה התלמיד שהיה לו כתם במצחו, ואמר לו מפני מה ארע לך כך? אמר לו: מפני שלא הייתי נזהר מלדבר כשהחזן היה אומר קדיש". "ואפילו להרהר בדברי תורה אסור בשעה שהחזן אומר קדיש, מפני שצריך לכיין הרבה ענית הקדיש. ואין חילוק בין קדיש על תנ"ך או אגדה או משניות".

לפעמים יש לאדם 'יצר הרע' ללמוד תוך כדי תפילה, אבל אז, כששומע את חזרת הש"ץ הוא עונה "אמן" כלאחר יד, ואינו יודע אפילו על איזה ברכה ענה.

בל נשכח אפוא, את ציווי התורה "ומקדשי תיראו", לירא ממי ששוכן במקדש מעט שבו אנו מתפללים, נזהר מדיבור בדברים בטלים בבית ה', נשתדל בכח כוחנו לענות "אמן", ובזה נזכה לכל הטוב הנצחי הצפון לצדיקים בגן עדן.

(ומתוק האור)

וכתב ה'חפץ חיים' (פתיחה - עשין): "ובית המדרש שלנו גם כן בכלל מקדש הוא, כמו שמבואר בפוסקים, ונצטוונו בזה הפסוק לירא ממי ששוכן בו, ולכן אין מחשבין בו חשבונות, כי אם של מצוה, כגון קופה של צדקה וכדומה, וכל שכן דאסור בהם שחוק והתול ושיחה בטלה, ולא מועיל בזה שום תנאי, כמבואר בשלחן ערוך.

"וזה לשון הזוהר הקדוש פרשת תרומה: 'מאן דאשתעי בבי כנישתא מלין דחול, וי ליה דאחזי פירוודא, וי ליה דגרע מהימנוותא, וי ליה וכו' דאחזי דאא לית אלהא ולא אשתכח תמן, ולית ליה חלקא בה ולא דחל מניה, ואנהיג קלנא בתקונא עלאה דלעילא'. תרגום - מי שמדבר בבית הכנסת דברי חול אוי לו שמראה פרוז, אוי לו שגורע האמונה, אוי לו וכו', כי מראה בזה, שאין אלוקים ואינו נמצא שם, ואין לו חלק בו, ואינו מפחד ממנו, ונוהג בזיון בתיקון העליון של מעלה, כי בית הכנסת מתוקן כנגד המלכות העליונה", עד כאן דברי ה'חפץ חיים'".

למדנו עד כמה חמור הוא עוון ולזול בקדושת בית הכנסת. אחד מסוגי היצר הרע הקשים ביותר שיש לנו, הוא ענין הדיבורים בבית הכנסת בכלל ובשעת התפילה בפרט.

אספר לכם מעשה מזעזע:

פעם הגיעו זוג לרב העוסק בהשכנת "שלום בית". שאלה הרב את הבעל: "היכן נעוצה הבעיה?" והלה השיב: "כבוד הרב, הרי היא ניצבת כאן לפניך..."

- "מתי התחילו הבעיות?"

- "כבוד הרב, לא נעים לי לספר, אני אפילו מתבייש להעלות זאת על דל שפתי, אך הבעיה התחילה עוד כשהיינו בחדר היחוד, ביום התונתנו!"

- "בעיות של שלום בית בחדר יחוד?!"

- אכן כן! אחרי החופה נכנסנו יחד לחדר יחוד, אחרי יום שלם של התעלות, תפילות וצום, מותשים ורעבים, על השלחן היה מונח מעט אוכל. טעמנו משהו, ולפתע הטלפון הסלולארי שלה מצלצל. היא נכנסה עם הסלולארי כשהוא פתוח לחדר יחוד!!! הוא צלצל - והיא ענתה! ואני ישבתי בצד והמתנאי בסבלנות שהיא תסיים את השיחה!!!!

פנה הרב אל האשה ושאל: "האם זה נכון מה שהוא מספר?"

והאישה ענתה: "זה נכון, אך הוא לא הציג את התמונה בשלמותה!"

- "מה היה?"

- "החברה הכי טובה שלי, שברה את הרגל יום לפני החתונה, ונאלצה לעבור ניתוח. כך יצא שביום החתונה היא היתה מאושפזת בבית החולים, מחלימה מהניתוח. כל החברות שלי הגיעו לחתונה חוץ ממנה. לפני החופה שוחחתי עימה בטלפון והרגעתי אותה, ואחרי החופה היא התקשרה לאחל לנו מזל טוב. האם לא חסד גדול הוא לדבר איתה, כשהיא כה בודדה בבית החולים? מה בכלל הבעיה?"

- "הרב מבין?" - אמר הבעל - "היא אפילו לא מבינה את הבעיה, וזו הבעיה הגדולה מכל! היא הרי דיברה עם החברה הזו ביום שלפני החתונה ארבע שעות, בבוקר יום החתונה שעתים, ולפני החופה עוד חצי שעה. בדיוק באמצע השעות הקצרה בחדר היחוד היא היתה מוכרחה שוב לדבר איתה?!" "ואל יחשוב כבוד הרב שהענין הסתיים אז" - המשיך הבעל לתאר את סבלו. "כיום, כמה שנים אחרי החתונה, יש לנו, ב"ה, כמה ילדים ובקושי מוצאים אנו זמן לעצמנו. והנה סוף סוף, נסענו פעם אחת לחתונה רק אני והיא, כאשר הילדים נשארו בבית עם בייביסיטר, ואת הדקות הספורות הללו של הנטיעה המשותפת, היא מנצלת לפטפט עם חברותיה - בפלאפון כמובן... ברגעים

בדרך הדרוש

שאלו המלאכים ולמה קרעת הים לישראל ודו"ק: (מדרש) משום דכתיב ואכלת ושבעת אכילה של שביעה והם מברכים על כזית (ברכות דף כ' ע"ב) אך אי שתיי אינה בכלל אכילה ואצטרך ושבעת לשתיי כמבואר פרק כיצד מברכין וסתם אכילה בכזית הוא אוי אין רבותא במה שמברכין ברכת המזון על כזית, והנה זה האיש ס"ל האי דכתיב לא תאכל דם היינו אכילה ממש אסרה התורה לאחר שנקרש אבל לא השותה ולית ליי שתיי בכלל אכילה עיין מזה תוס' פ"ג דשבועות ממילא ואכלת זו אכילה ושבעת זו שתיי וסתם אכילה בכזית ואין הקב"ה נושא לו פנים ע"כ ונתתי פני בנפש:

(חתם סופר - תורת משה)

אחרי מות שני בני אהרן (כח כא) במדרש כשמתו בני אהרן אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה למה קרעת את הים לפני ישראל ותמוה, ולתריך נקדים דאיאתא במפורשים בני אהרן מתו בשביל חטא אהרן שעשה העגל אבל קשה הלא יש לאהרן תירוץ על חטא העגל מפני ששהטו חור לפניו כדאיאתא בגמ' אלא צ"ל דאונס אינו מועיל אפילו שאהרן הי אנוס מ"מ חטא, איאתא במדרש בשעת קריעת ים סוף אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז מה נשתנו אלו מאלו והשיב להם הקב"ה שאנוסין היו והשתא אתי שפיר בשעה שמתו נרב ואביהוא משום חטא אהרן בעגל וא"כ מוכח שאנוס אינו מועיל ולכך פנים לישראל הואיל ומדקדקים עד כזית ועד כביצה היינו

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פְּרִשֶׁת אַחֲרֵי מוֹת קְדָשִׁים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מיתת הצדיקים משפיעה על הדורות הבאים

"וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן" (טו א)

בהרה הקדוש בפרשתנו (טו א) הובא שתקנו לקרא פרשה זו ביום הכפורים כדי שיצטערו השומעים על פטירת נדב ואביהוא, ובכך יתקפרו עוונותיהם. שכן כלל הוא בדינו שכל המצטער ומוריד דמעות על מיתתם של צדיקים, מקריז עליו הקדוש ברוך הוא (ישעיה ו): "וסר עונך וחסאתך תכפר", ולא עוד אלא שטמבטח לו שלא ימותו בניו בחייו.

יש להבין: הלא שנים רבות חלפו מאז פטירת נדב ואביהוא, ובמהלכן עברו על עמנו מארעות וצרות אין ספר, מדוע עדין יש עננו שצטטער ונוריד דמעות על הסתלקותם?

באר הרב מפוניבז' רבי יוסף שלמה פהנמן:

פטירתם של נדב ואביהוא השפיעה על כל הדורות שאחריהם. שכן מעלתם היתה כה גדולה, עד שהעיד עליהם משה (ויק"ד יב) שהיו גדולים ממנו ומאהרן אביהם, ולו היו נותרים בחיים בודאי היו מאצילים מהודם על בני דור המדבר ומרוממים אותם עד למאד. ואילו ירדת הדורות שהחלה מאז וממשיכה עד ימינו היתה מתחילה מדור מרומם יותר, בודאי אף אנו היינו כיום במדרגה גבוהה הרבה יותר, וכיצד לא נבכה על פטירתם?

דברי ישעיה ונחמה עמי רי

ברכת 'הגומל' לכהן הגדול

"דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש... ולא ימות" (טו ט)

"כשנכנס הכהן לפני ולפנים... זכה - נכנס שם בשלום ויצא בשלום, לא זכה - מבין שני הכרובים יוצא להב וישרף וימות בפנים" (זהר חדש גראשית כד ב).

הראשון לציון רבי אליעזר נחום, בעל 'חזון נחום' על המשניות ורבו של החיד"א, דן בשאלה האם לאחר שזכה הכהן הגדול לצאת בשלום מקדש הקדשים ביום הכפורים היה עליו לברך על כך 'הגומל'?

השיבו רבי יצחק זרחיה אזולאי אבי החיד"א: ברכת 'הגומל' נתקנה למי שהיה מצוי במקום סכנה ונצל. את מקום השראת השכינה בודאי לא נתן לכנות 'מקום סכנה', ויציאת הכהן ממנו בשלום אינה תלויה אלא בו, אם כשר הוא אם לאו. על כן אין לו לברך על כך הגומל. מחזיק ברכה [לחיד"א] א"ח ר"ט א-ב

אסור להתרגל בעבודת ה'

"ואל יבא בכל עת אל הקדש" (טו ט)

דרש רבי חיים שמואלביץ ראש ישיבת מיר:

'חברים כל ישראל ונאמר אמן'

"ואהבת לרעך כמוך אני ה'" (טו יח)

על דרך מיוחדת לקיים מצוות 'אהבת לרעך כמוך' למד המהר"ם ש"ם:

בברכות רבות אנו מודים על טובה אישית שעשה עמנו הבורא ברוחניות או בגשמיות, וכפי שמצינו שחלקן נתקנו בלשון יחיד: 'שלא עשני גוי', 'שעשה לי כל צרכי'. נמצא אפוא שהעונה אמן אחר ברכת חברו, הרי הוא משתתף בשמחתו על הטובה שגמל עמו הבורא. השתתפות זו מרבה את האהבה בינו לבין חברו, ונמצא שהוא מקיים בכך 'ואהבת לרעך כמוך'.

לכך רמזו חכמים באומנם (שבת ק"ט ב): 'כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן'; 'העונה אמן בכל כחו' - באופן ששמחתו בטובת חברו ממלאת את כל ישותו, וגורם לו הדבר להוסיף ולהקפיד עוד יותר על קיום המצוות שבין אדם לחברו. מתוך כך מתברר כי זכותו, ונפשתו בפניו 'שערי גן עדן'.

ביסוד זה פרש התפארת שלמה את מאמר חכמים (ברכות נ"ג ב): 'גדול העונה אמן יותר מן המברך'. המברך מודה על הנאתו האישית, ואלו העונה אמן מודה על טובת חברו, וזוהי ההודאה המשפחת ביותר. כפי שאמר דוד המלך בתהלים (קז א): 'הדו לה' כי טוב כי לעולם חסדו', כלומר עקר ההודאה לה' היא על כך שמיטיב לעולם כלו.

דרשות מהר"ם ש"ם דרוש קמ"ד - נציבים: 'תפארת שלמה' שער התפלה

על פי האמור נתן להוסיף ולהסביר: המקפיד לפני התפלה לענות אמן אחר חברו המודה על טובותיו בברכות השחר, הרי הוא מקיים בכך את דברי האר"י הקדוש (הבאנו במגיל' ר"ש ס"ו מו) שעל האדם לקבל על עצמו קדם התפלה את מצוות: 'ואהבת לרעך כמוך'.

אחת מן הדרךים המובילות את האדם לשלמות בעבודת הבורא היא ההשקרות מן ההרגל. עבודת ה' צריכה להעשות תמיד מתוך חיות והתבוננות מתמדת, ואלו השגרה וההרגל מכבים כל רגש של קדשה והתרוממות. וכפי שכבר הזהיר על כך הנביא (ישעיה כ"א): "ען כי נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבודוני ולבו רחוק ממני ותמי יראתם אתי מצות אנשים מלמד'".

ליסוד זה רמז הכתוב שלפנינו: 'ואל יבא בכל עת אל הקדש', וכפי שפרש רש"י: "ולפי שגלו שכינת שם אהרן שלא ירגיל לבא". כלומר, חששה התורה שאם יתרגל הכהן להכנס בתמידות למקדש יקרה הדבר

בלבו את רגשות הקדשה שעליו לחוש בשהותו במקום הקדוש, על כן צוהה עליו: "ואל יבא בכל עת..."
על הרבי בעל 'דברי יואל' מסאטמר מספר: באחת משמחות הנשואין שבהן השתתף בקשר ה'בדחן' את רשותו לחקותו בפני הצבור כדי להרבות בשמחת ה'תן וכלה. הרבי בענותנותו השיב בחיוב, וה'בדחן' החל מיד לחקות את תפלתו של הרבי כי רגשיו הטובה עליו. לפתע הבחין להרדתו כי הרבי החל למרר בככי. לתמו כבר כי הרחיק לכת ופגע בקדש, על כן ירד מיד מהבמה ופנה לחיות את פני הרבי ולבקש את סליחתו, תוך שהוא ממלמל: "הלא קבלתי רשות..."

אולם הרבי הרגיעו כי אל לו לחשש; "איני בוכה משום שפגעתי בי, אלא מפני שבראותי כיצד מחקה אותה את תנועותי בתפלה ובעבודת ה' באופן כה מדויק, עלה בלבי החשש - שמא אף אני מחקה את עצמי?... אולי מתוך שהרגלתי משכבר הימים בתפלה, שוב איני עובד את ה' מתוך התחדשות יומיומית, אלא כחוקן העושה זאת מן השפה ולחוץ - על כך ראוי שאבכה".
שיחות מוסר' תשל"א מאמר סו; לקח טוב' חיים של תורה ח"ב מאמר נד

הזכרת תאריך כבוד בתפלה על חולה

"איש אמו ואביו תיראו" (טו יא)

מדעיני המורא הוא שלא יזכיר את הוריו בשמם, אלא אומר: 'אבא מרי' [אבי אדוני] (מב"ס מפרים ו א). ואולם כתב בעל 'ספר חסידים' (סי' תת) שפאשר מתפלל הבן על הוריו החולים לא יאמר 'אבא מרי', לפי שאין ראוי לאדם להתבטא ביראה כלפי בשר ודם, בעודו עומד לפני מלך העולם בתפלה. לפיכך תמהו רבים: כיצד אנו מבקשים בסיום ברכת המזון: 'הרחמן הוא יברך את אבי מורי... ואת אמי מורתי...?'

כמה תשובות מצאנו לשאלה זו:

א. רבי ישראל חיים פרידמן רבה של ראחוב פרש: האסור להזכיר תאריך לאביו הוא רק בתפלה שמזכירים בה את שם ה', ולא בתפלה כמו בקשות 'הרחמן', שבה אין מזכירים את שם ה'.

ב. עוד פרש רבי שמואל הומינר: בתפלה שבה פונים לקדוש ברוך הוא בלשון נוכח יש להקפיד שלא להזכיר את אביו בתארים, אולם בתפלת 'הרחמן' הנאמרת בלשון נסתר אין להקפיד על כך.

ג. רבי ראובן מרגליות באר: אסור זה נאמר דווקא על תפלה הנאמרת בעת השורע מזלו של אביו, כגון שחלה. אולם בתפלה 'הרחמן' שמבקשים בה על המשיך הצלחתו אין להקפיד.

לקוטי מהר"ח' ברפת המזון; עבד המלך; הגש"פ 'באר מרים' [לר"ר מרגליות] ברפת המזון

גם בתוך הצער והכאב, זוכים אנו לראות כל העת נסים גדולים. כלנו מצפים לצאת מן המצר ולראות רק נסים וישועות. מאמינים אנו בכל לב כי 'ישועת ה' פהרף עין', ומחפשים לה בכליון עינים. אחים יקרים! ההקפדה על עניית אמן היא סגולה בדוקה מאין כמותה לזכות לנסים, שפך פתח המגיד מקור' ניצ' (נר ישראל' פגנת חנכה ד"ה ועושים):

'בסדר האלף בי"ת, האותיות שאחר א.מ.ן הן ב.נ.ס - ללמדך שאחרי אמן נמשך הנס.'

נקפיד על עניית אמן, בכל בית נאמן בישראל, ונזכה כלנו לצאת מצרה לרוחה, מאפלה לאורה, השתא בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמן.

ברכת המזון - בקשות 'הרחמן' (יא)

מלכות בית דוד וימות המשיח

לבקשת 'הרחמן' הוא זכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא, אנו מסמיכים פסוק מדבריו של דוד המלך עליו השלום (שמואל ב' כב טא; תהלים יח טא): 'מגדול ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לודד ולזרעו עד עולם'. בפסוק זה מבקש דוד המלך שפעם שיה' הגדיל חסדו וישועתו עליו 'למשיחו' זהו דוד עצמו שנמשח בקרו השמן. כך יעשה חסד לו ולזרעו עד עולם (ד"מ). וכינו שעתידה מלכות בית דוד לשוב לגדלתה בימות המשיח, הסמיכו פסוק זה להרחמן הוא זכנו לימות המשיח' (ר"ב בר נקד).

'מגדיל' ומגדול' בחל ובשבת

בשונה מהאפן שהזכרה תבת 'מגדול' בפסוק זה בספר שמואל - בחולם, היא הזכרה בספר תהלים בחיריק מלא - 'מגדיל'. בסדר ברכות המזון שבידינו שלבו שתי הגרסאות; הימות החל אנו אומרים 'מגדיל' כבספר תהלים, ואלו בימים שיש בהם מוסף אומרים 'מגדול' כבספר שמואל. יש שנתנו סימן לדבר מלשון הפסוק (ישעיהו א: א): 'חדש ושבת קרא מקרא', רמז לכך שבשבת וראשי חודשים יש לקרא 'מגדול' כלשון הפתוח בספר שמואל שהוא אחד מספרי המקרא, ולא 'מגדיל' כפאמר בתהלים שהוא ספר מן הכתובים (משה משה עמוד העבודה סי שמוא).

את ההבדל בין 'מגדיל' ל'מגדול' בארו חכמים במדרש (שחר טוב יח):

'כתוב אחד אומר: 'מגדול' וכתוב אחד אומר: 'מגדיל'; רבי יודן אומר: לפי שאין הגאולה באה על אמה זו בבת אחת, אלא קמעה קמעה. ומהו 'מגדיל'? לפי שהיא מתגדלת והולכת לפני ישראל - עכשיו הן שריון בצרות גדולות, ובשבתבוא הגאולה בבת אחת אינו יכולין לסבל ישועה גדולה, לפי שהיא באה בצרות גדולות. לפיכך היא באה קמעה קמעה ומתגדלת והולכת לפניו.

לפיכך משולה הגאולה כשחר, שנאמר: 'אז יבקע כשחר אורף' (ישעיה נח ח), ולמה נמשלה כשחר? שאין לה אפלה גדולה יותר מאותה שעה הסמוכה לשחר, ואם יעלה גלגל חמה באותה שעה שהבריות ישנו, היו כל הבריות נלכדין. אלא עמוד השחר עולה ומאיר ועולם תחלה, ואחר כך גלגל חמה עולה ומאיר, ואין הבריות נלכדין... ומהו 'מגדול'? שנעשה להם מלך המשיח כמגדל, וכן הוא אומר (משלי יח י): 'מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק וגשגב'.

על פי זה באר בסדור 'אוצר התפלות' (ע"ו תפלה) את ההבדל בין שבת להל: בשבת שהיא מעין עולם הבא, אומרים 'מגדול' על שם ימות המשיח, ואלו בימות החל שבהם אנו טרודים במלאכתנו והם בבחינת הגלות, אנו אומרים 'מגדיל', כתפלה לקדוש ברוך הוא שגדיל עלינו את ישועת מלך המשיח. עוד באר האבודרהם: תבת 'מגדיל' נאמרה

על מה זאת עשה ה' לנו

קני' תשל"ט. השמועה הקשה עשתה לה כנפים והחרידה את הלבוות. אסון נורא פקד את קהלת קדש צאנו המפארת. רבי אהרן ק. אברך חשוב יקר ואציל נפש, ירא שמים ותלמיד חכם, ממקורביו ומהחוסים בצלו של הרבי מצאנו בעל השפע חיים' זצוק"ל נפטר באפן טרגי.

רבי אהרן קפח את חייו בתאונת דרכים מחרידה שהתרחשה בעירת מגוריו של הרבי, יוניון סיטי שבניו ג'רזי, והוא בדמי ימיו. מותר אחריו אלמנה ויתומים רבים. דבר פטירתו הכה בהלם את מאות חבריו וידידיו, שעמם היה קשור בעבותות של אהבה, ואת קהל חסידיו צאנו בכל העולם, ועורר את הכל לפשפש במעשיהם ולשוב בתשובה.

במסע ההלנה קורע הלב השתתפו מאות חסידים, והם מרוו בככי על האסון הנורא שהתרחש בפתע פתאום. המספידים עוררו את הלבוות, והכל חשו כי עליהם לפשפש במעשיהם ולבדק בדרכיהם על מה זאת עשה להם אלקים כף.

בקשי' יבש הדיו על מודעות האבל על פטירתו של האברך הצדיק, טרם התאושו חסידיו צאנו מהמהלומה הקשה שנתכה עליהם, וכבר נתנה עליהם בשורה מחרידה נוספת; רבי משה נחמיה ש. נפטר באפן פתאומי.

כרבי אהרן, גם רבי משה נחמיה היה אברך צדיק ותלמיד חכם, גם הוא מקורביו של הרבי, אהוב ונערץ על כל חבריו וידידיו. גם הוא הותר אחריו אלמנה ויתומים קטנים, והלבוות מאנו להאמין.

בעת קשה שכזו התכנס כל אחד מהחסידים אל תוף עצמו. איש לא יכול היה להתר שוה נפש מול אסונות כה טרגיים שהתרגשו בזה אחר זה. היה ברור לכלם כי לא מקרה הוא, וכי מן השמים מבקשים לעוררם. כל אחד ערף את חשבון נפשו ובדק בחדרי לבו אחר הטעו תפון.

ומאידך, הכל נשאו עיניהם אל הרבי הקדוש, שאותו הצער והיגון נפרו על פניו למודות הסבל. אולם למרות כי הכל צפו למוצא פיו, פחר הרבי להתעשר במעטה של שתיקה ולהצדיק עליו את הדיו.

לאורך כל מהלך השבעה נסו מקורביו של הרבי להציל מפיו ולו מלה אחת על אודות סבת האסונות הקשים שנתכו עליהם. הם חשו כי מדת הדיו מתוחה וכי יש לסתם את הפרצה שבגינה נתכו עליהם אסונות כה כבדים, אולם, כאמור, לאורך כל שבעת ימי האבל נותר הרבי עטוף בשתיקתו ומאן לדבר דבר.

שבוע ימים המתינו החסידים בכליון עינים למוצא פיו של הרבי. במהלך השבוע הכינו הכל את לבם והטו שכם לסבל כל על אשר ישית עליהם הרבי הקדוש כדי לכפר בעדם ולהסיר מעליהם את מדת הדיו.

עם פלות השבעה, כמדי יום חמשי, הצטופפו החסידים סביב שלחנו של הרבי, שעמד להתחיל בשעור חמשי-רשי' כמנהגו מדי שבוע ביום זה, והמתינו לדברי קדשו. בית המדרש היה מלא מפה אל פה. הקהל הרב ישב דרוך ומתוח והמתין לשמע דברי אלקים חיים ולדעת את הדרך אשר ילכו בה. באלו מן המעשים עליהם לפשפש ואיזו הנהגה עליהם לתמוך כדי שיסור חרון האף מעליהם.

"וירא ה' וינאץ מפעם בניו ובנותיו", פתח הרבי חרישית בצטוט הפסוק משירת האזינו, והמשיך: "ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם; פי דור תהפכת המה בנים לא אמן בם". והוסיף והביא את דרשת חכמים על פסוק זה: "רבי דוסתאי בן יהודה אומר: אל תקרי 'לא אמן בם', אלא: 'לא אמן בם' - שלא היו רוצים לענות אמן".

מלותיו של הרבי היו מדודות, ודבריו חדרו אל מעמקי הלב: "אמן", אמר הרבי, "היא ראשי תבות: אהרן, משה נחמיה; לא לחנם בא הדבר, אלא כדי ללמדנו כי משום שלא נזהרנו בעגית אמן ונעשנו בפטירתם של שני אברכים צדיקים אלו בקצור ימים ושנים. הבה נתחזק כלנו בעגית אמן בקול רם ובכונה הראויה, וכך נזכה שיסיר ה' את חרון אפו מעלינו ויותר לא ישמע שד ושבך בגבולנו".

דברי האדמו"ר עוררו רשם רב באזני השומעים אשר התחייבו כאיש אחד בלב אחד לתמוך ולהתחזק בנושא זה. זמן רב לאחר מכן עזין נפר החזק בקרב כל בני הקהלה.

'שירו למלך' עמ' 712; 'כתר מלוכה' עמ' שעב

בספר תהלים, טרם היה דוד למלך על ישראל, ואלו תבת 'מגדול' נאמרה בספר שמואל, על פן שבפך נמשח למלך על ישראל. על פן שבפך אנו מזכירים 'מגדול', כי גם יום השבת הוא כמלך' על כל ימות השבוע.

בשבת מתפללים כנסח הנביאים

רבי ישעיה ברלין הביא לכך הסבר נוסף בשם אביו, על פי דברי המשנה (שבת קטו א, ע"פ רש"י שם בשם רבנו הלוי) שבשבת לא היו קוראים בכתובים מפני שהם מושכין את הלב. השטו חכמים שאם יקראו בהם לא יבואו לדרשה בבית המדרש, ואולם בספרי נביאים מתר לקרא. על פי זה אפשר לבאר שבשבת שאין קוראים בכתובים העדיף לקבל בברכת המזון בנסח 'מגדול' שהובא בנביאים (נמוקי הגר"ב, מנבא בסוף סדור 'אוצר התפלות' ח"ב).

בספר 'מקור התפלות' (מישקולך תרצ"ה, דף מג) כתב טעם נוסף לכך שבשבת אומרים 'מגדול' - כדי להזכיר את גדל הבטחון שהיה לישראל בעת קריעת ים סוף, כאשר צום הקדוש ברוך הוא לחנות: "בין מגדל ובין הים" (שמות יד ט). כיון שקריעת הים ארעה ביום השבת (ראה שם שהביא בן בשם סדר עולם), אנו מזכירים 'מגדול' ביום השבת.

מעלת ספורי צדיקים

הרה"ק רבי שלומק'ה מזועהיל אמר בשם הרה"ק רבי ישראל מרז'ין, שפך יש לדרש פסוק זה: 'מגדיל ישועות מלכו' - על די הצדיקים המכונים 'מלכים' (נפיו סב א), 'מגדיל' הקדוש ברוך הוא ישועות על כלי ישראל. ויתרה מזאת: 'ועושה חסד למשיחו', 'משיחו' בש"ן שמאלית, מלשון שיה. שמי שמשיח במעשי הצדיקים ולומד מהם, זוכה שיגדיל הקדוש ברוך הוא חסדו עליו (אוצרות אונזי וצדיקי הדורות' ברהמ"ז).

סיים הבקשות בבקשה על השלום

בסיים כל הבקשות אנו מוסיפים בקשה מיוחדת על השלום: 'עושה שלום במרומי' הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן". באר האבודרהם: בברכות שבפרשת בחקתי נאמר: 'ונתתי שלום בארץ'. בעתם ואחר כך: 'ונתתי שלום בארץ'. ואמרו על כך חז"ל (ספרא בחקתי א א) שאין כל הברכות מועילות בלא השלום, שהשלום שיקול כנגד הכל, לפיכך אנו חותמים את ברכת המזון בשלום.

בדומה לכך באר במשה משה' (ח"ב שפב) ע"פ דברי רש"י על הפסוק (ויקרא כו ו): 'ונתתי שלום בארץ' - 'שפא תאמרו: הרי מאכל הרי משתה, אם אין שלום אין כלום...'. ולפיכך הסמיכו לברכה על המזון בקשה על השלום.

פרשת אחרי מות קדושים

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א
ח' אייר תש"פ | גיליון 669

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

הזה - גם אתה יכול להתחיל מעכשיו ולהתחזק בעבודה האישית ובוודאי תראה שיפור ניכר בכל ההתמודדות עם המשבר.

הפתרון האמתי

ולכן הפתרון האמתי הוא להתחזק בעבודה העצמית, כלומר שכל אחד יקבע לעצמו שעה שלימה ביום שבה יסתגר לבד באיזה חדר, בנינה או במרפסת וידבר עם בורא עולם ויבקש ממנו כל מה שהוא צריך. תבקש מהבורא שייתן לך אמונה, סבלנות, כוחות להתמודד, ביטחון שרק הוא הזן והמפרנס והוא יכול לפרנס אותך גם עכשיו. תבקש פרנסה, תבקש שלום בית, תבקש רוגע לילדים. תבקש כל מה שאתה צריך.

היסוד של כל העבודה האישית הוא שהבורא אוהב אותך ורוצה לתת לך את כל הטוב שבעולם, אבל יש לו בקשה אחת ויחידה מסך. מה הבורא מבקש מסך? הוא אומר לך: אני מבקש מסך בני היקה שתבקש ממני כל מה שאתה צריך.

כל מה שאתה צריך זה אומר לבקש **הכול** בגשמיות וברוחניות. תבקש גם לשפר ולתקן את עצמך, כי זה לא בכוחך, ואתה צריך לבקש מהבורא שיעזור לך לתקן את עצמך ולהשתפר ולחזור בתשובה, שיעזור לך לעבוד על המידות ולצאת מהכעס, שייתן לך כוחות להתייחס בסבלנות ובאהבה לאישה ולילדים למרות הקושי הגדול.

למצוא אוצרות בתוך הצרות

מי שייילך בדרך הזו יראה שלא רק שלא ייהרס לו שלום הבית וחיון הילדים במשבר הזה, אלא להיפך הוא עוד ירוויח מהסגר הזוגיות שלו תפוח דווקא בתוך המשבר, והוא יגיע לקשר נפלא עם הילדים, לקשר כזה שאי אפשר להגיע אליו בימי השררה הרגילים.

יצא שישנו הבדל גדול מאוד בין מי שיש לו שעה

המשך בעמוד 3

מאמר
ראש הישיבה

מתבודדים ומתמודדים

הקורונה היא המודד שלנו

במשבר הקורונה רואים היטב היטב היכן האדם אוחז בעבודה העצמית שלו, אני רואה תלמידים שיש להם עבודה עצמית - ולמרות ההסתגרות בבתים והמציאות הבלתי אפשרית עם הילדים בבית - הם מוצאים זמן לשעה של התבודדות בכל יום ומבקשים מה' סבלנות וכוחות להתמודד והם ממשיכים בחיים ובעבודת ה' שלהם, והם אפילו מצליחים להפיק רווחים גדולים בהמשבר בחיזוק הקשר עם הילדים, בחיזוק שלום הבית, ובחיזוק האמונה והביטחון. הם מקבלים תובנות חדשות ומגיעים לעומקים חדשים בעולם הרוחני שלהם.

לעומת זאת אנו גם רואים ושומעים לצערנו את הצער הגדול של עם ישראל שיוצאים מדעתם, ומגיעים למריבות בבתים ולכעסים על הילדים, או שחווים בידות נוראה, הפחד מהנגיף משתק אותם וחוסר הביטחון הכלכלי מערער את יציבותם. זה בהחלט קושי גדול וניסיון קשה, אבל כל התופעות הללו מעידות על חוסר בעבודה האישית. משבר הקורונה הוא **לא הסיבה לבעיה, הוא רק חושף ומגלה את הבעיות** העמוקות שכולן נובעות מחוסר בעבודה האישית.

אבל לעולם לא מאוחר מידי. גם אם חסרה לך עבודה אישית ולכן אתה כל כך סובל מהמשבר

המציאות עולה על כל דמיון

המודד האמיתי של האדם הוא דווקא במציאות הקיצונית של החיים. העולם כולו וכל אדם וכל משפחה בפרטיות עומדים בפני אתגר גדול מאוד, התמודדות קיצונית והזויה שכמותה לא זכור אפילו למבוגרים שבינו. חכמינו כבר אמרו שבזמן חבלי המשיח יהיו ניסיונות קשים ומוזרים, והנה אנו רואים שהמציאות עולה על כל דמיון, ודווקא כאן נמדדים האדם והחברה. זה המבחן של כל אחד ואחד מאתנו לדעת היכן הוא אוחז בעבודת המידות שלו, באמונה, בסבלנות בשלום בית ועוד.

רבי נחמן אמר שכשיבוא משיח יהיה ניכר ההבדל בין מי שיש לו עבודה עצמית לבין מי שאין לו.

עבודה עצמית פירושה שהאדם מקדיש לפחות שעה בכל יום לתיקון נפשו. רבי נחמן מדגיש שיכול להיות שהאדם הוא באמת נחשב אדם כשר גם בלי עבודה עצמית, כי הוא נולד בחברה מסוימת וצעד במסלול חיים מסוים - ובכל זאת כאשר יבוא

משיח כל אותם אנשים כשרים שאין להם עבודה עצמית של התבודדות יהיו "מעורבבים ומבוהלים" כלשונו, אבל מי שמקדיש שעה ביום לתיקון נפשו - כשיבוא משיח הוא יהיה בשיא "שוב הדעת, בלי שום בלבול, כמו אדם שקם רעון מהשינה.

היסוד של כל העבודה האישית הוא שהבורא אוהב אותך ורוצה לתת לך את כל הטוב שבעולם

צו השעה -

מנע נגע ומחלה מביתך

אמר רבי נחמן:
הספר ליקוטי מוהר"ן,
כשנמצא בבית,
הוא שמירה, רפואה וישועה.

הזדרז להזמין: 052-2240696

הפצת ליקוטי מוהר"ן לשמירה!

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

בדיחות הדעת

אתמול בערב עברתי ליד בית קברות וראיתי כמה צעירים עומדים בשעה שאלתי אותם מה הם עושים פה? הם ענו שהם נורא מפחדים ומנסים לקבל אומץ להכנס לבית קברות בחושך. אמרתי להם שאני מבין אותם וגם אני כשהייתי בחיים פחדתי להכנס לבית קברות. מעולם לא ראיתי מישהו רץ ובורח במהירות כזו.

הדלקת נרות

ר"ת	כניסה	יציאה	
ירושלים	18:44	19:59	20:36
תל אביב	19:01	20:01	20:34
חיפה	18:54	20:02	20:37
באר שבע	19:00	19:59	20:35

ותרגילי כיוון והרפיית שרירים. מומלץ לעשות תרגילי נשימה איטית אשר יוצרים איזון במתח הגוף. זה הזמן לתרגילי כושר ושחרור משפחתיים בסלון, נסו ותהנו.

התמודדות עם כושבות ודאגות:

נשים לב למחשבות דאגניות המכשילות אותנו, במיוחד כאלה העולות בנו מעצמן והן בעלות אופי קיצוני שאינו בהכרח תואם למציאות הנוכחית. נחשוב שוב ונטיל ספק ביחס למחשבה קיצונית או מוחלטת, לדוגמה: אם עולה בנו מחשב לפיה "צפוי להיות כאן אסון!" נטיל ספק בעמדה זו ונשאל את עצמנו- "האם בהכרח צפוי להיות כאן אסון?" נכניס את המחשבות לפרופורציה ע"י הכנסת ביטחון בה' דיבור על אמונה ופסוקי תפילה.

הרגעה עצמית וייצוב עמדה מאוזנת, נוכל לנסות להשיג באמצעות דיבור עם ואל עצמנו - "דיבור פנימי".

דוגמאות לשיח פנימי מרגיע: "זה זמני", "זה יחלוף", "כרגע ב"ה הכול בסדר", "התמודדנו בעבר עם אימונים גדולים מאלו וה' עזר לנו".

התמודדות משפחתית

המצב המתסכל עלול לעורר רגשות קשים כמו עצב, כעס (זעם), כחוד וחרדה, בדידות והתנתקות וכן בעיות בתפקוד כמו קשיי שינה, ירידה בתיאבון, עצבנות, עוררות, אי-שקט, ביעותי לילה וכדו'. נשתף בשיח המשפחתי את הרגשות שאנו מרגישים ונעודד את ילדנו לעשות כך. במקרים רבים נתפלא לגלות שאנו לא היחידים שמרגישים כך.

מומלץ לאפשר לילדים לבטא רגשות גם דרך ציור, כתיבה או דרך יצירתית אחרת. מומלץ בתקופה זו, לבצע פעילויות שאנו אוהבים ולקבל פירגון ותמיכה משפחתית, על מנת להזמין רגשות חיוביים. זה הזמן ליצירתיות משפחתית: ללמוד ביחד, לבעל, לאפות, ליצור, לשחק משחקים משפחתיים, להציג, לשיח. לעשות תחרויות ולנצל את הזמן הזה שאנחנו ביחד.

בע"ה כל יום, עלינו לשאת תפילה לה' יתברך שיבטל את המגיפה הנוראה הזו, ולפעול בדרכים נכונות על מנת לשלוט במצב, לייצב את המשפחה שלנו, ולהתנהל באופן המתאים ביותר.

לחיות עם הקורונה, פרק ב'

הורים יקרים, מזה כחודשיים שאנו נמצאים במציאות לא מוכרת ואף מבלבלת, בהקשר של ההתנהלות שלנו בעקבות התפשטות נגיף הקורונה. לכן, במהלך השבועות הבאים, נעסוק בע"ה בנושא: ההתמודדות שלנו ההורים והילדים בתקופת מגיפת הקורונה. החיים עצמם, והשהייה הממושכת שלנו בבית עם הילדים, מעוררים מגוון רגשות ותחושות, הכוללים לעיתים חששות, פחד, תחושת פגיעות, חוסר ביטחון ודאגה מפני הבאות, ובצדק רב. אנו חוששים מהידבקות בנגיף, אנו חוששים על החיים של סבא וסבתא, על קרובי משפחה בסיכון גבוה, על המצב הכלכלי בעקבות פיטורין או יציאה לח"ל, על האיזון במצב הזוגי בעקבות זה ששני בני הזוג נמצאים שעות וימים רבים בבית, על מצב חינוך הילדים, על רמת הלמידה שלהם, על סכסוכים ומריבות בין הילדים בעקבות הימצאות של כל הילדים כל היום בתוך הבית, ועל עוד אתגרים רבים בעקבות המצב.

הרגעה, הסברה והתמודדות מתאימה

ההתנהלות החשובה ביותר בתקופה זו היא: הרגעה, הסברה והתמודדות מתאימה. הכלל המנחה אותנו בכל התמודדות שכזו הוא, קבלת מידע מהימין, תכנון משותף ושליטה במצב. עלינו לקבל את המידע הנכון עבורנו, ולהעביר אותו לילדינו בצורה אחראית, מבוקרת, הדרגתית ומונגשת. עלינו להכיר היטב את דרכי ההדבקות בנגיף, התפשטותו, נהלי הבריאות וההתנהלות היומיומית ולכנס את הילדים למפגשי הדרכה והסברה, במפגשים אלו נשוחח על הכרת הנגיף, ועל ההשפעות שלו על חיינו. נבצע מספר מפגשים ונשוחח בנחת ועם הרבה הכלה.

מידע מהימן והסברה

נקבל מידע אך ורק ממקורות מוסמכים, רשמיים ומהימנים. נישמע להנחיות במלואן, תוך גילוי אחריות כלפינו וכלפי הסובבים אותנו. הידבקות בנגיף הקורונה, אינה בהכרח מתבטאת במחלה

קשה בקרב אוכלוסיית הילדים, אולם אוכלוסיית המבוגרים הינה פגיעה מאוד, ולכן ישנה חשיבות יתרה להקפיד על הנהלים, זאת משום ש:

א. בנגיף הקורונה ניתן להידבק גם מאדם שאין לו בהכרח תסמינים.

ב. לנגיף הקורונה אין (עדיין) חיסון.

מומלץ לחלוק עם הילדים מידע זה, ולתכנן איתם את ההתנהלות שיגרת היום.

הורים וילדים

ככל שאנחנו ההורים, נשמור (אפילו כלפי חוץ) על איזון רגשי ועל רגיעה, זה ישפיע גם על הילדים. חשוב לשוחח עם הילדים ולתת הסבר על המצב בהתאם לגילם וליכולת הבנתם, תוך התמקדות בשיטות בונהלי התמודדות יעילים. חשוב לצמצם חשיפת הילדים ל"חדשות", יחד עם זאת, לשתפם במידע ובנהלי ההתנהלות עדכניים, כשטיפת ידיים, יציאה עם מסיכת אף ופה וכדו'.

בני המשפחה והשכנים המבוגרים:

בני המשפחה המבוגרים חשופים ופגיעים מאוד לנגיף הקורונה, ולכן רמת החרדה שלהם עלולה להיות גבוהה יותר. לעיתים נמצא אצלם התנהגות הפוכה, של זלזול או אדישות כגון: "לי כבר לא יכול לקרות כלום" וגם לכך צריך להתייחס. מומלץ לחשוב יחד איתם אילו צעדים נכון לנקוט כדי לצמצם את מרחב הפגיעות, וזאת באופן מותאם, המאפשר תחושה של בחירה ולא של כפייה. תקופה זו, הינה גם הזדמנות לפעול מתוך ערבות הדדית. ניתן ורצוי לחשוב גם על השכנים המבוגרים בסביבתנו, להתעניין בשלומם ולהציע סיוע במה שנדרש. זו תקופה מצוינת לחינוך לעזרה וחסד, אבל כמובן לשמור על הכללים, היגיינה ומרחק.

הרגעה פיזיולוגית של הגוף:

כאשר אנו בחרדה, הגוף מכווץ ואנו שוכחים לנשום. גם במהלך השהות הממושכת בבית, מומלץ להיות בתנועה, להניע את הגוף בקפיצות ומתיחות

**"כותבים תודות
ורואים ישועות"**
(הרב שלום ארוש שליט"א)

חדש! חדש! חדש!

חברות התודות והנפלאות שלי

חברות יחודיות לכתבת תודה מידי יום.

הזמינו עכשיו: 052-2240696

סיפורי תודה

אמרת תודה ונושעתי

יש לך סיפור תודה?
המערכת תשמח לפרסם אותו
al5308000@gmail.com

ילדון הידודון

בין הכותרים יוגרלו חתנות

אדם וחפץ מופיעים באותו פסוק, וההבדל בערך הגימטרי שלהם הוא 5?

כתרונות לשלוח למייל | פקס:
al5308000@gmail.com | 02-5812252

לא מכסידים!

באדם החפץן שפא אחר' ותכס את החנייה, אכל אמרתי לה', הרי אני אומר לך תודה, אז אני אומר לך תודה גם על זה שהאיש הזה תכס לי את החנייה.

ספר תלמיד שלי ספוא, שיש בו חזק גדול שהתודה גם עוזרת לעבודת המדות. הוא מספר: "יום אחד נאלצתי ללכת לפגישה בבנין משרדים בגבעת שאול בירושלים ולא הצלחתי למצוא חנייה.

ושב אמרתי לה': 'תודה ה' על זה שאין לי חנייה. ואפלו שלא אקצא חנייה, אני מקבל את רצונך לגמרי. ואם אצטרף להחנות רחוק מאד וללכת ברגל ולאחר לפגישה, גם על זה תודה וגם תודה על זה שהאדם הזה תכס את החנייה שלי, זה הכי טוב בשבילי. כל מה שאני עושה, לטובה אתה עושה."

הזמן היה מוגבל מאד, והפשוטי מקום חנייה ליד בנין המשרדים, כי כבר הייתי באחור. ולא היי מקומות חנייה. עשיתי כפוא סבובים והפשוטי חנייה פנויה, ואין.

כך במקרה קרע שעה, קשאתי כפר באחור התחלתי להתפלל על זה כפוא פעמים והתלתי לא התקבלה ב

וכך אמר כפוא תודות, וכיך באותה שניה למקום שעמד הגיע אדם ואמר לו 'עקשו אני יוצא מחנייה, ואני גם נותן לך כרטיס חנייה שיש בו עוד שעה חנייה'.

סוף נעמדתי והמתנתי בנתיב חד סטרי צפוף ליד בנין המשרדים, ובדייק אז נזכרתי בשעורים של התודה.

ומבקש סליחה שלא אמרתי לו תודה עד עקשו על הרכב, ועל הפגישה, ועל הבריאות וכו', בדייק מישאו מאחורי יצא. ומאחר שהא נסע לכאן שלי, זה שהגיע אחרי וגם המתין לחנייה, הזדרז ותכס את החנייה שהתפנתה.

"תוף כדי שאני מודה לה' על זה שאין לי חנייה, ומבקש סליחה שלא אמרתי לו תודה עד עקשו על הרכב, ועל הפגישה, ועל הבריאות וכו', בדייק מישאו מאחורי יצא.

וכאשר שהא נסע לכאן שלי, זה שהגיע אחרי וגם המתין לחנייה, הזדרז ותכס את החנייה שהתפנתה.

ברגע הראשון אמרתי לעצמי שיש כאן חסר צדיק, וכמעט שייצאתי מהרכב על מנת לגער

אמרת תודה ונושעתי
052-2240696

חיזוקית -
אייד | רפואה אמיתית

הסגולה
הבדוקה ביותר
לרפואה
היא האמונה.
(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

"שר וגדול"
נפל בישראל"

מוסדות חוט של חסד
מתאבלת וכואבת
יחד עם כל בית ישראל

את הסתלקותו של
האי גבוא רבא
מאיד פנים בהלכה
לכל שואל,
והאיד את העולם
בתורתו ובהנהגתו.

הראשון לציון
הרב אליהו
בקשי דורון זצ"ל.

ומביעים תנחומים
למשפחתו היקרה יבלח"א.

ויהי רצון שבמהרה
יאמר ה' די לצרותינו.

חיזוקים מיוחדים
מהרב שלום ארוש שליט"א

בקו האמונה:
02-6444250

בואו נתחזק בתקופה זו
ונקרב את הגאולה!

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש

052-2240696 ☎

שלום הבית שלי

הרב שלום ארוש שליט"א

פצעי הלב

ישנן הרבה סיבות שהן הגורם הסופי להחלטה של בני הזוג להתגרש. אבל זה לא משנה מה הן הסיבות, אלא - מה הן התוצאות! כי התוצאות של הגירושין הן נזקים גדולים לכל הנוגעים בדבר, וכל אישה שחושבת על גירושין צריכה לדעת לקראת מה היא הולכת, לאיזו בעיה קשה היא עומדת להיכנס. לכן נביא כאן על קצה המזלג מהבעיות והייסורים שיש לאנשים שהתגרשו.

ישנם כאלה שאחרי הגירושין אינם יכולים לשכוח את בן או בת זוגם ולהתגבר על הגעגועים, ולכן אינם מצליחים להמשיך הלאה או ליצור קשרים חדשים. הרבה פעמים קורה שבני הזוג להוטים להתגרש, ואכן הם מתגרשים, ואז הם מוגלים שהבדידות הרבה יותר קשה מכל הבעיות שהיו להם בחיי הנישואין. העידה לפנינו אשה גרושה: "צפיתי לגט הזה כמו שמצפים לגאולה, אבל אחרי שקיבלתי אותו הרגשתי כאב נורא, כזו ריקנות, כאלו חתכו ממני איבר...". ואכן כך הוא ממש. התורה מכנה את פעולת הגירושין "גט כריתות", דהיינו פעלה שכורתת את הנשמה של בני הזוג, שהיא בעצם נשמה אחת לשניים, וזה כואב...

ומה עוד, שמצב הבדידות אינו תמיד נגמר מה, כי לא עומדים לבני הזוג הגרושים ומחכים להם בתור לשידוך, ולא קל לאדם גרוש למצוא זיווג טוב, בפרט כאשר יש לו ילדים, חובות, בעיות של פרנסה.

האדם לכל מקום שהולך. לא אחת אנו פוגשים אנשים, שזה להם כמה שנים שהם גרושים, ועדיין הם סוחבים את הצער שלהם לכל מקום - עדיין לא הגליד הפצע מהחוויה הקשה שעברו.

ה"פתרון" של גירושין - שנדמה שהוא הדבר שיעשה סוף לכל המחלוקות - אינו הסוף למחלוקת כלל, אלא הוא רק התחלה של מחלוקת ארוכה וקשה, המתמשכת לאורך כל החיים. הדברים אמורים בעיקר כשיש לבני הזוג גרושים ילד משותף, וכל שכן כשיש כמה ילדים, שאז צוות אין סוף בעיות חדשות, שאילו לא היו מתגרשים לא היו להם כאלה בעיות.

כל האירועים המשפחתיים הופכים לסיטו. בכל יום הולדת, בר מצוה, חתונה וכדומה ישנם יסורים. אצל מי תהיה השמחה, מי יבוא לשמחה וכדומה. התבטאויות כגון: אם הוא בא, אני לא באה! תיזהר, לא להביא 'אותה' אתך! וכל מיני יסורים כיוצא בזה, הם דבר שבשגרה. כל מי שהיה מעורב במחלוקת שהביאה לגירושין, כולם מוגיבים לפי המשקעים והכאב שבליבם, והכל מצטרף לקלחת רותחת של כעס, אימים, בכיות וקללות, כאשר כל אחד מתבצר בעמדתו בעקשנות ומרגיש שהשני עושה לו 'דווקא' ומתנכל לו וכדומה. וזה רק חלק קטן של הסבל שעומד לפתחם של אלו שבחרו בדרך הקלה.

בשבוע הבא נרחיב עוד בנושא, א"ה.

מובן מאוד, שבני זוג שעוברים כאלה ייסורים עקב הגירושין, אזי אף על פי שיתכן והם לא מודים בכך בפה מלא, אבל לאמיתות של דבר הם מתחרטים מאד על הצעד הנמחר שעשו. ישנם כאלה שהם הריפך מזה, לבם פגוע וכואב, והם אינם יכולים לשכוח את העילבון ולסלוח עליו, והם מלאים בכעס ושנאה לבן הזוג הקודם. וזה דבר ידוע, שכל זמן שלאחד מבני הזוג יש בליבו צער, כעס או עוגמת נפש כלשהי, אזי שניהם לא יחיו בשלום - לזה שמקפיד לא יהיה שקט מחמת הכעס והשנאה המפעפעים בו, ולזה שמקפידים עליו לא יהיה שקט ממידת הדין המתוחה על ראשו מחמת ההקפדה שעליו - ואם כן נמצא שהסכסוך ביניהם לא ייתן להם מנוח עד שיתפייסו, ומה הועילו בכך שהתגרשו? את מה שהיו צריכים לעשות בתור זוג נשוי, להתפייס ולמחול אחד לשני, הם יצטרכו בכל מקרה לעשות אחרי הגירושין. וכל שכן שבתור זוג נשוי יש להם סיבה להתפייס, בשביל שיוכלו להמשיך את חייהם המשותפים, וכן יש תנאים לכך - להשפיע אהבה, לתת מתנות וכדומה. ואלו עתה, שהם גרושים, הסיבה להתפייס היא רק על מנת שלא תישאר להם הקפדה הדדית, אולם התנאים לכך קשים, ומסילא במקרים רבים הפצעים נשארים פתוחים.

כללו של דבר, הגירושין הם משבר עמוק מאוד לנפש, פצע שקשה לו להגליד. רגשות פגועים, תחושת כישלון צורב ואכזבה קשה על תקוות שהתנפצו ממלאים את הלב ונכרכים ונגררים עם

רבי שלמה אפרים מלונטשיץ -
הכלי יקר זיע"א
ז' אייר

לאורם נלך

היולא דצדיקיא

רבי שלמה אפרים מלונטשיץ - המכונה על שם פירושו המיוחד על התורה ה"כלי יקר".

נולד בלונטשיץ, שבפולין לאביו רבי אהרון. בצעירותו למד תורה מפי רבו המהרש"ל, אחר כך עבר לעיר לבוב ובשנת שס"ד החליף את המהר"ל (בשנות זקנותו האחרונות) כרבה של פראג וכראש הישיבה שם. הצטיין במיוחד כדרשן והיה סוחר את לבבות השומעים בדרשותיו וחיבוריו הרבים שרובם עוסקים בענייני מוסר, אמונה ומטרתו לקרב את שומעיו לעבודת ה'.

בתחילה היה שמו רק: "אפרים" ולאחר מכן נוסף לו השם שלמה בחלתו בחולי מסוכן בשנת שס"א קודם ימי הפורים ויחי מחליו נקרא שלמה אפרים איש לונשיץ מסתמא על שם עירו שנוולד בה. היה לו לשון למודים צח מאוד שפתותיו נטפות מור וכמורג חרוץ דבר לפני מלכים ופרסם את החנפים בכתב וגם בע"פ בדרשותיו ביומי דשוקא במדינת פולין בהקבץ גאוני הארצות ולא נשא פנים ולכן רבים היו רודפיו וצרי

ספריו הקדושים:

א' ספר "עיר גבורים" חברו בילדותו. ב' ספר עוללות אפרים, דרושים במוסר נשענים על מקראות ומאמרי חז"ל נחלק לד' חלקים חלק א' כולל מוסר לכל יום לגלות און אנשים לדעת מה יהא בסופם נחלק לז' עמודים, ח"ב בסודות ונפלאות הרמוזים במועדי ה' ושבת וחמנה ופורים נחלק למ"ו עמודים, ח"ג סודות בענינים הבאים לאדם מזמן לזמן כמילה וחתונה ופדיון הבן ובר מצוה נחלק לכ"ב עמודים, ח"ד תוכחת מוסר על תורה ועבודה וגמילות חסדים

נחלק לו עמודים. ג' ספר "כלי יקר" וכמו שמעיד החיד"א, ביאור יקר על התורה כסדר הפרשיות מבראשית עד דברים סתומים

וחתומים ספר נחמד וחשוב לאמיתיה של תורה. ד' ספר שפתי דעת הוא שני לחבורו כלי יקר וגם הוא על ספר פרשיות התורה ובו דברים חדשים וערבים קרובים לפשט ופשטים נכונים במדרשי רז"ל. ה' ספר ארח לחיים כולל שני דרושים תוכחת מוסר הא' לימי תשובה וב' לימי הפסח. ו' ספר עמודי שש, תוכחת מוסר לחזק בדקי' הששה עמודים אשר עליהם העולם עומד וקים שהם תורה ועבודה וגמילות חסדים ודין ואמת ושלוש מיוסדים על אדני פז. ז' ספר רבבות אפרים כולל ביאור התורה ודיניה וביאור כמה מאמרים והפליג מנונו בהקדמתו לספר אורח לחיים.

בשנת שס"א חלה במחלה מסוכנת והוסיפו לר את השם שלמה כשנרפא ממחלתו נדר לחבר את פירושו לתורה ואלה הם דבריו הנה כעת בשנת שס"א לפ"ק קודם ימי הפורים ונפתי למשכב בחולי מסוכן כמה שבועות עד שהוסיפו לי שם שלמה בחמלת ה הוציאני מתוך ההפיכה לחיות אותי ביום הזה נדרתי לה' ואשלמה לחבר חיבור זה לכבוד ה' ותורתו ולגלות מצפוני.

ועלה אל השמים ז' אייר השע"ט ליצירה (לא כמו שהרבה טועים בז' אדר ספר אור החיים).

זכותו תהא סגן וציונה עלינו אכ"ר

פוטרת אחרי חל"ת? לא יכולה עוד להשאר בבית? מוזמנת אלינו!!

למשרד טלמרקטינג גדול ומבוסס דרושות טלפניות למשמרת בוקר/צהריים

לקביעת ראיון: 052-2223745

העבודה עפ"י הנחיית משרד הבריאות

העבודה במשרדים בירושלים

מהיכן זכו הלומדים לכוון לפירוש?

לעבוד על עצמו לבין מי שאין לו באופן שבו הוא חווה את המשבה האם הוא נשבר מהמשבר או דווקא צומח ממנו. העבודה העצמית מוכיחה את עצמה תמיד ובפרט בעתות משבר ובמצבים קיצוניים.

יותר מהר כמה שאתה חושב

ולמרות שלוקח זמן להגיע לתוצאות בעבודה האישית, **את השיפור בחיים רואים מיד**, כי אפשר לטעות ולחשוב שלא נחווה את השיפור בחיים מהרגע להרגע, כי השינוי הפנימי לא קורה בין לילה, ועד שנגיע למדרגות בעבודה על הסבלנות ומידת הכעס ובעבודת האמונה וביטחון, זה ייקח לנו חודשים ארוכים של עבודה ולא נראה את התוצאות מיד, וממילא ניתן לחשוב שלא נראה שינוי משמעותי באופן ההתמודדות.

אבל זה ממש לא נכון. כי את השינוי כן רואים מיד! נכון שהשעה של העבודה העצמית עם התמדה ועיקביות מביאה את האדם למדרגות גבוהות באמונה וממילא הוא מקבל את כל מה שעובר עליו ביישוב הדעת ובאריכות אפיים - אבל מעבר לכך **יש לה גם סגולה נפלאה של המתקת הדינים, כלומר יש לה השפעה סגולית וחנית מיידית על המציאות.**

"דינים" פירושם הוא שבשמיים ישנו איזה שהוא פסק דין או כמה פסקי דין על האדם כתוצאה ממעשיו ומחשבותיו הרחניים, וזה מתבטא בכל מיני דרכים: בדיכאונות, בעצבניות, במצבי רוח רעים, בייסורים כאלה ואחרים, בחוסרים בפרנסה, בבעיות שלום בית, בשגוננות של הילדים ועוד ועוד והכול כדי לעורר אותו לתקן את החיטון הרוחני.

אך כאשר בשמים רואים שהאדם עובד על עצמו, אף על פי שהוא רחוק מאוד מאוד מהתכלית ומהיעד שאליו הוא צריך להגיע - אבל הוא בדרך, הוא שואף ורוצה והוא מתקדם בצעדים הקטנים שלו - ולכן כבר אין צורך לעורר אותו על ידי הדינים.

וזה נקרא "המתקת הדינים", כלומר שמשמים מעוררים אותו בחסד וברחמים על ידי שנותנים לו כוח להרבות בתפילה ולעבוד על עצמו ולהתעורר בתשובה, ולא על ידי ייסורים וחולאים רעים.

יוצא מכאן שאחרי שעה התבודדות חווים שיפור מידי, ובטווח הארוך חווים שינוי פנימי מהותי.

ולכן אם אתה רואה לחץ בבית, צער, מריבות, חוסרים, בעיות - תבין שיש כאן דינים משמיים. אל תנסה לפתור את הבעיות בדרך של "כוחי ועוצם ידי", אלא תפתור את הבעיה מהשורש על ידי שתברר לשעה של עבודה אישית, תבקש מבורא עולם להשתכר ותבקש שיעזר לך להתמודד בדרך התורה והאמונה, ואתה תראה איך הדינים נמתקים והכול נעשה הרבה יותר רגוע ושמח. בהצלחה, רפואה שלימה, ואושר אמתי לכל בית ישראל.

כדאי ללמוד בספר "בגן האמונה" ובספר "בשדי יער" ותדע איך לעשות את השעה התבודדות.

ברכת שבת שלום ומבורך

פני אה

בלימוד סוער מספר תלמידי חכמים בדיוק באותו נושא שעמל ויגע בו רבי יוסף משרך מספר חודשים.

הוא היה סקרן לדעת לאיזו מסקנה יגיעו הלומדים. הם התקדמו שלב ועוד שלב, ולאחר מספר רגעים הגיעו בדיוק לאותה מסקנה שאליה הגיע היום רבי יוסף בסיכומו בכתב לאחר חודשי לימוד מרובים, בעמל ויגיעה שקשה לתארם.

רוחו נפלה בקרב. הוא החליט שהוא מפסיק ברגע זה את כתיבת הספר, שאותה הגדיר כעת כ"ביטול תורה". אם הלומדים בבית המדרש מגיעים בלימודם בדיוק ל א ו ת ן מ ס ק נ ו ת שאני מתייגע עליהן רבות - הרהר רבי יוסף בדעתו - הרי שאין זה אלא ביטול תורה לה שקיע זמן בכתיבת הספר.

אך יצא רבי יוסף קארו מבית המדרש, ולקראתו מופיע רבי יצחק לוריא, האר"י הקדוש. ושוב פעם פונה אליו האר"י הקדוש ברוח הקודש שלו ושואל: "רבי יוסף, מפני מה החליט מר להפסיק את כתיבת ספרו הגדול שרבים ילכו לאורו בדורות הבאים? עם ישראל זקוק לספר זה!"

רבי יוסף קארו שח לו את אשר ראה ושמע כעת בבית המדרש.

האר"י הקדוש חיך והסביר לו את פשר הדברים: בעולמות העליונים מוכן שפע של תורה לעם ישראל. אבל כמו כל דבר בעולם הזה: אם לא עמלים - לא מקבלים!

הקב"ה וכל הפמליא של מעלה מוכים לתורה שאתה לומד בעמל ויגיעה, מברר את שיטות הפוסקים, מדייק בדבריהם, מגיע למסקנה בדברי כל אחד ולבסוף מכריע את ההלכה כפי שאתה רואה לנכון. השפע הזה שאתה עמל עליו רבות, יורד לעולם הזה, ורק בגללו מצליחים הלומדים בבית המדרש לכוון לדבריו בקלות שכזו...

המתפללים בבית הכנסת הקטן בצפת נמלא פליאה. בדרך כלל היה זה רבי יצחק לוריא - האר"י הקדוש, שמארץ בכוונות עמוקות וברזן עילאיים בתפילתו ומסיימה מאוחר. ואילו הפעם, היה זה דווקא רבי יוסף קארו הבית יוסף, מחבר השולחן ערוך, שלאורו צועדים כל בית ישראל, שהארץ בתפילתו רבות.

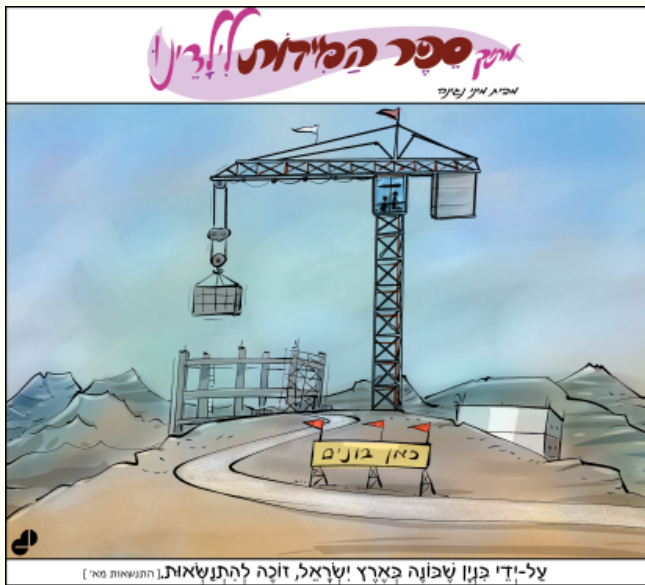
לאחר שפסע האר"י שלוש פסיעות לאחוריו, שלח את משמשו ללחוש באוזנו של הבית יוסף: "במשנה במסכת כלאים נאמר במפורש שהמדרשת של חמור אין בה משום כלאים". המשמש תמה ולא הבין, אך משראה שרבוש הקדוש מצווה עליו ללחוש זאת באוזני מרן הבית יוסף, עשה כאשר נצטווה.

וראו זה פלא, אך נלחשו המילים באוזנו, והרו פניו של רבי יוסף קארו ותוך מספר דקות נסתיוה תפילתו. למתפללים המשתוממים

על שחזו עיניהם, שח הבית יוסף בהתרגשות: רוח אלוקים מפעמת ברבי יצחק לוריא, תפילתי התארכה יען כי באמצעה טרוד הייתי מאוד בסוגיה זו של מדרשת החמור ונשכחו מוני דברי המשנה. עד ששלח האר"י הקדוש את משמשו לסייע לי...

דמותו האדירה של רבי יוסף קארו, הכילה שילוב נדיר ומרתק של אחד מגדולי הדורות שהכיל בקרבו עמקות וכלפול בתורה, כפי שמתגלה בספרו העמוק 'בית יוסף' על 'ארבעה טורים'. כוח הפסיקה וההכרעה כפי שמתגלה בחיבורו הגדול שבלעדיו אף יהודי שומר תורה ומצוות אינו זז בחייו - 'שולחן ערוך', וספרים כמו 'כסף משנה' על הרמב"ם, שו"ת 'אבקת רוכל' ועוד ועוד.

סיפורנו מתמקד בתקופה של עשרים השנים (!) בהן כתב מרן רבי יוסף קארו את ספרו הבית יוסף. באחד הלילות נכנס הבית יוסף לבית המדרש והזיז לקולות הלומדים שם. באחת החברות עסקו

"התודה צריכה להיות חלק בלתי נפרד מחיי היום יום"
(הרב שלום ארוש שליט"א)

העולם נברא בשבילי

הקלות שבה אדם סומך על ההשתדלות שלו, ולא על ההשגחה היא כחוט השערה.

לכן מזהירה אותנו התורה ומעוררת אותנו בפרשה זו בכמה וכמה פסוקים בהקדמות לא תלכו וכדומה, היינו שנשתדל לדבוק בדרך ישראל סבא שמחבר את כל הפעולות המשתנות אל האחד הפשוט, את כל ששת ימי השבוע אל השבת, את כל הצרות והמצוקות אל הדעת. זאת ההוראה היוצאת מהפתיח של הפרשה "קדושים תהיו", כי הקדושה היא אחדות. וכך כותב רבי נחמן בתורה נ"א, שהאמת והקדושה והאחד והטוב זה הכל דבר אחד, ולשם אנו מצויים למשוך את עצמנו, במחשבה דיבור ומעשה, אל האחד, שהוא הקדוש ברוך הוא. וכשרוצים להכליל באחד, היינו להתקדש ולהיות איש אמת, עד שיהיה נכלל אחר הבריאה בקודם הבריאה, שהטבע יהיה נכלל בהשגחה, עד שתהיה השקפת האדם על המציאות השקפת אמת, עליו לשמור עצמו מדבר שקר, לדבר רק דיבור אמת. ולדבר דיבור אמת זה לחבר את השכל עם הרגש, דיבור שיש בו שכל ואין בו רגש הוא לא אמת, וכן דיבור רגשי מנותק מהשכל הוא לא אמת, כי אמת היא עמודה דאמצעייתא, האמת מאחדת יסוין ושמאל, חסד וגבורה, שכל ורגש.

וזה פשר המדרש הקדוש האומר שבתחילת הבריאה באה הלבנה לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה לו שהיא לא מרוצה מזה שהוא הפך אותה לקטנה, כי בהתחלה היה גודלה כמו השמש, והקב"ה הסביר

אומר רבי נחמן מברסלב פי צריך כל אדם לומר: כל העולם לא נברא אלא בשבילי (סנהדרין לז). ומצא, כשהעולם נברא בשבילי, צריך אני לראות ולעין בכל עת בתקון העולם, ולמלאות חסרון העולם, ולהתפלל בעבורם. למלאות חסרון העולם זה למלאות את העולם בדעת, כי מה שחסר בעולם זה דעת, כי כל הצרות והיסורים והגלות אינו אלא לכי ערך חסרון הדעת, ומשגשג הדעת, נשלמים כל החסרונות. וזה עקר צער של ישראל שיש להם בגלות, הכל הוא מחמת שגגתו ותולין הכל בטבע ובמקרים ובמזל, ומחמת זה יש להם צער ויסורין. פי אלו היה להם דעת שהכל בהשגחה לא היה להם יסורים כלל. ובאמת ישראל הם למעלה מהטבע, רק קשהם חוטאים אזי נופלים אל תחת הטבע. ופילה אל מתחת לטבע פירושו להסתכל על המציאות כמנותקת מהשגחתו של בורא עולם, לתת הסברים טבעיים לכל מה שמתרחש סביבנו. לנתק את אחר הבריאה מקודם הבריאה, לחשוב שיש בחינה של כמלא כל עלמין ובחינה של מסובב כל עלמין, ולא לאחד את הבחינות. זה נקרא ליפול אל מתחת לטבע. אל המצב השגוי הזה מגיעים בגלל הקרבה לאומות העולם, היינו לדעות ולתפיסת העולם שלהם, תפיסה החותרת להסביר את המציאות רק בכפוף לחוקי הטבע "כי העפנים הם תחת הפלג והטבע".

ובחינה זו קיימת גם ברמת הפרט אצל כל אדם. אם זה בעיניי פרנסה, ואם זה בעיניי רפואה,

מוהר"ת היה אומר: מלחכות גוג וקוגו אינו יצר בנותל סתרים, ונשמע סגה, שיהיה אפיקורסות בעולם. וזה יהיה עקר הנסיון שלנו. (שיש"ק - ח"א תרצ).

אמר רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל לרבי לוי יצחק ז"ל, שבמגילת סתרים היה כתוב, שבעקבות דמשיחא יהיו פאלו קיסרים ומלכים שלא ירצו להשתתף ולהלחם בשום מלחמות, וירצו לשבת בשקט ובשלום, אולם יתפסו אותם בציצית ראשם ויכריחו אותם להשתתף במלחמות בעל פה. (שיש"ק ח"ג קיג)

בעת מלחמת העולם הראשונה, חזק רבי אברהם את אג"ש באקרו: כל מי שיעסק בתפלה יצל וימלט, בהסמיכו לזה הפתוב: "כל אשר יקרא בשם ה' יהיו תפלה ויפלט" (שם - ח"ג תקס)

לה שהיו לו כמה אילוצים בדבר ושהוא יפייס אותה בכל מיני בחינות. שני המאורות הגדולים באדם הם השכל והרגש, והכל צריך להיות גדול מהרגש, כי הסדר הנכון של מלך הוא מח לב כבד, היינו שכל מעל הרגש. אך שכל בלא רגש הוא לאו כלום, כי לרגש יתרון על השכל בזה שהוא מחבר את האדם במהירות בלי הקדמות אל האמת, לכן צריך לאחד תמיד ביניהם, ולקיים בעצמו טובים השניים, היינו השכל והרגש, מן האחד, מכל אחד מהם לחד.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רחוני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030

בריאות קרן השתלמות ופנסיה, או מה שהוא מקבל נטו ביד אחרי הניכוי?

הוצאות מיסים בוודאי שאינם מתחשבים כרווח. (באורח צדקה פירק י"ב אות י"ז בשם הגר"ש אלישיב והגר"ש וואזנר זצ"ל). וגם הוצאות של קרן השתלמות ופנסיה מכיון שבזמננו אין באפשרות העובד למנוע הוצאה זו, אינה נחשבת כהכנסה, ואינו צריך להפריש מעשרות, אמנם כאשר ישמור את הכסף של הפנסיה צריך להפריש מזה מעשרות. (שו"ת אבני ישפה חלק ב' סימן ע"ז אות ה').

אשתי ברכה המוציא והתחילה לאכול ולאחר כמה דקות הצטרפתי ובירכתי ברכת המוציא ואכלנו, האם אני יכול להוציא את אשתי ידי חובה בברכת המזון, כלומר האם זה נחשב שאכלנו יחד או לא?

אם אשתך אכלה איתך יחד עוד שיעור של פת, אתה יכול להוציא להתחילה ידי חובה בברכתך, כי זה נקרא ששונים "קבעתם עצמכם לאכילה". (על פי שלחן ערוך סימן קצ"ג סעיף ב' לענין זמון), ואם היא אמרה לאכול קודם שהתחלת באכילה, להתחילה עדיף שתברך לבדה, ובדיעבד ובפרט אם יודע שלא תברך תוכל להוציא ידי חובה אף אם לא אכלתם יחד. (משנה ברורה סימן קס"ז סעיף קטן ס"ה).

בפרשת לך לך לגבי הספגטי, וכמה אנשים הבינו שמוטר לערבב בכלי הבשרי את החלב, ותודה למעורר על כך).

תבניות חד פעמיות מנירוסטה בהכשר הבד"ץ המיובאים מחו"ל האם צריך להטביל במקווה כלים לפני השימוש?

ראשית כל, יש להדגיש שצריך להקפיד שיהיה הכשר על התבניות הנ"ל, מחשש לכשרות מהחומר של ההברקה שמורחים על התבניות, ובמקרה שאין הכשר על התבניות יש פוסקים שנוקטים שצריך להגדיל את התבניות. (כך שמעתי מהגאון הרב שלמה מחמוד שליט"א).

לספרדים להתחילה ראוי להטביל בלי ברכה. בחזון עובדיה (שבת ב' עמוד נ"ו) מצריך טבילה ללא ברכה. והאשכנזים יכולים להקל בזה להתחילה שאין צריך להטביל תבניות חד פעמיות. (שו"ת מנחת יצחק ועוד).

ממה צריך להפריש מעשר כספים ממה שאדם מקבל לפני ההורדות, למשל - מס

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

אפיתי תפוחי אדמה בתנור בשרי ובתבנית בשרית שצילתי בה בשר היום, (התבנית היתה נקיה לפני האפיה של התפוחי אדמה) וכעת אני מעוניינת להעביר את התפוחי אדמה לכלי אחר ולשפוך עליהם שמנת וגבינות, האם מותר לעשות כן?

לספרדים מותר לעשות כן להתחילה (שלחן ערוך יורה דעה סימן צ"ה סעיף א') והליכות עולם (חלק ז' פרשת קורח אות י"א). והאשכנזים נוהגים איסור בזה. (הרמ"א שם) אמנם אף לאשכנזים יש להקל במקרה שאם בתבנית שאינה בת יומה (שעבר 24 שעות מהפעם האחרונה שצלו בה בשר) שבמקרה זה מותר לערב את התפוחי אדמה עם

שמנת. (דרכי משה שם אות א'). יש להדגיש שצריך להעביר את התפוחי אדמה לכלי אחר ואסור לשפוך על גבי הכלי הבשרי וזה כלל ברור לכל הלכות בשר וחלב שאסור בשום אופן לערבב את החלב בכלי בשר ולהיפך. (חידדנו זאת בעקבות השאלה שהיתה

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ח אייר תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 6:44 תל-אביב: 6:52 חיפה 6:59 מוצאי שבת: ירושלים: 7:59 תל-אביב: 8:02 חיפה: 8:03 ר"ת: 8:37

פרשת אחרי - קדושים

הסתפקות במועט

להסתפק במה שחננו הבורא ולא לרדוף אחרי המותרות!
נלמד מהפסוק "אשר יצוד ציד היה או עוף אשר יאכל" (פרק יז-יג)

ודרשו חז"ל (חולין פד.) אין לי אלא אשר יצוד, ניצודין ועומדין מאליהם כגון אווזין ותרנגולים מנין? תלמוד לומר ציד מכל מקום. אם כן מה ת"ל אשר יצוד, למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בהזמנה הזאת. ופירש רש"י: "כאילו הוא צד שאינו מזומנת לו, כלומר לא יאכל בשר תמיד שלא יעני". ובספר עבד המלך כתב בשם החפץ חיים ללמוד מכאן קל וחומר: ומה בשר שמחזק כוחותיו של האדם, בכל זאת צריך לדקדק חיים שלא להרבות בו, על אחת כמה וכמה צריך להזהר שלא להוציא מעותיו לשאר דברים שאינם הכרחיים ובפרט בדברים שאינם רק לכבוד מזומנה, ובעונותינו הרבים זהו דבר המכלה את העולם!

אין ספק שאחד הדברים הבולטים שנכפה עלינו בצל מגיפת הקורונה ה"י, הוא בתחום ההסתפקות במועט שניכר היטב בשמחות של אירוסין, נישואין ובר-מצוה ובכל האירועים הנלוים אליהם. לפתע הוברר שההכרח לא יגונה, ואפשר בהחלט להתחתן ולעשות מסיבות וסעודות מצומצמות ועם זאת לא פחות שמחות, גם ללא הוצאות ענק ראוותניות. וזה יכול לשמש חומר למחשבה לקראת עתיד טוב יותר ושמח יותר שיבוא עלינו בקרוב בעזה".

באחד ממכתביו של רבינו הגרא"מ שך זצ"ל בגנות ההוצאות המיותרות והבזבז שנהגו אצלנו בעשרות השנים האחרונות כתב את הדברים הבאים:

"הנה זה מזמן שחושבני ובטח שהרבה חשבו כמותי בגנות הדבר הרע שנשתרש בשנים האחרונות בביזבז הוצאות יתירות, בכל מיני שמחות, כמו חתונות ו"תנאים", ועם הגיע הבן לגיל שלוש עשרה. אם כי כל אלו שמחות של מצוה, אבל אין כל אלו מחייבים את האדם להוצאות מרובות יותר ממה שיגיע ידו. ובפרט להכנס על ידי כל אלו בחובות עצומים אשר תוצאותיהן מי ישרוני, כידוע לכולנו את כל הסבל שנגרם על ידי זה"..." עכ"ל.

כיוצא בזה: באחת משיחותיו של הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל אמר בין היתר את הדברים הנוקבים הבאים: "התחרות בחיי העולם הזה שיש היום ברמת חיי המשפחות הוא נורא ואיום! רואים שאפילו עני שבישראל רוצה לערוך שמחות כמו עשיר. אין זאת אלא שהקנאה והתאוה מוציאים את האדם מן העולם".

"עלינו לעזוב את התחרות בעיני העולם הזה, ולעמוד בנסיון של חיי תורה מתוך דחקות, שזה הנסיון שלנו כעת. והתכלית הוא לעמוד בנסיון, ועוד יותר מזה: להתרומם מן הנסיון לחיות כמו בדורות הקודמים - תורה מתוך הדחק".

ובמכתב שפורסם בציבור לפני כשבע עשרה שנה, כתב רבי מיכל יהודה בין היתר את הדברים הבאים, הנראים כיום 'אקטואליים' יותר מתמיד:

"והנה מצד התקופה של עשרות השנים האחרונות שהשתנה דרך החיים, הורגלו למותרות בכל השטחים, בביגוד, ברהיטים, בחתונות ובדירות... התחרות גדולה מאד בין איש לרעהו, עד שכולם משתוים זה לזה, אף מי שאין לו משתוה למי שיש לו... שלח לנו הש"ת גזירות... להביא משפחות רבות לחוסר פת לחם בביתם, במטרה ללמד אותנו דעה לשוב לדרכי החיים הקודמים, ולנסות אותנו האם נעמוד בנסיון ונאחז בקרני המזבח, מזבח עמלי התורה ולא נתרפה מלימודה. והוא מה שאנו אומרים "וממכה עצמה מתקן רטיה".

"בתבנית שור אוכל עשב..."

מעשה ברב קהילה שהגיע לחתם סופר בבקשה שימליץ עליו בפני קהילה פלונית שהתפנה מקום רבנותה. חקרו החת"ס האם רע לו בקהילתו שעל כן רוצה לעזוב? ונענה שבאמת יש לו שם הכל אלא ששואף להתקדם...

אמר לו החתם סופר במליצה: כתוב בפסוק "וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב" (תהלים קו). העוקב אחרי עדי השוורים יראה שכל הזמן הם בתנועה. ויש לתמוה: הלא כל מאכלם עשב שמצוי בשפע מתחת לרגליהם ומה להם לטרוח וללכת הלאה? אלא שכך טבעם, לחשוב שהעשב שם ירוק יותר...

אף כאן, יש כאלו שיש להם בעירם כבוד דים, אך אינם מסתפקים בזאת אלא מבקשים הם להמיר את כבודם... ועליהם לשאול עצמם: מי אמר ששם טוב יותר? האם הם "בתבנית שור אוכל עשב"?

הגדת החת"ס

עני שהוא עשיר...

התלונן אדם בפני כ"ק האדמו"ר מראדזמין זצ"ל על עונו הגדול המעיק עליו מאוד. שאלו הרבי: "ותיאבון יש לך?" "כן" השיב. "ולאשתך גם יש תיאבון?" - "כן ב"ה" - השיב.

אמר לו הרבי: "א"כ, אינך עני כלל וכלל, אתמול, למשל, היה אצלי עשיר, שטח צרותיו שפיזר לרופאים שש מאות רובל כדי להחזיר את התיאבון לאשתו. הרי לך כבר אלף ומאתים רובל שחסקת לעצמך, מחיר התיאבון שלך ושל אשתך..."

חס"מ

עלון "איטש לרעהו" פרשת אחרי - קדושים הוקדש לעילוי נשמת
אאמו"ר ר' אברהם אהרן זצ"ל בן הר"ר יצחק אליעזר הי"ד
נלב"ע ח' אייר תשנ"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

נצטווינו שלא לכבוש ממון חברו ולא לגזול ממון או שוה ממון!

נלמד מהפסוק: "לא תעשוק את רעך ולא תגזול" (פרק יט-ג)

וכתב החינוך (מצוה רכח) "ואף על פי שהעושק והגזילה והגניבה ענין אחד הוא, כוונת שלושתן שלא יקח האדם ממון מזולתו משום צד. פרטן הכתוב כולן והזהיר בכל אחד בפני עצמו. וכעין מה שאמרו בב"מ (דף קיא) רבא אמר זהו עושק זהו גזל, ולמה חילקו הכתוב כדי לעבור עליו בשני לאוין.

ידוע כי איסור גזל שייך גם במעשים שאינם גזל ממש כמו גזל זמן או גזל שינה ושאר דברים שמפסידים לחברו. וכדברי הרמח"ל ז"ל (במסילת ישרים פרק י"א): רוב בני אדם טועמים טעם גניבה במשאם ובמתנם "ולא המעשה הניכר ומפורסם בעושק ובגזל הוא לבדו האיסור, אלא כל שסוף סוף יגיע אליו ויגרום אותו, כבר הוא בכלל האיסור..."

ונביא דוגמא לכך מדברי חז"ל (ברכות ו): שהנותן שלום לחברו ולא החזיר לו שלום נקרא גזלן. וצ"ב: מדוע נקרא גזלן וכי מה גזל לו?

וביאר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל בשיחותיו (הובא במחשבת מוסר ח"א - בשלח): חז"ל הבינו שכאשר אדם מונע מהזולת מה שהוא צריך לומר לו, זהו גזילה! הוא הדין כשאומר דבר שקר לחברו, הריהו גזול ממנו את האמת! שכן במה שונה הדבר מאי אמירת שלום?

אנחנו מבינים כדבר פשוט שגזל הוא בפרוטה, שהרי פחות מפרוטה זה חצי שיעור... אך מושגי התורה במהותה של גזילה שונים הם. רואים זאת בפסוקי התורה: שרה אמרה לאברהם "חמסי עליך" (בראשית טז-ה) כלומר: אתה חומס אותי בזה שאינך מתפלל עלי! כזה דבר נחשב חמס.

הנה כי כן, דורשת התורה מאיתנו הנהגות רבות הנובעות מאיסור גזילה, בהנהגותינו נוכל למצוא מעשים שנחשבים לגזל. וגזל היא עבירה שפוסלת לעדות! ואף אם נאמר, בצדק, שאין זה חמור כמו גזל ממש עד כדי להפסל לעדות, אבל עכ"פ הרי רואים שהתורה קוראת לזה גזל, כי התורה מדברת בשפה אחרת ממושגינו, ודורשת מהאדם יותר ממה שהיה אדם מעלה על דעתו לדרוש מעצמו. וכל כך למה? מפני שהתורה מחשיבה את האדם הרבה יותר ממה שהוא מחשיב את עצמו.

לחוס על זמנו של הזולת...

כשם שחשש הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל לגזל ממון, כך חשש לגזל זמן. כשעבר טיפולים פיזיותרפיים מתישים ונשאל אז שאלות בהלכה, אם התשובה הייתה מורכבת לא ענה, שכן זה על חשבון זמנו של המטפל שהכין תוכנית מקיפה ומבקש ליישמה. אך גם אם התשובה היתה קצרה וחוטכת, הפנה מבטו אל המטפל, שיאשר לו להשיב, רק כשאישר, ענה!

כשהמתין בתור לקופת חולים, ראהו תלמיד והסדיר שיקראוהו מיד משום כבוד התורה. ובאמת, גמרא מפורשת היא שיש להקדים את החכם, שלא ימתין (שבועות ל). אך רבי בן ציון הקפיד עליו מאוד: "מה עשית כיצד עלה בדעתך שאגזול זמן של אנשים?" והמשיך להמתין עד שהגיע תורו.

גם על זמנו של מקבצי נדבות חס, הוא הכין מראש עבורם מטבעות של שקל, כדי שלא יצטרכו להשתהות ולפרוט, ובמילים אחרות: חס על זמנם יותר משחש על זמנו!

יגילו במלכם

"אך הרשית לעצמך להפסיד את זמני?"

פעם קבע יהודי מתל אביב פגישה עם הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל לשעה ארבע אחרי הצהריים, במקום מסויים. רבי שלמה זלמן דייק והגיע בשעה הנקובה, אך הלה בושש מלבוא. אחרי שהמתין זמן-מה, קם רבי שלמה זלמן והלך לענייניו. בשעה ארבע וחמש עשרה דקות הגיע אותו יהודי מתל אביב והמתין זמן רב, עד שלבסוף שב כלעומת שבא.

כעבור מספר שעות, התקשר אותו יהודי בטלפון לרבי שלמה זלמן, ושאלו: "מפני מה לא המתין לי הרב?" הגיב לו רבי שלמה זלמן: "הרי קבענו בשעה ארבע, ולא באת!" התנצל הלה וטען כי בנסיעה הבין-עירונית מתל אביב לירשלים קשה לדייק, ואי אפשר לעמוד בזמן...

תשובתו של רבי שלמן זלמן לדברים, היתה פשוטה ואמיתית: "אילו היית מקדים לצאת מבינתך בחצי שעה, היית מגיע לירושלים ברבע לארבע, ואז היית צריך להמתין חמש עשרה דקות עד לפגישה, אך לא נהגת כך, ומדוע? כי חבל היה לך על זמנך... אז למה מרשה אתה לעצמך לקחת ולהפסיד את הזמן שלי?!"

דרכה של תורה

מניעת מכשול מחברו

שלא להכשיל את חברו בעבירה או בעצה שאינה הוגנת!

נלמד מהפסוק: "ולפני עור לא תתן מכשול" (פרק יט-יד)

ודרשו חז"ל בתורת כהנים: מהו לפני עור - לפני סומא בדבר, היה נוטל ממך עצה, אל תתן לו עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר לו צא בהשכמה כדי שיקפחוהו ליסטים וכו'. וכתב הרמב"ם (פי"א מרוצח הי"ד): "וכן כל המכשיל עור בדבר והשיאו עצה שאינה הוגנת, או שחזק ידי עוברי עבירה שהוא עור ואינו רואה דרך האמת מפני תאוות לבו הרי זה עובר בלא תעשה".

בספר מנחת חינוך הקשה על מה שכתב החינוך "לא להכשיל בני ישראל לתת להם עצה רעה" דמשמע שרק את בני ישראל אסור להכשיל בעצה רעה אבל את הגוים מותר. ותמוה: הלא מלאו ד"לפני עור לא תתן מכשול" למדו חז"ל שלא יושיט אבר מן החי לבני נח, הרי שגם בני נח נכללים בלאו זה!?

ותירץ הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל (בספרו קובץ שיעורים פסחים צה): ישנו חילוק בין מכשילו בעבירה למכשילו בעצה רעה. כי במכשילו בעצה רעה הרי בלאו הכי הותר גזל עכו"ם, ומכאן שהלימוד מהפסוק "לפני עור לא תתן מכשול" הוא רק לענין שלא יכשילו בעבירה.

נציג חרדי ברשות מקומית הפנה שאלה לכ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל, כיצד לנהוג כשהוא נדרש - כחבר בקואליציה - להצטרף להצבעה על אישור התקציב העירוני שיש בו גם סעיפים הקשורים בחטא חילול שבת ח"ו אם נחשב מסייע ומחזיק בזה ביד עוברי עבירה?

למנוע מכשול...

מעשה שאירע בעיר בעלז: אדם שהתארח בעיר, חלה, ובשבת קודש החמיר מצבו וחייו היו בסכנה. הורה כ"ק האדמו"ר רבי שלום מבעלז זצ"ל שחייבים לחלל עליו את השבת. ויש לנסוע עמו לרופא גדול שגר מחוץ לעיירה. אלא שלא היה מי שיתנדב לנסוע איתו כי כאמור לא היה הלה מתושבי העיר ולא הכירוהו. הורה, איפוא, הרבי למו"ץ של העיירה לנסוע עם החולה.

והנה כאשר עברו בדרכם סמוך לאחד הכפרים, עמד שם יהודי בעל פונדק, וכאשר הבחין מרחוק כי הנוסע בעגלה הוא לא אחר מאשר המו"ץ של בעלז, הבין שבוודאי טעה בחשבון הימים והיום לא שבת כמו שחשב, אלא יום שישי או ראשון.

חשש בעל הפונדק שמא עתה יתגלה בקלונו בפני הרב על שטעה בחשבון הימים. על כן מיהר ורץ לפונדקו הוריד בחפזו את מפות השבת מהשולחנות, לקח את מקטרתו, הדליקה ויצא החוצה. הוא עמד ליד דלת הכניסה ועישן בהפגנתיות כדי שחלילה לא ירגיש המו"ץ בטעותו ויחשוב שהוא בור ועם הארץ שאינו יודע לוח השנה...

(המשך בעמוד הבא)

המשך - מניעת מכשול מחברו

תשובתו היתה (בשו"ת דברי יציב

או"ח סימן ה' ס"ק ד) שבאופן שיכולים החילונים במועצה להפיק זממם ולהוציא אל הפועל גם בלי הצבעתו, אין זה כדוגמת "חרי עברי דנהרא" (ב"ק קיז). ואם לא יצביע יגרום שגם הם יתנגדו כשתהיה הצבעה בנושאי דת, נמצא שבהצבעתו עמהם נחשב כמציל מידם, ומעכבם מידי עבירות אחרות. ובזה אין משום מסייע לעוברי עבירה.

לשאלה אחרת של אותו נציג, אשר לרגל מינויו לסגן ראש העיר יבואו רבים לברכו, ומצד הנימוס יגיש להם "כיבוד", כיצד ינהג כשיבואו אנשים חילונים שלא יברכו קודם האכילה.

השיב לו האדמו"ר בעצה טובה: "שאחד יברך, ויגיד לכולם לענות "אמן" ולצאת בברכתו. ואם כך לא יאכלו בלי ברכת הנהנין..."

המשך מעמוד קודם

כשהגיעה העגלה ועצרה בפונדק, נדהם המו"ץ לראות את בעל הפונדק עומד ומעשן בשבת, הוא החל לצעוק בחרדה נוראה: "שבת! שבת היום! מה קרה לך?!" אך הלה השיב כשהוא מחוייך "אנחנו כבר מכירים את ה"מתיחות" שלכם תפסיק לעשות ממני צחוק".
החל המו"ץ להסביר לבעל הפונדק מדוע הוא נוסע בשבת כשהא מצביע על החולה השוכב בעגלה. רק אז האמין לו שאכן שבת היום. בגלל מקרה זה הורה הרבי מבעלז שמוכאן ואילך כשנאלץ יהודי לנסוע בשבת עם חולה, עליו להקפיד לנסוע כשהוא לבוש בבגדי שבת.

אור הצפון

עיצה הוגנת...

מעשה בקהילה תורנית שביקשה למנות לה רב פלוני. הלכו להתייעץ עם הגר"ש אלישיב זצ"ל שהכירו היטב. יעץ להם באומרו: "יותר טוב ממנו לא תמצאו!" שמחו והכינו עצמם ליום ההכתרה.

והנה זמן-מה קודם ההכתרה, נכנס הרב המיועד להתייעץ בעצמו עם הרב אלישיב. אמר לו: "אינני מציע לך לכהן שם ברבנות לא תהיה לך שם הצלחה וח"ו תגרם לך עגמ"נ". הביע הרב את פליאתו על שינוי עמדתו של הרב אלישיב.

אמר לו הרב אלישיב: "אין כאן כל סתירה. מה שעניתי להם היה נכון בשבילם, וגם מה שיעצתי לך היא עצה נכונה בשבילך. הם באמת לא ימצאו מישהו טוב יותר, אבל לך זה לא כדאי..." ההכתרה בוטלה.

השקדן

"הוכח תוכיח את עמיתך"

להוכיח את חברו מתוך אהבה

ובאופן שלא יתבייש!

נלמד מהפסוק: "הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (פרק יט-יז)

וכתב רש"י: לא תלבין את פניו ברבים. ואמרו חז"ל בגמרא: יכול יוכיחנו אפילו כשמשנתנים פניו מפני הבושה, תלמוד לומר "ולא תשא עליו חטא" (ערכין טז):

במצב כיום, כאשר עדיין סגורים בתי הכנסת בפני המוני בית ישראל, וישנה ב"ה התעוררות גדולה, בעקבות חשבון-הנפש, לתקן את העון החמור של שיחת חולין בבתי הכנסת, במיוחד בשעת התפילה וקריאת התורה, וכולנו תקוה שבזכות קבלה חזקה בענין זה, יפתח לנו הקב"ה בקרוב מאוד את בתי הכנסיות ובתי המדרשות.

על כן מצאנו לנכון לשוב ולדון בשאלה הידועה, שכאשר יכנסו שוב המוני בית ישראל לתוך "מקדש מעט", עם כל ה"מורא מקדש" בחיל וברתת, מתוך קבלה נלהבת שלא להשיח שיחת חולין, ולפתע נתקלים במאן-דהו חריג שמשוחח בשעת התפלה, האם יש חיוב להוכיחו וכיצד?

נדרש לכך הגר"י זילברשטיין שליט"א והשיב שכאשר מקיימים בזה מצות תוכחה כראוי, ומוכיחים את המשוחח קודם כל בדברים רכים ובנחת ואינו מועיל, יש להוכיח אף בגערה כמו שנפסק (שו"ע סי' קכד ס"ז) "לא ישיח שיחת חולין בשעה שש"ץ חוזר התפלה ואם שת, הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא וגוערין בו" ויתכן שהטעם הוא משום שיש בעוון זה חילול ה'. ולכן הכל חייבים למחות ואין חוששים לשנאת חנים.

והוסיף לספר: מעשה באחד שהיה זקוק לס"ד בענין חיוני, ושאל ת"ח כיצד זוכים לכך. יעץ לו החכם להשפיע על אחרים שלא ישוחחו בתפלה ובקרה"ת, וכאמרת הירושלמי (תענית פ"ג ה"י): "אוקיר אסיך עד דלא תצטרך ליה". והוא דרך משל: כבד את הרופא טרם תצטרך לו, כדי שבעת הצורך יבוא לעזרתך.

כן יש לכבד את השי"ת רפוא כל בשר בטרם תבוא הצרה. ומכיון שענין שיחת חולין בבית הכנסת כל כך חמור, נלמד מכך שהמזכה חבריו וגורם להם שלא ישוחחו, שכרו גדול מאוד ויש בזה משום קידוש ה' ויזכה למדה טובה מרובה, מכך שמכבד את השי"ת.

חובת תוכחה...

סיפר אחד מגבאי בית החסידים ברחוב בלוי [ששם היה מתפלל הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל תפלת וויתקין בימים ששהה בבני ברק], כי לאחר שהקימו שם את מנין הוותיקין, הגיעו כמה אנשים מבוגרים מהסביבה כדי להצטרף למנין, והיו משוחחים ביניהם קודם גמר התפלה.

ניגש אליהם הגבאי והעיר להם על כך. ואולם כשחזרו ושוב דיברו, גער בהם שיפסיקו דיבורם ואז פנו כמה מהמתפללים לגבאי והתרעמו אליו: "האם אינך מתבייש לגעור בהם הרי הם אנשים מבוגרים והיאך לא תחוש לכבודם?"

וסיפר הגבאי שלאחר שיצא רבי אברהם גנחובסקי, שהתפלל שם כאמור. הוא נגש לגבאי ואמר לו: "טוב עשית שגערת בהם, משום שזה אחד מהדברים היחידים שמפורש בהלכה שיש לגעור עליהם (ראה שו"ע או"ח סימן קנד סעיף ז) והוסיף רבי אברהם שאכן לא כל אחד מסוגל לעשות זאת, אבל זה מה שצריך לעשות.

אגן הסהר

ודי לחכימא...

הגה"צ רבי יוסף משה עדס זצ"ל היה מוסר שיעורים לתלמידים באהבה ובמסירות והיה מקפיד שלא לאחר לשיעוריו בכל מצב. וכך גם חניך והדריך את תלמידיו. הוא הוכיח את תלמידיו בענין זה בנועם ובחכמה כדוגמא שלפנינו:

מעשה שאיחרו לשיעור שלושה תלמידים. שמוותם היו אברהם, חיים, יוסף. הרב עדס לא הסכים להתחיל את השיעור עד שיגיעו שלושת המאחרים הוא צעד במסדרון הלוך ושוב כשפניו מביעות עגמת נפש.

כשהגיעו השלושה בריצה, פנה אליהם הרב עדס וקרא בקול כואב בלשון הפסוק: "אחי, מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו..." זה היה נשמע להם כמו כתב חידה. אמנם אותו שבוע היה פרשת "ויצא" (שם מופיע הפסוק) אבל מה זה קשור לאיחור שלהם?

המשיך הרב עדס ואמר להם: אח"י זה ראשי התיבות של שמותיכם "מאין אתם"? הבחורים שתקו והוא המשיך: "ויאמרו מחרן אנחנו" - "יש עליכם חרון אף בשמים על שאינכם מגיעים לשיעור בזמן..." לימים העיד אחד התלמידים, שמליצה זו השפיעה עליו יותר מהרבה שיחות-מוסר שנמסרו בשיבה.

הלמות עמלים

זמי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

יהודי הוא טוב. נקודה.

מאז שגילה יצחק את "מי כעמך ישראל" עוד יחלפו עליו שנים של תהיות וקשיים. אך לעולם לא ישכח את מה שלמד לעומק: גם יהודי "רע" הוא עמוק בפנים "טוב"!

כעבור שנים, במהלך עוד אחד מניסיונותיו להתקבל לגיור, נשלח ללמוד בישיבה בצפת. הדבר הראשון שהבחין שם היה אהבת ישראל: "באתי מעולם של אינטרסים וכאן ראיתי אהבת ישראל אמיתית מהי. יש לי אח מנתח, הוא אמר לי פעם משפט חכם: זה שאנחנו אחים זה לא אומר כלום, אנחנו לא קבענו את זה. זה עדיין לא מכניס אהבה אמיתית בינינו. כדי שתהיה אהבה אמיתית בינינו עלינו לעבוד על זה, כי בסופו של דבר אדם הוא אגואיסט. וכאן בישיבה ראיתי פתאום אהבת ישראל אמיתית".

"התבוננתי בבעלי התשובה בני התורה, התעמקתי בהם. אחד הגיע מתאילנד השני מהודו. השלישי מאמסטרדם הרביעי מארה"ב והחמישי מדיזנגוף. איזו דרך-ארץ היתה להם, איך הם התנהגו! הבנתי שהאנשים הללו פשוט צורה ולבשו צורה, אמרתי לעצמי: גם אני רוצה!"

הוא המשיך לעקוב אחר התלמידים, עד שהגיע למסקנה בלתי נמנעת. "אמרתי לעצמי: אם התורה הזו תשנה אותי אז אני קופץ לים! הרגשתי שם שלמות, הרגשתי שאני מוצא את האני שלי. התלהבתי, הרגשתי טוב... מתיקות... משהו טוב שאף פעם לא הרגשתי. הסתכלתי על התלמידים בעלי תשובה, ואמרתי אם כך התורה משנה בני-אדם אז זה אמיתי! הנשמה שלי הרגישה את זה, היא אמרה לי: זה המקום שלך!"

"הקב"ה החזיר אותי ממקום כל כך רחוק" אומר יצחק למאזיניו במסגרת סמינרים של "ערכים" אבל אתם זכיתם! אתם לא צריכים לעזוב אבא אמא ובית כדי להיות יהודים. נראה לכם שזה לא קשה לעזוב הורים? זה קשה!"

"מי שלא היה גוי - לא יודע מה זה להיות יהודי. זו האמת לאמיתה. ההבדל בין יהודי לערבי הוא כזה - ואני מדבר על יהודי טהור לא על ערב-רב. ליהודי טהור אין שנאה, הוא אוהב אותך, והוא לא יחפש לעשות לך רע. אבל בצד השני עומדים אנשים שאם הם יוכלו לעשות להרע לך הם יעשו זאת - גם אם לא יצא להם מזה כלום. בפנימיות כל יהודי הוא יהלום. אם החמאס היה שולט כאן ואנו היינו המיעוט הם היו מוחקים אותנו. אבל היהודים בודקים ומסתפקים כיצד לפעול נגדם..."

זהו בקיצור מאוד סיפור-חייו של ילד מ'וואדי ניסנאס', שגילה בכוחות עצמו את "מי כעמך ישראל!"

מועטים הם גרי הצדק שמגיעים לעם ישראל מקרב הערבים. מי היה מאמין שלאחר מאה שנות מלחמה בין יהודים לערבים בארץ ישראל, יקום ערבי מבטן ומלידה ויחליט להיות יהודי!!

יצחק חפץ-חיים עשה זאת.

הוא נולד להורים מוסלמים בצפון הארץ. ויקרא שמו בישמעאל - - - ! הוא לא מוכן לחשוף את שמו הקודם. הוא לא פוחד, הוא רק לא רוצה לפגוע בשום צורה בבני משפחתו. עד היום הוא שומר איתם על יחסים אנושיים פתוחים, והוא ממש לא רוצה לקלקל את זה.

כאשר למד אסלאם, תפסו אותו דווקא המקורות היהודיים הנזכרים שם. כאשר ביקש להרחיב את ידיעותיו בתחום, כעס עליו השייח' שלימד אותו. בשנות ההתבררות שלו יצא לו להתבודד רבות בהר הכרמל, לחשוב ולחשוב ולחשוב.

אך בסופו של דבר הגיע למסקנה שהמחשבות הפילוסופיות לא יובילו אותו לשום מקום. "אם זה המצב" אמר לעצמו "אז תנו לי לחיות. תנו לי לעשות כסף".

בלילה חשוד אחד זרק מעט חפצים לתיק ונעלם. כעבור כמה שעות טובות התקשר להורים מאילת והודיע להם שהוא ירד לעשות עסקים והוא לא רוצה לחזור.

אבל דווקא שם, באילת, הבליח מול עיניו ניצוץ ממנו לא יכל להתחמק. "במשפחתנו עוברת במסורת שיטה מסוימת, אותה קבלתי מאבא. השיטה הזו מלמדת כיצד לעמוד על טבעם של בני אדם. אני יכול לחדור לאדם! אין הכוונה שאני רואה עליו משהו מבחוץ - אני לא רואה כלום. אבל אני יודע לכוון אותו שהוא יספר על עצמו".

"בקיצור, הייתי יושב באילת עם אנשים מכל העולם ועם אזרחי ישראל רוסים ערבים ויהודים. לי היה כלל: אני קונה ולא מוכר. שום מילה לא הוצאתי מהפה, הייתי מקשיב ו'מצלם' את כולם".

"תמיד - אבל תמיד - כאשר ישבתי עם יהודים אמרתי לעצמי בלב: יהודי, תקום ותלך מכאן! מה אתה יושב פה? העיר הזו היא לא בשבילך, אתה "ילד טוב!"

"דווקא שם באילת הבחנתי כיצד יהודי גם כשהוא יורד, בפנימיות שלו נשארת נקודה טובה. הוא לא רע לשם רוע. שם ראיתי את ההבדל. שם הבחנתי בנכונות הנבואה של "לא מאסתים". הקב"ה לקח אותי לכל מיני מצבים ואמר לי: בא אני אראה לך מי זה הבנים שלי!"

"מאז החל יצחק לחפש אחר היהודי, לא החיצוני אלא הפנימי. היכן מוצאים את היהודי הפנימי? זאת לא ידע..."

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים נפלאים פרשיות אחרי קדושים

"קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם"
(יט, ב)

יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם.
(מדרש רבה)

קדשים כתוב בלי וא"ו, וקדוש אני כתוב עם וא"ו, לרמז לנו בזה כי הקדושה של הקב"ה, הוא קדושה מלאה - מלא וא"ו - שלא שייך יותר מזה, אבל אצל הבריות

הקדושה תמיד חסרה, חסר וא"ו, כי לא יכול אדם להגיע לדרגת הקדושה שיש להקב"ה, וזה כוונת המדרש יכול כמוני? שלא יחשוב שהקב"ה תובע מכל אדם להיות קדוש כמו ה' כי זה לא שייך, כי קדושתו למעלה

מקדושתכם. עוד יש לומר, לפי מה שאומרים בהגדה של פסח בקטע "פקודא בתר דא לספר בשבחא" שעל ידי שישראל עושים מצוות ומעשים טובים בעולם הזה, זה גורם להוסיף כח בפמליא של מעלה, וא"כ לפי זה יהיה הפירוש כך: "קדושתו למעלה הקדושה

בפמליא של מעלה, הוא מקדושתכם, מהפעולות של קדושה שאתם עושים בעולם הזה, דהיינו המצוות ומעשים טובים שמקיימים בעולם הזה, גורם העיקרי הוא למעלה, בפמליא של מעלה. (בשם הרבי מקוצק - מבוסס גם על קדושת לוי)

"דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוקיכם" (יט, ב)

פירש רש"י, קדושים תהיו, הוו פרושים מן העריות ומן העבירה שבכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה. ע"כ. ידוע שיש מצוות עשה להיות קדוש, כמו שכתוב "והייתם קדושים לאלוקיכם". ומה שמקדש את האדם הוא קיום המצוות, כמו שמברכים "אשר קדשנו במצוותיו". ואם כן, לכאורה מה רש"י רוצה לומר - כל

מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה? הרי כל מצווה מקדשת את האדם.

מסביר רבינו יוסף חיים זצוק"ל, שאם למשל אדם אוסף בקבוקי שתיה ופחיות כי הוא יודע שעל כל 100 בקבוקים למשל הוא יקבל 25 שקלים, ועל כל 800 יקבל 200 שקל, אם כן פשוט שאם יאמרו לו שיש במקום מסוים הרבה שטרות של 200 שקל - ודאי שהוא ירוץ לשם לקחת את הכסף. והוא הדין לכאן, שכל מצווה שאנו עושים מקדמת אותנו לעבר הקדושה, וצריך המון מצוות כדי לקבל את השטר של הקדושה.

ואילו כשהאדם מתאווה לדבר ערוה ורוצה לפגום בדברים שבקדושה אך מתגבר, זה השטר של הקדושה בעצמו, וזה פשוט שאם האדם אוסף מצוות ומקלקל את קדושתו מעיניו וכיו"ב, הוא דומה לאדם שאוסף בקבוקים, אך כשיש לידו ממש שטרות - אינו מרים אותם.

"מזמור לדוד"

חז"ל מספרים, שנבוכדנצר מלך בבל החליט יום אחד לחבר ספר תהלים משלו... ואכן, הוא כתב ספר תהלים מיוחד במינו, מלא בשירות ותשבחות למלך העולם...

התהלים שכתב נבוכדנצר היה כה יפה ומעורר השראה, עד שבנייש בעוצמתו את התהלים שכתב דוד המלך!!!

הדבר עורר רעש בשמים, והקדוש ברוך הוא ציווה למלאך לסטור על פניו של נבוכדנצר!!! ונבוכדנצר - הפסיק לשיר.

שואל הקוצקער, למה? למה לא לתת לו לשיר, וכי אינו זכאי להודות ולהלל לבורא?! וכי אסור לו לחבר ספר תהלים משלו?!!

אומר הקוצקער: **החכמה היא לא לשיר כשאתה שבע! זו לא בעיה! החכמה היא לשיר כשאתה רעב!**

נבוכדנצר, ישב לו בגינת הבית, אכל מעדני מלכים, ישן על מיטה נוחה, ואז, כשמצב הרוח התרומם לשיא - התחיל להלחין שירים... זאת לא בעיה, את זה כל אחד יכול!!

אבל דוד המלך? דוד המלך כתב את התהלים בדם ליבו!! כל מזמור הוא זעקה מעומק החושך, דוד המלך ברח משונאיו - וזימר! דוד המלך נתפס על ידי אויביו - ושר לה!! דוד נמלט מאנשי ביתו, לא היה לו יום אחד של נחת!! כל מיני הניסיונות שיכולים לעבור על בני אדם - עברו על דוד המלך, והוא תרגם את הסבל לשיר תהילה לה!!

'מזמור לדוד, בברחו מפני אבשלום בנו'...

מזמור???? קינה!!!.....

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש רונזבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשיות אחרי קדושים

המוכיחו בינו לבין עצמו. במה דברים אמורים, בדברים שבין אדם לחבירו, אבל בדברי שמים אם לא חזר בסתר מלבינים אותו ברבים עד שיחזור למוטב, וכמו שעשו כל הנביאים לישראל. כאשר ה'בית הלוי הוכיח טבח אחד ברבים על שלא נהג מנהג הכשרים שבטבחים. הטבח שמע, אולם לא שת אל ליבו ולא שב מדרכו. בערב יום הכיפורים שלח הרב וקרא אליו את הטבח. כאשר בא, ביקש ממנו סליחה ומחילה על אותה תוכחה. תמה הטבח, וכי צריך רבינו לפייס אותי. אדרבה, אני הוא שצריך לבקש מחילתו על שלא קיבלתי תוכחתו ולא תיקנתי את דרכי. דוקא משום כך, השיב לו ה'בית הלוי', הואיל ולא שמעת לתוכחתי, הרי יצאה תוכחתי לבטלה, ונמצא שהלבנתי פניך ברבים בחינם. (כמוצא שלל רב)

"לא תקום לא תטור"

(יט, יח)

הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א, היה מעביר על מידותיו אף כלפי שונאיו. פעם שאלוהו חסידיו, הרי חז"ל אומרים שכל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו תלמיד חכם, (יומא ב"ב) ומדוע אפוא אין הרבי נוהג כן? ענה להם אם אבוא לעולם האמת וישאלוני מדוע לא נהגתי מנהג תלמיד חכם הנוקם ונוטר כנחש, אענה שלא חשבתי עצמי לתלמיד חכם, אך אם ישאלוני מדוע נקמת ונטרת, כלום תלמיד חכם אתה? אז לא יהיה לי מה לענות.

"ואהבת לרעך

כמוך" (יט, יח)

אמר הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע, לא הייתי יודע אהבת ישראל מהי עד שלמדתי זאת מאיכר אחד. שכן פעם שמעתי איכר מבוסס במקצת שואל לחבירו, התאהב אותי. השיב הלה 'הו, אני אוהב אותך מאוד'. שאל אותו עוד התדע מה חסר לי. ענה לו וכי מנין אדע זאת. אמר לו הראשון, 'אם אינך יודע מה חסר לי, כיצד יכול אתה לומר שאתה אוהב אותי.

א לטו שבת

"לא תשנא את אחיך בלבבך ולא תשא עליו חטא" (יט, יז)

ראיתי בספר נפש טובה לפרש, כי ידוע מהני צנתרי דדהבא, האחים הנעימים, קדושי עליונים, הרבי ר' זושא והרבי ר' אלימלך זי"ע, שדרכם היה בקודש, כאשר ראו באחד איזה חטא ועוון, אזי צעקו איש אל אחיו, מה לך אלימלך, או מה לך זושא, ולמה עשית כך, לפי העבירה שראו באותו איש. ואמרו דברים המשברים את הלב, מה תשיב לבוראך ביום הדין, וכהנה דברים שנכנסים ללב, ודברו מגודל החטא, וכמה צריך לעשות תשובה, והאיש החוטא, בשמענו זאת, ויתעצב אל לבו, ויאמר הלא גם אנכי עשיתי כן, ומה אשוב שולחי דבר. ועל ידי זה ממילא עשה תשובה. זה אפשר כוונת הכתוב (שם) "הוכח תוכיח את

עמיתך" כשתרצה להוכיח עמיתך, "לא תשא עליו חטא" לאמר לו לבדו, למה הרשעת לעשות כן, אלא תוכיח איש ישר כמוותך, ועל ידי זה איש החוטא ישים אל לבו. זהו כפל הלשון "הוכח תוכיח", עם "תוכחה" שתדבר עם עמיתך ריעך, "תוכיח" גם החוטא ודו"ק. (דבר בעתו)

"הוכח תוכיח את

עמיתך" (יט, יז)

מאחר שנזדמן הדבר שאתה הוא שראית את חברך בקלקלתו, הרי זה אות שאף אתה נכשלת בדומה לכך, אחרת לא היו מזמנים לך לראות את מעשה האינו הגון של חברך, לפיכך עליך להוכיח לא רק אותו, אלא גם את עצמך תוכיח "את עמיתך" את, לרבות אותך. (בני יששכר)

"הוכח תוכיח את עמיתך" (יט, יז)

פירש רש"י 'לא תשא עליו חטא, לא תלבין פניו ברבים'. מקור דבריו של רש"י הוא בתורת כהנים, 'יכול אתה מוכיחו עד שתהא פניו משתנה ותשא עליו חטא, תלמוד לומר וכו', אלא תוכיחנו באופן שלא תשא עליו חטא וכו' זה

{ אז נדברו }

פרשת אחרי מות- קדושים תש"פ | עלון מספר: 462 | לסדר: "והייתם קדושים"

הזמן שלא נפתח בעולם הישיבות של רבי עקיבא...

היום הקשה ביותר מאז תחילת הקורונה הוא לכאורה יום א' באייר!!!! עכ"פ לכאורה...

ביום הזה לא נפתחו הישיבות והכוללים... ביום הזה קרה הדבר הכי דרמטי מאז תחילת הקורונה... נכון אמנם שבתני הכנסיות כבר סגורים למעלה מחדש... אבל סו"ס אוהב ה' שערים המצויינים בהלכה וד' אמות של הלכה יותר מבתי כנסיות ובתי מדרשות... ואם כמידי שנה בשנה ביום א' באייר נפתחים שערי הישיבות והכוללים בסערה ובבת אחת אנחנו משגרים לאבינו שבשמים מיליוני שעות של עמל התורה עם כל הברען של תחילת זמן קיץ (או לחילופין עם הלפס צערא אגרא של כל ההתחלות קשות...) אז הדבר הגדול הזה לא קרה השנה בב' באייר!! ויהודי שבאמת מאמין מה זה כח של תורה קולט שלמעשה זה היום הכי קשה ומר מאז פרוץ הקורונה... עד כאן במושכל ראשון... **אבל לא!!!**

למרות הנתון הכאוב הזה... סו"ס כל גדולי ישראל וראשי הישיבות מתעקשים להכריז **שהזמן התחיל**... רק מה? כל אחד בביתו... ויש קריאה גדולה לכל לומדי התורה להתחיל לשמור על סדרי הלימוד בביתם... ואם רק נאמץ את הקריאה הזו ונתחיל את הזמן באמת עם כל המאמץ... אז לא רק ש-כן נפתחו הישיבות והכוללים בא' באייר... אלא יתירה מזו!!! נפתחו רבבות רבבות ישיבות **חדשות!** **!! שמעת??** רבבות ישיבות **חדשות** נפתחו בתחילת זמן קיץ זה... מה אני מתכוין?? **תשמע סיפור**: פעם!! פעם לרבי עקיבא הייתה ישיבה אחת!!! רק ישיבה אחת בסה"כ!!! בישיבה הזו היו עשרים וארבע אלף תלמידים... אבל זו הייתה ישיבה אחת... והנה... קרה מה שקרה וכ"ד אלף תלמידים נפטרו מאסכרה (שאגב: יש לה דימיון מאוד גדול לקורונה...) ואז רבי עקיבא הלך ופתח **חמש** ישיבות **לחמשה** בחורים!!!! כן... הוא היה מונה שבחן... ר' יוסי נימוקו עמו... רבי שמעון: לומד הרבה ומשכח קמעא... ר"מ חכם וסופר, רבי יהודה חכם לכשירצה...

שים לב: כשארבי עקיבא היו כ"ד אלף תלמידים... **לא מצינו שהוא מנה שבחם!!!** ולמה?? נו... תגייד אתה?? כי... כי איך אפשר למנות שבחם של עשרים וארבע אלף תלמידים?? בשביל למנות שבחם של כ"כ הרבה תלמידים צריך עשרות קלסרים עבי כרס... **אבל זה לא רק זה!!!** כל המהלך של הישיבה הענקית הזו של רבי עקיבא היה שיש משהו אחד ויחיד: יש הליגער ר' עקיבא!!!! כל התלמידים מתבטלים לגמרי לתורתו... כל אחד ביטל את אישיותו... ביטל את שבחו האישי ונהיה בורג אחד קטן למסירת התורה אחת עוצמתית שנקראת **עויילם הישיבות של רבי עקיבא!!!** זה הפשט ב"לא נהגו כבוד זה בזה..." הכוונה היא: שלא נהגו כבוד **בעצמם!!!** כל אחד בייחס לעצמו- לא ראה את עצמו כאישיות יחודית בפני עצמה... ממילא גם חבר שלו לא אישיות בעצמה... אלא מאי?? כולנו תלמידים מבוטלים לתורת רבי עקיבא!! **וזה לא רצון ה'!!!** כי סו"ס האמונה שלנו שכל יהודי הוא עולם מלא!!! בן יחיד של הקב"ה!!! אות שלימה בתורה שלא דבוקה לחברותיה!! והוא יתברך מונה שבחם של ישראל!!! ולכל עמל בתורה יש את החלק שלו בתורה שרק הוא יכול למלאות ואם כולם יגיעו לביהמ"ד ורק הוא לא... הוא היה חסר לאבא שבשמים הקב"ה ישאיל בו... איפה יענקלה שלי... הוא חסר לי... ואף אחד לא יכול להשלים לי אותו.

ולכן כעת רבי עקיבא כבר לא פותח ישיבה אחת לכ"ד אלף תלמידים... אלא אדרבה... הוא פותח חמש ישיבות לחמשה תלמידים!! כל תלמיד מקבל את הדרך הפרטית שלו... את השבח היחודי שלו... ור"ע מעצב כל אחד לפי החלק הפרטי שלו בתורה... וכך החמשה (או שבעה) תלמידים האלו עולים ומתעלים והם מילאו את כל הארץ תורה... **התהלך הזה מתרחש לפנינו כעת בייתר שאת ובייתר עז!!!** זיכנו ה' בלע"ז ויש פיצוץ אוכלוסין בקרב בני התורה וישנם רבבות בחורים ואברכים בהיכלי התורה... ומאוד קשה להיות מונה שבחם של כל אחד ואחד מרבבות לומדי התורה... **אבל מה נעשה שזו המציאות!!! מוכרחים למנות שבחם!!!** דא עקא שאין מי שיעשה את זה... **צריך!!! ו... ואין!!! אין מי שיעשה** (מי אשם?? אנחנו אשמים!!! בזה שאנחנו בחרים להיבלע בתוך מקומות ענקיים **ובחידתנו האישית** אנחנו נהפכים להיות בורג פצפון ממערכת... אף אחד לא מפרע לאף אחד לעשות את כבוד הדרך הפחית פופולרית שאני ועוד כמה כמוני עשינו בחיים... ולא בחרנו בישיבות שיש בהם פיצוץ אוכלוסין... זה כבר חשבון הנפש לקראת סוף זמן קיץ הממשמש ובא...) גם ישיבה שיש בה אלף בחורים. לא יעזור כלום!! זה לא ישנה את המציאות שלכל בחור כאן יש שבח משלו!! ואת החדר יחודי שלו עם הרבש"ע...

נו... אבל תכל'ס... מאוד קשה לחיות את זה... איך אפשר להיות אחד חלקי אלף לומדים ולהרגיש יחיד עם שבח משלו?? **אז בשביל זה!!! בדיק בשביל זה** הקב"ה כעת בודד אותנו... כעת הקב"ה מזמין שכל אחד ואחד יפתח **לעצמו ישיבה משלו!!!** כן... הקב"ה רוצה ישיבה שמתחילה ונגמרת **ברך!!!** והפעם אם אין אני לי מי לי... היות ואין לי את ר"ע שיזהה את הכוחות שלי וימנה את שבחי וימקד אותי מול השליחות שלי בעבודת ה'... אז אין הדבר תלוי אלא ב... וזה השיעורי בית שמוטלים עלי בימים אלו!!! לשבת בדד!! לשבת בישיבה הפרטית שפתחתי לעצמי פה בביתני!! ולהתחיל לשאול את עצמי מי אני... מה היחודיות שלי... ואיך אני יכול למצות את הכוחות היחודיים שלי בכבוד שמים...?? כעת זו ההזדמנות הכי טובה ואפילו היחידה!!! כעת שאף אחד לא נושף לך בעורף... אין לחץ חברתי מתי להתחיל את הסדר ומתי לגמור... איך לך לא את האוירה המחממת או אפילו המלחיצה של תחילת זמן... אתה לבד!!! כעת זה הזמן לבודד את התא הזה ששמו אני... ולהסתכל עליו במקרוסקופ... כן... אני כהן משרת של אבא שבשמים!! הוא צריך אותי!!! אף אחד לא יוכל לתת לקב"ה את מה שאני יכול לתת... מה הנקודה שלי?? ואיך אני מעצים אותה לקראת היעוד שלה? נקודה למחשבה...

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה מסוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

כל שותפות שלכם

מחזקת את ידינו...

יצא הגמל באפסר... והרעבצען שלו... במה??

נשות ישראל הצדקניות העירו שחיוק בעיניי בית הכנסת לא נוגע אליהם... אז איזו נקודה כן יכולה להיות נוגעת אליהם בכל הקורונה הזו??? (צניעות לא כאן המקום... אז מה כן??)

אז בדיוק השבוע בדרך היומי!! יש נקודה מאוד מעניינת למחשבה!!!

בכל היצורים שקיימים בעולם... מבני אדם ועד בעלי חיים... תמיד הזכר הוא יותר סוער... ויותר חסר גבולות וחסר מעצורים מאשר הנקבה... **תמיד!!!** תמיד הנקבה יותר ממותנת ומעודנת מהזכר... חוץ מבעל חי אחד ויחיד!!! הלא הוא **הגמל!!!**

אצל הגמל יש תופעה מיוחדת... שהגמל הזכר הוא מתון... הוא בעל תרבות... בעל מזג נוח וידידותי... ואילו הרעבצען שלו... הנאקה? **היא חסרת גבולות!!!** ויש לזה השלכות הלכתיות מובהקות... שבשבת "**יצא הגמל באפסר**" ואילו "**נאקה בחטם**" כלומר: לנאקה יש רסן **אחר** מאשר הרסן של הגמל... בשביל להשתמר היא צריכה חטם ולא מספיק לה אפסר... (ולכן אם הגמל יוצא בחטם של הנאקה זה נקרא משוי בשבת... כי הוא לא זקוק לשמירה כזו חזקה... לעומת זאת ההיפך: אם הנאקה תצא בחטם של הגמל זה גם משוי... כי זה לא מספיק לה... ממילא זה חטם משוי...)

ופלא הוא: מה מיוחד במין של הגמל!!! שהנקבה יותר חסרת מעצורים מהזכר?? ולכאורה החסר הוא ככה: שהגמל לשם שינוי... המקום הטבעי שלו זה **המדבר!!!** המושג מדבר בכל המהות שלו זה מקום חסר כל הגדרה... אופק אין סופי... אין התחלה ואין סוף... אין ימין ואין שמאל... אין קדימה ואין אחורה... הכל פתוח לכל כיוון... אין מנימים של תיחום גבולות... **ומעתה:** כשאתה נותן לזכר חוסר גבולות... זה לא כ"כ מנוגד לטבע שלו!! אדרבה... באיזשהו מקום הזכר רוצה לפרוץ... הוא משתוקק למרחב ואופק לא מוגבל...

לעומת זאת הנקבה?? הנקבה מטבעה צריכה גבולות... היא צמאה לתיחום מוגדר!! היא חייבת הגדרות ברורות... לכן דווקא כשאתה מעמיד את הנאקה מול החוסר גבולות שבמדבר... היא משתגעת מזה... היא מאבדת עשתונות ומתחילה להשתולל...

בקיצור: בדיוק מה שקורא לזכר כשאתה מכניס אותו לכלוב... זה מה שקורא לנקבה כשאתה פותח אותה למרחב בלתי מוגבל... זה מוזעזע לה את השפיות...

ובאמת הגמ' בברכות (נד.) מספרת שמר בריה דרבינא פעם נקלע לאיזה בקעה שוממת ונפלה עליו **"גמלא פריצא..."** אומר רש"י: **"גמל משוגע שעסקו רעים!!!** שמעת?? גמל משוגע!!! מה זה גמל משוגע?? אתם רוצים לדעת מה זה גמל משוגע???

תסתכלו איך נראים הגברים בחודש האחרון שסגרו אותנו בתוך ארבע קירות... מה קרה לנו?? השתגענו!!! כי גבר צריך מרחב... צריך לצאת לאופק הבלתי מוגבל... אז בדיוק מה שקורה שזכר כשסוגרים אותו... זה בדיוק מה שקורה לנקבה כשהיא נפתחת לחוסר גבולות.

לפי מה הדברים אמורים??

צריך לדעת שהמצב כיום שהטכנולוגיה פותחת אותנו לכל דבר... וכולם יודעים הכל... **זה דבר שמסוכן לכולם!!!** אבל עדיין!! יתכן שהאשה נמצאת בקבוצת סיכון **קצת יותר גדולה!!!** ושוב: חוסר גבולות לאף אחד זה לא טוב... אבל כשאיש פוגש חוסר גבולות הוא אמנם נכנס לזיחחות ולשכרון חושים וזה עלול להסתיים במעידה רוחנית קשה... אבל!!! אשה שנפתחת לאופק אינסופי... זה... זה לא נגמר רק שם!! זה לא נגמר במעידה רוחנית כמו אצל גבר... אצל אישה זה כבר עלול להגיע לזעזוע יותר עמוק... ל-גמל משוגע שעסקו רעים!!! זה כבר מגיע לחוסר איוון נפשי... כלומר: בחור ישיבה שנחשף ל"ע לאינטרנט... זה בחור שהביא את עצמו בידיים לניסיון מאוד מאוד קשה... וצריך כעת להתגבר על הניסיון... ו... ומאוד מאוד קשה וכמעט בלתי אפשרי... (אבל עדיין יש פה את הבעל בחירה שצריך להתגבר... ובדרך כלל לא מצליח) אבל אשה שנחשפת לחוסר גבולות שיש ברשת... זה עלול להגיע לחוסר איוון נפשי... משהו פה מודעזע באנושיות שלה... בבעל בחירה שלה... גמל משוגע שעסקו רעים... ולמרב האבסורד... דווקא בציבור החרדי השמור והקדוש ביותר... דווקא הגברים הרבה פחות חשופים לטכנולוגיה ואילו הנשים מתוקף תפקידן כמפרנסות הרבה יותר נאלצות להתחכך מול העולם הרחב... וממילא לעמוד כפסע בינם לבין החוסר גבולות של דורנו...

לא אנחנו הזמנו את התופעה האבסורדית הזו!!! זו יד מכוונת מלמעלה... וממילא אנחנו לא הולכים לשנות את המציאות... אבל כל אשה חרדית מוכרחת לדעת שעם כל הכבוד לזה שהיא יוצאת לפרנס בשביל שבעלה יוכל ללמוד...

אבל לא בכל מחיר!!! סו"ס אני בקבוצת סיכון יותר גדולה!!!

אני אשה!! סו"ס המקום הטבעי שלי זה רשות היחיד!!! גם אם יצאתי לעבוד בעולם הרחב אני כל הזמן צריכה לעמוד עם יד על הדופק... וללבוש מסכה ולהתרחק שתי מטר מכל רסם הכי קטן של החוסר גבולות של העולם המודרני שלנו... כי אני בקבוצת סיכון יותר גדולה מבעלי!! אני לא בכל מחיר יוצאת לפרנס!! יש עוד משהו שאני צריכה לדאוג לו... והוא: קדושת ישראל!!! **שוב: לפי מה הדברים אמורים??** וכי המאמר הזה פונה לנשות אברכים שיעזבו את העבודה ויפסיקו לפרנס ויגמרו לבעליהן לצאת מהכולל חלילה??

לא!! **אז מה כן? העניין הוא ככה:** יש מושג שנקרא "בנפשו יביא לחמו"!!! רואים פועל שעומד בין השמים ומסכן את החיים שלו... שואלים אותו: השתגענת?? אתה יכול למות?? מה הוא עונה: אין מה לעשות!!! **בנפשו יביא לחמו!!** והוא צודק... לכל אחד יש את ה"בנפשו" שלו!! איפה הוא שם את "בנפשו" בכפ... ש... ש... שזה חייב לקרות בכל מחיר!!! כל אחד מציב לעצמו את משימת חייו שהיא "בנפשו" שאליה הוא חותר ודוהר עם כל הכח בלי להסתכל מינה ושמאלה... וכל אחד צריך לשאול את עצמו איפה ה"בנפשו" שלי!!!

נשות אברכים הצדקניות קיבלו חינוך שצריך לצאת לפרנס "**בנפשו!!!**" וזו באמת מסירות נפש עילאית ואין ערוך לשכר שלהן... אבל משום מה **לא מול** חונכו שהם מחוייבות עוד יותר לקדושת ישראל... וגם לזה הם מחוייבות **בנפשו!!** ואם נעמיד "נפש" מול "נפש" ונשאל: למה אשה יותר מחוייבת "בנפשה"?? האם להביא פרנסה הביתה בנפשה... או לשמור את קדושת ישראל בנפשה?? בושה לענות על השאלה הזו... אשה שלא ברור לה התשובה היא על גבול של "עוברת על דת יהודית..." אשה מחוייבת לקדושת ישראל הרבה הרבה לפני שהיא מחוייבת לצאת לפרנס... ומעתה: כיון שכך!!! כשאשה יוצאת בסערה לפרנס מתוך נחישות בלתי מתפשרת... היא צריכה במקביל להציב נחישות עוד יותר בלתי מתפשרת על עקרונות השמורים שלה!!

כן... זה לא פופולרי בימים אלו... בימים אלו שכולם מדברים לחזור לעבודה... ישנם כאלו שצריכות לחשוב פעמיים אולי צריך ההחלף מקום עבודה... מה שבטוח: לא בכל מחיר!!! כמה שאני רוצה שבעלי ישב וילמד בכל מחיר!!! עוד יותר מזה אני מחוייבת לשמור על קדושת ישראל בכל כל מחיר!!!! ותן לחכם ויחכם עוד...

כמו שידענו ה' אלוקינו

שהשלטן לפניך...

עמדתי לי בתפילת שחרית במנין המאולתר על הגג... ובלבי עלתה המחשבה המעיקה שמוכרת לכולנו... מה יהיה הסוף?? איך זה יגמר?? אין לי אפילו קצה חוט...

ופתאום!!! באמצע המחשבות... באמצע התפילה...

באמצע הגג... פתאום התחילה רוח חזקה לנשב... ובבת אחת הכל התחיל להתעופף... ונהיה בלגן...

בבת אחת הפסקתי לחשוב על הקורונה... התחלתי לחשוב על הרוח!!! רגע... מה קורה פה?? אני תופס את הכיפה... את הטלית... ואת הסידור... ומה... מה יהיה הסוף עם הרוח הזו?? זה... זה... אי אפשר ככה עודני מסתבך עם הרוח ולא יודע מה יהיה הסוף

איתה **הופה! פתאום הרוח נעצרה... חלפה!!!**

עברו שלוש דקות וארבעים שניות ושוב הרוח חזרה לנשוב... ואחרי שתי דקות וחמש עשרה שניות היא שוב נעצרה... ושוב חזרה לאחר עשרים דקות...

ואז חשבתי לעצמי מחשבה "גאונית": הנה לך...

הרוח פתאום הגיעה ופתאום הלכה... **ככה בדיוק** הקורונה פתאום הגיעה ופתאום תלך... אה...???

מה אתה אומר על זה??

ואז קלטתי למה כ"כ קשה לי החוסר ודאות בימים אלו: אנחנו נמצאים בדור של **השלט מרחוק!!!** הטכנולוגיה המתפתחת איפשרה לנו לשלוט על כל דבר!! לתכנן מראש כל תזונה!! כל משב רוח!!! אני עומד עם השלט וקובע אם יהיה פה מזגן על קור או על איורור ולא יזהו כיוון... הכל בידיים שלי!!! אני מחליט לפתוח או לסגור... והיום כל דבר זה ככה!! הכל בידיים שלי!!!

וממילא... ברגע שמגיעה איזה קורונה שאין לי שום שלט שיכול לכונן אותה מרחוק... אני מיד מאבד עשתונות... רגע... איך?? איך הקורונה הזו תיעלם?? איך???

הרי המזגן בסלון יסגר רק כשאני אלחץ על השלט??

האור במטבח יכבה רק כשאני אוריד את הכפתור??

והמחשב יכבה רק כשאני אקיש מצב שינה...?? אז איך הקורונה תעלם?? אין לי גישה לארון חשמל שלה? **לכן אנחנו כ"כ בפאניקה!!!** אנחנו רגילים להפעיל כל מכונה... ולנתק אותה... ממילא כשיש איזה מכונה שהתחילה לפעול בלעדינו... אנחנו מאוד מבוהלים ולא יודעים איך היה בדיוק תכבה??

מה עושים??? פשוט תצא לעולם היפה של

הקב"ה... (כעת כבר מותר) ותתחיל לעשות מעקב...

תראה את הפרח הזה שצמח בגינה... מחר תבא ותראה שלידו פץ פתאום עוד פרח... פתאום נושבת הרוח ופתאום היא חולפת... פתאום מופיעים נמלים... ופתאום הם נעלמים... וכל זה קורה בלי שלט!!! זאת אומרת: יש בורא עולם שהוא השלט של כל מה שקורה כאן בעולם... והוא פתאום הביא את הקורונה והוא פתאום יביא רוח קדים עזה ויתקעה ימה סוף... לא יסאר קורונה אחת בכל גבול ישראל... **איך?? אתה שואל איך??**

צא הרגע החוצה... ותחכה לרוח הקרובה שתשוב...

תסביר לי איך היא פתאום התחילה לנשוב ואיך היא פתאום נעצרה... מי "גנב" לך את השלט של העולם והתחיל לשחק עם האיורור של העולם?? מי שעשה את זה... הוא זה שהשלט של הקורונה בידיים שלו!!!

אני מתבייש... לא אמרתי פה כלום... דברים כ"כ פשוטים... אבל כמה שהם פשוטים... ככה מתגלה עד כמה אנחנו נכים... לא נותר לנו אלא להכריז: כמו שידענו ה' אלוקינו שהשלטן לפניך!!!!

היכנון לקרבן הגדול... ויהי נועם ה' אלוקינו.

בשבוע שעבר הזכרתי במילה אחת את הקרבן הגדול שכולנו צריכים להיערך אליו... הלא הוא: הפרידה מכל הטכנולוגיות שנאלצנו להתחבר אליהם בימים אלו... ובאמת צריך לתת לזה במה מרכזית!!!

כיי... כי זה הנושא... זו חובת השעה... ועכשיו!!!! לא אחר כך...

כמה אנשים טענו לי: מה אתה מדבר על זה עכשיו? עכשיו אנחנו עדיין עמוק בפנים... עכשיו רק התחילו שגרת לימודים דרך הטלפון (ויש כאלו שדרך הרשת) אז בדיוק עכשיו אתה מדבר על היום שאחרי??? מוקדם מידי... אנחנו עדיין מבוססים עמוק בתוך הבוץ...

אבל לא!!! זה לא נכון!!! זו טעות!!! עכשיו ורק עכשיו אפשר לדבר על זה... ואני אסביר לך גם למה... הגמ' במסכת סוכה מתארת את היצר הרע: בתחילה קראו הלך ולבסוף קראו איש ולבסוף קראו בעל הבית!!!

היצר הרע בהתחלה נוקש על הדלת כמו איזה קבצן מסכן... שנורר נודניק שאנחנו פותחים לו את הדלת רק בשביל להתפטר ממנו... אבל כשהוא נכנס פתאום הוא נהיה איש... פתאום אנחנו רואים שהוא דווקא לעניין... הוא מדבר לעניין... והוא נחוץ ומועיל... ואז מהר מאוד הוא פתאום נהיה בעל הבית... אין לך מושג עד כמה המשל הזה תפור על כלי הטכנולוגיה!!!! בימים אלו המייל וכדו' זה הלך!!!

מה פירוש הלך?? אנחנו נמצאים במצב חירום... הילדים בבית... העבודה גם מהבית... מצב מעצבן ונודניק... אנחנו מחכים כבר שתגמר הקורונה... ולבנתיים תוק תוק... החור בראש מהילדים... והצורך בתקשורת עם כל מיני אנשים מכריחה אותנו לפתוח את הדלת להלך הזה... לנודניק הזה ששמו חיבור לרשת!!! כן... זה משגע אותי... בימים אלו אני לא יכול לעשות כלום... רק דרך הרשת... הצורך הזה דופק לי תוק תוק על הראש... אין לי ברירה... אני מוכרח לפתוח את הדלת לנודניק הזה של הטכנולוגיה היותר מתקדמת... אני פותח לו רק בגלל המצוקה שאנחנו נמצאים עכשיו... ו... ומיד אח"כ אני זורק אותו...

כן... השנורר הזה דופק בדלת... זה ברור שאנחנו פותחים לו את הדלת רק בשביל לתת לו את העשרים שקל שלו... ו... ושלוש... כל טוב...

אבל ה"הלך" הזה נכנס!!! ובפעם הראשונה בבית שלנו יש קו חיבור מייל פתוח... (כמובן כשר...) ואז פתאום מתגלה שההלך הזה הוא מלא וגדוש בכל טוב!!! יש בו אוצר החכמה (בימים אלו...) יש בו מאות עלונים... (אפילו עלון אז נדברו אפשר להשיג בו...) כל החיזוקים מכל הגדולים... כל השיחות של קול הלשון ועוד היד נטויה... ההלך הזה תוך יומיים ספורים מפסיק להיות הלך... הוא כבר איש!!!!

אף אחד כבר לא זוכר שפתחנו את המייל הזה בגלל שהתערור צורך נודניק ומעצבן להכניס אותו באופן

חד פעמי... ואני אומר לך את זה מידיעה ומניסיון אישי!!! תוך יומיים אף אחד לא זוכר מה הנסיבות הנוקשות וההכרחיות (הנוקדיות כמובן) שהביאו אותנו להכניס את זה הבייתה... ולבנתיים הוא נעשה איש!!!! אנחנו מגלים עולם!! שאני לא יכול להתעלם ממנו... מי שחושב שהמייל זה דבר רק וע רק טמא הוא מרמה את עצמו!! החיבור של המייל הוא באמת "איש"!!! זה באמת דבר שאפשר להפיק ממנו תועלת עצומה!! (כשאתה מנסה לרמות את עצמך שזה דבר רע... זה הכי בעייתי... כי אז...כשאתה נחשף לזה... אתה מגלה שזה לא נכון!!! ואז באמת אין עם מי לדבר) דא עקא!!!! שה"הלך" הזה שהספיק כבר להיות "איש"!!! הוא לא מסתפק בזה והוא ממשיך להמריא לכיוון השלטון עד שמהר מאוד הוא נהיה "בעל הבית"!!! וכבר הזכרתי בשבוע שעבר שהמהירות שזה נעשה היא בלתי נתפסת... זה עניין של שבועות בלבד... עד שהחיבור לרשת הוא ממזמן לא הלך- הוא ממזמן לא איזה הכרח מעצבן שנוקש על הדלת וצריך להתפטר ממנו... הוא ממזמן לא "איש" חשוב שניתן להעביר דרכו שיעורי תורה וחומר תורני חשוב... כי הוא פתאום נהיה בעל הבית!!! הוא פתאום מתחיל לנהל לך את הסדר יום... זה מגיע בשלבים... בהתחלה זה מגיע לידי ביטוי בזה שהמייל נהפך להיות כמו פריז'דר... כן... כמו שאת הפריז'דר אתה פותח כל רבע שעה לראות אולי יש שם משהו... ככה המייל נהיה משהו כזה שכל רבע שעה אתה הולך לבדוק האם הוא החזיר לי תשובה או שלח משהו... ואז זה ממשיך הלאה והלאה... ואז מהר מאוד מגיעים למסקנה שאי אפשר בלי זה... וזהו!!!! ברוך הבא לבעל הבית החדש!!!

הנה!!! זו המפה!!! כעת הצגתי לפניך מפה... איך זה נראה...

אני מציע לך: תגזור קופון זה!! תגזור את השורות האחרונות ושים אצלך בארנק... ותגיד לי אם זה לא היה ככה!!!! אחריותי!!!!

זה התהליך... זה מתחיל מ"הלך"!! מאיזה בוס/ית שנוקש תוק תוק ומחייב אותנו להכניס את זה הבייתה בימים אלו... או הילדים שמשתגעים משיעמום ודופקים לנו על הראש... וה"הלך" הנודניק הזה מכריח אותנו לפתוח לו את הדלת ולהכניס אותו הבייתה... ומכאן ואילך הדברים מתגלגלים מאוד מהר... מהר מאוד הוא נהיה איש... ומשם אצה לו הדרך לכס המלכות... והוא נהיה בעל הבית הלא מוכתר!!!!

ככה זה!! וככה!!! ואין אחרת!!! אני מציע לפניך תהליך מדעי!! אני מחכה למישהו שיפריך אותי... שיגיד לי... הנה... אצלנו זה לא קרה...

אני מדבר בשיא הבטחון עצמי!!! ואני אומר לך שאין!!!! אין יוצא מן הכלל!! זה מתחיל מהלך... ממשיך באיש... ומסתיים בבעל הבית...

כל המחשבים שנמצאים בבתיים שלנו מתחילים מההלך הזה... כל מי שמחזיק פלאפון מוגן... זה התחיל מההלך הזה... וההלך הזה ממזמן נעלם... ובמקומו מתרווח לו הבעל הבית...

ואי לך ובהתאם לזאת... בעוד חודש זה כבר מאוחר!!!! בעוד חודש אנחנו נצטרך כבר להילחם מול בעל הבית!!! וכידוע... תשאל כל עורך דין... להתחיל לנהל תהליך משפטי מול שוכר שמתגורר בבית שלך (ולא משלם שכירות) ואתה רוצה להוציא אותו זה מסובך מאוד מאוד!!!! (ולכן כידוע... תשאל את כל החרדים האלו שקונים דירה להשקעה ומשכירים אותה לכל מיני אנשים... הוא בודק טוב טוב את מי הוא מכניס לבית... כי יש כאלו שיודעים רק להיכנס ואילו לצאת מאוד קשה להוציא אותם... פרטים נוספים אצל הגורמים הרלוונטיים...)

ולכן עכשיו!!! עכשיו זה הזמן!!! עכשיו שההלך הזה הוא עדיין לא הספיק לגמרי לגמרי להתמקם... וגם אם הוא כבר איש... אנחנו מקוים שהוא עדיין לא בעל הבית... (וגם אז... כמה שיותר מוקדם יותר טוב)

עכשיו זה הזמן לתפוס את העניינים לפני שיהיה מאוחר!!!

וכעת נחלק את דרכי ההתמודדות לשני חלקים!!!!

דבר ראשון: להצר את צעדיו של ה"הלך" הזה כמה שאפשר... לתחם אותו יותר ויותר... כדי שיכיר את מקומו ולא יתקדם הלאה... זו המשמיה הראשונה... מה אני מתכוון?? אני אתן לך דוגמא: לדאבוני הרב... לי יש מייל... אני נאלץ בעל כרחי להשתמש במייל... אבל!!! ה' עשה נס ויש לי מחשב נורא שלעפעע... איטי להחריד... כשאני כותב איזה משהו לפעמים אורך לו עשרים שניות עד שהמשפט מופיע... ולפתוח את המייל זה אורך שיעור בין השמשות לרבי יהודה (לא לרבי יוסי...) ולפעמים המחשב פתאום מתחיל לחשוב ולחשוב... והעיגול מסתובב ומסתובב ומוציא לי את ההההנשמה... ויש לי חבר שמבין במחשבים וכבר עשרים פעמים הציע לי... תביא... תביא את המחשב... אני עושה לך ניקוי... התקנה חדשה... ואני כבר חצי שנה בדרך אליו... ותמיד ברגע האחרון אני מסתייג!!! רגע... למה ללכת אליו?? המייל לא כ"כ נגיש?? הכניסה למייל מתסכלת?? יופי!! בא נשאר את ההלך... שימשיך להרגיש הלך!!! למה אני צריך לתת לו להרגיש איש?? אם המפגש שלי מול המייל הוא מפגש מעצבן זה דבר מבורך... למה להרוס את זה??

על אותו משקל: צריך להתייגע במחשבות ובתחבולות איך לתת למייל להיות לא ידידותי!! לתת לו להיות מעצבן... תן לו להרגיש הלך...

כן... לפני שנתיים... כשהתקשרו אלינו כל מיני שנוררים בשביל המצי'נג... נכון זה היה מעצבן...?? נכון זשה גרם לנו שבאותה תקופה פחות ענינו לטלפונים?? גם כשהתקשר הבן דוד היקר... העדפנו לאהוב אותו מרחוק כי פחדנו שהוא הולך להתרים אותנו למצי'נג?? נכון?? זוכר את זה?? **אז הנה!! גם את המייל...** תצמיד לו איזה תותית מעצבנת... תשאר אותו איטי... אל תשדרג אותו... תן לעצמך להתעצבן עליו... בקיצור: כאן צריך חכמה מיוחדת איך משאירים אותו הלך... איך דואגים שלמרות שאני נאלץ להשתמש בו אבל הוא נשאר לא ידידותי ולא

ביגד'לי (רוצה עצה מפורצצת?? הייתי מציע שבפתיחה למייל תעשה קוד כניסה שמחולק לשימונה מספרים... וכל אחד מהמשפחה יקבל מספר אחד סודי... ובשביל להקיש את הקוד יצטרכו כל אחד מבני המשפחה להגיע כל אחד בתורו הוא להקיש את הספרה הסודית שרק הוא יודע... כן... תחכה שזה יגמור מהתפילה וזה יקום מהשינה והשלישי שיפרגן לך שתהיה לפניו...

אלוקינו עלינו... וכאן לעשות רצונו אלו קונו חפצנו... וממילא גם כאן תבא הישועה שלנו... כאן!!! בבית זה בעזה"ש... ישמע בבית זה קול ששון וקול שמחה... חזק ימלא משאלותנו...

אז זהו!!! שהשנה אנחנו עושים העתק הדבק... את כל הקאצ'קראי שעשינו במירון שנה שעברה... כל השירי התעוררות המרגשים ששרנו בדמעות מול האש ו... וזה נשאר שם... **השנה אנחנו לוקחים את זה פה ועכשיו!!!** אנחנו לוקחים את כל המעמד הזו למקום האמיתי... לאיפה שזה צריך באמת להגיע... **דא עקאו!!!** שעל האירועים במירון יש וועדה מכינה מסודרת... ואתה כבר מגיע אל המוכן... ואילו כאן אתה בעצמך זה הוועדה המכינה!! כן... אתם ההורים... בני הבית... אתם צריכים כבר עכשיו לנס מטבחון ולעשו וועדה מכינה... הולך להיות פה מעמד אדיר של "לעשות רצון אלוקי חפצתי!!!". כל אחד מבני המשפחה נוטל חלק במעמד הגדול... שושי מכינה עוגות... יענקי מכין מחרוזת של שירים... דבורי אחראית על העיצוב... מוישי מכין דברי תורה... ואיציק אחראי על התיעוד של המעמד הגדול... ואבא ואמא אחראים על הביצוע המעשי!!! אם כבר עכשיו תפתח הוועדה המכינה... אם כבר עכשיו הילדים יתחילו להיות שותפים במעמד הגדול... זה יתן להם כח לפרוש מזה... הם יבינו שמשוה גדול נעשה בהקרבה הזו... וזה נתן המון כח!!!

וכמובן שכחתי... נא להכין שמות לתפילה כי אני מבטיח לך שיהיו ישועות!!!! (כמובן שהישועות יבואו בכל מחיר רק למי שהוא מוכרח לראות שה' אוהב אותו... אבל מי שכבר ילד גדול... אז גם אם הישועה לא תגיע... וה' לא יראה לך שהוא אוהב אותך... אבל אתה תראה לו יתברך שאתה... שאתה אוהב אותו!!!! וזה הרבה יותר גדול... מה יותר שווה? שה' מפגין אהבה אליך או שאתה מפגין אהבה אליו??? כמובן... זה כבר למי שמבין שפה שכזו...)

בא נסכם שוב: דברנו על הקרבן הגדול שמחה לנו ביום שאחרי הקורונה... דברנו שזה הולך להיות קשה... ולכן שתי נקודות:

דבר ראשון: סור מרע!!! להצר את צעדי של ההלך שלא יתקדם למשרת איש... וגם אם הוא כבר איש... שלא לתת לו להיות בעל הבית...

והדבר השני: עשה טוב!!! להתכונן למעמד המרגש והמעצים של "לעשות רצון אלוקי חפצתי..." להעצים את המעמד הזה ולעשות ממנו עסק... כן... כל אחד מחליט לפי העניין ממה הוא רוצה לעשות עסק!!! ואצלנו זה מה שכעת חשוב... אז לשם אנחנו מכוונים את כל התשומות לב...

כעת במאמר המוסגר: עוד מילה אחרונה: שבוע שעבר כתבתי מאמר חפ"ק על החיזוק הנדרש לקראת החזרה לשגרה... שלא נצא מהקורונה בידיים ריקות... אני פתאום מסתייג: משפחה שכאמור נאלצה להכניס את **אין לה את הלוקסוס הזה!!!** אין לה רשות להתעסק כעת עם קבלות אחרות!!! כעת הקבלה היחידה שאתם צריכים להתמקד בה זה זה!!! ורק זה!!! להראות לרשת את הדלת החוצה... אחרי שהיא תהיה בחוץ לגמרי... אז... אז תוכלו להתחיל לדבר על חיזוקים נוספים... כעת כל חיזוק אחר הוא בריחה מהנקודה המרכזית שמוטלת עליכם... ברור או לא ברור???

תכינו שירי התעוררות לקראת המעמד הגדול!!! הייתי ממליץ על השיר ויהי נועם המפורסם... ואח"כ את הניגון של ויזניץ לעשות רצון...

כן... ממש כמו בהדלקה בציון רשב"י!!! כל שנה מחדש הלב שלי נצבץ לראות את ההמונים עומדים מרוגשים מול עבודת ההכנה בהדלקת המשואה ההולכת ונדלקת וכולם שרים לעשות רצון אלוקי חפצתי... רשב"ע: מה לעשות רצון אלוקי חפצתי? על מה אתם מדברים בכלל???

אף אחד עדיין לא הצליח להסביר על איזה "לעשות רצון" מדברים פה?? אני רק יודע דבר אחד: שמאות אנשים עומדים עם המכשירים הקלוקלים שלהם ומתעדים את הלעשות רצון הזה... ומתחשק לי לחטוף את המקרופון ולהגיד: "לעשות רצון"??? מי שעכשיו יקח את המכשיר שלו ויכניס אותו לתוך המדורה... זה שווה אצל רשב"י יותר מכל האלפי ליטרים שמן ששפכתם כאן... זה שווה אצל האיבישטער יותר מכל ה"ויהי נועם" הזה שאתם שרים ועדיין לא זכיתי להבין על איזה "מעשה ידני כוננהו" מדברים... (לא זכיתי להבין... מי שכן הבין... אני אשמח שישביר לי)

אבל אם בל"ג בעומר הקרוב... כל משפחה תעשה מדורה קטנטנת לעילוי נשמת רשב"י... ובאותו מעמד נבער הקודש מן הבית... ונוציא את הכלים שנאלצנו להיחשף אליהם בשעת חירום ז... אם בשעה גדולה זו כל משפחה תעמוד וישירו "ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו"!! ואם לקראת ההוצאה מהבית יהיה מעמד ההכנה בשיר "לעשות רצון אלוקי חפצתי" אני מבטיח לך ישועות!!!! אני מבטיח לך שרשב"י שיכול לפטור את כל העולם כולו מן הדין... הפעם הוא יקבל רשות גם לבצע את זה בפועל!!! כי יש לו מה להגיש לקב"ה... כל שנה מחדש אנחנו מגיעים לרשב"י... ומכבדים אותו... תפטור את כל העולם כולו מן הדין...

ורשב"י עונה לנו: קינדרלעך... אני פוטר!!! ואתם חוזרים ומחייבים!!!

אני מכבה את האש של הדין... ואתם חוזרים ומדליקים אותה...

אם אנחנו נתפוס את מושכות הדין... ונעשה דין בעצמנו!!! אם אנחנו נקריב לקב"ה את מה שהוא מזמין שנקריב לפניך... אם אנחנו נעשה דין למטה... רשב"י מלמעלה יעמוד כשליח ציבור ויפטור את כל העולם כולו מן הדין... הקב"ה גירש אותנו השנה ממירון!!! די... די למשחקים...

תפסיקו לברוח לרשב"י להגיד לו שיעשה את העבודה במקומנו...

תפסיקו לשיר לרשב"י שהוא- לעשות רצון אלוקי חפצתי!!! הגיע הזמן שאנחנו נחפוץ לעשות רצון יתברך... ה' רוצה את המעשים שלנו!!! הישועה תקועה **אצלנו!!!** הכדור **אצלנו** אנחנו אלה שצריכים לבצע את השינוי... זה לא תלוי באף אחד אחר!!! די... ה' גירש אותנו השנה מליד'נסק... גירש אותנו מקסטיר... וכעת גם ממירון אנחנו מגורשים... ה' לא רוצה יותר שנתחמק... לא מוכן יותר שנברח... **ה' מחכה לנו פה!!!** בארבע קירות האלו שהסתובבנו סביבם בחודש האחרון... כאן הוא מזמין חדר יחוד!!! כאן מחכים לנו השיעורי בית האמיתיים!!! כאן בעזה"ש יהי נועם ה'

הנה לך דוגמה קיצונית... זה טוב בשביל הילדים... אבל תן לחכם ויחכם עוד... גם אם זה יהיה מעצבן רבע מזה... זה כבר מספיק בשביל להשאיר אותו הלך...

עד כאן העצה הראשונה!!! זה בשביל למנוע את התפשטות הנגיף...

עד כאן סור מרע!!! כעת נעבור לעצה השנייה!!! זה כבר- עשה טוב!!!

כבר מעכשיו... אתה מתחיל לדבר על היום הגדול שבו אנחנו הולכים להקריב לקב"ה את הקרבן הזה... אתה כבר מכין את הבני הבית לקראת ה"בערתי הקודש מן הבית"... כן!!! בעוד שנתיים בתקופה הזו אנחנו נהיה בעיצומה של שנת השמיטה... כולנו נצדיע לגיבורי הכח עושי דברו של ה'! לחקלאים הגיבורים שכל השנה עובדים באדמה... וזה חלק מהחיים שלהם וההוייה שלהם... ופתאום מגיע שנת השמיטה והם אומרים שלום לאדמה... זה קשה!! ואנחנו באמת מצדיעים להם...

אבל הפעם תורנו!!! הפעם אנחנו נהיה גיבורי כח!!!! ואני אומר לך שזה קשה לא פחות... (המקום שהרשת עלולה לתפוס לנו בחיים... היא הרבה יותר ממה שהשדה תופסת לחקלאי בחיים... עם כל הכבוד...)

והחקלאים לא מחכים לשנת השמיטה!!! הם כבר עכשיו נושמים נשימה עמוקה לקראת השנה השביעית... הם לא נוחתים לשנת השמיטה ככה... וגם אנחנו אותו דבר!!! כבר עכשיו לשבת עם עצמנו ועם הילדים ולהתכונן לפרידה המרגשת!!! לנשיקה האוהבת שאנחנו הולכים לתת לאבינו שבשמים... שרק הוא יודע כמה זה ממכר... וכמה קשה בלי זה והוא מזמין את זה... ואנחנו ניתן לו... כן... אין הרבה גיבורי כח ששומרים שמיטה... זה ניסיון גדול ויש הרבה שמסתמכים על היתר מכירה... כך גם כאן!!! יש הרבה הרבה יהודים לדאבוננו הרב שיש להם כל מיני קומבינות ושיטות עוקפות איך להחזיק מכשיר חכם ו... ושזה יהיה בסדר... אבל אנחנו לא נעשה קומבינות!!! אנחנו נוציא את זה מהבית וניתן לקב"ה את ההקרבה הזו!!

ואני מבטיח לכם!!!! משפחה יקרה... אני מבטיח לכם שבמעמד הזה יש לכם כח לפעול ישועות!!! אני מבטיח לכם!!! כן... תחליטו כבר עכשיו על תאריך מוגדר... שאם יתן ה' ונחזור לשגרה... אז הערב הזה הוא ערב מיוחד!!! בערב הזה יש מסיבה מיוחדת בבית שלנו!!! יש סעודת מצוה! בערב הזה אנחנו מקריבים ביכורים לה'!!!! ואנחנו נעשה את זה בצורה דרמטית!!! אם זה מחשב שאמור לצאת מהבית... אנחנו נעטוף אותו בצלופן ובסרט... ואם זה נעקסטיק אז נעטר אותו... (אנחנו סומכים על היצירתיות והידיים האומנותיות של בנות ישראל הצדקניות) ואם זה להתקשר לחברה ולבקש ניתוק... אז לא יודע איך ומה... מה שחשוב מאוד זה לקבוע כבר עכשיו תאריך רשמתי!!! (שכמובן לוקחים בחשבון שהתאריך הזה עלול להתעדן לפי העניין...) ולהבין שהקב"ה הולך להיות שם!!! במעמד הזה!! זה עת רצון!!! ואפשר לפעול ישועות... ולהתכונן לזה בהתאם...

בירושלים נערכים לאיכלוס מלוניות הבידוד לקראת הגל הבא...

בימים אלו ישנה הערכות שיא בירושלים להכשרת מלוניות לאנשים בדרגת סיכון הכי גבוהה!!! כן... הפעם זה לא צחוק... **אני רוצה שתביני:** לפני פחות חודש היה ערב פסח... וכככולם... כל כלל ישראל היו בדרגת סיכון להיטמא ח"ו ולהפסיד קרבן פסח... ולכן מידי שנה בערב פסח בירושלים יש מתח גדול מאוד... אנשים מסתובבים עם מסכות... יש הרבה שנכנסים לבידוד ולא רוצים לפגוש אף אחד... מה שבטוח בטוח... בשביל להגיע טהורים לקרבן פסח... **אבל עדיין!!! כמה השמתח גדול...** ע"פ ההגדרות הרשמיות של משרד הטהרה והזאה אף אחד לא מסוגל לקבוצת סיכון גבוהה... כי מקסימום... במקרה הגרוע מכל... מי שח"ו נטמא לאונסו בפסח ראשון... בשביל זה יש פסח שני!!! בקיצור: אי אפשר להגדיר אותו במצב קשה!!! אלא הוא נקרא במצב קל!!! **אבל עכשיו... אנחנו כבר לקראת פסח שני... זהו!!!** זו כבר ההזדמנות האחרונה... מי שכבר הפסיד פסח ראשון... אסור לו להפסיד גם את פסח שני... ממילא אוטומטית הוא כבר מדורג ומסווג בדרגת סיכון בינונית!!! ובימים אלו נערכים בירושלים להכשרת מלוניות מיוחדות לכל מי שצריך להקריב פסח שני... סו"ס רוב העיר ירושלים חזרה לשגרה מדורגת... אנשים פה לא מסתובבים בזהירות הרמטית לגמרי... ומי שמגיע עכשיו להקריב קרבן פסח... הוא צריך לשמור מרחק!!! לכן הוכשרו מלוניות מיוחדות לבידוד לכל אלו שמוכרחים להישאר טהורים בכל מחיר עד הקרבת פסח שני!!! ואכן בימים אלו מתחילים להגיע בזה אחר זה אותם אלו שהפסידו פסח ראשון... הם מתקבלים במזכירות של המלוניות... אבל מה אתה חושב... גם במלוניות יש סיווג של שלוש קבוצות סיכון שונות...

וכעת נעים להכיר את משפחת ישראלוב... ר' יצחק... מדובר בעובד ה' נשגב שמתנדב מידי שנה לעסוק בחסד של אמת בערב פסח... זו מצוה שבאמת אף אחד לא רוצה אותה... אף אחד לא מוכן להפסיד קרבן פסח... והוא מהיחידים סגולה שראה ואין איש וקיבל על עצמו למסור נפש למען מיתו מצוה... ומידי שנה הוא נטמא בימים שלפני פסח... והוא נדחה לפסח שני... ככה זה כבר שנים... וכמובן... שאם הוא כבר מגיע לפסח שני... הוא לא מגיע לבד... הוא מגיע עם אשתו הצדקנית שגם בשבילה זו הקרבה... גם היא הפסידה קרבן פסח... וכעת היא מגיעה איתו מידי שנה להקריב קרבן פסח... אבל השנה לשם שינוי ר' יצחק הפתיע!!! והוא הגיע גם עם קובי- בנו היקר!!! קובי הוא תכשיט גדול... הוא בחור קצת קבעצ'ער... שלא אוהב המולה ודחיפות... וכל שנה הוא נוסע לבד לירושלים כי אבא ואמא נשארים בבית... עד שנמאס לו... השנה הוא הודיע חגיגית שהוא לא עולה לפסח ראשון לירושלים... לא!!! לא רוצה!!! אבא הדזעזע: אין על מה לדבר... אתה חייב לעלות... לא!!! לא רוצה!!! מה זה לא רוצה?? זה כרת!!! אבל קובי בשלום... לא... מה פתאום כרת... אני אעלה איתכם לפסח שני ואז אני אקריב... אבא ניסה לרבי אותו ולשכנע אותו ושום דבר לא עזר... (אם קרבן פסח היה לא אבא לא היה מוותר... הוא היה מערב את ב"ד והיה הולך פה מלקות... אבל מה נעשה שקרבן פסח זה עשה! וגם אם קי"ל שבעשה מלקין אותו עד שתצא נפשו... אבל יש לה תשלומין... ועד הרגע האחרון הוא יכול להגיד יש לי זמן...) ותכל"ס קובי נשאר בבית למורת רוחם של אבא ואמא... וזה ממש לא היה סימפטי... יש לציין שקובי לא הבין את משמעות העניין!!! רק בחול המועד הוא קלט איזה טעות טראגית הוא עשה!!!

בחול המועד הוא סיפר לתומו להווא מרבנן שמיזמתו הוא החליט שלא להעלות לירושלים... הוא כמעט התעלף... קובי: השתגעתי?? אתה יודע לאיפה סיכון אדיר הכנסת את עצמך?? קובי נבהל... מה יש?? מה קרה?? כמו אבא שלי... אבא שלי כל שנה מקריב פסח שני... אז השנה גם אני... **אבל לא!!! לא קובי!!! לא הבנת!!!** יש הבדל שמים וארץ בין לבין אבא שלך... אבא שלך היה פטור מפסח ראשון כי הוא היה טמא... אבל אתה היית חייב!!! והיות ופשעת ולא הקרבת... אז עקרונת אתה **כבר עכשיו חייב כרת!!!** רק מה?? יש לך צ'אנס להוריד את חבל התליה אם תצליח להקריב פסח שני ואז קבלת את החיים במתנה... אבל! אם מאיזו סיבה שתהיה לא תצליח להקריב פסח שני... אפילו אם זה יהיה באונס גגגגמו-- אתה כבר חייב כרת-- על פסח ראשון שפשעת ולא הקרבת!!! (לעומת זאת אבא שלך היה פטור בפסח ראשון)

בקיצור: מיד במוצאי חג הפסח!!! קובי ניגש לפתוח תיק בטיפול נמרץ!!! כן... נכון לחודש הקרוב מרחפת על קובי סכנת כרת ממשיכה... נכון לעכשיו הוא חייב כרת... וטובי העסקנים מגוייסים להיאבק על חייו ולהוציא אותו מכלל סכנה... הפניה הועברה בדחיפות למשרד הטהרה וההזאה... וביום א' באייר קובי הנחיה רשמית ממשרד הטהרה וההזאה להזדרז ולהקדים להגיע לירושלים כבר שבוע לפני פסח שני... כדי להיכנס לבידוד הכי הרמטי בכל השבוע שלפני ההקרבה!!! (כדי שלא יהיה חשש הכי רחוק של טומאת מת...) קובי הגיע לירושלים וקיבל את המלונית המבודדת של השביל האדום!!! ששייך לקבוצת סיכון הכי הכי גבוהה...

יש לציין שלצורך העניין אבא ואמא גם הם הקדימו להגיע יחד עם קובי שבוע לפני פסח שני... אבל הם נשלחו הבייתה... אף אחד לא התייחס אליהם... אי אפשר להשוות... ר' יצחק הצדיק... הוא בטה"כ היה טמא מת בערב פסח... וגם אם ח"ו יקרה שהוא יטמא ולא יקריב... הוא לא יהיה חייב כרת!!! (כי הוא היה פטור בפסח ראשון) אז לצורך העניין ר' יצחק קיבל את המלונית **מהשביל הסגול...** זה כבר מלונית משותפת... הרבה פחות סטרילית... פחות מלחיץ... ואמא?? קיבלה את השביל הכי רגוע... את **השביל הורוד...** אמא היא בקבוצת סיכון הכי נמוכה... כי נשים בקרבן ראשון חובה ובשני רשות... כך שכל החיוב של פסח שני לנשים זה בטה"כ רשות... אז אף אחד לא באמת במתח שאמא ח"ו תדחה מהקרבן... גם אחרי שהיא התקבלה במלונית... הבהירו להם שאם פתאום יהיה עומס של חולים במצב קשה... (מהסוג של קובי... דהיינו כאלו שלא הקריבו במזיד קרבן פסח... והם בקבוצת סיכון של כרת...) הרי אנחנו ניאלץ לפנות את מכוונת ההנשמה לטובתם... קובי כבר ארבעה ימים בבידוד הרמטי!!! (שאינן שם אפשרות של טומאת מת... היחיד שיכול למות שם זה רק הוא בעצמו רח"ל...) והנה... הגיע י"ב באייר... מתקרב זמן הקרבן... הבהירו לקובי שהוא לא הולך למקדש להקריב!!! אין על מה לדבר... יקריבו בשבילו ויביאו לו את הכזית בשר לכאן... ורק אז נוכל לנשום לרווחה...

ואז... מרוב מתח וחרדה... קובי התחיל להרגיש לא טוב... לא... לא קרה כלום... אבל היה לו חום... ולא היה לו תאבון... והתעורר חשש שאם המצב יימשך כך הוא לא יוכל לאכול כזית צל... העבירו את השם שלו לתפילה... יהודים יקרים: תתפללו על יעקב בן לאה שיצליח לאכול כזית צל וישר כח על ראשו סכנת כרת!!! הגיע י"ד באייר בין הערביים... אבא הלך למקדש ושחט פסח שני... הכניס זרקו את הדם... אבא לקח את הפשר... צלה אותו... ואז!!! אבא ואמא התחילו לצעוד על קצות האצבעות ולהאשנה למלונית האדומה של קובי!!! בכניסה לטיפול נמרץ חיכו להם האחראים... **ברגעים אלו יערך כאן טיפול לסילוק כרת!!!** אבא ואמא נכנסו... קובי הביט בפניהם ונשימתו כבדות... יש לו תעוקה בגרון מרוב מתח!!! **כעת ניתן לנסר את המתח באייר!!!** אבא חתך לו בידיים רועדות כזית צל!!! קובי בירך אשר קדשנו לאכול את הפסח והכניס לפיו... אבל בעיניים עצומות... ואז... לאחר דקה וחצי סימן בידי ש... בסדר... גמרתו בלבוש... או אז פרצה מאבא קריאה: מזל טוב!!! חיים כולכם היום!!! ואז נפתח זרם הדמעות... כל המתח של השבועיים האחרונים השתחרר כעת בבת אחת... צוות האחראים המסורים שליוו את קובי בכל הימים האחרונים באו בזה אחר זה... היה שם דמעות... חיבוקים ונשיקות... קובי כבר יודע שלא מתעסקים עם כרת!!! החיזוק שהוא קיבל על עצמו זה להתחיל ללמוד הלכות שבת... שזה לא רק כרת... אלא שאלה של חיוב סקילה... ו... ו... ולוה אין תשלומין...

אחד הדברים המוזעזעים ביותר בימים אלו... אלו הם השאלות ותשובות שהתפרסמו ממרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א בימים אלו... השאלות האלו הם בעיקר בגדר **"דרוש וקבל שכר"!!!** ולכן צריך לכה"פ לדרוש אותם... בשביל לקבל את הפרופורציות האמיתיות... **שלוש שאלות שאלו את מרן שליט"א:**
שאלה ראשונה: מקווה בימים אלו?? תשובה שלילית!!! לא!!!
שאלה שנייה: בריתות... כמה אנשים?? שלושה אנשים! לא יותר!!!

שאלה שלישית: ישיבות...?? והתשובה נחרצת: חייבים לפתוח את הישיבות!!! שים לב: מרן ר' חיים קנייבסקי שבעבר היה נוסע לכל קצוות הארץ בשביל לזכות להיות סנדק... מחמיר בייחס לבריתות הרבה יותר ממשרד הבריאות ואומר שמספיק שלושה אנשים!!! לא ידוע לי על ברית אחת שנעשתה רק בשלושה אנשים... סוף סוף ברית... זה מעמד כ"כ נשגב... איך אפשר לעשות אותה בשלושה אנשים... בפרט כשמשרד הבריאות עצמו "מרשה" לעשות אותו ביותר אנשים? אבל ר' חיים קנייבסקי שידוע להעריך קצת יותר מאיתנו מה זה ברית... נחוש שצריך לשמור על כללי הזהירות ומספיק שלושה אנשים!!! מקווה... שמרן שליט"א כ"כ מקפיד... וקיבל על זה חינוך מאביו מרן הסטיפלר שהיה טובל מידי יום במקווה... אבל עכשיו הוא נחוש בדעתו שאסור!! כולנו יודעים שמשרד הבריאות לא מחמיר כמוהו... משרד הבריאות מתיר באופנים מסוימים... אבל מרן שליט"א מחמיר... **וכעת אנחנו מגיעים לישיבות ולכללים!!!**

כאן בבת אחת מהפך מאה שמונים מעלות!!! מרן שליט"א סבור שחייבים לפתוח את הישיבות לאלתר... את זה משרד הבריאות לא מסכים בשום אופן!! ישיבות זה הדבר הכי מסוכן מבחינת הדבקה... משרד הבריאות מסכים בריתות... מסכים מקוואות... אבל ישיבות?? זה הכי מדביק!!! ומרן שליט"א יודע את זה... הוא יודע שבישיבות יש קצת יותר משלושה בחורים שבכרית אסור שיהיו?? **אבל מרן שליט"א ממקד אותנו ומבדיר לנו:** כמו שאתם מבינים שיישיבה זה הכי מדביק והכי מסוכן לקורונה!!!

ככה ביטול תורה זה האסון הכי נורא לקיום העולם!!! עם ברית ללא "שמע ישראל" נסתדר... עם ביטול מקווה במשך חודש ימים נסתדר... אבל ביטול תורה דרביים?? **זה פיקוח נפש!!!** תכל"ס... בשורה תחתונה... בשלב זה ההוראה הזו היא בגדר דרוש וקבל שכר... **ולנו לא נותר אלא להפנים את סולם הערכים!!!** לקלוט את ההשקפה שעומדת מאחורי סולם הערכים הזה!!! לדעת שעל עסק התורה עומד העולם כ כ ש ו ט ו !!!

--- תאר לעצמך: ראש ישיבה שיקום בימים אלו ופתח את שערי הישיבה למאות בחורים ויתחיל את הזמן כרגיל... נכון אנתנו נודעזע ונטען שהוא רודף וחובה להסגירו למשטרה???

אז מרן ר' חיים קנייבסקי שליט"א מפנה אלינו את החיצים ואומר לנו: שאם אנחנו מבטלים תורה בימים קשים אלו... אנחנו הרודפים לא פחות ממנו... **זו הרי האמונה שלנו!!!** זה הרי המשפטים שאנחנו כל היום טוענים לחילונים למה אנחנו לא מתגייסים לצבא...

צריך לדעת שהמשפטים האלו נכונים לא רק כשצריך לטעון אותם מול החילונים... אלא המשפטים האלו נכונים **בראש ובראשונה** בייחס אלינו!! בל נשכח... שכשעזבנו בפעם האחרונה את בית המדרש עדיין ריחפה עלינו ההסתה הפרועה מנשמות ערב רב שרצו לקעקע את התורה ולומדיה... הם טענו: מאי אהני לן רבנן... ואנחנו זעקנו בשארית כוחותינו שהתורה מחזיקה את העולם... והנה... ה' רב את ריבנו ודן את דיננו... והטיל ביניהם מלאך דוהה ומלטמל... וכעת קולם כבר לא נשמע!! הם כבר לא יכולים לטעון שהתורה ח"ו לא מחזיקה את העולם... כעת הכדור כולו עבר עלינו!!! כעת אנחנו היחידים שנקבע האם אנחנו מאמינים בזה או לא... אנחנו ברצינות שלנו... כל אחד בביתו הוא... אנחנו נכריז האם אנחנו עומדים מאחורי ההצהרות שלנו!!! אין לנו ברירה!! אנחנו מוכרחים... לכל הפחות מאהבת הנס...

אודות רעיון החפ"ק שהועלה בשבוע שעבר...

בשבוע שעבר העלינו כאן את החפ"ק חירום שצריך להזדוץ להחליט במה להתחזק... כדי שלא נצא מהקורונה בידיים ריקות... ואכן היה משוב מהציבור... והועלו שלל רעיונות לחיזוק בעבודת ה'... שאין כאן המקום ביריעה הקצרה לפרט אותם... ולא תהיה ברירה אלא במשך הימים הקרובים לחשוב איך לתת לזה במה בפני עצמה... או אפילו לשלוח את הדברים כמות שהם... (אל דאגה... בלי שמות...)

--- עכ"פ דבר ראשון: מעניין לציין שבאמת רוב מכריע מהרעיונות היו סביב הנושא של דיבור בתפילה!!! ניתן לומר שרוב האנשים כתבו שהחיזוק שהם חושבים להתחזק ולחזק הוא בנושא **שלא לדבר בשעת התפילה!!!**

ישראל... אם אינם נביאים הם בני נביאים הם... ואם יש כ"כ הרבה יהודים שמבינים שזו הנקודה כנראה שהם יודעים מה שהם אומרים...

אבלו תרשה לי לחדד את הדברים. לי באופן אישי יש הסתייגות נקודתית מהמשפט "אסור לדבר בשעת התפילה..." זה נשמע לי הגדרה מידי שטחית... וכי זה הנושא?? הנושא פה זה כן לדבר או לא לדבר בשעת התפילה?? **אתה מבין מה מפריע ליי? אני אסביר לך:** כשהייתי ילד בחידר הייתי מדבר הרבה בשעת השיעור... עד שהרבה נתן לי עונש... תכתוב 300 פעמים אסור לדבר בשעת השיעור... יום אחד עליתי לשיבה קטנה והמשכתי לדבר בשעת השיעור ובשיחות... חכייתי שהראש ישיבה יתן לי עונש לכתוב משה... אבל לא!!! להפתעתי הוא לא נתן לי שום עונש... רק העיר לי והעיר לי עד שהוא התייאש... ובסוף הזמן הוא התקשר לבא שלי והודיע לו חגיגת שישפס לי ישיבה אחרת...

מה יש? מה פקרה?? האב שלך לא מחובר... לא בעניינים... מדבר כל הזמן בשיעורים... אין לו משה לחפש בישיבה... **הייתי ההתמוס:** למה הוא רוצה לזרוק אותי מהישיבה?? אם אני מדבר בשעת השיעור... שיתן לי מקסימום עונש לכתוב 8000 פעמים אסור לדבר בשעת השיעור... אבל למה לזרוק מהישיבה? **והיום אני יודע כבר מה התשובה!** אדוני היקר!!! אסור לדבר בשעת השיעור זה משפט שמתאים לחידר!! כשיש לך עסק עם ילד... אין פה עם מי לדבר... הוא לא מבין עניין... לכן אתה צריך להגיד לו אסור לדבר בשיעור... נקודה!!! אבל אם אתה כבר ילד קצת יותר בוגר... מצפים ממך שתבין שלדבר באמצע השיעור זה לא איזה איסור... אלא מאי?? תחליט: אתה פה או לא פה?? אתה מחובר או לא מחובר?? באת פה ללמוד או לדבר?? אם אתה מדבר כל היום ואתה לא בעניין... אז שלום... כל טוב... אין לך מה לעשות פה...

על אותו משקל: להגיד שאסור לדבר בשעת התפילה?? זה... זה לא זה... זה לא הנקודה... זה אולי טוב בשביל התיירים שמגיעים לכותל שאחד מהוראות המקום זה לא לדבר... אבל יהודי שמגיע לבית הכנסת... אדוני היקר... תחליט בשביל מה באת לכאן?? אם באת להתפלל מה טוב... אם לא תשאר בבית!!! (אני הייתי מגדיר שהקבלה שאנחנו צריכים לקבל על עצמנו: שמגיעים לבית הכנסת לא בכל מחיר!!! אני מגיע לבית הכנסת רק אם יש לי מה לעשות שם... ואם לא שארים בבית בגבורה...) צר לי לאכזב אבל מי שיקבל על עצמו נקודתית: לא לדבר בשעת התפילה... זה... זה לא יחזיק הרבה מעמד... כי לא לדבר... זה... זה כמו לעניין דיבור... תענית זה מה שהיה בשבוע צריך לשבור את הצום... אי אפשר להתענות מע"ש... אדם שמגיע לבית הכנסת בשביל לא לדבר... זה... זה מנוזר השתקנים... מה הקשר לא לדבר?? **תתפללו!!!** תתחזק ברצינות של התפילה!!! תקבל איזה קבלה שתהפוך את התפילה לרצינית יותר... תחליט על מקום קבוע... על מנין קבוע... ואז הדיבור בתפילה ממילא יהפוך להיות נישט שייך בכלל... כל זמן שאנחנו מתפללים במנינים מהזדמנים כאלו שטיבלאך... שכל העסק נראה כזה מאולתר... **אין סיכוי שנכבד את המעמד הזה!!!** כי הוא באמת לא מכובד!! **זו הנקודה!!! ולא יעזור כלום!!!** לא נתחמק מהנקודה!!! (כבר לא נעים לי... אני מרגיש פטיפון... זה נכתב כבר עשרות פעמים כאן בגיליון) כל זמן שלא נטפל בנקודה הנכונת... לא יעזור לנו שנתלה אפילו מאה מודעות שאסור לדבר בשעת התפילה!! השינוי צריך להיעשות במבנה ובצורה של התפילה עצמה!! אם אתה שואל אותי... רק בשביל לשבר את האוץ: מי לי רעיון שבשטיבלאך באמת יהיה לך רבע שעה מנין... אבל כל מנין יהיה סוג אחר... מנין אחד איטי ובמתנינות!! המנין השני הוא אשכנז... המנין השלישי הוא בנוסח ספרדי (עם פתח אליהו בהתחלה ועם שלוש יועבר בשני וחמישי... ועם הנחת תפילין ר"ת לפני אשרי ובא לציון ועם שתי הלכות לפני עלינו לשבח...) וכן הלאה וכן הלאה... ואז אתה יודע מה שיקרה?? יוצר מצב שנוכח אמנם שיש תמיד מנינים... אבל לכל מנין יש איזה רגעיני!!! לכל מנין יש את השטאנץ שלו!!! זה לא כמו שאטעל **שמתמלאים ויוצאים**... לא... לכל מנין יש את הכמה אנשים שיש להם עניין בזמן הזה... **אהה... מה אתה אומר על הרעיון הזה??** נכון שאין על מה לדבר?? נכון שאני מדבר לא לעניין?? **נכון שאני לא מבין עניין?? למה לא??** הוי... באמת... מה... אתה לא קולט שכל הוורט של שטיבלאך... זה שמתי שאתה מגיע... תוך חמש דקות מתחיל מנין ויאלה... יצאנו לדרך?

כן!!! אני מבין עניין!!! מבין מצוינות!!! אבל אל תצפה שבשטאטעל הזה לא ידברו בשעת התפילה... אל תצפה שכשיגיע חזרת השי"ץ פתאום כולם יזכרו שלדבר עכשיו זה גדול עווננו שנשא... **למה שישחבו ככה??** איזה מעמד מיוחד יש פה שכ"כ חמור לדבר?? אין שום היגיון בעולם שחזוק כזה יחזיק מעמד!! **כי זה מנוגד לכל הנהונים הסביבתיים!!!**

(אני מודה שגם בנבט מדברים בשעת התפילה למרות שבנבט אין שטיבלאך... אבל לע"ז זה כבר ה"נעשית לו כהיתר" שאנחנו מביאים איתנו מהשטאטעלים של יום חול שבטיבלאך... אגב: למה הספרדים אף פעם לא צריכים לחזיק לעצמם שאסור לדבר בשעת התפילה? כי הבית כנסת נפתח בשעה מסוימת ונעל בשעה מסוימת; ולכל אחד יש את המקום המרופד שלו... והוא מתיישב שם!!! וברגע שהשטאטעל הזה נכנס ומתחיל לעשות של רובלם אחד מהזקנים קורא לו... הנה... אתה שם... תרגע... שב במקום... אל תעשה דאזוינים)

ולא יעזור!!! חבל על המאמץ... השינוי מוכרח להגיע ממקום פנימי יותר... משינוי סביבתי... וממוכנות נפשית להתחיל לתת כבוד למבנה של התפילה... אני מודה שזה שינוי מידי דרמטי... אבל בהחלט מכבד את הקורונה!!! רק קורונה יכולה לעשות שינוי תפיסה כזה!!! (אבל כאן המקום להדגיש: שגם אחרי מה שנכתב כאן... מי שיקבל על עצמו שלא ידבר בשעת התפילה זה גם חביב אצל הקב"ה... סו"ס לכל חיזוק נקודתי יש חשיבות...) --מישהו אחד כתב מרטיט... והוא נתן רעיון לקבלה!!! דא עקא: שהיות וכאמור התנאי קודם למעשה הוא שמי שמעלה רעיון זה רק אם הוא הראשון שמבצע אותו... **אז אותו אחד הקדים וסיפר על עצמו:** שימשתי כמנהל משרד חשוב (ומוכר...) סגרת חמש ספרות כל חודש... ולפני שתי עשרה שנים... כשהרשת התחילה להתהדק סביבי מכל הכיוונים יום אחד הבנתי שזה לא רצון ה'!!! והחלטתי לחתוך ולעזוב משרה מוכבדת ובמקום זה נהייתי מלמד דרדק... ואני כבר 42 שנים מלמד... ומיום ליום אני רק קולט ממה ניצלתי ואיזה צעד נבון זה היה!!! עד כאן ההקדמה... אי לכך: ממשך אותו יהודי ואומר: היות ואני כבר עשיתי את הצעד הזה...

מהמקום הזה אני מרשה לעצמי לפנות לכל אלו שנאלצים להחזיק איזשהו חיבור לרשת... **שיציבו לעצמם "שעות עבודה" במכשיר!!!**
מסיבה מאוד פשוטה: הרי למה יש לך חיבור לרשת?? לצרכי פרנסה... ולפרנסה שלך עצמה הרי יש לך שעות קבועות!!! אז איך יכול להיות שלפרנסה עצמה יש סך שעות... ואילו למכשיר שהוא רק לצרכי פרנסה... לו אתה מקדיש שעות לא מוגבלות... **זה הגיוני? השפחה תירש גבירתה??**
תחליט מראש כמה זמן ביום אתה מקציב להתעסק עם המחשב/מכשיר... לא משנה כמה... העיקר שזה יהיה רשמי... יש לי כך וכך זמן קצוב לפתוח את המכשיר... **ויותר לא!!!** החשוב על זה... זה רעיון פשוט ונפלא... והכי הכי אי אפשר להתחמק מההיגיון שבו!!! (ומסתמא מתנתן טוב יכול אפילו לננות כזו תכנית חבילה... מה שנקרא חבילה יומית... שאתה מחליט אותה שאחרי שעתיים זה נחסם... אני מדבר בלי לדעת... מסתמא יש כזה דבר... ואז כל אחד יוכל לאכוף את עצמו באופן מובנה על הגבולות האלו...)

עכשיו שוב: יש עוד הרבה קבלות נוספות שהגיעו אלינו... שבימים הקרובים נחשוב האם ואיך להעביר אותם כאן באיזושהי צורה...

עכ"פ יש עוד מישהו שכתב רעיון לחיזוק והדגיש שהוא החלוץ שמקבל על עצמו את זה ראשון... מה הקבלה? **להפסיק להיות מחובר לפוליטיקה!!!** (יש לציין שזו קבלה קצת יותר מידי רחבה... אז רק טיפה למקד: הוא התכוין בעיקר לפוליטיקה יותר ארצית... שאנחנו בטוחים שהוגרול שלנו תלוי בה לשבט או לחסד...)

תנחש מה זה קשור לקורונה??? בא נראה אותך מנחש... סטופ!! תעצור פה... אל תמשיך... תנסה להיזכר... תנסה... "שתתוכם כשעה חדא",

ובכן: אתה זוכר מה היה הנושא שהכי העסיק אותנו במוצאי מנוחה... בערב יום הדין... כשהתחלנו להגיד סליחות?? **זוכר מה??** זוחלים ורועדים מכול לבן... הלים כמכבירה מליברמן ולפיד... נכון?? ב"ז באלול היו בחירות... ובערב יום הדין היינו עסוקים במי יהיה ראש הממשלה... **ומה הרבש"ע ענה לנו?** ראש הממשלה הנבחר הוא לא אחר מאיזה קורונה קטנטנה שהיא תכבוש את כס הנשיאות על כל העולם וגם תבחש בקלחת ותפריד כל פועלי און ותשרטט את הפזל מחדש... **וכי על כזה פתרון חשבנו?** היינו מאוד מוטרדים לנסות לעזור לרבש"ע למצא איזה פתרון יצירתי איך לפתור את משבר הגושים... מישהו חלם על פתרון בדמות קורונה שתכנס לכל נחיר... ותמערך ותשפיל כל אף של מחרף מפרכות אלוקים חיים?? **טען לי אותו אחד:** ברגע שאתה עומד מול כזה "הומור" שהקב"ה שלף לנו פתאום את הקורונה הזו שמצליחה להפריד ולמשול... ברגע שאתה קולט איזה שליחים חסרי תקדים יש לקב"ה... אתה קולט פתאום איך שכל הפוליטיקה והפרשנויות זה... זה... זה לא רלוונטי... (וכמובן) תמשיך הלאה!!! אל תתקע בקורונה... תעשה חשבון אחד ועוד אחד... אם הקב"ה שלף איזה קורונה מהמגירה... יש לך מושג איזה עוד דברים יצירתיים יש לקב"ה במגירה? קצת אינטלגנציה... קצת לפתוח ראש גדול... לפני חודש כולנו דברנו על משיח משיח... משום מה הטרנד הזה עבר... פתאום כבר לא מדברים על המשיח...

אדוני היקר: מאיפה אתה יודע? אולי אנחנו רק בתחילת התהליך... אתה יודע מה ילד יום?? אתה יודע איזה הפתעות (טובות) מחכות לנו?? אתה מצידך עסוק בלסיים עם הקורונה ולסדר אותה במדף... לשים אותה במשבצת שלה... ומכאן ואילך כל החיים משורטטים לפניך כמו שבלונה? מאיפה אתה יודע מה ילד יום?? אם אתה ממשיך לקרא את העיתון שבצ"ק אחד הקב"ה הופך את הכל להיות לא רלוונטי לחלוטין?

יש עיתון חדשות אחד ויחיד שהוא עדכני! לא משתנה!!! אף פעם לא מפספס!! הלא הוא קריאת שמע בוקר וערב... שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד... **אשר אנוכי מצוין היום-** בכל יום יהיו בעיניך **כחדשים!!!**

אין עוד מלבדו זה **החדשות** היחידות שהם עדכניות!!! חוץ מאין עוד מלבדו כל החדשות הם לא רלוונטיות... מי שמוכן לקרא את העיתון שלפני חודשיים שמדבר על הפרשנויות מה יהיו תוצאות הבחירות... מי שמוכן לקרא... אני מוכן לשלם לו לפי שער... נו... תתחיל לקרא... נראה אותך שורד עשר דקות לקרא כ"כ הרבה מלל שכ"כ מהר נהיה לא רלוונטי

אז מה נשאר לנו לקרא?? איזה עיתון נשאר לנו להיות מנינים עליו?? קריאת שמע בזמנה!!! אין עוד מלבדו!!! הוא ראשון והוא אחרון!!!

אהה... אבל אז טקסט שחוזר על עצמו כל יום וזה נראה משעמם?? איך אתה רוצה שכל יום יהיו בעיני כחדשים? בצמקשה... תקרא את העיתון הססגוני שלפני חודשיים... זה דווקא לא חוזר על עצמו... כל יום זה היה בעינינו כ"חדשות"... אבל החדשות וקריאת המפה הפוליטית והמדינית שנכתבה בחדשות האלו התבררה כבדיחה מגוחכת ומנונתקת מכל שייכות למציאות... ואני הרי רוצה לקרא חדשות! אין לי כח לבלבולי שכל...

---ותרשה לי לסיים בקבלה אחת כללית: סו"ס לא לשכוח שאחרי כל הקבלות הנדרשות מאיתנו להתחזק בעקבות הקורונה... הקבלה הבסיסית ביותר שכולנו מחויבים אליה **לפני הכל** היא היא: הקב"ה הזמין אותנו **שנקבל אותו שנשחרר אחיזה וניתן לו את המושכות!!!** וזו עבודת חיים שאי אפשר לברוח ממנה... והיא חייבת לחפוף במקביל לכל קבלה... כלומר: לפני שאנחנו מתחילים לדון מה ה' בא לעורר אותנו בקורונה הזו?? איזה חיזוק מוכרחים להוציא ממנה כי ה' הרי בא לעורר אותנו?

אז לפני הכל!!! לפני מה שה' בא לעורר אותנו... הדבר הראשון שקרה פה זה --ככה אבא שבשמים החליט ו... ואני איתו! **לזה קוראים עול מלכות שמים!** אני איתך רבש"ע... אח"כ... אחרי המונח הבסיסי הזה של עול מלכות שמים... כעת אפשר לעבור לשלב הבא... **לעול מצוות**... ולהתחיל לחשוב באיזה **מצוה** צריך להתחזק... אבל סו"ס קי"ל שקדמה שמע ל-והיה אם שמעו!! כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים **תחילה** ואח"כ עול מצוות... בינה זאת... חשוב מאוד... אסור שהקבלות הנקודתיות יסיח את הדעת מהנקודה המרכזית: ה'!! **אתה אחד ואני אחד איתך!!!**

גיליון מס' 381 פרשיות אחרי קדושים
תש"פ שנה שמינית

גליון זה י"ל לזכות ולהצלחת
ידידינו החשוב
שיראה ברכה והצלחה
בכל הענינים

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

מעניני הפרשה

"בעשור לחודש תענו את נפשותיכם... האזרח והגר בתוכם" (ט"ז כ"ט)
מדוע מכל המועדים רק בתענית יום כיפור הוסיפה התורה במיוחד, שגם הגר מצווה בה?
ויש לומר, דאשמיענו בזה הפסוק, שאפילו גר שנתגיר ממש סמוך לשקיעה של כניסת יום כיפור, ולא הספיק עוד לעשות שום
חטא, מכל מקום צריך להתענות וצריך כפרה.
ובאותו ענין:

סח רבינו על יראת השמים המופלגת של הגאון רבי שמריהו יוסף קרליץ זצ"ל, אביו של מרן בעל החזון איש. שנה אחת התענה
ביום כיפור כמצות התורה, ועשרה רגעים לפני שקיעת החמה של היום הקדוש הרגיש שכבר אינו מסוגל יותר ופנה לאכול. הוא
שיער לעצמו שאם ימשיך לצום הוא מכניס עצמו לפיקוח נפש, ולא חיפש להמתין עוד דקות בודדות, אלא מיד אכל.
(שבענו מטובך)

וספרתם לכם

במ"ח קנינים התורה נקנית

בישוב

בראשונים פירשו בישוב הדעת. ושאלתי לרבינו שליט"א דלכא' צ"ע מהא דאיתא במדרש (ילקוט שמעוני קהלת רמז תתקס"ח) עה"פ
(קהלת ב' ט') אף חכמתי עמדה לי, אמר רבי חנינא בר פפא, תורה שלמדתי באף נתקיימה לי (הובא ברמב"ם הל' ת"ת פ"ג הל"ב) ואי'
בשבת (פ"ג ע"ב) אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה וכו', והוא היפך ממה שאמרו שהתורה נקנית
רק מתוך ישוב הדעת. והשיב רבינו שליט"א בזה"ל "בדרך הטבע נקנית רק בישוב הדעת [אם לא ע"י זכות מיוחדת]".

עוד פירשו ביישוב דהיינו בישיבה, דמרבה ישיבה מרבה חכמה. וכתב רבינו שליט"א בספרו אורחות יושר (ערך תורה) "ואפי' מי
שחלש מאוד בכשרון, אם יתמיד כבר הבטיחו חז"ל שיצליח [ובלבד שיהיה ירא שמים] כמ"ש במגילה ו' ע"ב יגעתי ולא מצאתי אל
תאמין. ועי' בחיי עולם מאאמו"ר זללה"ה ח"ב פרק י"ב שהביא מחוט המשולש מעשה בבחור אחד בן י"ז שבא להחתי"ס ורצה ללמוד
והוא לא למד מעולם, והחתי"ס קיבל אותו וביקש להבחורים שילמדו איתו, והוא היה קשה לשמוע ומהר לאבד ולא הצליח כלום,
ומ"מ מרוב שקידתו לא עזב התורה ובמשך הזמן הצליח וגם עשה פרי, ונעשה ת"ח גדול ורב בעיר גדולה, ונזכר הרבה פעמים
בתשובות חת"ס, ע"ש. ובאמת עיקר הקושי הוא בהתחלה, אבל אח"כ כשמתרגל בתורה נהנה ממנה".

במשנה

פעמים רבות זכיתי להיות נוכח כשבאים קמיה מרן שליט"א תשב"ר צעירי צאן שזכו לסיים ששה סדרי משנה, ומבקשים מרבינו
שליט"א שיבחנם על תלמודם, ושואלם רבינו שליט"א בכמה מקומות מוזכרת המילה "חנוכה" במשנה, וחלקם עונים וחלקם לא,
ואז מונה רבינו שליט"א שמוזכר בשבעה מקומות, א. ביכורים פ"א מ"ו דתנן "מן החג ועד חנוכה מביא ואינו קורא". ב. ראש השנה
פ"א מ"ג דתנן "על ששה חודשים השלוחין יוצאין וכו' על כסלו מפני חנוכה". ג. תענית פ"ד מ"י דתנן "אין גוזרין תענית על הציבור
בראש חודש בחנוכה ובפורים". ד. מגילה פ"ג מ"ד דתנן "לכל מפסיקין בראשי חודשים בחנוכה ובפורים". ה. שם מ"ו דתנן "בחנוכה
בנשיאים" וכו'. ו. מו"ק פ"ג מ"ח דתנן "בראשי חודשים בחנוכה ובפורים מענות ומטפחות" וכו'. ז. בבא קמא פ"ו מ"ו דתנן "הניח
חנוני נרו מבחוץ החנוני חייב, רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור".

ומוסיף מרן שליט"א שיש עוד מקום שמוזכר חנוכה אך רק ברמז ולא במפורש, והוא הא דתנן במס' תענית פ"ד מ"ד "כל יום שיש
בו הלל אין בו מעמד בשחרית" וכו', ופי' הרע"ב "יום שיש בו הלל, כגון ימי חנוכה שיש בהם הלל ואין בהם מוסף, אותן שבירושלים
לא היו קורין שום פרשה בשחרית" וכו'.

שמעתי שאחד שאל לרבינו שליט"א ששלח את בנו לצבא באחת המלחמות, ונדר נדר שאם בנו יחזור בשלום מן המלחמה יתן איזה
סכום כסף לצדקה, ובאמת בנו חזר בשלום מן המלחמה אך התקלקל מאד ברוחניות, וממש היה בירידה רוחנית גדולה, ושאל למרן
שליט"א האם זה נקרא שחזר בשלום וצריך לקיים נדרו לצדקה, או דכיון שהידרדר ברוחניות א"א להחשיב זאת כחזר בשלום מן
המלחמה, ואמר לו מרן שליט"א שזו מחלוקת תנאים מפורשת במשנה בטבול יום פ"ד משנה ז', דתנן התם "התורם את הבור ואמר
הרי זו תרומה על מנת שתעלה שלום, שלום מן השבר ומן השפיכה אבל לא מן הטומאה, ר"ש אומר אף מן הטומאה".

אמר רבינו שליט"א שהשם "חובות" ללימודיו היומיים, נלקח מאביו מרן הקהלות יעקב זצ"ל שקרא בשם זה ללימודים שלו, כגון
לימוד משניות שהיה לומד כל יום ח"י פרקי משנה, וסיפר הגר"מ הוניגסברג שליט"א שבשמחת אירוסים בתו עם הגר"ש קניבסקי
שליט"א ר"י קרית מלך, השתתף מרן הקה"י צוק"ל בשמחת האירוסין ועד שכתבו את התנאים ראה את שפתותיו נעות ושמע
שמלמל משניות בע"פ.

(קניני חיים מהדורה חדשה מאת ידידינו הרה"ג רבי יצחק אוהב ציון שליט"א)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

הערות הקוראים

בענין מה שהבאתם בגליון דברי שיח חג הפסח תש"פ, אודות מכירת החסד של הרבנית קניבסקי ע"ה שהיתה מוכרת ביצים לשכנים וכו', ברצוני להודות על הדברים ולהוסיף דבר לא ידוע: למעשה, תחילתה של מכירה זו נעוצה בעקבות דקדוק הלכה מיוחד של הגאון רבי זאב ברלין שליט"א, חתניה דבי נשיאה מרן רשכבה"ג זצוק"ל.

וכך הוי עובדא: אחרי נישואיו כשהגיע להתגורר בבני ברק, בירר הגאון רבי זאב שליט"א, את כשרות הביצים הנמכרים באותה תקופה בחנויות, כידוע, באותם ימים היו המדקדקים נזהרים בקניית הביצים שנמכרו אז דרך ספקי חברת 'תנובה', כי דיברו אז שחלק מהם לא ספניה מארעיה, והיה תערובות ולא היה שייך לדעת מה בסדר ומה לא, והמדקדקים היו נוהגים לקנות ביצים ממגדל לול תרנגולים פרטי, רבי זאב נכנס איפה למרן בעל הקהילות יעקב ז"ע ודיבר אותו על החלק ההלכתי, כשבהמשך רבי זאב סח לו שמצא איש נאמן (בשם קשני, שהיה לו לול במושב נטועה, שהוא בקצה הצפון סמוך לגבול לבנון) המוכר ביצים פרטי בלי שום חשש הלכתי, ושאל אם נכון לקנות ממנו לעצמו באופן פרטי ואולי אף ימכור למעט שכנים כדי שיהיה מצוי ביצים בלי שום חשש, מרן זצ"ל מאוד מאוד התלהב מהרעיון ועודד אותו מאוד, ואמר לי כי הוא דבר נכון ומצוין. ואכן, רעייתו של רבי זאב, הרבנית ברלין ע"ה היתה קונה מידי כמה ימים כמות גדולה של תבניות ביצים ומוכרת למדקדקים בהלכה.

בהמשך הציע מעצמו מרן הסטייפלר זצ"ל לרבי זאב כי "גם כלתי הרבנית בת שבע מציע את עצמה שתואיל למכור בביתה ביצים לציבור המדקדקים בהלכה", ואכן החל מאז מגדל הביצים היה עושה 'תחנה' נוספת, גם ברחוב רשב"ם 23 ומוריד שם מספר גדול של תבניות ביצים. (אכן, מלבד הדקדוק בהלכה היו גם לרבנית הפסדי כסף רבים מהקונים שלקחו ולא שילמו וכו').

יצוין שבימנו, החששות שהיו קיימים אז כלפי הביצים לא נוהגים כיום, וניתן לסמוך על ועדות הכשרות ולקנות ביצים בחנויות.

תודת המערכת לבנו של רבי זאב שליט"א מגבעת שאול, שהשלים לנו יריעה חשובה זו.

* * *

קודם כל יש להודות על מלאכת הקודש שאתם מזכים את כלל ישראל, תבוא עליכם ברכת ה' ותזכו להמשיך בכל מעשה ידיכם.

בגליון האחרון מספר 380 אתם כותבים על לחץ. יש להביא מקור מהתורה: בענין האתון של בלעם כתוב "ותלחץ אל הקיר ותלחץ את רגל בלעם", רואים שמי שלחץ מלחץ. התלחץ בצירי וותלחץ בפתח.

בכבוד רב,
אברהם יצחק מישקובסקי

יפה מראה

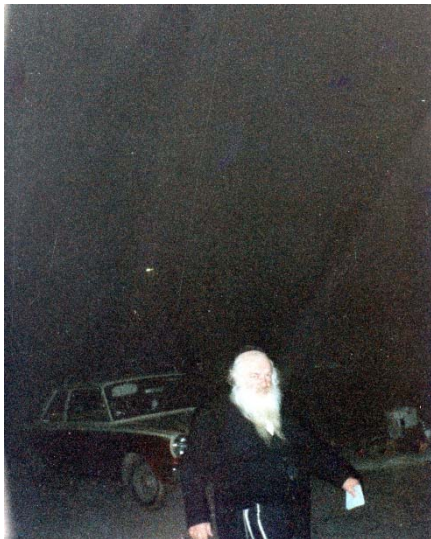
ואהבת לרעה קמוך (י"ט י"ח)

ממדותיו של רבינו, שהיה משיב לכל מכתב שהיה מקבל. היו ימים שהיה משיב עשרות מכתבים בהלכה ובאגדה, במוסר וחסידות, והיו מכתבים שדרשו ממנו זמן רב מאוד, לכולם השיב במדה שווה והתייחסות פרטית. הדברים ידועים, כמעט כל בית יהודי קיבל מכתב או שנים ממנו ביובל שנים האחרון.

בימים האלה, אף עמל אחד מנכדי מרן שליט"א להדפיס קובץ מיוחד אודות פרויקט המכתבים עליהם התייגע רבינו במשך עשרות שנים. בקובץ הוא חושף טפח מדרכיו של רבינו בכתבי התשובות, מעשים נפלאים אודות השאלות והתשובות, וכמובן, על מדת הענווה שליותה כל מכתב ומכתב כאשר הוא משיב קטן כגדול.

במסגרת זו, נחשוף, תמונה עתיקה משנת תש"מ בערך, בו ניכר מדת הזריזות של רבינו. היה זה כמעט מידי יום, רבינו היה מסיים בשעת ערב להשיב תשובות לעשרות מכתבי השאלות, הוא לא המתין רגע, מיד ירד בזריזות מהבית לעבר נקודת הדואר שעמדה ברחוב רשב"ם 15, שם שילשל את ערימת המכתבים ושב מיד לביתו להמשך עבודת הקודש.

היה בזה קצת מן התימה: הלא את הדואר מרוקנים בשעות הצהריים, ולמה לו למהר לשים בשעת הערב? שיחכה עד לאחרי ותיקין וכשהוא יורד לבית הכנסת ילך לנקודת הדואר, ועל מה המהירות? אלא שרצה לקיים את המצוה בזריזות ולא להתעכב רגע "אין משהין את המצוות, שאם באה מצוה לידך אל תחמיצנה אלא עשה אותה מיד (מכילתא).

כל הזכויות שמורות ©

פרסום ראשון ובלעדו: תמונה נדירה של רבינו ברחוב רשב"ם, בשעת ערב, הולך בזריזות הלך - וחזור, בלי מגבעת ומעיל עליו, לשים את מכתבי התשובות שלו בנקודת הדואר שברחוב ביתו.

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

053-3145900 ☎ 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310